

ESPOON KADUNNIMIKYSELY 2007

Nimenkäyttäjien mielipiteitä ja näkökulmia Espoon kadunnimistä

Ulla Koistinen
Espoon kaupunkisuunnittelukeskuksen
nimistöryhmä
elokuussa 2008

SISÄLLYS:

1. JOHDANTO	3
2. TUTKIMUKSEN TAVOITTEET	4
3. TUTKIMUSAINEISTO	5
3.1. Kyselylomake.....	6
3.2. Kyselyn osallistujat	7
4. OMAN KOTIKADUN NIMI	9
4.1. Tiedot nimen alkuperästä.....	10
4.2. Onnistuneisuus	11
4.2.1. Nimen iän vaikutus onnistuneisuuteen	13
4.3. Merkitys	14
4.4. Rakenne	16
4.4.1. Onnistuneina pidetyt kadunnimet.....	17
4.4.2. Jokseenkin onnistuneina pidetyt kadunnimet.....	19
4.4.3. Jokseenkin epäonnistuneina pidetyt kadunnimet	20
4.4.4. Epäonnistuneina pidetyt kadunnimet.....	21
4.5. Nimeämisperusteet	22
4.5.1. Onnistuneina pidetyt kadunnimet.....	23
4.5.2. Jokseenkin onnistuneina pidetyt kadunnimet.....	26
4.5.3. Jokseenkin epäonnistuneina pidetyt kadunnimet	27
4.5.4. Epäonnistuneina pidetyt kadunnimet.....	28
4.6. Onnistuneisuuden perustelut.....	30
4.6.1. Onnistuneina pidetyt kadunnimet.....	30
4.6.2. Jokseenkin onnistuneina pidetyt kadunnimet.....	35
4.6.3. Jokseenkin epäonnistuneina pidetyt kadunnimet	38
4.6.4. Epäonnistuneina pidetyt kadunnimet.....	40
4.7. Yhteenvetoa	46
5. HYVÄT JA HUONOT KADUNNIMET.....	48
5.1. Selkeä, lyhyt ja mieleenpainuva kadunnimi	48
5.2. Kadunnimen paikantavuus ja historiallisuus	51
5.3. Kadunnimien yhtenäisyys ja samankaltaisuus	55
5.4. Muistonimet	60
5.5. Kadunnimen teennäisyys	62
5.6. Muunlaiseen paikkaan viittaavat nimet ja vertailunimet.....	64
5.7. Kaksikielisyys	66
5.8. Esimerkkinimiä ja muita hyviä, huonoja ja tärkeimpiä ominaisuuksia.....	69
5.9. Yhteenvetoa	74
6. NIMEÄMISPERUSTEET	76
6.1. Kadunnimen alkuperän merkitys	76
6.2. Paras tapa antaa uusia kadunnimiä.....	84
6.3. Yhteenvetoa	93
7. KAKSIKIELISYYS	93
7.1. Kadunnimien kaksikielisyyttä kannattavien mielipiteitä.....	95

7.2. Kadunnimien kaksikielisyyttä vastustavien mielipiteitä	101
7.3. Virheellisiä käsityksiä kaksikielisyydestä	106
7.4. Yhteenvetoa	108
8. MIELEEN JÄÄNEET ESPOON KADUNNIMET	109
8.1. Positiivisina ja neutraaleina mieleen jääneet kadunnimet	114
8.2. Negatiivisina mieleen jääneet kadunnimet	120
8.3. Yhteenvetoa	122
9. KADUNNIMIEN EPÄKOHTIA JA ONGELMIA	123
9.1. Liika samankaltaisuus.....	123
9.2. Yhtenäisen tien nimen muuttuminen ja nimimuutokset.....	127
9.3. Kaksikielisyys	130
9.4. Kadunnimen vaikeus	131
9.5. Muita kadunnimien epäkohtia ja ongelmia.....	133
9.6. Yhteenvetoa	137
10. KADUNNIMIEN MUUTOKSET	138
10.1. Nimenmuutoksia vastustavat	139
10.2. Oman osoitenimensä muutosta toivovat	140
10.3. Muiden kadunnimien muutosta toivovat	143
10.4. Yhteenvetoa	147
11. KADUNNIMIEN TUNTEMUS	148
12. KADUNNIMIEN KÄYTTÖ	155
13. KADUNNIMIEN LEMPINIMET	162
14. LISÄTIEDOT JA KOMMENTIT	167
15. LOPUKSI	171
15.1. Yhteenvetoa	172
15.2. Suunnittelijan ja nimenkäyttäjän näkökulmien erot.....	176
15.3. Eväitä nimitysuunnitteluun.....	178
LÄHTEET	1383
Liite 1. Kyselylomakkeen rakenne.	1385
KADUNNIMIHAKEMISTO	1388

1. JOHDANTO

Kesällä 2007 Espoon kaupunkisuunnittelukeskuksen nimistöryhmä toteutti kuntalaisille Espoon kadunnimiä koskevan kyselyn, jonka tuloksia tarkastellaan tässä tutkimusraportissa. Katujen nimeäminen on keskeinen osa nimistösuunnittelua, joka tarkoittaa kaavanimistön ja muun kunnan virallisen paikannimistön suunnittelua. Kaavanimiä ovat kadunnimien lisäksi muun muassa torien ja puistojen nimet, muuta virallista paikannimistöä pääasiassa alueennimet ja haja-asustusalueen tiennimet.

Nimiä tarvitaan paikoille, joista on tarve puhua. Perinteisessä metsä- ja maatalousyhteiskunnassa paikannimet syntyivät erilaisten perusteiden, esimerkiksi omistussuhteiden, käyttötarkoituksen tai ulkonäön pohjalta käyttäjäyhteisön suussa. Jonkun keksimä nimi hyväksyttiin käyttöön, jos yhteisö piti sitä toimivana. Väestönkasvun, elinkeinoelämän muutosten ja kaupungistumisen myötä ihmisten liikkuvuus ja samalla myös uusien, erottuvien paikannimien tarve lisääntyi radikaalisti. Perinteiset nimeämistavat muuttuivat liian hitaiksi ja riittämättömiksi; syntyi tarve kunnalliselle nimistösuunnittelulle. Jokapäiväiseen elämään kuuluvien paikkojen nimistö joudutaan nykyään tietoisesti luomaan. Nimiperinne ei enää siirry sukupolvelta seuraavalle yksinomaan suullisesti, vaan myös karttojen, nimikilpien ja asiakirjojen avulla. Kaupungistuneessa yhteiskunnassa paikannimiltä vaaditaan huomattavasti parempaa pysyvyyttä kuin aiemmin ja paikantavuuden perustehtävän rinnalle on tullut imagoa luova funktio. (Kiviniemi 1999: 10; Paikkala 1999c: 194; Viljamaa-Laakso 1986: 21–22.)

Espoossa nimistösuunnittelulla on pitkät perinteet. Kunnallinen suunnittelu käynnistyi 1950-luvulla ensimmäisten rakennuskaavojen myötä. Alkuvuosina nimeämisestä huolehti valtuuston asettama tiennimilautakunta, sittemmin erityinen toimikunta yhteistyössä kotiseutulautakunnan kanssa. Nimistöpioneerina toimi kotiseutusihteerin Bertil Eriksson, joka tunsikin Espoota ja sen nimistöä. 1960-luvulla alkoi asemakaavoitus ja kaupunginhallituksen asettamien erilaisten nimistötoimikuntien kausi. Toimikunnat käyttivät 1970-luvulta alkaen yhä yleisemmin nimistötutkimukseen perehtyneiden asiantuntijoiden apua. Keskeisiä vaikuttajia toimikunnissa olivat puheenjohtajat rehtori Uolevi Leikola ja tiedotuspäällikkö Uolevi Itkonen sekä pitkäaikainen jäsen, Espoon läpikotaisin tuntenut rakennusmestari Per-Olof Morelius. Vuonna 1976 nimistötoimikunta lakkautettiin ja sen korvasi kaupunkisuunnitteluviraston alaisuuteen kuulunut nimistöryhmä. Toimikunnan sihteerin virka muutettiin nimistösuunnittelijan toimeksi, joka oli

ainoa laatuaan koko Suomessa. Innokkaana nimistöasioiden ajajana tunnettu nimistösuunnittelija Marja Viljamaa-Laakso toimi tehtävässä 2000-luvulle saakka. Vuonna 1983 nimistöryhmään perustettiin lisäksi vakinainen tutkijan toimi. (Viljamaa-Laakso 1986: 13–20.)

Nimistösuunnittelu kuuluu kieli- ja kulttuurisidonnaisuudestaan huolimatta kunnan teknisen toimialan tehtäviin. Eri kunnissa suunnittelu on järjestetty eri tavoin. Espoon lisäksi vain Helsingissä toimii tällä hetkellä (vuonna 2008) päätoiminen nimistösuunnittelija. Joissakin kaupungeissa ehdotukset laatii asiantuntijoista koostuva nimitoimikunta, toisissa kulttuurilautakunta, mutta useammin nimeämisestä vastaa muun työnsä ohessa esimerkiksi kaavoittaja tai muu viranomainen. Kuntaliiton vuonna 1998 järjestämästä kyselystä ilmeni, että valitettavan harvoin virallista nimistöä työkseen suunnitteleva on saanut tehtävänsä soveltuvaa koulutusta. Osoitenimet vaikuttavat kuitenkin sekä asukkaiden turvallisuuteen että viihtyvyyteen, joten niiden suunnittelijoiden tulisi olla nimistöön, kieleen ja paikalliskulttuuriin perehtyneitä ammattilaisia. Nimistön asiantuntijavalmistelussa olisi tärkeää ottaa huomioon sekä tekniikan että kulttuurin näkökulmat. Nimiä ei tule suunnitella toissijaisina elementteinä jo valmiisiin kaavoihin, vaan ne tulisi ottaa huomioon aluetta kuvaavina ja kaavan sekä liikenteen suunnittelua tukevinä elementteinä suunnittelun alusta alkaen. (Paikkala 1999a: 59–60; Paikkala 1999c: 195; Paikkala, Pitkänen & Slotte 1999: 5–6; Viljamaa-Laakso 1999a: 51–52.)

Vaikka asukkailla on mahdollisuus antaa nimistöä koskevia muistutuksia asemakaavan nimistöön, ei käyttäjyhteisö pääse nykyisen viranomaispäätöksenteon seurauksena testaamaan nimien toimivuutta ennen niiden varsinaista käyttöönottoa. Vaikka vanhojen nimistötoimikuntien huonona puolena oli jatkuvuuden puute, pitää Marja Viljamaa-Laakso (1986: 19) niiden etuna juuri sitä, että ne toimivat pitkälti yleisön, nimenkäyttäjien, mielipiteiden ja näkemysten edustajina. Asukkaiden mielipiteet ovat erittäin tärkeitä, sillä kadunnimi on heille osa kotia ja omaa identiteettiä. Asukkailla saattaa myös olla arvokasta tietoa seudun perinnäisestä paikannimistöä. Nimistö tulisivin suunnitella yhteistyössä niin hälytyskeskuksen, kaavoittajien, liikennesuunnittelijoiden ja muiden viranomaisten, kuin myös alueen asukkaiden kanssa. (Viljamaa-Laakso 1999a: 49–50.)

2. TUTKIMUKSEN TAVOITTEET

Tämän kyselytutkimuksen tavoitteena on kerätä nimistösuunnittelun tarpeisiin tietoa siitä, millaisia mielipiteitä, käsityksiä ja kokemuksia nimenkäyttäjillä on kadunnimistä, niiden käytöstä ja

nimeämistavoista. Tutkimuksessa tarkastellaan myös, vaikuttavatko sosiaaliset taustamuuttajat asukkaiden mielipiteisiin.

Tutkimustuloksia hyödynnetään tulevassa nimistösuunnittelussa. Niiden avulla saadaan osviittaa siitä, millaisia kadunnimiä tai nimeämismalleja tulisi välttää ja millaiset nimet asukkaiden näkökulmasta toimivat kaikkein parhaiten. Yksittäisetkin mielipiteet kadunnimistä ovat hyödyllisiä esimerkiksi silloin, kun pohditaan liikennejärjestelyistä johtuvaa kadunnimen muutosta. Kun nimiä suunnitellaan virastossa kaukana käyttäjäyhteisöstä, on vaarana, ettei suunnittelija osaa ottaa huomioon kaikkia käyttäjäyhteisön kannalta olennaisia seikkoja. Nimien suunnittelija saattaa pitää omia näkökulmiaan ja vuosien saatossa vakiintuneita periaatteita toimivina ja oikeina, mutta nimenkäyttäjien näkökulmasta käytännöt saattavatkin aiheuttaa harmia ja hankaluuksia. Tulokset antavat myös tietoa siitä, kuinka hyvin asukkaat tuntevat ja ymmärtävät nimistösuunnitteluprosessia. Näiden tietojen avulla voidaan kehittää nimistöasioista tiedottamista kuntalaisille.

Luvussa kolme käsitellen lyhyesti kyselystä kertynyttä aineistoa ja kyselyyn osallistuneita, jonka jälkeen analysoin vastauksia luvuittain. Jokaisessa luvussa käsitellään yhtä tai useampaa toisiinsa liittyvää kysymystä alkaen vastaajan osoitenimeä tiedusteleavasta kysymyksestä viimeiseen lempinimiä koskevaan kysymykseen. Luvussa 15 kokoan lopuksi yhteenvetoa ilmenneistä tuloksista ja tarkastelen tulosten hyödyntämistä jatkossa. Raportti sisältää runsaasti kyselyyn vastanneilta poimittuja lainauksia. Lainauksissa nimet ja kielenaineokset on kursivoitu ja karkeimmat kirjoitusvirheet, esimerkiksi virhelyönnit, korjattu. Lainausten sisällä esiintyvät lainausmerkit on muutettu puolilainausmerkeiksi. Muulta osin lainaukset ovat alkuperäisen kirjoitusasun mukaisia. Hakasulkeisiin olen merkinnyt kommentteja ja selvennyksiä.

3. TUTKIMUSAINEISTO

Espoon kadunnimikysely toteutettiin heinä–elokuussa 2007 internetkyselynä. Kyselyyn oli mahdollista vastata Espoon nimistösuunnittelun internetsivuilla www.espoo.fi/nimisto sekä kaavoituksen etusivulla www.espoo.fi/kaavoitus. Lisäksi kyselystä uutisoitiin Espoon kaupungin etusivulla www.espoo.fi, Helsingin Sanomissa, Länsiväylässä ja Kaupunkilehti Vartissa.

3.1. Kyselylomake

Kyselylomakkeen laati nimistöryhmän kesätyöntekijä Ulla Koistinen yhdessä nimistönsuunnittelija Kaija Mallatin ja nimistöntutkija Sami Suvirannan kanssa. Kysely koostuu 19:stä kadunnimistöä koskevasta kysymyksestä sekä viidestä vastaajan taustatietoja kartoittavasta kysymyksestä. Kyselyä laatiessamme pyrimme mahdollisimman monipuolisiin kysymyksiin, mutta kiinnitimme huomiota myös kyselyn pituuteen; liian pitkä kysely voi väsyttää vastaajaa, jolloin mahdollista arvokasta informaatiota saattaa jäädä tallentamatta. Pyrimme myös välttämään johdattelevia tai liian vaikeita kysymyksiä.

Lomakkeen alussa kysytään vastaajan kotikadun nimeä sekä tyytyväisyyttä tähän nimeen. Muissa alkuosan kysymyksissä käsitellään yleisesti nimeämisperiaatteita, niiden merkitystä vastaajalle sekä kadunnimen hyviä ja huonoja ominaisuuksia. Tämän jälkeen keskitytään Espoon kadunnimiin: kaksikielisyyteen, mieleen jääviin nimiin, mahdollisiin kadunnimistön epäkohtiin ja nimien aiheuttamiin ongelmiin sekä vastaajan mahdolliseen haluun muuttaa jotakin kadunnimeä. Lopuksi kysytään kadunnimien tuntemuksesta ja käytöstä sekä epävirallisista nimistä. Viimeisenä ovat vastaajan taustatietoja koskevat kysymykset sekä mahdollisuus antaa lisätietoja ja kommentteja. (Ks. lomaketta tarkemmin liite 1)

Nimistöä käsittelevät kysymykset voi jakaa kahteen päätyyppiin: avoimiin hakukysymyksiin ja vaihtoehtokysymyksiin. Vaihtoehtoja on käytetty helpottamaan vastaamista ja kvantitatiivista tarkastelutapaa seuraavissa kysymyksissä:

- 5. *Merkitsekö sinulle jotakin se, että tiedät mistä kadut ovat saaneet nimensä?* (asteikko: paljon – melko paljon – jonkin verran – melko vähän – vähän – en osaa sanoa)
- 9. *Mikä seuraavista on mielestäsi paras tapa antaa uusia kadunnimiä?* (vaihtoehdot: vanhat paikannimet, aihepiirinimet, muistonimet, jokin muu tapa)
- 17. *Tunnetko mielestäsi Espoon kadunnimiä hyvin vai huonosti?* (asteikko: hyvin – melko hyvin – jonkin verran – melko huonosti – huonosti – en osaa sanoa)
- 19. *Käytätkö Espoon kadunnimiä?* (asteikko: paljon – melko paljon – jonkin verran – melko vähän – vähän – en osaa sanoa)

Lisäksi kahdessa kysymyksessä vastaajaa pyydetään ottamaan vaihtoehtojen avulla kantaa väittämään:

3. "*Kotikatuni kadunnimi on onnistunut.*" (asteikko: samaa – jokseenkin samaa – jokseenkin eri – eri mieltä – en osaa sanoa)

11. "*Kaikilla kaduilla Espoossa on oltava sekä suomen- että ruotsinkielinen nimi.*" (asteikko: samaa – jokseenkin samaa – jokseenkin eri – eri mieltä – en osaa sanoa)

Vaihtoehtokysymyksissä vastaajilla oli mahdollisuus antaa perusteluja vastaukselleen. Edelliseen kysymykseen liittyvät perustelukohdat ovat saaneet kyselyn ulkoasussa oman kysymysnumeron, minkä takia viimeinen nimistöä koskeva kysymys on lomakkeessa numero 22, vaikka eri kysymyksiä varsinaisesti on perustelukohtineen vain yhdeksäntoista. Tätä voi pitää kyselylomakkeen puutteena.

Vastausten perusteella lomakkeessa ja sen kysymyksissä oli suunnittelusta huolimatta muitakin pieniä epäkohtia. Jotkin kysymykset osoittautuivat osittain päällekkäisiksi (esimerkiksi *Millaiset kadunnimet ovat mielestäsi hyviä, millaiset huonoja?* ja *Mitkä ovat mielestäsi kadunnimen tärkeimpiä ominaisuuksia?*). Päällekkäisyydestä tosin ei välttämättä ole haittaa, vaikka vastaajasta toisto saattaa tuntua rasittavalta. Osa kysymyksistä pidettiin vaikeina (*Käytätkö Espoon kadunnimiä?*) tai vastausta itsestään selvinä (*Mitä Espoon kadunnimeä käytät eniten?*). Lisäksi kysymys 10 (*Millä perusteella pitäisi valita, mitä nimistön aihepiiriä käytetään milläkin alueella?*) oli ymmärretty kahdella eri tapaa. Jotkut käsittivät aihepiirin tarkoittavan nimien alkuperää ylipäättänsä, eikä vain aihepiirinimien teemaa. Palautetta tuli myös siitä, että kyselyyn oli mahdollista osallistua vain sähköisesti: kaikilla ei ole mahdollisuutta käyttää tietokonetta. Myös kielivähemmistöt olisi kyselyssä kannattanut ottaa paremmin huomioon ja antaa kuntalaisille mahdollisuus kertoa mielipiteitään myös ruotsiksi tai englanniksi.

3.2. Kyselyn osallistajat

Kyselyyn osallistui 134 henkilöä. Vastanneilta kysyttiin heidän syntymävuottaan, sukupuoltaan, äidinkieltään, nykyistä asuinpaikkaansa sekä Espoossa asutun ajan pituutta.

Osallistajat ovat hyvin eri-ikäisiä: nuorin kyselyyn vastanneista on 14-vuotias, kaksi iäkkäintä 78-vuotiaita. Kaiken kaikkiaan ikäjakauma on melko tasainen, joskin vastaajien määrä on sitä vähäisempi, mitä vanhempi sukupolvi on kyseessä. Alle 20-vuotiaita vastaajia on vain neljä, mutta

nuoret aikuiset ovat sen sijaan vastanneet kyselyyn kaikkein ahkerimmin. Viisi vastaajista ei ole kertonut syntymävuottaan.

Kyselyyn vastanneista 39 (29 %) on miehiä; kun naisten osuus on huomattavasti suurempi, 93 (69 %). Kaksi vastaajista (2 %) ei ole ilmoittanut sukupuoltaan. Voi pohtia, mikä on syynä miesten vähäiseen osallistumiseen. Kaikkein iäkkäimpien vastaajien joukossa on miehiä kuitenkin huomattavasti keskimääräistä enemmän. Yli 60-vuotiaista vastaajista miehiä on 9 (45 %) ja naisia 11 (55 %). Edelleen yli 70-vuotiaista vastaajista viisi on miehiä ja vain yksi nainen.

Kyselyyn osallistuneista puhuu äidinkielenään suomea 90 prosenttia ja ruotsia 7 prosenttia (kymmenen henkilöä). Ruotsinkielisten suhteellinen osuus on pitkälti sama kuin Espoon kunnassa ylipäätään, sillä vuosien 2007 ja 2008 vaihteessa espoolaisista oli ruotsinkielisiä 8,4 % (Munter 2008). Suomen ja ruotsin lisäksi vastaajat eivät ole ilmoittaneet äidinkielekseen muita kieliä. Osasyyn tähän lienee se, että kysely järjestettiin vain suomeksi. Vieraskielisten osuus oli vuoden 2008 alussa Espoossa 7,3 % (Munter 2008). Kolme vastaajaa ei ole kertonut äidinkieltään.

Valtaosa vastaajista on asunut Espoossa hyvin pitkään, 70 prosenttia (94 vastaajaa) kyselyyn osallistuneista yli kymmenen vuotta ja tasan puolet vastaajista (67 vastaajaa) yli kaksikymmentä vuotta. Alle vuoden paikkakunnalla asuneita vastaajia on neljä. Ainoastaan kahdeksan kyselyyn osallistunutta (6 %) asuu parhaillaan jossakin muualla kuin Espoossa: kolme pääkaupunkiseudulla, kolme muualla Uudellamaalla, yksi Porissa ja yksi Kuopiossa. Ulkopaikkakuntalaisistakin vastaajista kaikki ovat joskus asuneet Espoossa. Ulkopaikkakuntalaisten vähäiseen osallistumiseen on voinut vaikuttaa kyselylomakkeen harhaanjohtava otsikko *Espolaisten mielipiteitä Espoon kadunnimistä ja katujen nimeämisestä*. Kysely oli otsikoinnistaan huolimatta suunnattu kaikille Espoon kadunnimistä kiinnostuneille; oletusarvona kuitenkin oli, että enemmistö vastaajista on espoolaisia.

Lomakkeen ensimmäisessä kysymyksessä tiedustellaan vastaajan kotiosoitetta. Kotiosoitteen perusteella voidaan tarkastella vastaajien alueellista jakaantumista Espoossa. Vastaajien jakaantuminen kompensoi hyvin selvästi väestön jakaantumisen kanssa: eniten vastauksia on Suur-Leppävaaran ja Suur-Espoonlahden alueilta, jotka ovat väkiluvultaan Espoon alueista kaikkein suurimpia. Myös Tapiolasta, Matinkylästä ja Espoon keskuksesta vastauksia on runsaasti, kun taas väkiluvultaan pienemmiltä alueilta, Pohjois-Espoosta ja Kauklahdesta, on osallistuneita

luonnollisesti vähemmän. Yksittäisistä kaupunginosista on suhteessa väkilukuun parhaiten edustettuna Järvenperä, josta on kotoisin kahdeksan vastaajaa.

Kaiken kaikkiaan kadunnimikyselyyn osallistuneet muodostavat siis suhteellisen edustavan otoksen Espoon väestöstä. Vähäiseksi edustus jää lähinnä miesten, äidinkieleltään vieraskielisten ja joidenkin väkiluvultaan melko suurten kaupunginosien, esimerkiksi Olarin ja Latokasken osalta. Tuloksia tarkasteltaessa on lisäksi muistettava, että kysely oli vapaaehtoinen; siihen lienevät vastanneet vain sellaiset asukkaat, joita kadunnimet aiheena kiinnostavat. Tässä mielessä otos ei siis ole täysin edustava.

4. OMAN KOTIKADUN NIMI

Lähes kaikki kadunnimikyselyyn vastanneet kertovat käyttävänsä Espoon kadunnimistä eniten oman kotikatunsa nimeä. Oma osoite on jatkuvasti osana asukkaan arkipäivää erilaisissa kielenkäyttötilanteissa. Suuren käyttötaajuuden takia on luonnollista, että oman kotikadun nimestä ollaan poikkeuksellisen kiinnostuneita. Kadunnimen tärkeimpiä ominaisuuksia on paikan yksiselitteinen identifiointi ja opastavuus. Kadunnimiltä, erityisesti kotikadun nimeltä, toivotaan ja vaaditaan kuitenkin enemmän. Kadunnimi välittää kuulijoille tietoa ja erilaisia mielikuvia paikasta, alueesta, mahdollisesti jopa sen asukkaista.

Kadunnimikyselyn ensimmäisessä kysymyksessä tiedustellaan vastaajan kotikadun nimeä, jonka jälkeen kysytään tietoa nimen alkuperästä. Kolmannessa kysymyksessä vastaajaa pyydetään ottamaan kantaa väittämään "Kotikatuni kadunnimi on onnistunut". Vastaajan on mahdollista perustella mielipidettä oman kotikatunsa nimen onnistumisesta.

Tässä luvussa tarkastelen aluksi, kuinka hyvin vastaajat tietävät, mistä heidän kotikatunsa nimi juontaa juurensa. Tämän jälkeen luon yleiskatsauksen asukkaiden mielipiteisiin heidän kotikatunsa nimen onnistuneisuudesta. Tarkastelen myös, onko sosiaalisilla muuttujilla, nimen alkuperän tuntemuksella tai nimen iällä mahdollisesti vaikutusta siihen, koetaanko nimi onnistuneeksi. Luvuissa 4.3., 4.4. ja 4.5. kuvaan millaisia ovat merkitykseltään, rakenteeltaan ja nimeämisperusteiltaan toisaalta onnistuneet ja toisaalta epäonnistuneet nimet. Pyrin siis selvittämään, onko edellä mainittujen ominaisuuksien osalta löydettävissä nimityyppettä, jotka koetaan keskimääräistä useammin onnistuneiksi tai epäonnistuneiksi. Luvussa 4.6. käsittelen

tarkemmin osin jo edellisissä luvuissa ilmi tulleita, asukkaiden mielipiteilleen antamia perusteluja ja niiden pohjalta muodostuvaa kuvaa positiivisista ja negatiivisista kadunnimen ominaisuuksista. Luvussa 4.7. kertaan saamiani tuloksia.

4.1. Tiedot nimen alkuperästä

Vastaajien tiedot nimen alkuperästä ja nimeämisperusteista vaihtelevat tasaisesti. Noin kolmannes kaikista vastaajista (28 %) ilmoittaa tietävänsä osoitenimensä alkuperän ja suunnilleen yhtä moni (29 %) ei osaa kertoa, mistä kotikatu on saanut nimensä. Niin ikään noin kolmannes vastaajista (27 %) arvelee tai päättelee joko oikein tai suunnilleen oikein kadunnimen alkuperän. Jotkut niistä osoitenimistä, joiden alkuperän asukas on arvellut oikein, ovat niin läpinäkyviä, että niiden alkuperä avautuu helposti päättelemättäkin (esim. *Leppävaarankatu*). Viiden vastaajan arvelu kadunnimen alkuperästä on väärä (4 %) ja yhdellä vastaajalla (1 %) on väärää tietoa kotikatunsa nimeämisperusteista. Kuusitoista vastaajaa (12 %) ei ole vastannut tähän kysymykseen. Näiden kuudentoista vastaajan joukossa lienee sellaisia, jotka eivät tiedä kotiosoitteensa nimen alkuperää. On myös mahdollista, että joillakin niistä vastaajista, jotka kertovat tietävänsä nimen alkuperän, onkin väärää tietoa osoitenimen nimeämisperusteista.

Sosiaaliset muuttujat, esimerkiksi asukkaan ikä tai yllättäen myöskään asuinaika Espoossa, eivät juurikaan vaikuta siihen, kuinka hyvin kotikadun nimen alkuperä tunnetaan. Alle neljäkymmentävuotiaista hiukan keskimääräistä harvempi (20 %) varsinaisesti tietää nimen alkuperän. Sitä vastoin 10 prosenttiyksikköä keskimääräistä useampi (37 %) arvelee sen oikein. Ruotsinkielisistä vastaajista (10 vastaajaa) suurin osa tietää osoitenimensä alkuperän (70 %).

Niistä 36 vastaajasta, jotka ilmoittavat tuntevansa kotikatunsa nimen alkuperän, 22 kertoo mistä on tiedon saanut. Voi kysyä, miksi nimen taustan tuntevista niin moni (14 vastaajaa) jättää vastaamatta tähän kysymykseen? Osittain tähän saattaa vaikuttaa kysymyksen kaksiosainen rakenne. Kun vastaaja on ensin selittänyt nimen alkuperää, hän ei ehkä ole enää muistanut vastata jatkokysymykseen "Mistä olet saanut tietää nimen alkuperän?". Toisaalta vastaamatta jättäminen saattaa kieliä myös siitä, että kaikkien vastaajien tieto kadunnimen alkuperästä ei sittenkään ole varma, jostakin muualta saatu tieto, vaan jonkinasteista omaa päättelyä. Esimerkiksi Nokitontunkujan asukas kertoo Tontunmäen alueennimen alkuperästä, mutta varsinaisesti ei selviä

onko hän jostakin kuullut kadunnimien alueella pohjautuvan alueennimeen vai onko tämä omaa päättelyä:

"On väkisin yritetty keksiä Tontunmäkeen sopivia katujen, kujien ja polkujen nimiä. Alun alkaen kylän nimi lienee ollut *Tomtkulla* (sanasta 'tontti' eikä 'tonttu'). Koska ruotsin kielellä on helpompi lausua *Tomtkulla* jos sanan kahden osan väliin laitetaan kirjain *e*, nimestä muodostui käytössä *Tomtekulla*. Ja kun aikanaan nimi käännettiin suomeksi joku tohelo ei selvittänyt nimen alkuperää vaan käänsi sen *Tontunmäeksi*."

Moni asukas ei kenties enää muista, mistä on tiedon nimeämisperusteista saanut. Jotkut tuovat tämän ilmikin. Nuottaniementien asukas kirjoittaa: "*en tarkkaan muista mistä tiedon sain*", Gyldenärinkadulla asuva vastaaja luki tiedon "*jostakin*" ja Ullantorpan asukas sai tiedon joko internetistä tai jonkin paikallislehden artikkelista.

Suurin osa, seitsemän vastaajaa, kertoo kuulleensa tiedon nimen alkuperästä joltakin muulta henkilöltä, tyypillisesti alueen muilta asukkailta, yksi myös asunnon myyjältä (*Eestinkallio, Hansatie, Joupinmäenrinne, Kala-Maija, Ratavallintie, Veikkaustie* ja Vihdin *Kivisillantie*). Kolme vastaajaa on lukenut tiedon historiikista tai paikallislehdestä (*Nuumäentie, Vanhan-Mankkaan tie, Vantinpuisto*). Internetistä Espoon kotisivuilta on tiedon kotikatunsa nimen alkuperästä saanut ainakin kaksi vastaajaa (*Vallikuja, Örkkiniityntie*), yksi vastaaja niin ikään internetistä, mutta Keski-Espoo -seuran sivuilta (*Kirstinmäki*). Kolmella vastaajalla tieto selittyy asutushistorian kautta: he tai heidän sukunsa on asunut paikalla hyvin kauan (*Maarinpuro, Postipuuntie, Välimetsä*). Uusilla asuinalueilla sijaitsevien *Klippinkitien* ja *Amiraalin puistotien* nimeämisperusteet on saatu selville alueiden esitteistä. Lisäksi Muuritien asukas kertoo lyhyesti "ottaneensa selvää" nimen alkuperästä. Uusilla ja vanhoillakin asuinalueilla nimistöä olisi erilaisten esitteiden avulla hyvä esitellä jatkossakin. Vaikka kyse saattaa tietenkin olla sattumasta, ovat molemmat nimen alkuperän esitteestä lukeneet asukkaat sitä mieltä, että kadunnimi on onnistunut.

4.2. Onnistuneisuus

Taulukko 1 havainnollistaa, että kaikista vastaajista 43 prosenttia yhtyy väittämään "Kotikatuni kadunnimi on onnistunut". Onnistuneiksi kehuttuja kotikadunnimiä on yhteensä 54, sillä kolmen osoitenimen, *Klippinkitie, Maininkitie* ja *Örkkiniityntie*, on maininnut onnistuneena kaksi eri

asukasta. Huomattavasti vähemmän, yhteensä 25 vastaajaa eli 19 prosenttia, on niitä, joiden mielestä kadunnimi ei ole onnistunut. Näistä vastaajista peräti kolme asuu Nuumäentiellä, joten epäonnistuneina pidettyjä kadunnimiä on yhteensä 23. Jokseenkin onnistuneena pitää kotikatunsa nimeä 29 vastaajaa (22 %, 28 eri kadunnimeä), jokseenkin epäonnistuneena 16 vastaajaa (12 %, 15 eri kadunnimeä). Kaksi vastaajaa ei osaa sanoa, onko nimi onnistunut vai ei, ja lisäksi viisi kyselyyn osallistujista on jättänyt vastaamatta tähän kysymykseen. Kaiken kaikkiaan nimen suhteen positiivisella kannalla (samaa mieltä ja jokseenkin samaa mieltä) on siis vastaajista selvä enemmistö, 64 prosenttia, negatiivisella kannalla (eri mieltä ja jokseenkin eri mieltä) 31 prosenttia. Valtaosa kysymykseen vastanneista (88 %) on myös halunnut, joko lyhyemmin tai pidemmin, perustella mielipidettään; ainoastaan viidessätoista vastauksessa ei ole kirjoitettu perusteluja.

Taulukko 1. Vastaukset kysymyksen 3 väittämään "Kotikatuni kadunnimi on onnistunut".

mielipide	absoluuttinen määrä	suhteellinen määrä
samaa mieltä	57	43 %
jokseenkin samaa mieltä	29	22 %
positiivisella kannalla yht.	86	64 %
jokseenkin eri mieltä	16	12 %
eri mieltä	25	19 %
negatiivisella kannalla yht.	41	31 %
ei osaa sanoa	2	1 %
ei tietoa	5	4 %
KAIKKI YHT.	134	100 %

Kun katsoo tarkemmin, mistä väittämän kanssa samaa ja eri mieltä olevien ryhmät koostuvat, huomaa, että sosiaalisista taustatekijöistä lähinnä iällä näyttää olevan jonkin verran vaikutusta asukkaiden mielipiteisiin. Vanhemmat vastaajat ovat nuorempia useammin tyytymättömiä kotikatunsa nimeen: alle 40-vuotiaista (59 vastaajaa) vain seitsemän prosenttia on eri mieltä väittämän kanssa, kun puolestaan 40 vuotta täyttäneistä (70 vastaajaa) jopa 29 prosenttia, kymmenen prosenttiyksikköä keskimääräistä enemmän, pitää kotikatunsa nimeä epäonnistuneena. Lisäksi Espoossa vähintään kaksikymmentä vuotta asuneista pitää kotikatunsa nimeä epäonnistuneena kymmenen prosenttiyksikköä enemmän (24 %) kuin kaupungissa alle kaksikymmentä vuotta asuneista (14 %).

Alun perin hypoteesinani oli, että asukas suhtautuisi kotikatunsa nimeen keskimääräistä myönteisemmin silloin, kun hän tietää nimen alkuperän. Näin ei kuitenkaan näytä olevan asian laita. Kotikadunnimeään onnistuneena pitävistä vastaajista 28 prosenttia tietää nimen alkuperän, 26 prosenttia ei tiedä ja 30 prosenttia arvaa sen. Vastaavasti niistä vastaajista, joiden mielestä kadunnimi on epäonnistunut (väittämän kanssa eri mieltä olleet), 36 prosenttia tietää nimen alkuperän, 32 prosenttia ei tiedä ja 12 prosenttia arvaa sen. Alkuperän tietävien ja tietämättömien keskinäinen suhde on samaa luokkaa kuin kaikilla vastaajilla, vaikka molempien määrä onkin suurempi niiden keskuudessa, jotka ovat tyytymättömiä kotikatunsa nimeen.

4.2.1. Nimen iän vaikutus onnistuneisuuteen

Toinen hypoteesini koski nimen ikää ja vakiintuneisuutta. Voisi olettaa, että pitkään käytössä olleet nimet on uusia paremmin "hyväksytyt", ja koska ne ovat jo vakiinnuttaneet asemansa, ne koetaan useammin onnistuneiksi. On kuitenkin muistettava, että erityisesti ne kyselyyn vastanneet, jotka eivät ole asuneet Espoossa useita vuosia, eivät luultavasti tiedä kuinka vakiintuneita tai uusia kadunnimet ovat. He eivät siis luonnollisestikaan voi muodostaa mielipidettään nimen onnistuneisuudesta tämän ominaisuuden pohjalta. Aineisto ei kovin suoraviivaisesti tue tätäkään hypoteesia. Kuitenkin kaikkein vanhimmista kotikadunnimistä, niistä jotka ovat olleet Espoon opaskartassa jo vuonna 1970 (yhteensä 29 nimeä), on onnistuneina pidettyjen osuus 59 prosenttia, mikä on jopa 16 prosenttiyksikköä enemmän kuin kaikista aineiston kotikadunnimistä. Epäonnistuneina näistä vanhoista nimistä pidetään vain kolmea (10 %). Positiivista suhtautumista selittää se, että vanhoista nimistä huonoimpia on ajan mittaan karsittu ja jäljellä ovat kaikkein toimivimmiksi osoittautuneet kadunnimet. Sen sijaan seitsemänkymmentäluvun alkupuolella annettuihin kadunnimiin ollaan hiukan (viisi prosenttiyksikköä) keskimääräistä tyytymättömämpiä, sillä kaikista ennen vuotta 1976 käyttöön tulleista nimistä epäonnistuneina pidetään kuuttatoista nimeä (24%). Mielipiteet vuonna 1976 ja sitä myöhemmin opaskarttaan tulleista nimistä eivät sen sijaan juurikaan poikkea keskiarvosta.

1970-luvun alussa Espoossa järjestettiin postitoimipaikkojen nimiuudistus. Uudistuksessa identtiset nimet (esim. useampi *Rantatie*) poistettiin, yksikieliset nimet kaksikielistettiin ja lukuisat nimettömät kadut saivat uuden osoitenimen. Työmäärä oli valtaisa ja nimistötoimikunta joutui tekemään varsin nopeita ratkaisuja. (Viljamaa-Laakso 1986: 16–17.) Aineistoni tulokset epäonnistuneina pidetyistä kadunnimistä heijastavat osittain suunnittelussa tuolloin tapahtuneita

virheitä. Viljamaa-Laakson (1986: 17) mukaan eniten moitteita annettiin ratkaisulle jakaa vanha yhtenäinen tie Mankkaalla kolmeksi erinimiseksi pätkäksi, *Mankkaantiekseksi*, *Vanhan-Mankkaan tieksi* ja *Koivuvuudantiekseksi*. Eräs kotikatunsa nimeen tyytymätön onkin kotoisin juuri Vanhan-Mankkaan tieltä. Joku vastaaja voi myös muistella uudistusta negatiivisena tapahtumana, joka herätti aikoinaan valtaisaan tyytymättömyyttä ja muutosvastarintaa. Ainakin vuonna 1973 nimetyllä Hiiralankaarella asuva kotikatunsa nimeen tyytymätön espoolainen kertoo:

"joku älyvapaa idiootti muutti sen [kotikadun nimen] *Esplanadista* (samoin kuin lähes kaikki muut paikkakuntani nimet) *Hiiralankaareksi*. - - Asun Westendissä, en missään Hiirulassa, vaikka se olisikin joskus ollut alueen nimi. Westend ja sen kadunnimet olivat vakiintuneet käytössä ja vieläkin, vuosikymmenien jälkeen, harmittaa."

Tapahtuneisiin kadunnimien muutoksiin suhtaudutaankin aineistoni perusteella lähes poikkeuksetta kielteisesti (tästä tarkemmin s. 43–44, 116–117 ja 129–130).

Vuonna 1970 opaskarttaan merkityistä nimistä monet ovat jo tuolloin olleet käytössä useita vuosia. Muutamat Espoon vanhat kadunnimet eivät ole suunniteltuja, vaan asukkaat ovat aikoinaan antaneet ne nimeämistarpeen takia. Tällaiset niin sanottujen tavallisten nimeämisperusteiden (paikan sijainti, paikalla oleva tai esiintyvä, paikan ominaisuus ja paikan suhde ihmiseen) mukaan annetut perinnäiset nimet ovat yleensä hyvin paikantavia, yksinkertaisia ja siksi niitä helposti pidetään onnistuneina. Aineistossani tällaisia nimiä ovat *Kivitie* ja *Lampitie*, joista jälkimmäistä ei kuitenkaan sekavan kaavatilanteen vuoksi pidetä onnistuneena: kaavassa on eri nimi kuin käytössä. Lisäksi vastauksissa mainitaan muutama sittemmin kokonaan tai tietyn katuosuuden osalta muutettu "alkuperäinen hyvä nimi": edellä esiin tulleen *Esplanadin* lisäksi *Ensitie*, *Itätie*, *Länsitie*, *Vanha kirkkotie* ja *Välitie* Nöykkiössä. Nimenmuodostus luonnollisten nimeämisperusteiden mukaan tai asukkaiden toimesta ei kuitenkaan millään ole mahdollista kaupungistuneessa yhteiskunnassa, jossa liikkuvuus on lisääntynyt huomattavasti ja kadunnimien on toimittava paljon aiempaa suuremmassa mittakaavassa. Nykyisen Välimetsän (ent. *Välitie*) asukas toteaaakin itse kuvaavasti: " - - nimet sanoivat kaiken tässä pienessä yhteisössä,".

4.3. Merkitys

Vastaajien onnistuneina pitämistä kadunnimistä suurin osa liittyy semanttisesti luontoon, esimerkiksi *Haapaniemenrinne*, *Keltasirkuntie*, *Koivistontie*, *Meiramikuja*, *Pihlajamarjantie*, *Pitkäjärventie*, *Peuramäentie*, *Sateenkaari* ja *Visakoivunkuja*. Aiheeltaan erityisesti vesistöön

liittyviä nimiä on onnistuneiden joukossa runsaasti: *Aallonhuippu*, *Aallonkohina*, *Maarinpuro*, *Maininkitie*, *Purolehto*, *Siikaniemi*. Vesistöön liittyvät myös kalastusaiheiset nimet *Kalaonntie*, *Kalastajankuja* ja *Nuottaniementie*. Nimistä valtaosaan sisältyy sanoja, jotka merkitykseltään yhdistyvät ensisijaisesti vanhaan, perinteiseen kulttuuriin: *Aitovieri*, *Alaniityntie*, *Emännänpiha*, *Amiraalin puistotie*, *Huvilinnanaukio*, *Jousenkaari*, *Kivisillantie*, *Klippinkitie* (klippinki 'keskiaikainen raha'), *Kurkihirrentie*, *Naruportti*, *Nelivaljakontie*, *Riihiniityntie*, *Ruutisarvi*, *Toinen huvilatie* ja *Ullantorppa*. Modernimpaan, teollistuneeseen yhteiskuntaan yhdistyy lähinnä kadunnimi *Ratavallintie*. Oman ryhmänsä onnistuneina pidettyjen kadunnimien joukossa muodostavat lisäksi ne nimet, joiden semanttisena sisältönä on henkilönnimi tai merkitykseltään läpinäkymätön paikannimi: *Elsankuja*, *Espoonaukio*, *Kirstinmäki*, *Matinkallio*, *Vermonpolku* ja *Åbovägen*.

Jokseenkin onnistuneet nimet liittyvät merkitykseltään onnistuneina pidettyjen nimien tapaan osin luontoon (esim. *Isonjärvenpää*, *Kortesarinne*, *Kuhatie*) ja suurin osa perinteiseen kulttuuriin (esim. *Ajurinkatu*, *Hansatie*, *Kellarikuja*, *Linnustajantie*, *Näkinkaari*). Kouvolaisten mielipiteitä hyvistä ja huonoista kadunnimistä on tutkinut Maria Yli-Kojola. Luonto lienee nimiaiheena yleisesti suomalaisten mieleen, sillä erään kouvolaalaisen mielestä nimenantoperusteeksi riittää, että nimi kuvaa suomalaista luontoa. (Yli-Kojola 2005: 189–190.)

Epäonnistuneina ja jokseenkin epäonnistuneina pidetyt nimet eivät semantiikaltaan kovinkaan merkittävästi poikkea onnistuneista nimistä, joskin selvästi luontoon liittyvien nimien määrä on niiden joukossa hiukan vähäisempi. Lisäksi silmään pistää lekseemi *korpi*. Koko aineiston kotikadunnimissä *korpi* on osana neljässä nimessä, joista kahta pidetään jokseenkin epäonnistuneena (*Kirkkokorpi*, *Lintukorpi*), kahta epäonnistuneena (*Korpikallio*, *Korpiniityntie*). Huomionarvoista on, että nimenomaan nimiä, joiden määriteosaan sisältyy lekseemi *korpi*, pidetään täysin epäonnistuneina. *korpi*-nimiä koskevista vastauksista kuitenkin vain yhdessä, Kirkkokorven asukkaan kirjoituksessa, tartutaan *korpi*-lekseemiin ja sen semantiikkaan: "Korpi on korpi, ei se ole polku, tie, taival, tms. sekä se antaa kuvan synkästä aliravitusta vetisestä metsästä." Sen sijaan kaikkien neljän *korpi*-nimen epäonnistumista selitetään sillä, että nimi on muutettu ja vanha nimi olisi ollut parempi. Yllättävä sattuma on, että juuri kaikki aineiston *korpi*-lekseemin sisältävät kadunnimet ovat siis vanhoja nimiä korvaavia uudehkoja nimiä:

Kirkkokorpi, opaskartassa vuodesta 2004, ennen osa Vanhaa Kirkkotietä

Lintukorpi, opaskartassa vuodesta 1996, ennen osa Pikkulinnunreittiä

Korpikallio, opaskartassa vuodesta 1988, aiemmin *Ensitie*

Korpiniityntie, opaskartassa vuodesta 2002, aiemmin *Örkkiniitynkuja*

korpi merkityksineen vaikuttanee osaltaan siihen, ettei uuteen nimeen olla tyytyväisiä. Vaikka ainoastaan yksi vastaaja tuo epämiellyttävän merkityksen esille kotikadun onnistuneisuutta tiedustelevan kysymyksen yhteydessä, kysymykseen 16 "Haluaisitko muuttaa jotakin kadunnimeä? Miksi?" Korpiniityntien asukas vastaa: "Omaa kadunnimeä en halua asua Korvessa." Marja Viljamaa-Laakso on todennut, että nimielementti *korpi* / *kärr* alueennimessä ei yleensä ole toivottu, sillä se herättää negatiivisia mielikuvia. Erityisesti yritykset vieroksuvat vanhahtavaa ja murteellista *korpea* myös osoitenimissä. (Viljamaa-Laakso 1995: 31; 1999: 85.) *korpi* merkitsee Vihdin murteessa synkkää, pääasiassa kuusta kasvavaa metsää. *Korpi* lienee kuitenkin aiemmin ollut huomattavasti neutraalimpi ja yleisempi lekseemi. Nykyään *korpi*-sanalla korostetaan tyypillisesti synkkyyttä verrattuna neutraaliin *metsä*-sanaan.

Esimerkkejä merkitykseen liittyvistä perusteluista:

Leppälinnunrinne: "nimi on minusta viehättävä. Nimessä on yhdistynyt kaksi kaunista 'sanaa'. leppälintu on hyvin kaunis ja viehättävä lintu, rinne on myös mukava sana ja paikka"

Kalaonnettie: "-- Lisäksi *kalaonnettie* on kaunis sana niin semanttisesti kuin foneettisestikin"

Jousenkaari: "Kaunis nimi. *Jousi*-sanalla on monia positiivisia merkityksiä."

Amiraalin puistotie: "- - *Amiraali*-sana tuo meren välittömän läheisyyden mieleen - -"

Alamäki: "Jo sanalla *alamäki* on jonkinlainen sivuvivahde. Lisäksi katu on jokseenkin vaakasuora ja sinne päästäkseen pitää suorittaa varsin jyrkkä YLÄMÄKI."

Oppilaantie: "Nuorena ei ollut yhtään kiva asua Oppilaantiellä, kun se koko ajan muistutti koulusta, vaikka numero olikin 10. Miltä mahtaakaan tuntua asua Oppilaantie 4:ssa"

4.4. Rakenne

Kadunnimet eivät suinkaan ole rakenteeltaan identtisiä, vaan saattavat koostua hyvinkin erilaisista nimenosista. Tavallisesti kadunnimessä on kaksi nimenosaa, mutta toisinaan vain yksi. Olen jakanut aineistoni kotikadunnimet niiden rakenteen mukaan kolmeen eri rakennetyyppiin. Tavallisin rakennetyyppi on kaksiosainen kadunnimi, joka sisältää määriteosan ja jonkin kulkuväylää luonnehtivan nimenosan (esim. *tie*, *kuja*, *raitti*, *väylä*). Kadunnimen jälkimmäinen nimenosa saattaa

kuitenkin viitata myös muunlaiseen paikkaan kuin kulkuväylään (esim. *Apilarinne, Eestinlaakso*). Kolmannen rakennetyypin muodostavat vertailunimiksi kutsutut kadunnimet, joista paikkaan viittaava nimenosa puuttuu kokonaan (esim. *Sulka, Poikkipuu*). Taulukossa 2 on esitetty rakennetyyppien osuus niin onnistuneiden, jokseenkin onnistuneiden, jokseenkin epäonnistuneiden kuin epäonnistuneidenkin nimien ryhmissä. Seuraavaksi tarkastelen ryhmittäin, kuinka yleisiä nämä rakennetyypit ovat suhteessa käsityksiin nimen onnistuneisuudesta.

Taulukko 2. Kadunnimien rakennetyypit onnistuneiden, jokseenkin onnistuneiden, jokseenkin epäonnistuneiden ja epäonnistuneiden nimien ryhmissä.

rakennetyyppi	onnistuneet		jokseenkin onnistuneet		jokseenkin epäonnistuneet		epäonnistuneet		yhteensä	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
perinteiset kaksiosaiset nimet	40	74 %	18	64 %	10	67 %	16	70 %	84	70 %
muuhun paikan lajiin viittaavat nimet	10	19 %	8	29 %	5	33 %	6	26 %	29	24 %
vertailunimet	4	7 %	2	7 %	–	–	1	4 %	7	6 %
yhteensä	54	100 %	28	100 %	15	100 %	23	100 %	120	100 %

4.4.1. Onnistuneina pidetyt kadunnimet

Onnistuneina pidetyt kadunnimet ovat rakenteeltaan erityyppisiä. Neljäkymmentä nimeä (74 %) edustaa paikannimen kaksiosaista perustyyppiä, jossa kahdesta nimenosasta jälkimmäinen osoittaa paikan lajin. Paikan lajin ilmaisevaa osaa voidaan kutsua nimen perusosaksi. Onnistuneiden kadunnimien ehdottomasti yleisin perusosa on *tie*, joka sisältyy 24 kadunnimeen (44 prosenttia kaikista onnistuneina pidetyistä kotikadunnimistä). Lisäksi yksi vastaaja on ilmoittanut kotikatunsa nimen ruotsiksi: *Åbovägen*. *tie* onkin Espoossa kadunnimien ylivoimaisesti yleisin perusosa. Sitä voidaan pitää kadunnimen perusosista neutraaleimpana, jonkinlaisena "perusosan perusmuotona", joka ei kuvaa tai rajaa kulkuväylän ominaisuuksia niin tarkasti kuin muut mahdolliset perusosat. Onnistuneissa kadunnimissä seuraavaksi yleisin loppuosa on *kuja*, joka kuitenkin on perusosana vain viidessä nimessä (*Elsankuja, Etuniemenkuja, Kalastajankuja, Meiramikuja* ja *Visakoivunkuja*). Kaiken kaikkiaan onnistuneiden kadunnimien perusosien kirjo on laaja. Vaikka yhtään *katu-*

loppuista nimeä ei onnistuneiden joukosta löydy, asuu vastaajia tien ja kujan lisäksi *esplanadilla* (*Alberganesplanadi*), *huvilatiellä* (*Toinen huvilatie*), *kaarella* (*Jousenkaari*, myös *Sateenkaari* ks. toinen tulkintatapa edellä), *polulla* (*Vermonpolku*), *puistotiellä* (*Amiraalin puistotie*) ja *reitillä* (*Pikkulinnunreitti*). Myös *aukio* (*Espoonaukio*, *Huvilinnanaukio*), *piha* (*Emännänpiha*) ja *portti* (*Naruportti*) voidaan laskea kadunnimen perusosiksi, vaikka ne ensisijaisesti eivät viittaakaan kulkuväylään, vaan muunlaiseen paikkaan. Tämäntyyppiset lekseemit ovat kuitenkin tietynlaisessa katuymäristössä ja ihmisten kielitajussa vakiinnuttaneet asemansa myös kadunnimen perusosana. Ne ilmaisevat tavallisesti kulkuväylää muistuttavaa (*aukio*, *piha*, *silta*, *tori*) tai kulkuväylään läheisesti liittyvää (*portti*) rakennettua tai osittain rakennettua paikkaa.

Oman rakenteellisen ryhmänsä muodostavat sellaiset kaksiosaiset kadunnimet, joissa jälkimmäinen nimenosa ei ilmaise paikan lajiksi kulkuväylää, vaan merkitsee tyypillisesti luonnonpaikkaa. Onnistuneina pidettyjen nimien joukossa tällaisia nimiä on kymmenen (19 % kaikista onnistuneista nimistä): *Aitovieri*, *Haapaniemenrinne*, *Kalevanvainio*, *Kirstinmäki*, *Maarinpuro*, *Matinkallio*, *Otsokallio*, *Purolehto*, *Siikaniemi* ja *Ullantorppa*. Erikoisempia kadunnimiä tässä ryhmässä ovat *Ullantorppa* ja *Aitovieri*, joissa nimen jälkiosa ei viittaa luonnonpaikkaan vaan edellisessä rakennukseen ja jälkimmäisessä suhteelliseen sijaintiin (vieri 'välittömästi johonkin rajoittuvasta alasta', esim. aidan, ojan vier. NSSK). Nimityypin määrä onnistuneiden kadunnimien joukossa on yllättävänkin suuri, sillä tämäntyyppisiä kadunnimiä on kritisoitu: ne hahmotetaan ensisijaisesti alueennimiksi eikä kadunnimiksi, ja käytössä ne ovat hankalia. Tällöin nimen tärkein tehtävä, paikan identifioiminen, kärsii. Toisaalta osoitenimissäkin on olemassa kaksi eri ulottuvuutta: nimellä voidaan viitata joko pelkkään varsinaiseen kulkuväylään tai kulkuväylään ja sitä ympäröivien tonttien muodostamaan alueeseen. Tähän viittaa myös sanontatapa "asua kadun varrella". Lisäksi perusosalekseemissä on eroja: sanoja *mäki* ja *rinne* käytetään myös merkityksessä 'tienmäki, tienrinne', joten ne yhdistyvät tiehen ja tiennimeen huomattavasti helpommin kuin esimerkiksi *puro*. Kaikki asukkaat eivät kuitenkaan pidä muuhun paikkaan viittaavia nimiä hankalina, vaan erilaisuutensa vuoksi piristävinä. Kotikatunsa nimeä *Purolehto* onnistuneena pitävä perustele: "Nimi kuulostaa hyvältä ja kuvaa paikkaa mainiosti. Nimi myös poikkeaa tavanomaisesta tie-katu-kuja -linjasta." Lisäksi tyypillisen perusosan sisältävää nimeä *Veräjäkallionkatu* jokseenkin epäonnistuneena pitävä asukas toivoo tilalle lyhyempää nimeä: "Nimi on liian pitkä. Usein varattu tila loppuu kesken osoitetta annettaessa. Itse lähtökohta on oikea, mutta kun paikannimi sinänsä on jo pitkä, on pötköä lisätä siihen mekaanisesti 'katu'. Miksei kadun nimi voisi olla pelkkä Veräjäkallio?"

Paikan identifioimisen ja nimen helppokäyttöisyyden kannalta vieläkin kiistellympi kadunnimien rakennetyyppi on sellainen, josta paikan lajia ilmaiseva nimenosa puuttuu kokonaan. Toisin sanoen nimistä on kirjoitus- ja äänneasun perusteella mahdotonta päätellä, että kyseessä on juuri paikannimi. Tällaisia vertailunimiksi kutsuttuja nimiä on vaikea käyttää ja taivuttaa (esim. *Miekka: Miekassa, Miekalla* vai *Miekka-nimisellä kadulla*).

Onnistuneina pidettyjen kadunnimien aineistossa vertailunimiä on tulkintatavan mukaan kuitenkin kolme tai neljä (7 %) ja ne ovat kaikki aihepiirinimiä: *Aallonhuippu, Aallonkohina, Ruutisarvi* ja *Sateenkaari*. Näistä jälkimmäinen voidaan tulkita kahdella tavalla: *Sateenkaari* koostuu joko lekseemistä *sade* + kaarevan kadunnimen perusosasta *kaari*, tai yhdyssanasta *sateenkaari*. Kuntalaisen kielitajussa nimi hahmottunee ensisijaisesti valon ja veden aiheuttamaksi optiseksi ilmiöksi, vaikka toinenkin hahmotustapa vaikuttanee joko tietoisesti tai tiedostamatta.

Vaikka vertailunimet eivät viittaa suoraan paikkaan, ne pyrkivät kuitenkin vertailun keinoin kertomaan jotakin paikan luonteesta. Usein ne ovat rakenteeltaan yhdyssanoja, joiden jälkiosa voidaan metaforisesti yhdistää paikan lajia kuvaavaan lekseemiin: *Ruutisarvi* ja *Sateenkaari* ovat kaarevien teiden nimiä ja *huippu*-lekseemin pohjalta saattaa helposti arvata, että *Aallonhuippu* sijaitsee korkealla suhteessa muuhun ympäristöön. Hankalampi on vertailunimi *Aallonkohina*, jota on metaforisestikin vaikeampi yhdistää paikkaan. Asukkaan mukaan *Aallonkohina* kuitenkin sopii hyvin Kivenlahteen, on nimenä epätavallinen ja monen ihmisen kauniiksi kehuma. Myös *Ruutisarvi* saa asukkaalta kehuja persoonallisuudestaan, jonka vuoksi nimi on helppo muistaa. *Aallonhuipun* sanotaan puolestaan ohjaavan melko hyvin oikeaan paikkaan. Myös *Sateenkaarta* pidetään kuvaavana: "Koska kyseinen kadunpätkä on tosiaan kaaren muotoinen, niin ihan osuva nimihän tuo."

4.4.2. Jokseenkin onnistuneina pidetyt kadunnimet

Rakenteeltaan jokseenkin onnistuneet kadunnimet edustavat onnistuneiden nimien tapaan kolmea eri tyyppiä. Kulkuväylää merkitsevän perusosan sisältäviä nimiä on jälleen eniten, yhteensä 18 kappaletta (64 %) ja yleisin perusosa näissä nimissä on *tie* (N 8, 29 % kaikista jokseenkin onnistuneina pidetyistä kadunnimistä). Jokseenkin onnistuneina pidetyissä nimissä on useita erilaisia perusosia: *katu* (*Ajurinkatu, Leppävaarankatu*) *kuja* (*Kellarikuja, Ruutikellarinkuja*), *polku* (*Sinipiianpolku*), *kaari* (kahdesti *Näkinkaari*), *puistotie* (*Amiraalin puistotie*), *taival*

(*Jämeräntaival*) sekä kadunnimen perusosana vakiintuneet *portti* (*Kilonportti*) ja *silta* (*Piispansilta*).

Muuhun paikanlajiin viittaavia kadunnimiä on jokseenkin onnistuneista 8 nimeä (29 %). Kolme päättyy lekseemiin *rinne* (*Joupinmäenrinne*, *Kortesrinne* ja *Leppälinnunrinne*) ja kaksi lekseemiin *ranta* (*Itäranta*, *Kalajärvenranta*). Muut kolme nimeä ovat *Isonjärvenpää*, *Kirstinharju* ja *Merivalkama*. Nimen onnistuneisuutta perustellessaan kukaan näiden osoitteiden asukkaista ei ota tarkemmin kantaa nimen rakenteeseen. Epäselväksi näiden nimien suhteen siis jää, vaikuttaako rakennetyyppi mahdollisesti positiivisesti tai negatiivisesti siihen, koetaanko nimi onnistuneeksi vai ei.

Vertailunimiä on jokseenkin onnistuneina pidetyistä nimistä kaksi (7 %), *Aallonmerkki* ja *Kala-Maija*. Näistä ensimmäinen kuuluu Kivenlahden pidettyyn meriaihepiirin nimistöön. Asukas perustelee onnistuneisuutta kuvailemalla nimeä lyhyeksi, hauskaksi ja mieleenpainuvaksi. Ongelmallisena hän nostaa esiin nimen taivutuksen: "Ainoa ongelma on nimen taivutus, eli asunko Aallonmerkillä vai Aallonmerkissä!". *Kala-Maijaa* sen sijaan perustellaan yksinkertaisemmin: "Ei se pahakaan ole".

4.4.3. Jokseenkin epäonnistuneina pidetyt kadunnimet

Jokseenkin epäonnistuneina pidettyjä kadunnimiä on aineistossa 15. Niistä perinteisiä kaksiosaisia nimiä on kymmenen (67 %) ja muuhun paikan lajiin viittaavia kaksiosaisia nimiä viisi (33 %). Vertailunimiä ei tässä joukossa ole. Kulkuväylää merkitsevistä perusosista nimissä esiintyvät tie (*Hannusjärventie*, *Muuritie*, *Ollaksentie*, *Oppilaantie* ja *Postipuuntie*), katu (*Gyldenärinkatu*, *Matinkatu*, *Porarinkatu*, *Veräjäkallionkatu*) ja kuja (*Vallikuja*).

Muuhun paikanlajiin viittaavia kadunnimiä ovat *Alamäki*, *Kirkkokorpi*, *Lintukorpi*, *Mäenrinne* ja *Vantinpuisto*. *Korpi*-nimien perusteluista käy ilmi, että nimen tavanomaisesta poikkeava jälkiosa kiinnittää huomiota ja se koetaan toisinaan häiritseväksi ominaisuudeksi.

Kirkkokorpi: " *Tie*, *kuj*a, *taival* tms. olisi pitänyt säästyä nimessä. - - *Korpi* on korpi ei se ole polku, *tie*, *taival*, tms. sekä se antaa kuvan synkästä aliravitusta vetisestä metsästä. - -"

Lintukorpi: "- - Lisäksi Lintuvaarassa on Lintukorpi-kadun lisäksi alue nimeltä *Lintukorpi*. Muutamia vuosia sitten ennen navigaattoreiden yleistymistä esim. takseilla oli vaikeuksia löytää osoitettamme - -."

4.4.4. Epäonnistuneina pidetyt kadunnimet

Epäonnistuneina pidetyt kotikadunnimet jakaantuvat edellä eriteltyihin kolmeen rakennetyyppiin. Kulkuväylään viittaavia kaksiosaisia nimiä on 16 (70 %), joista perusosa *tie* sisältyy yhdeksään (39 % kaikista epäonnistuneista nimistä). Muita kulkuväylää ilmaisevia perusosia ovat *kuja* (*Nokitontunkuja*, *Vasikkakuja*), *kaari* (*Hiiralankaari*, *Näkinkaari*), *esplanadi* (*Alberganesplanadi*) ja *tanhua* (*Pitkänkalliontanhua*) sekä kadunnimen perusosaksi hahmottuva *rata* (*Meteorinrata*). Aineiston perusteella mitään tiettyä kulkuväylään viittaavaa perusosaa ei koeta sen yleisemmin epäonnistuneeksi kuin muitakaan. *tiehän* oli myös onnistuneiden nimien joukossa perusosista ehdottomasti yleisin. Huomio kiinnittyy myös siihen, että *Alberganesplanadi* jakaa mielipiteet. Toisen asukkaan mielestä nimi on tyylikäs ja siinä on otettu huomioon kadun tyyppi. Jälkimmäisellä kommentillaan asukas viittaa ilmeisesti juuri perusosan *esplanadi* käyttöön. Toinen, nimeä epäonnistuneena pitävä vastaaja puolestaan kirjoittaa nimen olevan etenkin suomenkielisille vaikea sekä kirjoittaa että lausua.

Muuhun paikan lajiin viittaavia epäonnistuneina pidettyjä nimiä on 6 (26 %): *Eestinkallio*, *Hyljeranta*, *Kiltakallio*, *Korpikallio*, *Paimenenkallio* ja *Välimetsä*. Rakennetyypin suhteellinen osuus epäonnistuneiden nimien ryhmässä on suunnilleen sama kuin kaikissa kotikadunnimissä yhteensä (24 %). Vaikka jokseenkin epäonnistuneina pidettyjen nimien tarkastelu osoitti, että jotkut kokevat muuhun paikanlajiin viittaavat kadunnimet hankaliksi, eivät asukkaat kuitenkaan prosenttilukujen valossa pidä tätä rakennetyyppiä mitenkään huomattavasti perinteisiä kadunnimiä epäonnistuneempina. Edellä lueteltujen nimien huonojen puolien perustelut keskittyvätkin pääosin täysin eri seikkoihin kuin nimen rakenteeseen ja perusosan merkitykseen. Ainoastaan *Kiltakalliolta* kotoisin oleva vastaaja kiinnittää huomiota nimenomaan rakennetyyppiin, joka hänen mielestään ei ole funktioltaan paikantava: "*kallio*-pääte ei kerro, että kyseessä on kadunnimi vaan mieluummin puisto tai joku muu."

Vertailunimistä on epäonnistuneiden joukossa *Urp*, joka on yksi postitoimipaikkojen nimiudistuksen yhteydessä luoduista kadunnimistä. *Urp* merkitsee 'lehtipuun nupulla olevaa tai puhjennutta kukintoa' (NSSK). Vastaja perustelee mielipidettään seuraavasti:

"*Urp* on todella haastava tien nimi, sen joutuu jatkuvasti toistamaan ja "avaamaan". Ei oikein tunnu järkevältä antaa sellaista tiennimeä, joka on vaikea, ei ymmärrettävä. Lisäksi moni vahingossa on käyttänyt nimeä *Urpo*."

Totta onkin, että *Urp* edustaa vertailunimien joukossa erikoisempaa yksiosaista tyyppiä, jota on metaforisesti vaikea, jopa mahdotonta, yhdistää paikkaan. Kun nimi vielä on semantiikaltaan monille tuntematon ja aiheuttaa jatkuvasti vaivaa ja väärinkäsityksiä käytössä, sitä voi todella pitää melko epäonnistuneena. Kuitenkin aineistoni seitsemästä vertailunimestä kaikkiaan kuutta luonnehditaan pääosin positiivisesti. Vaikuttaa siis siltä, että vertailunimistä pidetään erityisesti silloin, kun metaforinen yhteys paikkaan on helposti hahmotettavissa. Marja Viljamaa-Laakso on todennut, että kielitaju ei helposti hyväksy vertailunimien kaltaisia nimikokeiluja (1999a:42).

4.5. Nimeämisperusteet

Uusia paikannimiä nimistösuunnittelun tarpeisiin saadaan pääasiassa kolmella tavalla: voidaan hyödyntää alueen vanhaa paikannimistöä, muodostaa ryhmänimiä tietyn aihepiirin mukaan tai antaa muistonimiä jonkun henkilön, tapahtuman tai muun seikan muistoksi. Uusia virallisia nimiä saatetaan harvemmin muodostaa myös tavallisten nimeämisperusteiden mukaan, esimerkiksi paikan sijainnin tai paikalla esiintyvän artefaktin mukaan. Taulukossa 3 on esitettyä eri nimeämisperusteiden osuus kotikadunnimistössä ryhmittäin nimen onnistuneisuuden mukaan.

Taulukko 3. Kotikadun nimen nimeämisperusteet onnistuneina, jokseenkin onnistuneina, jokseenkin epäonnistuneina ja epäonnistuneina pidettyjen nimien ryhmissä.

nimeämis- peruste	onnistuneet		jokseenkin onnistuneet		jokseenkin epäonnistuneet		epäonnistuneet		yhteensä	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
paikannimi	23	43 %	9	32 %	5	33 %	14	61 %	51	42 %
aihepiiri	27	50 %	17	61 %	6	40 %	9	39 %	59	49 %
muistonimi	–	–	–	–	1	7 %	–	–	1	1 %
ympäristö	3	5 %	1	3,5 %	3	20 %	–	–	7	6 %
ei varmaa tietoa	1	2 %	1	3,5 %	–	–	–	–	2	2 %
yhteensä	54	100 %	28	100 %	15	100 %	23	100 %	120	100 %

Kaikista aineistoni kotikadunnimistä suurin osa, noin puolet, on aihepiirinimiä. Vanhojen paikannimien pohjalta muodostettujen nimien ryhmä on lähes yhtä suuri (42 % nimistä). Sen sijaan muistonimien ja luonnollisten nimeämisperusteiden mukaan paikan ympäristön pohjalta muodostettujen nimien osuus on huomattavasti pienempi. Kaksi osoitenameä on Espoon ulkopuolelta, joten niiden nimeämisperusteista ei ole täysin varmaa tietoa.

4.5.1. Onnistuneina pidetyt kadunnimet

Onnistuneina pidetyt kadunnimet jakaantuvat nimeämisperusteiltaan lähinnä kahteen eri ryhmään: muun paikannimen pohjalta muodostettuihin nimiin (23 nimeä, 43 %) ja aihepiirinimiin (27 nimeä, 50 %). Lisäksi kaksi nimeä on muodostettu paikalla sijainneen kohteen (*Huvilinnanaukio*, *Aitovieri*) ja yksi nimi ympäristön maaston mukaan (*Kivitie*). Yksi onnistunut kotikadunnimi on mainittu Espoon ulkopuolelta, joten sen nimeämisperusteista ei ole varmaa tietoa (*Kivisillantie* Vihdissä). Huomionarvoista on, ettei mukana ole yhtään muistonimeä. Tämä johtuu kuitenkin siitä, että vastaajista vain yhden kotikadunnimi on muistonimi. Muistonimien osuus Espoon kadunnimissä (käytössä alle sata nimeä), onkin kaiken kaikkiaan huomattavasti pienempi kuin aihepiirinimien tai vanhojen paikannimien pohjalta muodostettujen nimien osuus.

Aihepiireistä erottuu selvästi Espoonlahden meriaihepiiri. Viisi meriaiheisessa osoitteessa asuvaa asukasta pitää nimeä onnistuneena (*Aallonhuippu*, *Aallonkohina*, *Amiraalin puistotie* ja kahdesti *Maininkitie*). Lisäksi viidestä eri aihepiirinimien ryhmästä on kaksi asukasta maininnut kotikatunsa nimen onnistuneeksi: kalastusaihepiiri Matinkylässä (*Kalaonnettie*, *Kalastajankuja*), lintuaihepiiri

Lintuvaarassa (*Keltasirkuntie, Pikkulinnunreitti*), luovutetun Karjalan paikannimien aihepiiri Laajalahdessa (*Koivistontie, Rauduntie*), 1500-luvun talonpoikaiskaupan aihepiiri Kauklahdessa (kahdesti *Klippinkitie*) ja Aurora Karamzinin ajan hovielämän aihepiiri Järvenperässä (*Nelivaljakontie, Meiramikuja*). Joko suurempaan tai pienempään aihepiiriin kuuluvia nimiä ovat myös seuraavat onnistuneiksi luokitellut kotikadunnimet: *Elsankuja* (etunimiaihepiiri Matinkylän alueennimen pohjalta), *Emännänpiha* (talonpoikaissaihepiiri Kulloonmäessä), *Jousenkaari* (Tapiolan metsästysaihepiiri, myös mytologia-aihepiiri), *Kalevanvainio* (mytologia-aihepiiri Tapiolassa), *Kurkihirrentie* (Kattilalaakson rakentamisen aihepiiri), *Pihlajamarjantie* (Pihlajarinteen pihlaja-aihepiiri), *Purolaakso* (puroaihepiiri Niipperinpurossa), *Ratavallintie* (pieni rautatieaihepiiri Tuomarilassa), *Riuhiniityntie* (Rastaalan riihiaihepiiri), *Ruutisarvi* (Uusmäen sodankäynnin aihepiiri), *Sateenkaari* (Tapiolan luonnonilmiöiden aihepiiri), *Toinen huvilatie* (huvila-asutuksen aihepiiri Laaksolahdessa) ja *Visakoivunkuja* (Mankkaan koivuaihepiiri).

Jotkut nimet voidaan tulkita ryhmänimiksi, vaiikkeivät ne varsinaisia aihepiirinimiä olekaan. Onnistuneina pidetyistä kadunnimistä *Alaniityntie* on tällainen. Skuit. pohjautuu myös vanhaan paikannimeen *Nederäng*. Se kuuluu suhteellisen sijainnin pohjalta muodostettujen *ala-* ja *ylä-*määritteisten nimien ryhmään Sunassa. Jotkut nimet on puolestaan teoriassa muodostettu vanhan paikannimen pohjalta, mutta ne ovat käytännössä myös osa alueen aihepiirinimien ryhmää. Niinpä *Nuottaniementie* kuuluu Matinkylän kalastusaihepiiriin, *Harakantie* Lintuvaaran lintuaihepiiriin ja *Otsolahdentie* sekä *Otsonkallio* Tapiolan mytologia-aihepiiriin.

Valtaosa onnistuneena pidettyjen aihepiirinimien teemoista on muodostettu alueen historiasta ja ympäristöstä, mihin Espoon nimistönsuunnittelussa ensisijaisesti pyritäänkin. Muutama aihepiiri (Lintuvaaran linnut, Tapiolan mytologia, Pihlajarinteen pihlaja, Matinkylän etunimet) on puolestaan alueennimen pohjalta luotu. Onnistuneina pidettyjen nimien aihepiirit kuvastavat hyvin syntyvaltaan erilaisten aihepiirien suhteita koko Espoossa. Marja Viljamaa-Laakso on laskenut, että Espoossa on vuonna 1986 ollut yhteensä 88 aihepiirinimien ryhmää. Näistä aihepiireistä 56 on syntynyt paikallisista lähtökohdista, 29 on alueen- tai muun paikannimen assosioimia ja vain kolme alueeseen liittymättömiä. (Viljamaa-Laakso 1986: 105.)

Hyvä, alueelle sopiva aihepiiri tulee ilmi joissakin perusteluissa:

Kalaonnentie: "Nuottaniemen/-lahden läheisyyden vaikutus näkyy ko. alueen kadunnimistön yhtenäisyydessä."

Keltasirkuntie: "Alueella on paljon linnunnimiä, jotka ovat ihan hauskoja."

Maininkitie: "Kivenlahti-Espoonlahti-alueella kaikki nimet ovat mielestäni onnistuneita."

Nelivaljakontie: "Monet kotonani vierailleet sukulaiset ja ystävät ovat kehuneet paitsi oman kotikatuni, myös muiden alueen katujen nimiä onnistuneiksi. Ne ovat hauskoja ja omaperäisiä, mutta kuitenkin ihan järjellisiä."

Amiraalin puistotie: "Liittyy vahvasti alueen historiaan, sopii aluekeskuksen nimistöön"

Onnistuneina pidetyistä, muiden paikannimien pohjalta muodostetuista nimistä osa on alueennimen liitynnäisiä, osa taas suoraan vanhojen paikannimien pohjalta muodostettuja. Muistettava tosin on, että alueennimet pohjautuvat lähes poikkeuksetta vanhoihin paikannimiin ja näin ollen alueennimien liitynnäisetkin kuuluvat samaan, vanhoista paikannimistä polveutuvien uusien nimien ketjuun. Alueennimen liitynnäisiä ovat kadunnimet *Espoonaukio*, *Etuniemenkuja*, *Haapaniemenrinne*, *Karakalliontie*, *Kuninkaistentie*, *Matinkallio*, *Nuottaniementie*, *Peuramäentie*, *Vermopolku* ja *Åbovägen*.

Suoraan vanhoihin paikannimiin pohjautuvat kadunnimet ovat niin ikään liitynnäisiä tai yhdestä, erityispiirrettä ilmaisevasta nimenosasta koostuvia metonyymisiä siirrynnäisiä. Liitynnäisiä ovat *Alberganesplanadi* (< *Albergan kartano*), *Harakantie* (< Bergansin torppa *Harakka*), *Kirstinmäki* (< Södrikin kylän tila *Kirsti*), *Pitkäjärventie* (< *Pitkäjärvi*) ja *Siikaniemi* (< *Siikajärvi*). Toisinaan liitynnäinen on kadunnimen ruotsinkielinen vastine, josta suomenkielinen on muodostettu käännöslainana tai -mukaelmana: *Haltilantie* (< *Haldensvägen* < Gräsan rälssitilaa edeltänyt tila *Haldens*), *Otsolahdentie* (< *Björnviksvägen* < lahdennimi *Björnviken*), *Otsonkallio* (< *Björnberget* < lahdennimi *Björnviken*) *Sepetlahdentie* (< *Sepetviksvägen* < lahdennimi *Sepetviken*), kahdesti *Örkkiniityntie* (< *Örkiängsvägen* < paikannimi *Örkiäng*).

Vanhoista paikannimistä juontuvia metonyymisiä siirrynnäisiä on aineistoni onnistuneista kadunnimistä kolme. Kahdessa kadunnimessä ruotsinkielinen nimi on varsinainen siirrynnäinen, suomenkielinen vastine sen käännöslaina, yhdessä päinvastoin: *Maarinpuro* (< *Marbäck* < puronnimi *Mar(bäcks)bäcken*) ja *Ullantorppa* (*Ullastorpet* < torpasta Ullas torp). *Naruportti* taas on saanut nimensä kylätiellä aikoinaan sijainneesta samannimisestä portista.

Kahdessa perustelussa korostetaan positiivisena asiana vanhaan historialliseen paikannimeen pohjautuvaa nimeämisperustetta:

Harakantie: "Katu on historiallinen muistutus koko alueen alkuperäisestä nimestä."

Maarinpuro: "Historiallinen, paikallinen nimi. Suomennos myös erittäin kaunis."

4.5.2. Jokseenkin onnistuneina pidetyt kadunnimet

Nimeämisperusteiltaan suurin osa jokseenkin onnistuneista kadunnimistä kuuluu aihepiirinimiin (61 %) ja osa vanhojen paikannimien pohjalta muodostettuihin nimiin (32 %). Muistonimiä ei tässäkään joukossa ole. Yksi katu, *Itäranta*, on saanut nimen sijainnistaan Otsolahden itärannalla.

17 kadunnimeä on aihepiirinimiä. Lisäksi Porin kadunnimi *Viiriäisentie* kuuluu asukkaan kommenttien perusteella lintuaihepiirin nimiin. Aihepiireistä vahvasti esiin nousee jälleen Espoonlahden meriaihepiiri: *Aallonmerkki*, *Amiraalin puistotie*, *Merivalkama*, kahdesti *Näkinkaari*. Muistettava toki on, ettei meriaihepiiriin kuuluvien nimien määrä aineistossa kerro suoraan niiden suosioista, vaan vastaajien keskittymisestä Espoonlahteen. Suosioista voidaan varsinaisesti puhua vasta jos saman aihepiirin nimet kuuluvat pääosin onnistuneiden nimien ryhmiin. Muitakin onnistuneina pidetyistä nimistä tuttuja aihepiirejä on edustettuina myös jokseenkin onnistuneissa nimissä: *Kala-Maija* (Matinkylän kalastusaihepiiri), *Hansatie* (Kaukalahden 1500-luvun talonpoikaiskaupan aihepiiri) ja *Sinipiianpolku* (Tapiolan mytologia-aihepiiri). Muita aihepiirinimiä jokseenkin onnistuneiksi luonnehdittujen kadunnimien joukossa ovat *Ajojahdintie* ja *Linnustajantie* (Aleksanteri II:n metsästysretken aihepiiri Lippajärvellä), *Ajurinkatu* ja *Ruutikellarinkuja* (Leppävaaran ammattinimitysten sekä I maailmansodan aikaisten linnoitustöiden aihepiiri), *Jämeräntaival* (Otaniemessä aihepiirinä teekkarit ja teekkarihuumori), *Kortesrinne* (Kortesmäen kortelaihepiiri), *Kuhatie* (Haukilahden kala-aihepiiri), *Leppälinnunrinne* (Rastaalan lintuaihepiiri), *Siuntiontie* (Porkkalan vuokra-alueen paikannimien aihepiiri Friisinmäessä) ja *Veikkaustie* (Nupurin veikkaus-aihepiiri). Perusteluissa ei tyypillisesti kiinnitetä huomiota aihepiiriin, mutta vastaaja Näkinkaareltä kirjoittaa kuitenkin: "Laurinlahdessa kadunnimet viittaavat mereen ja meren läheisyyteen sekä veneilyyn. Näkki, Näkinkaari sekä Merenneidontie ovat "fantasia-meriaiheisia", mutta sopivat kuitenkin katukuvaan." Lisäksi Porin *Viiriäisentie* saa sekä ruusuja että risuja: " Tällä alueella on paljon lintujen nimistä johdettuja kadunnimiä, lähialueella myös hyönteisiä yms. Järjestelmä vaikuttaa yhtenäiseltä, tosin ei paljoa auta, kun joku kysyy tietä tyyliin 'se oli joku lintu

siinä kadunnimessä..." Jokseenkin onnistuneina pidettyjen kadunnimien perusteluille onkin tyyppillistä, että niissä tuodaan esiin sekä nimen huonoja että hyviä puolia (ks. tarkemmin luku 4.6.).

Muiden paikannimien pohjalta muodostettuja, jokseenkin onnistuneina pidettyjä kotikadunnimiä on yhdeksän (32 %). Kaikki ovat liittynnäisiä, joista viisi on alueennimen liittynnäisiä: *Isonjärvenpää* (< *Isojärvi* < vanha verotila *Isojärvi* – *Storträsk*), *Joupinmäenrinne* (< *Joupinmäki* < tilannimi *Jofs*), *Kilonportti* (< *Kilo* < *Kiloby*), *Kirstinharju* (< *Kirstinmäki* < tilannimi *Kirsti*) ja *Leppävaarankatu* (< *Leppävaara* < *Albergan kartano*). *Kalajärvenranta* on *Kalajärven* ja *Nikunmäentie* mäennimen *Nikubacken* kokoliittynnäinen. *Kellarikuja* on puolestaan mäennimen *Källarbacken* määriteliittynnäinen ja *Piispansilta* kylännimen *Biskopsby* määriteliittynnäinen. Joupinmäenrinteellä asuvan mukaan nimellä on tarkoitus, kun se periytyy vanhasta tilannimestä *Jofs*.

4.5.3. Jokseenkin epäonnistuneina pidetyt kadunnimet

Viidestätoista jokseenkin epäonnistuneena pidetystä nimestä on aihepiirinimiä kuusi. Edustettuina ovat seuraavat aihepiirit: Kahdesti *Alamäki* (Sunan *ala-* ja *ylä-*määritteisten nimien ryhmä), *Kirkkokorpi* (Nöykkiön kirkkomatkojen aihepiiri), *Muuritie* (Kattilalaakson rakentamisen aihepiiri), *Oppilaantie* (Koulumäen kouluaihepiiri), *Porarinkatu* (Leppävaaran ammattinimitysten ja I maailmansodan aikaisten linnoitustöiden aihepiirit) ja *Vallikuja* (Leppävaaran I maailmansodan aikaisten linnoitustöiden aihepiiri). Perusteluissa ei varsinaisesti mainita aihepiirejä tai niiden epäkohtia, mutta Porarinkadun ja Muuritien asukkaiden perustelut liittyvät nimen semantiikkaan ja sitä kautta nimien aihepiiriin. Porarinkadulla asuva ei tunne osoitenimensä taustaa; hänen mielestään nimi tuntuu tyhjästä keksityltä, eikä sen taustalla näy ilmeistä historiaa tai perustelua. Kuitenkin nimi perustuu aihepiiriin, joka nimenomaan kertoo Harakan työläisalueen historiasta maalinnoitustöineen. Muuritien asukas puolestaan kirjoittaa tuntevansa nimen alkuperän, joka juontuu rakennusaihepiiristä. Asukkaan mukaan nimi on kuitenkin turhan moniselitteinen ja hän arvelee, että nimi on yritetty lyhentää ytimekkääksi, mutta on juuri siksi epäonnistunut ja tylsä. Ilmeisesti asukkaan tarkoituksena on kritisoida sitä, ettei *muuri* semanttisesti yhdisty automaattisesti rakennusaihepiiriin, rakennusten perustuksiin ja muuraamiseen.

Muun paikannimen pohjalta luotuja kadunnimiä on jokseenkin epäonnistuneista viisi, alueennimen liittynnäiset *Lintukorpi* (< *Lintuvaara*), *Matinkallio* (< *Matinkylä*), *Vantinpuisto* (< *Vanttila*) ja *Veräjäkallionkatu* (< *Veräjäkallio*) sekä tilannimen liittynnäinen *Ollaksentie*. Veräjäkallionkadun

asukas kertoo: "Itse lähtökohta[tarkoittanee nimeämisperustetta] on oikea, mutta kun paikannimi sinänsä on jo pitkä, on pöhköä lisätä siihen mekaanisesti loppuun 'katu'. - -"

Ympäristön mukaan nimettyjä katuja ovat *Lampitie*, *Mäenrinne* ja *Postipuuntie*. Erikoista on, että juuri maaston mukaan nimetystä *Mäenrinteestä* todetaan: "Ei kerro mitään tienoosta." Lampitien asukas ei oikeastaan arvostele *Lampitien* nimen onnistuneisuutta, vaan sitä, että asemakaavassa on eri nimi kuin käytössä. Asukas itse muistaa kaavanimen olleen *Hannusjärventie*. Todellisuudessa *Hannusjärventie* on kuitenkin käytössä muualla ja *Lampitien* korvaa kaavassa *Martinmäenkuja*. Postipuuntien asukas puolestaan on tyytymätön siihen, että nimi sijaitsee hänen mielestään väärässä paikassa; katu päättyy noin 50 metriä ennen kohtaa, jossa asukkaat kiinnittivät aikoinaan postilaatikkonsa suureen leppään. Lähempänä paikkaa kulkee toinen tie, Ruutikuja.

Muistonimiä on koko kotikadunnimien aineistossani vain yksi. Gyldenärinkadun asukas ei ole nimeen tyytyväinen: "Aina osoitettani ilmoittaessani esim. taksissa tai virastoissa olen joutunut selittämään kuinka se kirjoitetaan. Hankala osoite kaiken kaikkiaan. *Kirnapolku* tai sen tyylinen osoite olisi helpompi." Kotikadunnimiä koskevien kysymysten perusteella ei kuitenkaan selviä, suhtautuvatko asukkaat yleisemminkin kielteisesti muistonimiin, vai onko kyseessä yksittäinen tapaus, johon vaikuttanee juuri tämän kyseisen muistonimen oikeinkirjoituksen hankaluus.

4.5.4. Epäonnistuneina pidetyt kadunnimet

Myöskään epäonnistuneina pidettyjen 23 osoitenimen nimeämisperusteet eivät merkittävästä poikkeaa kaikkien aineistoni kotikadunnimien nimeämisperusteiden keskiarvoista. Eniten epäonnistuneiden nimien joukossa on kuitenkin muista ryhmistä poiketen vanhojen paikannimien mukaan muodostettuja kadunnimiä (14 nimeä, 61 %) eikä aihepiirinimiä (9 nimeä, 39 %). Toisaalta aihepiirinimien osuus ei absoluuttisesti tarkasteltuna ole paljoakaan pienempi. Epäonnistuneina pidettyjen nimien ryhmässä ei ole yhtään ympäristön mukaan muodostettua nimeä tai muistonimeä.

Epäonnistuneiksi luokitellut aihepiirinimet kuuluvat seuraaviin aihepiireihin: *Kiltakallio* (Espoon keskuksen kiltaiihepiiri hallinnollisen aseman mukaan), *Kotikyläntie* (Kirkkojärven kyläaiihepiiri), *Meteorinrata* (Olarin avaruusaiihepiiri), *Nokitontunkuja* (Tontunmäen tonttuaiihepiiri), *Näkinkaari* (Espoonlahden meriaiihepiiri), *Paimenenkallio* ja *Vasikkakuja* (Nöykkiön karjanhoidon aihepiiri), *Rintamamiehentie* (Uusmäen sodankäynnin aihepiiri) ja *Urpua* (Mankkaan koivuaiihepiiri).

Kotikyläntien asukas kirjoittaa:

"Kadunnimi ei viittaa mihinkään maastonmuotoon tms. josta se olisi voinut saada alkunsa. Vaikuttaa ihan tuulesta temmatulta. Samantyyllisiä nimiä vilisee ympäristössä. Kaikki on joko 'kylä-' tai 'koti-' pohjaisia nimiä. Tylsää ja sekavaa."

Muissa kommentteissa, joilla nimen epäonnistumista perustellaan, ei varsinaisesti tuoda esiin nimen aihepiiriä.

Espoonlahden meriaihepiirin nimistä *Näkinkaarta* pidetään epäonnistuneena. Toisaalta kaksi muuta Näkinkaaren asukasta pitää nimeä jokseenkin onnistuneena. Kyselyyn vastanneista yhteensä 11 henkilöä asuu kadulla, joka on saanut nimensä Espoonlahden meriaihepiirin mukaan. Kun näistä asukkaista kymmenen pitää kotikadunnimeään onnistuneena tai jokseenkin onnistuneena ja vain yksi epäonnistuneena, voi todeta Espoonlahden kadunnimien meriaihepiirin olevan asukkaiden mielestä toimiva ja onnistunut. Muista aihepiirejä koskevista mielipiteistä ei voi tehdä yleistyksiä, koska monia aihepiirejä edustaa vain yksi tai kaksi nimeä, jotka nekin saattavat olla onnistuneisuutensa mukaan eri ryhmissä (esimerkiksi Mankkaan koivuaihepiiriin kuuluvaa *Visakoivunkujaa* pidetään onnistuneena, *Urpua* taas epäonnistuneena). Lisäksi monesti ne perustelut, joita nimen onnistuneisuuden puolesta annetaan, eivät liity nimeämisperusteisiin, vaan nimen muihin ominaisuuksiin.

Alueennimien liitynnäisiä on muiden paikannimien pohjalta muodostetuista epäonnistuneina pidetyistä kadunnimistä neljä: *Hyljeranta* (< *Hyljelahti*) , *Karvasmäentie* (< *Karvasmäki*), *Nuumäentie* (< *Nuumäki*) ja *Vanhan-Mankkaan tie* (< *Vanha-Mankkaa*). Alueennimen metonyyminen siirrynnäinen on *Eestinkallio* (< alueennimi *Eestinkallio* < paikannimi *Estberget*). Suurin osa, yhdeksän nimeä, juontaa juurensa jostakin muusta paikannimestä: *Albergan esplanadi* (< *Albergan kartano*), *Hiiralankaari* (< kylännimi *Hirböle*), *Kaskilaaksontie* (< puiston nimi *Kaskivuori* + vanhat jakokarttojen kaskimaata tarkoittavat nimet), *Kolkekannaksentie* (< järven nimi *Klappräsk*), *Korpikallio* (kadunnimi *Kirkkokorpi*), *Korpiniityntie* (< suon nimi *Pitkäkorpi* – *Långkärr*), *Lepsämänjoentie* (< *Lepsämänjoki*), *Pitkänkalliontanhua* (< kallion nimi *Pitkäkallio* – *Långberget*) ja *Välímetsä* (< asukkaiden antama vanha kadunnimi *Välítie*).

Asukkaiden perusteluista muutama käsittelee nimeämisperiaatteita:

Hiiralankaari: "Asun Westendissä, en missään Hiirulassa, vaikka se olisikin joskus ollut alueen nimi."

Numäentie: "Keinotekoinen nimi, jonka alkuperänä haltijaa tarkoittanut muinaisruotsalainen nimitys (samaa alkuperää kuin englannin 'gnome'). Voiko kadunnimeä enää kauempaa hakea? 'Nuu' ei ole suomenkielessä tunnettu, ja aiheuttaa siksi hyvin paljon sekaannuksia."

Nimen kytkeytyminen historiaan ja vanhoihin paikannimiin ei riitä tekemään näistä nimistä onnistuneita. Numäentien asukas ei kuitenkaan välttämättä hahmota, että nimi on muodostettu nimenomaan vanhan ruotsinkielisen paikannimen *Noäng* pohjalta, eikä suoraan muinaisruotsalaisesta *haltija*-sanasta. *Noäng* ei suinkaan ole "kaukaa haettu" vaan kansan suussa luonnollisen nimeämistarpeen kautta syntynyt.

4.6. Onnistuneisuuden perustelut

Kun vertaa keskenään kadunnimen onnistumista ja epäonnistumista perustelevia kommentteja, huomaa, että onnistuneina pidetyistä nimistä annetut perustelut ovat huomattavasti lyhyempiä. Lisäksi kaikki ne vastaukset, joissa perusteluja ei ole annettu, ovat kotikatunsa nimeä onnistuneena tai jokseenkin onnistuneena pitäviltä. Tämä kuvaa hyvin sitä, että kadunnimen onnistuneisuus nähdään tavoiteltavana normina, joka ei tarvitse niin paljon perusteluja tuekseen kuin normin poikkeamat, epäonnistuneet kadunnimet.

4.6.1. Onnistuneina pidetyt kadunnimet

Onnistuneina pidettyjen kotikadunnimien perusteluista voi erottaa sellaisia kadunnimen positiivisia ominaisuuksia, jotka toistuvat useissa vastauksissa:

1. opastava, paikantava (20 vastaajaa)
2. erikoinen, erottuva, mieleenpainuva (9 vastaajaa)
3. kaunis (7 vastaajaa)
4. historiallinen (6 vastaajaa)
5. hauska (4 vastaajaa)
6. muut ihmiset ovat kehuneet nimeä (3 vastaajaa)

Ehdottomasti yleisin perustelu kytkeytyy nimen perustehtävään, paikantavuuteen. Monessa vastauksessa todetaan, että nimi sopii merkityksensä perusteella paikkaan tai alueen muuhun nimistöön. Esimerkiksi: "Meri lähellä, kaunis luonto ympärillä. *Kalastajankuja* sopii hyvin". *Etuniemenkujasta* todetaan, että se "sopii alueen nimistöön ja 'kuja' kuvaa kadunpätkää hyvin", *Maarinpurosta* puolestaan pidetään mm. siksi, että se on "paikallinen nimi" ja *Purolehto* puolestaan "kuvaa paikkaa mainiosti". Nimen loogisuus korostuu erityisesti läpinäkyviä nimiä perusteltaessa. *Espoonaukiosta* todetaan, että "koska kyseinen katu on Espoon keskustassa, nimi on sopiva", *Åbovägen* "är ett logiskt namn", *Karakalliontie* on niin ikään onnistunut, sillä "onhan tämä paikka nimeltään Karakallio" ja Siikaniemen asukas toteaa: "Mikäs olisi parempi nimi Siikajärven niemessä olevalle tielle..".

Vastausten perusteella kadunnimi koetaan usein onnistuneeksi silloin, kun se täyttää perustehtävänsä, opastaa paikkaan ja sopii ympäristöön, eikä siinä ole muita häiritseviä puutteita. Monissa perusteluissa on kuitenkin mainittu opastavuuden tai paikkaan sopimisen lisäksi muitakin syitä, joiden takia nimeä pidetään onnistuneena. Vastaavasti niiden asukkaiden perusteluista, jotka eivät luokittele kotikatunsa nimeä onnistuneeksi, käy ilmi, ettei nimen hyvä opastavuus kaikkien mielestä riitä tekemään kadunnimestä onnistunutta (ks. tarkemmin luku 4.6.4.).

Monet arvostavat kadunnimessä sen erottuvuutta ja erikoisuutta. Erottavuus antaa monelle nimelle lisäarvoa, mutta pohtia voi, riittääkö se yksinään tekemään nimestä onnistuneen. Neljä vastaajaa on kuitenkin perustellut nimen onnistumista ainoastaan tämän ominaisuuden pohjalta. *Ruutisarvi* on "persoonallinen, jää useimmille muistiin", *Sepetlahdentie* "erottuva" ja *Örkkiniityntie* toisen asukkaan mukaan "ainutlaatuinen nimi Suomessa ja siksi olisi säilytettävä". Toinen vastaaja puolestaan kirjoittaa: "*Örkkiniityntie* on erittäin onnistunut ja hyvä valinta tiennimeksi. Örkkiniityntietä ei varmasti muualla ole, joten sitä ei missään tapauksessa saa vaihtaa." Örkkiniityntien asukkaiden vastauksissa heijastuu tuleva katuverkon muutos, jossa *Örkkiniityntie* ei hälytysturvallisuuden takia voi säilyä osoitenimenä kuin osalla vanhaa tietä. Nimen suuresta suosioista kertoo nimistöryhmälle keväällä 2008 annettu adressi, jossa n. 140 Örkkiniityntien asukasta ja kalajärveläistä vetoaa Örkkiniityntien nimen säilyttämiseksi. Kiintoisa on suuri muutos asukkaiden suhtautumisessa *Örkki*-nimiin. Vielä 80-luvun lopulla *Örkki-ukon tie* ja *Örkki-ukon kuja* poistettiin osoitekäytöstä asukkaiden omasta toivomuksesta.

Erikoisuus on mainittu positiivisena piirteenä myös seuraavien nimien yhteydessä: *Aallonkohinaa* kuvaillaan "epätavalliseksi", *Emännänpiha* "herättää hilpeyttä erikoisuutensa vuoksi, eikä ainakaan

lähikunnista löydy samannimistä", *Klippinkitie* on "erikoinen", *Nelivaljakontie* ja muut Järvenperän nimet ovat "omaperäisiä" ja *Purolehto* "poikkeaa tavanomaisesta tie–katu–kuja -linjasta". Purolehdon asukas ei siis pidä ongelmallisena sitä, että kadunnimi ei viittaa ensisijaisesti kulkuväylään. Sen sijaan poikkeava nimiasu on hänen mielestään yksi nimen hyviä ominaisuuksia.

Yksi keskeinen positiivinen ominaisuus on nimen äänteellinen ja semanttinen esteettisyys. Kotikadun nimi luo kuulijoille erilaisia mielikuvia, joiden asukas yleensä toivoo olevan mahdollisimman positiivisia. *Huvilinnanaukion* onnistuneisuutta perustellaankin juuri tältä pohjalta: "Luo mukavia mielikuvia." Varsinaisesti kauniiksi on kehuttu seitsemää nimeä: *Pihlajamarjantie* on "nätti nimi", *Aallonkohinaa*, *Meiramikujaa* ja *Jousenkaarta* kuvataan kaikkia adjektiivilla kaunis, *Kalaonnettie* on "kaunis sana niin semanttisesti kuin foneettisestikin", *Maarinpuro* "äänteellisesti kaunis" ja *Riihiniityntie* "sanana kaunis". Vaikka osa vastaajista on erottanut toisistaan äänteellisen kauneuden ja merkityssisällön kauneuden, vaikuttanee nimen semanttinen sisältö kuitenkin ratkaisevammin siihen, pidetäänkö nimeä kauniina vai ei. Onnistuneita kadunnimiä on kuvattu myös joillakin *kaunis*-lekseemiä merkitykseltään muistuttavilla adjektiiveilla. *Elsankujaa* luonnehditaan söpöksi, *Pikkulinnunreittiä* puolestaan suloiseksi. Huomionarvoista on, että kaikki edellä mainitut perustelut ovat naisilta. Nimen kauneuteen kiinnittävät siis ilmeisesti enemmän huomiota naiset kuin miehet. Voi tosin olla, että myös miehet arvostavat nimen kauneutta, mutta perustellessaan nimen onnistuneisuutta kokevat tämän ominaisuuden toisarvoiseksi.

Asukkaat arvostavat myös sitä, että nimi kytkeytyy historiaan. Historiallisuus mainitaan *Koivistontien*, *Amiraalin puistotien*, *Harakantien*, *Kirstinmäen*, *Maarinpuron* ja *Rauduntien* onnistuneisuutta perusteltaessa. Historiallisuutta arvostavat ymmärrettävästi sellaiset henkilöt, joilla on tietoa kotikatunsa nimen alkuperästä. Lisäksi kuudesta nimen historiallisuutta kehuva asukkaasta viisi on asunut Espoossa pitkään, yli 20 vuotta. Kadunnimen positiivisista ominaisuuksista nimen taustahistoriaa saatettaisiin arvostaa huomattavasti enemmänkin, jos asukkaat vain useammin tietäisivät tällaisen historian olemassaolosta ja sen myös tuntisivat.

Hauskuus on mainittu perusteluissa neljästi. Keltasirkuntiellä asuva toteaa, että "alueella on paljon linnunnimiä, jotka ovat ihan hauskoja". Myös *Klippinkitietä* ja *Nelivaljakontietä* luonnehditaan hauskoiksi ja *Emännänpiha* herättää hilpeyttä. Adjektiivin *hauska* merkitystä vastauksissa voi kuitenkin pohtia. *Hauskuus* vastannee perusteluissa merkitykseltään lähinnä samaa kuin esimerkiksi adjektiivi *miellyttävä*, sillä ei ainakaan *Keltasirkuntien* voi kuvitella kuulijaa mitenkään erityisesti

hymyilyttävän tai naurattavan. Mukaviksi on kadunnimistä kehuttu *Maininkitietä* ja *Pikkulinnunreittiä*.

Kolme vastaajaa on kuullut muiden ihmisten kehuvan kotikatunsa nimeä. Aallonkohanalla asuvan mukaan "Moni ihminen kun kuulee osoitteen, sanoo sen olevan kaunis nimi.". Nelivaljakontieltä kerrotaan, että "Monet kotonani vierailleet sukulaiset ja ystävät ovat kehuneet paitsi oman kotikatuni, myös muiden alueen katujen nimiä onnistuneiksi." ja Pikkulinnunreitin asukas kirjoittaa: "Usein jos kadunnimi tulee jossain tilanteessa esille, muut ihmiset sanovat kadunnimen olevan ihana."

Edellä mainittujen lisäksi esiintyy monia muitakin adjektiiveja ja ominaisuuksia, joilla vastaajat kuvaavat onnistuneita kotikadunnimiään:

Alberganesplanadi: tyylikäs nimi, jossa on otettu huomioon alueen nimi sekä kadun tyyppi.

Haapaniemennrinne: Suomenkielinen nimi jolla on selkeä sisältö. On tärkeää että nimi todella tarkoittaa jotakin suomeksi ja että nimi on suomeksi kirjoitettu. Siitä tulee hyvä mieli ja on mukavaa kertoa ulkomaalaisille ystäville mitä eri paikannimet tarkoittavat.

Kalevanvainio: En osaa perustella, nimi vain on hieno, vaikken osaa sanoa, kuvaako se juuri tätä aluetta jotenkin. Olen asunut tässä osoitteessa vasta noin vuoden, mutta silti se tuntuu "omalta" kadunnimeltä, siinä missä ne muutkin Tapiolan kadunnimet, joiden varrella olen asunut.

Maininkitie: Kivenlahti–Espoonlahti -alueella kaikki nimet ovat mielestäni onnistuneita.

Nelivaljakontie: Monet kotonani vierailleet sukulaiset ja ystävät ovat kehuneet paitsi oman kotikatuni, myös muiden alueen katujen nimiä onnistuneiksi. Ne ovat hauskoja ja omaperäisiä, mutta kuitenkin ihan järjellisiä. "Nelivaljakontie" kuulostaa ihan tavalliselta sanalta, mutta eipä tule vastaan jokaisessa Suomen kunnassa, toisin kuin esim. Helsinginkatu. Olen aina ollut ylpeä siitä, että asun näin mahtavanimisellä kadulla.

Pikkulinnunreitti: jollain tapaa hyväntuulinen.

Purolehto: nimi kuulostaa hyvältä.

Toinen huvilatie: selkeä ja yhtenäinen peruste

Elsankuja: positiivinen

Maininkitie: "raikkaan" oloinen nimi merenranta-alueelle

Matinkallio: nimi on selkeä

Kirstinmäki: napakka

Maarinpuro: suomennos myös erittäin onnistunut

Rauduntie: hyvä, suomenkielinen

Ullantorppa: luonteeltaan positiivinen, helppo kirjoittaa

Otsonkallio: nimi kuulostaa perinteiseltä, turvalliselta ja arvokkaalta

Vermopolku: lyhyt, ytimekäs, ei vieraita kirjaimia, ei liikaa samanalkuisia ja samankuuloisia nimiä, helppo oudonkin etsiä kun osaa etsiä Vermon raviradan.

Visakoivunkuja: suomalainen, selkeä

Listatuista ominaisuuksista selkeys esiintyy hiukan eri merkityksessä neljässäkin perustelussa. Suomenkielisyys toistuu kahdesti, *Rauduntien* ja *Haapaniemenrinteen* perusteluissa. *Visakoivunkujan* hyvänä puolena pidetään puolestaan nimen suomalaisuutta.

Kiintoisaa on, että kolme vastaaja on maininnut myös kadunnimen negatiivisia puolia, mutta pitää nimeä silti onnistuneena eikä esimerkiksi jokseenkin onnistuneena. *Alberganesplanadia* tyylikkäänä nimenä pitävä asukas huomauttaa, että nimeä joutuu kuitenkin jonkin verran joillekin tavaamaan. *Etuniemenkujasta* kirjoitetaan: "tavanomainen nimi, mutta sopii alueen nimistöön ja 'kuja' kuvaa kadunpätkää hyvin". *mutta*-lekseemi luo implikaation, että asukas pitää tavanomaisuutta negatiivisena ominaisuutena. Lisäksi edellä kävi ilmi, että juuri erikoisuus oli positiivisena ominaisuutena toiseksi yleisimmin perusteluissa mainittu.

Matinkallion asukas pitää nimeä onnistuneena, vaikka nimen suhde paikkaan on hänestä jokseenkin epäonnistunut. Asukas kuitenkin itse käsittää tämän kadun eikä nimen huonoksi puoleksi: "Nimi on selkeä, mutta katu ei. Päästä päähän kuljettaessa pitää kääntyä kaksi kertaa, vaikka loogisesti kadut jatkuvat yleensä suoraan samannimisenä." Kadunnimi on kuitenkin sidoksissa paikkaan, joka on olemassa tai suunniteltu ennen nimeä. Kadunnimen onnistuneisuus riippuu aina myös siitä, kuinka selkeästi se identifioi tiettyä kohdetta ja opastaa kulkijan oikeaan paikkaan. Näin ollen nimi ei ole suunnittelijan näkökulmasta täysin onnistunut.

4.6.2. Jokseenkin onnistuneina pidetyt kadunnimet

Jokseenkin onnistuneina pidettyjen kadunnimien onnistuneisuutta perustellaan kertomalla sekä nimen positiivisia että negatiivisia ominaisuuksia. Perusteluja kirjoittaneista vastaajista 12 mainitsee positiivisia ominaisuuksia, 3 negatiivisia. Tavallista on tuoda rakentavasti esiin sekä nimen huonoja että hyviä puolia; näin on menetelty 10 perustelijaa.

Muutamit positiivisina mainitut ominaisuudet toistuvat jälleen useamman vastaajan perusteluissa:

1. opastava, paikantava (8 vastaajaa)
2. erikoinen, erottuva, mieleenpainuva (4 vastaajaa)
3. lyhyt (3 vastaajaa)
4. ytimekäs (2 vastaajaa)

Positiivisista ominaisuuksista korostuu jälleen nimen opastavuus. Esimerkiksi *Kortesrinteestä* todetaan, että Kortesmäkeen sopivat *kortes*-alkuiset tiennimet ja *Linnustajantien* sanotaan olevan osa Lippajärven nimistöä. Kilonportin asukas puolestaan pohdiskelee: "Vähän se on tylsä, mutta hetihän siitä tajuaa, että Kilossa ollaan ja vieläpä Kilon 'alkupäässä', kun tähän on melkein ensimmäisiä katuja Kilon Leppävaarasta päin tultaessa." Muita paikantavia nimiä ovat *Amiraalin puistotie*, *Itäranta*, *Merivalkama*, *Näkinkaari* ja *Porin Viiriäisentie*.

Onnistuneissakin nimissä arvostettu erikoisuus sisältyy neljään jokseenkin onnistuneen nimen perusteluun. Jämeräntaival on muista puutteistaan huolimatta persoonallinen, *Ruutikellarinkuja* erottuu muista nimistä ja on lisäksi helppo muistaa. *Aallonmerkkiä* kuvaillaan mieleenpainuvaksi, *Ajojahdintietä* originelliksi.

Lyhyys ja ytimekkyys tulevat ilmi jokseenkin onnistuneina pidettyjen kadunnimien hyvinä puolina, vaikka täysin onnistuneina pidettyjä nimiä ei näillä ominaisuuksilla perusteltukaan. Tosin selkeyteen voi ajatella kuuluvan myös sopivan pituuden. *Piispansilta* on ytimekäs, *Aallonmerkki* lyhyt ja *Näkinkaari* lyhyt sekä ytimekäs. Myös *Siuntiontietä* pidetään "sopivan mittaisena", mikä siis tarkoittanee juuri sitä, ettei nimi ole liian pitkä.

Neljässä vastauksessa nimen onnistuneisuutta perustellaan vertailemalla nimeä muihin, huonompiin kadunnimiin. Ei siis kerrota nimen positiivisista ominaisuuksista, vaan todetaan, ettei nimessä ole (tiettyjä) negatiivisia ominaisuuksia. *Ajojahdintie* ei ole asukkaan mielestä niin teennäinen kuin jotkut uudemmat nykypäivän kadunnimet. *Kellarikuja* ei asukkaan helpotukseksi ole "mikään naurettava aurinkovalkamantie tai kansanvallankatu". *Kala-Maijasta* todetaan, ettei se pahakaan ole ja *Veikkaustiestä* "Eipä tuo häiritsekään."

Muita positiivisia ominaisuuksia ovat hauska (*Aallonmerkki*), hyvä (*Nikunmäentie*), helppo lausua (*Ruutikellarinkuja*), nykyaikainen (*Amiraalin puistotie*), viehättävä ja kaunis (*Leppälinnunrinne*), vanhanaikainen merkitys (*Hansatie*) ja selvä suomenkielinen nimi, jota ei tarvitse useaan kertaan toistella (*Ruutikellarinkuja*). Joupinmäenrinteen asukas on kuullut nimen johtuvan tilannimestä *Jofs*. Hän perustelee: "Jos tarina pitää paikkansa, niin nimellä on joku tarkoitus."

Nimien henkilökohtaisesta tulkinnasta ja niiden herättämistä erilaisista mielikuvista kertovat vastaajien perustelut *Amiraalin puistotiestä*. Kadunnimeä onnistuneena pitävä asukas toteaa nimen liittyvän vahvasti alueen historiaan, kun nimen jokseenkin onnistuneeksi luokitellut asukas sen sijaan kuvaa sitä nykyaikaiseksi. *Amiraali* on merivoimien korkea sotilasarvo; amiraalit kuuluvat siis niin historiaan kuin nykypäiväänkin. Kenties myös harvinainen, vehreitä mielikuvia luova perusosa *puistotie* vaikuttaa asukkaiden positiivisiin mielikuviiin.

Jokseenkin onnistuneina pidettyjen kadunnimien negatiivisista ominaisuuksista viiden on maininnut vain yksi vastaaja. Seuraavat negatiiviset ominaisuudet toistuvat useammassa kuin yhdessä vastauksessa:

1. huonosti opastava, ei sovi paikkaan (4 vastaajaa)
2. vaikea (3 vastaajaa)
3. pitkä (3 vastaajaa)

Opastavuuden kannalta hiukan ongelmallisina pidetään nimiä *Amiraalin puistotie*, *Isonjärvenpää*, *Siuntiontie* ja *Viiriäisentie* Porissa. Amiraalin puistotien asukas mainitsee, että nimi tuo mieleen meren välittömän läheisyyden, mutta merelle on kuitenkin kadulta matkaa reilun kilometrin verran. Asukkaan mukaan *Isonjärvenpään* nimi yhdistyy Järvenpään kaupunkiin: "Ulkopaikkakuntalaiset häkeltyvät kuultuaan kadunnimen.. eikös asuinpaikan pitänyt olla Espoossa eikä Järvenpäässä.." *Siuntiontie* puolestaan sekoitetaan *Siuntionkatuun* Helsingissä. Porin Viiriäisentie sijaitsee alueella,

jossa useisiin kadunnimiin sisältyy lintujen nimiä. Asukkaan mukaan järjestelmän yhtenäisyydestä huolimatta opastavuus kärsii: "-- tosin ei paljoa auta, kun joku kysyy tietä tyyliin 'se oli joku lintu siinä kadunnimessä'..."

Vaikeus liittyy jokseenkin onnistuneiden nimien suulliseen käyttöön ja ymmärrettävyyteen. Sen lisäksi, että *Siuntiontie* sekoitetaan Helsingin Siuntionkatuun, kuullaan *Siuntio* asukkaan mukaan usein *suntioksi*. *Näkinkaari* on hankalahko kertoa puhelimesta ja myös *Jämeräntaival* vaikea sanoa puhelimesta selvästi.

Kadunnimien pituus on nimistönsuunnittelijan eteen usein tuleva ongelma. Pitkähköjen nimien käyttöön johtaa yksinkertainen syy: monet hyvät sanat ovat oman kunnan tai naapurikuntien kadunnimissä jo käytössä. Erilaisten liittynnäisten muodostaminen pidentää nimiä. *Amiraalin puistotietä* pidetään jokseenkin liian pitkänä ja *Linnustajantietä* "ehkä pitkähkönä". *Nikunmäentien* asukasta nimen pituus harmittaa toisinaan, vaikka hän pääosin pitääkin nimeä onnistuneena. Vaikuttaa siltä, että tässä tapauksessa nimenomaan foneettiset ominaisuudet saavat nimen tuntumaan pitkältä. Kirjainmäärältään (12) *Nikunmäentie* on jopa hiukan lyhyempi kuin onnistuneina pidetyt kadunnimet keskimäärin, mutta pituuden tuntua tuonee nimessä toistuva genetiivirakenne.

Muita jokseenkin onnistuneiden nimien perusteluissa esiin tulleita, negatiivisina pidettäviä ominaisuuksia ovat hankala taivutus (*Aallonmerkki*), negatiivinen merkitys (*Ajojahdintie*), vanhanaikainen merkitys (*Ajurinkatu*), mielikuvituksettomuus (*Kalajärvenranta*) ja tylsyys (*Kilonportti*). Lisäksi *Jämeräntaipaleella* asuva toteaa, ettei ruotsinkielinen nimi *Bistervägen* oikein ilmaise samaa asiaa kuin suomenkielinen. *Veikkaustiestä* kerrotaan, että nimi huvittaa joitakin, kun he kuulevat sen ensi kerran. Epäselväksi kuitenkin jää, pitääkö asukas tätä negatiivisena asiana. Kiintoisaa on, että ominaisuuksista vanhanaikainen merkitys jakaa jokseenkin onnistuneina kotikatunsa nimeä pitävien mielipiteet. Ajurinkadun asukas on sitä mieltä, että nimessä voisi olla ehkä jotain nykypäivään paremmin liittyvää, kun ei ajureita enää näe juuri missään. Hansatien asukas puolestaan kirjoittaa: "vanhanaikainen sana, mikä on hyvä asia, sitä joutuu miettiä ja arvella, mistä nimi tulee".

4.6.3. Jokseenkin epäonnistuneina pidetyt kadunnimet

Jokseenkin epäonnistuneina pidettyjen kadunnimien perustelut sisältävät ainoastaan negatiivisia ominaisuuksia, vaikka asukkaat eivät nimiä täysin epäonnistuneina pidäkään. Ainoastaan Veräjäkallionkadun asukas toteaa, että lähtökohta (tarkoittanee nimeämisperustetta) nimessä on oikea.

Useamman vastaajan perusteluissa toistuvat seuraavat ominaisuudet:

1. huonosti opastava, ei sovi paikkaan (5 vastaajaa)
2. tavallinen, tylsä (4 vastaajaa)
3. epämiellyttävä merkitys (3 vastaajaa)
4. nimi on muutettu (2 vastaajaa)

Nimi on puutteellinen, jos se ei opasta ja kuvaa paikkaa tarpeeksi hyvin. Toinen Alamäen asukkaista pitää nimen merkitystä nurinkurisena: "-- katu on jokseenkin vaakasuora ja sinne päästäkseen pitää suorittaa varsin jyrkkä YLÄMÄKI." Lintukorven asukas pitää nimen huonona puolena sitä, että se sekoittuu alueennimeen *Lintukorpi*. Lisäksi asukkaan mukaan olisi parempi, että tien nimi jatkuisi samaan tapaan yhtenäisenä kuin aiemmin (Lintukorpi oli aiemmin osa Pikkulinnunreittiä). Kirkkokorpi oli puolestaan aiemmin osa Vanhaa Kirkkotietä. Uusi nimi ei asukkaan mielestä kuvaa tarpeeksi hyvin alueen historiaa kirkkotien varrella. Kuten luvussa 4.5.3. ilmeni, *Postipuuntie* on asukkaan mielestä väärässä paikassa. Vallikujan asukas puolestaan kritisoi *valli*-alkuisten nimien liian suurta määrää: "Samalla alueella on liikaa *valli*-alkuisia kadunnimiä, niissä menee sekaisin."

Kun onnistuneissa nimissä arvostettiin nimen erottuvuutta, arvostellaan vastaavasti jokseenkin epäonnistuneiden nimien tylsyyttä. *Ollaksentie* ja *Muuritie* ovat tylsiä, *Matinkatu* aika tylsä. Lisäksi *Mäenrinnettä* kuvaillaan tavalliseksi ja persoonattomaksi.

Kadunnimen merkitykseen kiinnittää huomiota kolme vastaajaa. Alamäen asukas toteaa, että sanalla *alamäki* on jonkinlainen sivuvivahde. Metaforisesti usein sanotaankin mm. asioiden menevän alamäkeen silloin kun ne menevät huonosti (esim. NSSK). Oppilaantiellä nuorena asunut ei pitänyt

siitä, että nimi muistutti jatkuvasti koulusta. *Kirkkokorpi* ei ole onnistunut mm. siksi, että *korpi* antaa kuvan synkästä, aliravitusta ja vetisestä metsästä.

Monet muutkin ominaisuudet kadunnimissä häiritsevät. *Mäenrinne* ei vastaajan mielestä kerro mitään tienoosta ja *Porarinkatu* vaikuttaa asukkaasta tyhjästä keksityltä nimeltä, jonka taustalla ei ole ilmeistä historiaa tai perustelua. Toinen Pohjois-Leppävaaran asukas perustelee kotiosoitteensa *Vallikujan* epäonnistuneisuutta *valli*-nimien liian suuren määrän lisäksi erikoisella syyllä: "Sanojen kääntelyä harrastavat ihmiset purskahtavat nauruun heti kadunnimen kuultuaan (*Vallikuja – Kullivaja*)." Perustelu on hyvä osoitus siitä, kuinka moninaisia seikkoja nimistösuunnittelussa on otettava huomioon.

Vantinpuisto sekä alueennimi *Vanttila* kuulostavat vastaajan mielestä niin ponnettomilta, että häntä on nolottanut sanoa nimiä tuttavilleen. Hän tuntee nimien ruotsinkielisen taustan ja toteaa, että *Fantsbyn* olisi voinut kääntää toisinkin, sillä nykyään ihmiset osaavat lausua *f*-kirjaimen. *Ollaksentie* sen sijaan on vastaajan hämmästykseksi ja harmiksikin "ruotsiksi melkein sama" (*Ollasvägen*). Kommentti saattaa ilmentää vastaajien käsityksiä, joiden mukaan monet kadunnimien ruotsin- tai suomenkieliset vastineet ovat väärin käännettyjä (ks. näistä käsityksistä luku 7.3).

Veräjäkallionkadun asukas pitää nimen huonona puolena sen pituutta:

"Nimi on liian pitkä (*Veräjäkallionkatu*). Usein varattu tila loppuu kesken osoitetta annettaessa. Itse lähtökohta on oikea, mutta kun paikannimi sinänsä on jo pitkä, on pöhköä lisätä siihen mekaanisesti loppuun "katu". Miksei kadun nimi voisi olla pelkkä *Veräjäkallio*?"

Toinen Alamäellä asuvista kertoo ihmisten nauravan kippurassa nimen kuultuaan, koska se on heistä niin hassu. Koska perusteluissa ei mainita muita ominaisuuksia ja vastaaja pitää nimeä jokseenkin epäonnistuneena, kokee hän hassuuden ilmeisesti negatiivisena. Voi pohtia, miksi muun muassa *Emännänpihan* herättämä hilpeys koetaan positiivisena, *Alamäen* herättämä taas negatiivisena. Kadunnimiin kohdistuvien yksilöllisten mieltymysten lisäksi tähän vaikuttaa ehkä juuri *alamäen* negatiivinen sivumerkitys. Moniselitteisyys haittaa myös *Muuritien* nimeä. Asukkaan mielestä nimi voidaan ymmärtää monella tavalla. Hän toteaa: "Tarkoitus on ollut ilmeisesti lyhentää nimi ytimekkääksi, mutta tässä juuri mennään monesti metsään." Mieliopide on poikkeava, sillä tyypillisesti lyhyttä ja ytimekkyyttä arvostetaan, pituutta karsastetaan.

Gyldenärinkadun ongelma on nimen vaikea ymmärrettävyys ja kirjoitusasu. Tämä puute tuli esiin myös joidenkin jokseenkin onnistuneina pidettyjen nimien ominaisuutena. Vastaaja kertoo joutuneensa aina muun muassa taksissa ja virastoissa selittämään, kuinka nimi kirjoitetaan. Siis: "Hankala osoite kaiken kaikkiaan."

4.6.4. Epäonnistuneina pidetyt kadunnimet

Epäonnistuneina pidettyjen kadunnimien perustelut ovat toisinaan hyvinkin pitkiä ja niissä on mainittu useampia negatiivisia ominaisuuksia. Seuraavat ominaisuudet ja syyt toistuvat useissa vastauksissa:

1. huonosti opastava, ei sovi paikkaan (10 vastaajaa)
2. vaikea (10 vastaajaa)
3. pitkä (5 vastaajaa)
4. nimi on muutettu (5 vastaajaa)

Opastavuus ongelmana ilmenee yhteensä 10 eri asukkaan vastauksessa. Toinen tavallinen puute on nimen vaikeus. Kadunnimi saattaa olla vaikea ymmärtää, kirjoittaa tai ääntää. Huono paikantavuus ja nimen vaikeus ovat usein sidoksissa toisiinsa. Kun nimi on kuullun perusteella vaikea ymmärtää ja kirjoittaa, se aiheuttaa väärinymmärryksiä ja hankaluuksia käytössä. Monet asukkaat kertovat, että heille tulee postia väärällä osoitenimellä. Vaikka postit väärästä nimestä huolimatta tulisivatkin perille, saattaa postintoimitus väärin kirjoitettujen nimien takia viivästyä. Lisäksi taksien on joskus kuulemansa perusteella vaikea löytää oikeaan osoitteeseen. Alla on listattuna aakkosjärjestyksessä kaikkien epäonnistuneina pidettyjen nimien opastavuuteen ja nimen vaikeuteen liittyvät perustelut:

Alberganesplanadi

"Kadun nimi on suomenkielisille sekä vaikea kirjoittaa että lausua. Eräskin ystäväni tokaisi kadun nimen kuultuaan, että 'Pakkohan sille on joku suomenkielinenkin nimi olla!'. Lisäksi kadun nimestä on erilaisia variaatioita sekä yhteen että erikseen kirjoitettuna: *Albergan esplanadi* ja *Alberganesplanadi*."

Kaskilaakson tie

"Kotikatuni sijaitsee yhdessä Soukan korkeimmista kohdista eikä se ole mikään laakso. Vaikka läheiseen Puropuistoon meneekin kävelytie kotikadultani, ei kotikatuni kuitenkaan ole laaksossa eikä suoranaisesti johda sinne. *Kaski*-nimet myös yhdistää helposti Latokaskeen."

Kiltakallio

"*kallio*-päätte ei kerro, että kyseessä on kadunnimi vaan mieluummin puisto tai joku muu"

Kolkekannaksentie

"-- esimerkiksi puhelimessa joutuu moneen otteeseen suorastaan tavaamaan puhekumppanille, miten nimi kirjoitetaan. Jatkuvasti tulee postia, joissa kadunnimi on kirjoitettu esim. *Kolkikannaksentie, Kolkekankaantie, Kolkekangaksentie* jne."

Kotikyläntie

" Samantyyllisiä nimiä vilisee ympäristössä. Kaikki on joko *kylä-* tai *koti-*pohjaisia nimiä. Tylsää ja sekavaa."

Nuumäentie

"Osoitetaan saa tavata jatkuvasti, koska *nuu-* ei tarkoita mitään. Postia tulee kaikilla mahdollisilla kuviteltavissa olevilla väännöksillä, esim. *Kuumäki, Luumäki* etc."

"*Nuumäki?* Tarvinneeko tuo mitään perusteluja... Postiakin tulee osoitteella *Luumäentie, Kuumäentie, Puumäentie, Nuutamäentie.*"

"*'nuu'* ei ole suomenkielessä tunnettu, ja aiheuttaa siksi hyvin paljon sekaannuksia. Useimmiten nimi kuullaan '*Luumäentie*'. Joka kerran osoitteen antaessani esim. taksia tilatessa on tarkennettava, että ensimmäinen kirjain on *n*. On tyhmää, että tällainen ihmisen jokapäiväiseen elämään liittyvä nimi on tehty niin vaikeaksi."

Pitkänkalliontanhua

"*Pitkänkalliontanhua* on erittäin hankala ja pitkä nimi, joka usein lyhennetään *Pitkänkalliont*. Tämä menee helposti postilta, vierailta ja taksilta sekaisin lähellä sijaitsevan *Pitkänkalliontien* kanssa. Postimme seikkailevat ja taksit ajavat lähes joka kerta väärään osoitteeseen."

Paimenenkallio

"*Paimenenkallio* on liian vaikea, vaikka sen sanoo kuinka tarkkaan tai kirjoittaa vaikka tikkukirjaimilla, se on aina osoitteessa *Paimenkallio*. Minulle tulee melkein kaikki posti Paimenkallion osoitteella. En viitsi enää niitä korjata, jopa Espoon kaupungin lähettämässä kirjeissä on väärä nimi. --"

Urpu

"*Urpu* on todella haastava tien nimi, sen joutuu jatkuvasti toistamaan ja "avaamaan". Ei oikein tunnu järkevältä antaa sellaista tiennimeä joka on vaikea, ei ymmärrettävä. Lisäksi moni vahingossa on käyttänyt nimeä *Urpo*."

Eestinkallio

"Kadunnimi olisi muutoin hyvä, mutta Finnoontieltä lähtee samasta kohdasta kaksi samansuuntaista, mutta täysin eri tietä, joilla on melkein sama nimi: toinen tie on *Eestinkallio* ja toinen on *Eestinkalliontie*. Tämä aiheuttaa lähes viikoittain sekaannuksia. Joskus pizzataksi on tuonut meille E.tielle tilatut pizzat, joskus taksi odottaa ovellamme. Puhumattakaan lukuisista posteista, joissa osoitteena on E.tie mutta vahingossa kannetaan meidän laatikkoon. Ehkä myös toisinpäin. Harmillisin tilanne sattui jo vuosia sitten, kun E.tiellä meitä vastaavassa kadunnumerossa vaihtui asukkaat. Väestörekisterissä tms. uusille asukkaille laitettiin ilmeisesti meidän osoite. Kaikki postit tuli alkuun meille. Kun ei tiedetty "mihin me olimme muuttaneet" oli osoitteeksemme muutettu tuntematon (tämä selvisi jälkepäin). Tästä syystä ei esim. nuorin lapsista silloin saanut ilmoitusta koulun aloituksesta lainkaan. Äänestämään jouduimme menemään vähän hölmistyneinä Espoon keskukseen, kun tavan

mukaan ensin ajoimme Nöykkiöön. Muutama puhelinsoitto eri puolille vaadittiin virhe oikaisemaan ja syy aiempiin "ihmeellisyyksiin" selvisi. Uskon, että sekaannuksen aiheutti tai ainakin siihen paljon vaikutti kahden lähekkäisen tien lähes sama nimi. Toisaalta, huolellisuudella näistäkin ongelmista selvittää. Itse muistan yleensä eri tilanteissa jo mainita, että "huom. osoitteemme on E. ei E.tie".

Lepsämänjoentie

"Aiheuttaa sekaannusta, tämä on Espoossa. Voisi vaihtaa nimen, olisi se pätkä tietä vain *Lepsämänjoentietä* mikä menee joen yli Kuonomäentielle."

Vanhan-Mankkaan tie

"-- vaikea kirjoittaa oikein. Hyvin harvoin kirjoitettu oikein esim. postilähetyksiin."

Nokitontunkuja

"*Nokitontunkuja/Sottomtegränd* on sanahirviö molemmilla kielillä. Vaikka lausun nimen selkeästi sattuu harvoin niin etteikö kuulija kysyisi 'Anteeksi kuinka?'"

Perusteluista voi huomata, että opastavuudeltaan puutteellisia nimiä on kahta eri tyyppiä. Jotkut nimet eivät sovi paikkaan tai kuvaa sitä tarpeeksi hyvin (perustelujen mukaan *Kaskilaaksontie* ja *Kiltakallio*), mutta ne täyttänevät tästä huolimatta nimen perustehtävän: niiden avulla ihmiset ja esineet löytävät oikeaan osoitteeseen. Toiset nimet ovat paikantavuuden suhteen pahemmin epäonnistuneita, sillä ne aiheuttavat käytössä sekaannuksia ja väärinymmärryksiä (perustelujen mukaan *Kolkekannaksentie*, *Kotikyläntie*, *Nuumäentie*, *Pitkänkalliontanhua*, *Paimenenkallio*, *Urpu*, *Eestinkallio* ja *Lepsämänjoentie*).

Huomiota aineistossa kiinnittää *Nuumäentie*, jonka kaikki kolme asukasta luokittelevat epäonnistuneeksi. Merkitykseltään läpinäkymättömien nimien ymmärtäminen on hankalaa silloin, kun nimi ei ole laajalti tunnettu. Sisällöltään merkityksetön mukaelma *nuu* kuullaan helposti *luuksi* tai *kuuksi*, koska ihminen pyrkii yhdistämään kuulemansa sellaiseen äänteelliseen yksikköön, jolla on kielessä jokin merkitys. Mitä suuremman käyttäjäkunnan tietoutteen läpinäkymätön nimi vakiintuu, sitä vähemmän sen ymmärtäminen kuitenkin tuottaa vaikeuksia. Esimerkiksi alueennimiä *Espoo* ja *Otaniemi* tuskin joutuu puhelimesta tavaamaan. Suunnitteluvaiheessa äänteellinen samankaltaisuus tunnettuun lekseemiin tai jo olemassa olevaan nimeen on saattanut jäädä huomaamatta, koska ensisijaisesti pyritään välttämään lähikuntien kadunnimien kanssa identtisiä ja merkitykseltään liian samankaltaisia nimiä. Kotikyläntien asukas kritisoikin merkitykseltään liian samankaltaisten kadunnimien ryhmää.

Ongelmallisia ovat myös liitynnäisten muodostamat suuret nimirypät. Tästä varoittavana esimerkkinä ovat nimiparit *Pitkänkalliontie* ja *Pitkänkalliontanhua* sekä *Eestinkallio* ja

Eestinkalliontie, joista jälkimmäinen on aiheuttanut asukkaalle jopa turhia automatkoja. Määriteosaltaan samanlaiset, erilaisen perusosan sisältävät nimet saatetaan helposti sekoittaa. Huomiota olisi kiinnitettävä oikeanlaisten lyhenteiden käyttöön: *tanhuaa* ja *tietä* ei voi merkitä samalla lyhenteellä sen paremmin kuin *katua* ja *kujaakaan*. *Eestinkallio* ja *Eestinkalliontie* sekaantuvat puolestaan siksi helposti, etteivät kaikki hahmota muuhun paikanlajiin viittaavia *Eestinkallio*-tyyppisiä nimiä kadunnimiksi. Eestinkallion tapauksessa harhaanjohtavaa on lisäksi se, että Eestinkallionkuja haarautuu Eestinkalliosta eikä Eestinkalliontiestä. Tyypillisestihän *kuja*-loppuiset liittynäiset ovat *tie*-loppuisten kulkuväylien pienempiä haaroja. Nimet menevät sekaisin erityisesti silloin, jos nimistö ei tue katuverkon hierarkiaa.

Nimen vaikeus voi johtua oikeinkirjoituksesta tai erikoisesta merkityksestä. *Alberganesplanadissa* on suomen kielelle vierasperäisiä kirjaimia ja *Vanhan-Mankkaan tien* määriteosa koostuu yhteen ja erikseen kirjoittamisen kannalta hankalasta yhdysnimestä. *Kolkekannaksentie* sisältää vaikeasti taivutettavan pitkän lekseemin. *Urvussa* puolestaan on erikoisen merkityksen lisäksi erikoinen rakenne. Kielellisesti ihminen pyrkii yleensä toimivaan, mutta mahdollisimman yksinkertaiseen muotoon. Niinpä *Paimenenkallio* kääntyy ihmisten mielissä ja kielissä luultavasti äänteellisen samankaltaisuuden tukemana usein pelkäksi *Paimenkallioksi*. Genetiivi jää kirjoitetussakin nimessä helposti hahmottamatta.

Nimi koetaan usein vaikeaksi silloin, kun se on pitkä. Pituuden on maininnut negatiivisena ominaisuutena yhteensä viisi vastaaja (*Kolkekannaksentie*, *Paimenenkallio*, *Pitkänkalliontanhua*, *Rintamamiehentie* ja *Vanhan-Mankkaan tie*), joista neljän perusteluissa pituus ja vaikeus negatiivisina ominaisuuksina yhdistyvät. Rintamamiehentien asukas perustelee nimen epäonnistumista vain pituuden pohjalta: "Liian pitkä tiennimi. Parempi olisi *Rintamatie*."

Jokseenkin epäonnistuneista nimistä *Lintukorpea* ja *Kirkkokorpea* arvosteltiin huonosta paikantavuudesta, johon liittyi asukkaiden mielipide näitä uudehkoja nimiä edeltäneiden vanhojen nimien paremmuudesta. Epäonnistuneena osoitenimeään pitävistä vastaajista viisi on tyytymättömiä siihen, että heidän kotikatunsa nimeä on muutettu. Joidenkin asukkaiden perusteluissa keskitytään kuvaamaan vanhan kadunnimen historiaa ja onnistuneisuutta, kun taas nykyisen kotikadunnimen huonoihin puoliin otetaan selvästi vähemmän kantaa kuin monissa muissa epäonnistuneiden nimien perusteluissa.

Hiiralankaari (entinen Esplanadi)

"Asun Westendissä, en missään Hiirulassa, vaikka se olisikin joskus ollut alueen nimi. Westend ja sen kadunnimet olivat vakiintuneet käytössä ja vieläkin, vuosikymmenien jälkeen, harmittaa"

Hyljeranta (entinen Hyljeouri)

"Nykyinen Hyljeranta on aivan mitäänsanomaton."

Korpikallio (entinen Ensitie)

"Kotikatuni alkuperäinen nimi on ollut *Ensitie* ja tie on saanut nimensä alueen ensimmäisenä tienä. *Ensitie* sai nimensä suoraan siitä mikä se on ollut synnyttyään. Se oli tämän alueen ensimmäinen tie. Kun alueen rintamamiestontteja alettiin rakentamaan asuin- tai mökkikäyttöön tarvittiin alueelle rakennusmateriaalien kuljettamiseen tie. Aivan alkuvuosina kaikki tavarat ja materiaalit kärrättiin Vanhalta kirkkotieltä kottikärryillä. Tie tarvittiin ja alueen asukkaat raivasivat talkoilla Vanhalta kirkkotieltä hevostähtäntyä mentävän tien nykyisen Korpimaan risteykseen asti ja siitä alas Martinsillantielle. Syntyi yhteys kahden tien välille. Koska *Ensitie* oli alueen paikallisen historian kannalta erittäin merkittävä, olisi sen nimi pitänyt säilyttää niin kuin Ylätienkin nimi on säilynyt. Ylätien nimi on syntynyt samalla tavalla kuin *Ensitien*kin. Kun alueelle tuli vierailijoita, jotka eivät tunteneet aluetta, kääntyivät he usein paikallisten neuvojien puoleen ja siitä Ylätie sai nimensä. "Kävelette tuosta puron reunaa eteenpäin kohti sinne missä kuuluu vasaran pauketta ja siitä menette sitä YLHÄÄLLÄ olevaa TIETÄ pitkin niin kohta olette perillä." *Ensitie* nykyisellään pitäisi jatkaa niin kuin se on alunperin ollut. Alueen ensimmäinen tie. Nykyinen *Ensitie* ei edes ole ollut alueen ensimmäinen tie vaan sen ensimmäisen tien jatke. Teiden nimistöissä pitäisi muutenkin ottaa alueen paikallinen historia nimistöön, lähi- tai vanhempi historia. Näin voidaan jakaa alueellista historiaa kirjoittamatta siitä kirjaa."

Korpiniityntie (entinen Örkkiniitynkuja)

"Vanha nimi *Örkkiniitynkuja* oli paljon parempi. Suomessa on useita *Korpiniitynteitä*, joten ei mitään persoonallista. *Örkkiniityt* ja *Örkkiin* liittyvät on tosi kivoja nimiä."

Välimetsä (entinen Välitie)

"Ennen olivat 3 vierekkäistä tietä *Itätie*, *Välitie*, *Länsitie*. Nimet sanoivat kaiken tässä pienessä yhteisössä, nyt en edes tiedä naapuritien nimeä."

Olennaista on, että uutta nimeä verrataan vanhaan. Jonkin kadun alkuperäisinä niminä näihin uusiin kadunnimiin saatettaisiin siis suhtautua paljon myönteisemmin. Erityisesti *Hyljeranta* edustaa merkitykseltään sellaista luontoon viittaavaa nimityyppiä, josta luulisi pidettävän. *Hyljeouri* on muutettu asukkaan anomuksesta nimen käytön hankaluuden takia. Loppuosana on länsirannikolla tunnettu murteellinen maastoappellatiivi *ouri*. Kadunnimen lähtökohtana on luodonnimi *Själören*, jonka perusosa on ruotsinkielinen maastotermi *ör* 'karikko, pieni kallioinen saari'. Vastaukset ilmentävät, että nimien pysyvyys ja historia ovat asukkaille tärkeitä asioita. Suhtautumista kadunnimen muuttamiseen käsittelemme tarkemmin luvussa 10.

Muutkin seikat vaikuttavat siihen, että kadunnimi koetaan epäonnistuneeksi. Ainut Olarista kotoisin oleva vastaaja asuu Meteorinradalla. Hän kritisoi nimen antamaa virheellistä kuvaa: "Meteoreilla ei ole todellisuudessa rataa avaruudessa. Vaikuttaa siltä, että nimen antaja tai antajat eivät ole olleet perillä siitä asiasta." *Vasikkakuja* kuulostaa asukkaan mielestä typerältä ja *Näkinkaaresta* todetaan: "Ei meinaa mitään". Epäselväksi jää, miksi *Vasikkakujaa* pidetään typeränä ja mihin Näkinkaaren asukas viittaa. *vasikka*-lekseemillä tosin on negatiivinen sivumerkitys 'kanteliija' ja toisaalta nimi yhdistyy ensisijaisesti maaseutuun. Karvasmäentiellä asuva ei pidä siitä, että nimi vaihtuu kunnan rajalla: "*Bembölenie* olisi paljon parempi ja selkeämpi. Kauniaisten puolella kadunnimi on *Bembölenie*, on todella ikävää ja vaikeaa kun nimi vaihtuu rajalla epämääräisesti." *Kolkekannaksentie* on muiden negatiivisten ominaisuuksiensa lisäksi ruma. Myös *Kotikyläntiessä* on puutteellisen opastavuuden vuoksi muitakin negatiivisia piirteitä: "Kadunnimi ei viittaa mihinkään maastonmuotoon tms. josta se olisi voinut saada alkunsa. Vaikuttaa ihan tuulesta temmatulta." Lisäksi koko aihepiirin todetaan olevan tylsä. Huomionarvoista kuitenkin on, että jokseenkin epäonnistuneita nimiä kuvataan epäonnistuneita useammin tylsiksi. Tämä ilmentänee sitä, ettei erikoisuus ole kaikkein tärkeimpiä kadunnimen ominaisuuksia. Tylsyys on siis yleensä pienempi paha, tärkeämpää on, että nimi toimii käytännössä. Kiintoisaa olisi tietää, pidetäänkö muita kadunnimiä kuin oman kotikadunnimeä epäonnistuneina niiden tylsyyden vuoksi. Voisi olettaa, että erikoisuuden ja mieleenpainuvuuden toivomus kohdistuu erityisesti omaan osoitenameen; kaikki kadunnimet kun eivät kuitenkaan voi erikoisia olla. Luvussa 5 tarkastelen, millaisia ovat vastaajien mielestä hyvät ja huonot kadunnimet. On kiintoisaa nähdä, kuinka paljon vastauksissa mainitaan samoja ominaisuuksia kuin oman kotikadun onnistuneisuutta perusteltaessa.

Alla vielä listattuna kaikkien kotikadunnimien, niin onnistuneina, jokseenkin onnistuneina, jokseenkin epäonnistuneina kuin epäonnistuneinakin pidettyjen, yleisimmin mainitut negatiiviset ja positiiviset ominaisuudet:

Positiiviset

1. opastava, paikantava 28
2. erikoinen, erottuva, mieleenpainuva 13
3. kaunis 7
4. historiallinen 6
5. hauska 4

Negatiiviset

1. huonosti opastava, ei sovi paikkaan 19

2. vaikea 13
3. pitkä 8
4. nimi on muutettu 5
5. tylsä, tavallinen 4

4.7. Yhteenvetoa

Tässä luvussa olen tarkastellut vastaajien käsityksiä heidän oman kotikatunsa nimestä. Kotikadun nimen alkuperä tunnetaan vaihtelevasti. Noin kolmasosa vastaajista tietää nimen alkuperän ja vastaavasti noin kolmasosa ei sitä tunne. Lopuista vastaajista suurin osa arvelee nimen alkuperän oikein. Vain osa kysymykseen vastanneista kertoo, mistä on tietonsa kadunnimen alkuperästä saanut. Tyypillisimmin se on kuultu joltakulta muulta, esim. naapurilta. Osa on lukenut nimeämisperusteista lehdestä, kirjasta tai internetistä. Sosiaalisilla taustatekijöillä ei ole juurikaan vaikutusta siihen, kuinka hyvin kadunnimen alkuperä tunnetaan.

Positiivisesti (samaa tai jokseenkin samaa mieltä nimen onnistuneisuudesta) kotikatunsa nimeen suhtautuu vastaajista valtaosa, 64 prosenttia. Negatiivisella kannalla (eri tai jokseenkin eri mieltä nimen onnistuneisuudesta) on 31 prosenttia. Iäkkäämmät vastaajat ovat nuoria useammin tyytymättömiä kotikatunsa nimeen. Nimen alkuperän tuntemisella sen sijaan ei ole suoranaista vaikutusta siihen, koetaanko nimi onnistuneeksi vai ei. Kaikkein vanhimpia, opaskartassa heti ensimmäisestä ilmestymisvuodesta 1970 olleita nimiä pidetään keskimäärin hiukan onnistuneempina kuin myöhemmin, erityisesti 70-luvun alussa ja puolessavälissä, annettuja.

Nimien merkityksessä ei ole havaittavissa suuria eroja sen mukaan, pidetäänkö nimeä onnistuneena vai ei. Onnistuneina pidetyissä nimissä ovat kuitenkin luonnonaiheet vahvasti edustettuina. Poikkeuksena on *korpi*-lekseemi, joka esiintyy vain niissä nimissä, joihin ei olla täysin tyytyväisiä.

Rakenteeltaan selvästi suurin osa sekä onnistuneina että epäonnistuneina pidetyistä nimistä on perinteisiä kaksiosaisia paikannimiä, joissa perusosa määrittää paikan lajia. Kulkuväylään viittaavista perusosista mitään tiettyä perusosaa ei pidetä systemaattisesti onnistuneena tai epäonnistuneena. Myös muuhun paikkaan viittaavia kadunnimiä on tasaisesti kaikissa onnistuneisuudeltaan erilaisten nimien ryhmissä. Nämä nimet näyttävätkin selvästi jakavan mielipiteitä: Kiltakallion asukkaan mielestä nimi on epäonnistunut, koska *kallio*-päätte ei ilmaise

kyseessä olevan kadunnimi, Veräjäkallionkadun asukas puolestaan arvostelee "mekaanista" *katu-*päätteen lisäämistä nimeen, joka aivan hyvin voisi olla pelkkä *Veräjäkallio*. Aineiston muutamaa vertailunimeä pidetään pääosin onnistuneina. Ainoastaan *Urp*, joka merkitykseltään ja rakenteeltaan on suhteessa muihin vertailunimiin poikkeuksellinen, koetaan epäonnistuneeksi.

Suurin osa vastaajien kotikadunnimistä on aihepiirinimiä. Lähes yhtä paljon on vanhojen paikannimien pohjalta muodostettuja liittynnäisiä ja siirrynnäisiä. Muutama nimi on ympäristön mukaan muodostettu ja vain yksi on muistonimi, *Gyldenärinkatu*. Nimeämisperusteella ei näytä olevan paljoakaan vaikutusta siihen, kuinka onnistuneeksi kotikadun nimi koetaan. Erot ovat pienehköjä, mutta kuitenkin epäonnistuneina pidettyjen nimien ryhmässä on eniten vanhojen paikannimien mukaan muodostettuja, kun muissa ryhmissä eniten on aihepiirinimiä. Espoonlahdesta kyselyyn osallistui monta vastaajaa, minkä vuoksi alueen meriaihepiiri erottuu onnistuneena teemana. Muiden aihepiirien onnistuneisuuteen on samaan aihepiiriin kuuluvien nimien vähäisen määrän takia mahdotonta ottaa kantaa.

Suurin osa asukkaista, erityisesti kadunnimeen tyytymättömät, on halunnut perustella mielipidettään kadunnimen onnistuneisuudesta. Tyytyväiset kertovat hyvistä ominaisuuksista, tyytymättömät ja jokseenkin tyytymättömät huonoista. Jokseenkin onnistuneina kotikatunsa nimeä pitävät ovat maininneet sekä positiivisia että negatiivisia nimen ominaisuuksia. Perusteluista suurin osa kytkeytyy kadunnimen perustehtävään, paikantavuuteen. Kun nimi ohjaa yksiselitteisesti oikeaan paikkaan, eikä siinä ole muita häiritseviä puutteita, se koetaan tavallisesti onnistuneeksi. Kun nimi puolestaan aiheuttaa jatkuvaa vaivaa ja väärinkäsityksiä käytössä, on se perustehtävältään puutteellinen ja siis epäonnistunut. Perustehtävän toimivuus ei kuitenkaan aina riitä asukkaille. Yllättäen erikoisuutta ja erottuvuutta pidetään yleisesti arvossa. Ihmiset pyrkivät tulemaan muistetuiksi ja erottumaan massasta – myös osoitenimen keinoin. Vastaavasti nimen tavallisuutta ja tylsyyttä karsastetaan jopa niin paljon, että se riittää tekemään kotikadun nimestä jokseenkin epäonnistuneen. Kauneus nimen hyvänä ominaisuutena korostuu vain naisten vastauksissa, ja erityisesti pitkään Espoossa asuneet arvostavat nimen historiallisuutta. Negatiivisista piirteistä erottuvat selvästi yleisimpinä kolme eri seikkaa, jotka osittain kytkeytyvät toisiinsa: nimen huono paikantavuus, kirjoitusasun, ääntämisasun tai ymmärrettävyyden vaikeus sekä liiallinen pituus. Tyytymättömien asukkaiden vastauksista näkyy myös varsin negatiivinen suhtautuminen tapahtuneisiin kadunnimien muutoksiin.

5. HYVÄT JA HUONOT KADUNNIMET

Kyselylomakkeen kysymyksessä 7 tiedustellaan: "Millaiset kadunnimet ovat mielestäsi hyviä, millaiset huonoja?". Lisäksi kohdassa 8 kysytään kadunnimen tärkeimpiä ominaisuuksia. Nämä kysymykset ovat osittain päällekkäisiä, ja jotkut ovatkin vastanneet vain jompaankumpaan kysymykseen tai ovat toistaneet samoja ominaisuuksia hyvinä ja tärkeimpinä. Osa on maininnut kadunnimien huonoista puolista myös kysymyksessä 8. Kaikista kyselyyn vastanneista 119 eli 89 % on vastannut ainakin toiseen kysymyksistä 7 ja 8. Yhteensä vain 15 (11 %) ei siis ole vastannut kumpaankaan näistä kysymyksistä. Vastaukset ovat hyvin eripituisia: muutamasta adjektiivista pitkiin kuvauksiin. Lisäksi vastaajat ovat usein antaneet joko aitoja tai keksittyjä esimerkkejä kadunnimistä, joissa on jokin hyvä tai huono ominaisuus.

Käsittelen tässä luvussa kysymyksissä 7 ja 8 mainittuja, hyviä, huonoja ja tärkeimpiä kadunnimen ominaisuuksia. Aloitan käsittelyn sellaisista mielipiteistä, jotka ovat kaikkein yleisimpiä. Vastaajien mielipiteet ovat kuitenkin myös erilaisia, ja jotkut ominaisuudet nähdään sekä positiivisina että negatiivisina. Suhteelliset frekvenssit on tässä luvussa laskettu niistä 119:stä, jotka ovat vastanneet joko jompaankumpaan tai molempiin kysymyksistä 7 ja 8.

5.1. Selkeä, lyhyt ja mieleenpainuva kadunnimi

Monet vastaajat kirjoittavat, että kadunnimen on oltava selkeä tai helppo kirjoittaa, lausua ja ymmärtää. Selkeyttä korostetaan nimenomaan kadunnimen tärkeimpänä ominaisuutena. Yhteensä 40 vastaajan mielestä (33 % kysymyksiin 7 ja 8 vastanneista) selkeys, helppous ja / tai yksinkertaisuus ovat kadunnimen tärkeimpiä ominaisuuksia. Lisäksi 16 vastaajaa (13 %) mainitsee jonkin näistä ominaisuuksista hyvän kadunnimen kriteerinä. Sen sijaan mm. oikeinkirjoitukseltaan vaikeat ja hankalat kadunnimet on joissakin vastauksissa mainittu huonoina niminä.

Selkeyteen liittyy, ettei nimi ole liian pitkä. Adjektiivit *lyhyt*, *ytimekäs* tai muu vastaava toistuvat hyvän kadunnimen ominaisuutena 21 vastauksessa (18 %). Tärkeimpänä kadunnimen ominaisuutena pidetään 23 vastauksessa (19 %) nimen lyhyyttä tai sitä, että nimi ei ole liian pitkä. Vastaavasti liiallinen pituus mainitaan huonona ominaisuutena 13 kertaa (11 %), muun muassa vaikean ääntämisen ja oikeinkirjoituksen takia. Pituus on huonojen kadunnimien ominaisuuksista

toiseksi yleisin. Esimerkkejä selkeyttä ja lyhyyttä sekä liiallista pituutta ja vaikeutta koskevista mielipiteistä:

"Lyhyys on käytännön tilanteissa eduksi."

"Lyhyet ovat hyviä. Yksinkertainen kirjoitusasu, ei mitään kommervenkkejä."

"Mitä lyhyempi sen parempi."

"Pitää olla ymmärrettävä, järjellisen mittainen - -"

"Ytimekkäitä, eikä liian pitkiä tai kovin moniosaisia."

"- - yksiselitteinen, selkeä - -"

"Hyviä ovat selkeät ja mieluummin lyhyet kuin pitkät kadunnimet."

"- - selkokielen, myös äännettäessä. Kaikenlaiset väliviivat ym. ovat hankalia."

"On hyvä jos nimi on sellainen, että esimerkiksi puhelimesta saa hyvin selvää. Ei liian pitkiä kadunnimiä, eivät mahdu osoitekenttiin."

"Selkeät, helposti oikein kirjoitettavat ovat hyviä, esim. *Kissakuja*."

"Hyvät kadunnimet ovat selkeitä ja helposti lausuttavia, huonot näiden vastakohta. Esim. *Gräsantörmä* on kammottava nimi!"

"vaikeasti äännettävät ja kirjoitettavat vierasperäiset huonoja - -"

"Pitkät kadunnimet ovat huonoja."

"Liian pitkät ja 'vaikeat' kadunnimet ovat ikäviä."

"ei vierasperäisiä nimiä, kuten SCH- tai ZWY-alkuisia."

Vain yksi vastaaja on kadunnimien pituudesta muiden kanssa eri mieltä. Jo aiemmin tuli ilmi, että Muuritien asukas pitää oman kotikatunsa nimeä jokseenkin epäonnistuneena muun muassa siksi, että "nimi on ilmeisesti ollut tarkoitus lyhentää ytimekkääksi, mutta tässä juuri mennään monesti metsään". Hyvistä ja huonoista kadunnimistä hän toteaa:

"Hyviä ovat historiaan liittyvät, kunhan eivät ole 'liian kaukaa haettuja' ja lyhyeksi typistettyjä. - - Parempi hieman pidempi nimi kuin käsittämättömäksi lyhennetty. - - Kadunnimien (katujen) tulisi olla mahdollisimman pitkiä, useat pikkukadut ja -nimet ovat hankalia"

Kadunnimi on usein selkeä myös silloin, kun se erottuu muista nimistä ja on helppo muistaa. Erikoisuutta ja erottuvuutta, joita oman kotikadun nimeltä erityisesti toivottiin, pidetään yleisestikin kadunnimen hyvinä ominaisuuksina. 15 vastaajaa (13 %) on tätä mieltä ja yhtä monta vastaajaa pitää erottuvuutta tai omaperäisyyttä kadunnimen tärkeimpinä ominaisuuksina. Luvussa 4 arvelin, että erikoisuutta toivotaan lähinnä omalta osoitenimeltä, mutta se näyttää olevan yleisemminkin arvostettu. Voi kuitenkin pohtia, kuinka pitkälti vastaajat ovat hyviä ominaisuuksia miettiessään ajatelleet, mitä he haluaisivat juuri omalta kotikadunnimeltään. Kuuden vastaajan mielestä kadunnimi on hyvä, kun se jää mieleen tai on helppo muistaa. Tämä mielipide liittyy usein toiveeseen hyvän kadunnimien omaperäisyydestä. Tärkeimpänä kadunnimen ominaisuutena mieleenpainuvuutta pitää 16 vastaajaa (13 %). Esimerkkejä erottuvuutta ja helppoa muistettavuutta käsittelevistä mielipiteistä:

"Hyviä nimiä ovat vanhat erikoiset nimet jotka erottuvat massasta."

"hyviä ovat persoonalliset - - [nimet]"

"- - Nimien pitäisi olla myös ainutlaatuisia, muuten voi tulla erehdyksiä."

"Tärkeää on että nimet ovat yksilöllisiä - -"

" - - ei saisi olla kovin yleinen (ettei tarvitse taksille selittää, että ei se Helsingissä oleva tie vaan se Espoossa oleva tie) - - "

"- - mahdollisuuksien mukaan riittävän omaperäisiä, jotta ihmiset muistaisivat ne."

" [tärkeimpiä ominaisuuksia on] Helppo muistaa, erottuu muista."

" [tärkeimpiä ominaisuuksia on] Muistettavuus, omaperäisyys - -"

"Sellaiset kadunnimet on hyviä jotka jäävät jotenkin mieleen."

"[tärkeimpiä ominaisuuksia on] Että sen muistaa - -"

"[tärkeimpiä ominaisuuksia on] helposti mieleen jäävä"

Kouvolaisten mielipiteitä hyvistä ja huonoista kadunnimistä on kyselylomakkeen avulla tutkinut Maria Yli-Kojola. Kyselyn mukaan kouvolaalaiset nimenkäyttäjät arvostavat samoja ominaisuuksia kuin espoolaisetkin: lyhyyttä ja selkeyttä. Espoolaisia hiukan useampi on maininnut, että hyvä kadunnimi on helppo muistaa, kun sen sijaan harvempi pitää erottuvuutta tärkeänä.

Nimenkäyttäjien lisäksi Espoossa pitkään nimistönsuunnittelijana toimineen Marja Viljamaa-Laakson mukaan lyhyys ja selvyys ovat korostuneita nimien rakennevaatimuksia muun muassa tietokoneohjelmien rajallisuuden takia (Viljamaa-Laakso 1999a: 42).

5.2. Kadunnimen paikantavuus ja historiallisuus

Omaa osoitenimeä koskevien kysymysten perusteella kävi ilmi, että kotikadun nimen hyvistä ominaisuuksista arvostetaan useimmiten nimen paikantavuutta. Miettiessään kysymyksessä 7 hyvien ja huonojen kadunnimien ominaisuuksia kymmenen vastaajaa (8 % kaikista kysymyksiin vastanneista) kirjoittaa hyvien kadunnimien kuvaavan aluetta tai sopivan alueelle. Kuvaavuus ja sopiminen alueelle on mainittu myös 12 kertaa (10 %) kadunnimen tärkeimpinä ominaisuuksina. Nämä ominaisuudet ovat osa kadunnimen hyvää paikantavuutta ja voivat lisäksi liittyä joko nimen historiallisuuteen tai seuraavassa luvussa tarkemmin käsiteltävään nimistön yhtenäisyyteen. Esimerkkejä vastauksista:

"ne kuvaavat jotenkin kaupunginosaa - -"

"Jollakin tavalla paikkaan tai alueeseen liittyvät."

"paikkaa kuvaava"

"alueelle sopivat"

"seutua kuvaavat"

"paikkakuntalähtöisyys"

"de skall ha anknytning till orten"

"jos mahdollista viittaisi kaupunginosaan"

"asuinaluetta käsittelevät"

"kyseistä paikkaa koskettavat, eikä naapurikuntaa"

Myös kouvolaalaisista todella suuri osa, lähes puolet, pitää hyvän kadunnimen ominaisuutena nimen liittymistä ympäristöönsä. (Yli-Kojola 2005: 183.) Omassa aineistossani ei kovin usein mainita kadunnimen tärkeimpänä ominaisuutena paikantavuutta, mikä voi johtua siitä, ettei kadunnimen kykyä ohjata oikeaan paikkaan välttämättä osata ajatella erillisenä "ominaisuutena" toisin kuin

sellaisia tavallisempia adjektiiveja kuin esimerkiksi *lyhyt* ja *selkeä*. Edellä mainitsin kuitenkin, että nimen kuvaavuus ja alueelle sopiminen ovat muiden muassa osa hyvää paikantavuutta. Hyvä paikantavuus muodostuu muiden ominaisuuksien hyvästä yhdistelmästä. Joistakin vastauksista (7 vastaajaa) juuri paikantavuus kadunnimen tärkeimpänä ominaisuutena tulee kuitenkin selvästi ilmi:

"Osoitteiden kohdentaminen, paikan ja ihmisten löytäminen vaivattomasti."

"- - että nimen perusteella löytää perille ;)"

"opastavuus - -"

"Kadunnimet tulee ohjata haluttuun kohteeseen."

"että sen perusteella löytää perille"

"ohjaavat oikealle alueelle"

"Postin ja vieraiden tulisi löytää perille, muuten ei niin väliksi."

Paikkaan sopimiseen ja paikantavuuteen liittyy tiiviisti nimen historiallisuus. Moni vastaajista on maininnut hyviksi kadunnimiksi sellaiset nimet, jotka liittyvät paikalliseen historiaan, vanhoihin paikannimiin tai yleensä alueen ominaispiirteisiin. Yhteensä 32 vastaajaa (27 %) pitää historiasta ja alueen ominaispiirteistä juontuvia kadunnimiä hyvinä kadunniminä. Lisäksi 9 vastaajaa mainitsee historiallisen alkuperän kadunnimien tärkeimpänä ominaisuutena. Oman osoitenimen onnistuneisuutta perusteltiin kuitenkin hiukan harvemmin nimen historiallisuudella, mikä johtunee siitä, että perustelut keskittyivät ensisijaisesti nimen alueelle sopimiseen ja paikantavuuteen. Kysymystä hyvistä ja huonoista kadunnimistä edeltänyt alkuperän merkitystä koskeva kysymys (jota käsittelemme luvussa 6.1.) on lisäksi saattanut orientoida vastaajat ajattelemaan historiallisuutta, minkä vuoksi se mainitaan näinkin usein hyvän kadunnimen ominaisuutena. Paikantavuus kuitenkin liittyy myös historiallisuuteen; historiasta johdetut nimet sopivat alueelle ja ovat ainakin historiaa tuntevalle helppoja paikantaa.

Kouvolalaisista hieman espoolaisia harvempi (11 %) toivoo kadunnimen liittyvän paikan historiaan. Tosin monen mielestä nimen liittyminen ympäristöön – ja tätä kautta ehkä myös historiaan – on tärkeää. Historiallisuuden vähäisempään arvostukseen vaikuttanee se, että kouvolaalaisista vastaajista valtaosa on lukioikäisiä. Yli-Kojolan mukaan muutamat vanhemmat vastaajat tuntuvat

nimittäin nuoria enemmän arvostavan paikkakunnan historian liittämistä nimiin. (Yli-Kojola 2005: 178, 183, 195.) Pientä sukupolviero on havaittavissa myös omassa aineistossani, sillä historiallisuuden hyvänä tai tärkeimpänä kadunnimien ominaisuutena on maininnut ainoastaan neljä alle 30-vuotiasta vastaajaa. Kotikatunsa nimen historiallisuutta arvostivat puolestaan erityisesti Espoossa pitkään asuneet. Esimerkkejä mielipiteistä, joiden mukaan hyvät kadunnimet ovat historiallisia:

"Nimet, jotka kuvaavat alueen historiaa, ovat hyviä."

"Alueen historiaan ja paikkoihin viittaavat nimet hyviä."

"Esimerkiksi nimet, jotka kertovat jotain fyysisestä ympäristöstä tai paikallisesta kulttuurista tai historiasta ovat hyviä."

"Arvostan historiaan aidosti/selkeästi liittyviä nimiä.. Muutimme aikoinaan Mikkeliin.. Kadunnimenä oli *Savikuja*. Aluksi ihmettelimme kovasti mihin se liittyisi kunnes eräänä aurinkoisena päivänä, viikkojen sateen jälkeen ylemmän rivarin piha oli valunut tuulikaappiimme ja sinisenharmaata savea oli lattialla useita senttejä :-). Nimi oli osuva, toki myöhemmin ymmärsimme saven liittyvän muihinkin ympäristön kadunnimiin."

"Em. *Kirnupolun* tapaiset nimet, jotka kertovat esim. paikallishistoriasta muulla tavoin kuin pelkkien nimien muodossa."

"Kaikilla paikoilla on taustansa ja historiansa ja se on mielestäni paljon arvokkaampaa kuin merkityksettömän sijainnin korostaminen, niin kuin Koukkuniemessä nyt on."

"Hyviä ovat nimet, jotka perustuvat historiaan, ovat 'kertovia' - -"

"Kadunnimien tulee liittyä paikkakunnan historiaan ja perinteiseen nimistöön."

"linkittyminen alueen historiaan."

"Hyvä kadunnimi kuvaa aluettaan tai liittyy alueen historiaan."

"Sopii paikkaan, esim. joko historian tai maastonmuotojen takia"

Muutamia historiallisuuden suhteen poikkeaviakin mielipiteitä esiintyy. Historiasta juontuvat nimet eivät asukkaiden mielestä aina sovi moderniin ympäristöön. Alla olevista esimerkeistä kaksi ensimmäistä on nuorilta miehiltä, kolmas puolestaan iäkkäämmältä ja neljäs keski-ikäiseltä naiselta. Viimeinen esimerkki on poimittu kysymyksestä 6, jossa asukkaat perustelevat nimen alkuperän tuntemisen merkitystä:

"-- Huonoja ovat myös tiet joiden nimissä on vanhoja sanoja joita nykyihminen ei tunnista, kuten *Kahakuja*, *Kiltakallio*, *Kappalaisenkuja*."

"Pidän nykyaikaisista nimistä, esimerkiksi Nöykkiön *Haltijalehto*. Samoin Olarin avaruusmaailma on 'hauska'. Perinteiset suomalaiset sanat osoitteessa eivät vakuuta minua, *Korpikallio*, *Ohrakaski*, *Nauriskaski* jne."

"Muinaisista asioista, henkilöistä ja tapahtumista kertovat. Nämä vanhoille asuinalueille. Uusille joitain aivan moderneja nimiä nykyajasta."

"Jos nimelle on jokin selkeä ja oikea historiallinen tausta – esim. joku henkilö on asunut tietyn kadun varrella – nimeäminen hänen mukaansa on tietysti paikallaan. Muuten tietysti voisi katsoa vaikka vain alueen luontoa. Joku *Lehmipojankuja* nykyaikaisessa lähiössä ei kuulosta hyvältä. Poikanikin käy Veräjätalon koulua Veräjätalonkadulla ja kovin maalaiselta nuo nimet kuulostavat vaikka ollaan nykyisin Espoon isoimmassa kaupunkikeskuksessa."

Samanlaisia mielipiteitä on kouvolaalaisillakin. Muutamat vastaajat huomauttavat, että nimiä annettaessa olisi huomioitava alueen mahdollinen muuttuminen. Maanviljelystermin sisältävät kadunnimet saattavat tuntua huvittavilta kauppapaikkojen niminä. Yksi vastaaja Kouvolasta toteaa historiallisten nimien olevan vanhanaikaisia. (Yli-Kojola 2005: 183.) Peter Slotte onkin esittänyt, että tulevaisuudessa myös nyky-yhteiskunnan ilmiöihin yhdistyvät nimet (esim. *Kovalevytie*, *Dieseltori*) saattavat tuntua täysin sopivilta, vaikka ne vielä ovatkin merkitykseltään turhan konkreettisia (1999: 39).

Kiintoisa on näkemys, jonka mukaan Nöykkiön *Haltijalehto*, oikeasti *Haltialehto*, on nykyaikainen. Nimi on tosin uusi, vasta vajaa kymmenen vuotta käytössä ollut, mutta semantiikaltaan se viittaa nimenomaan vanhaan suomalaiseen mytologiaan. Vastaaja on kirjoittanut nimeen *j*-kirjaimen, mutta epäselväksi jää, ajatteleeko hän nimen alkuosan merkitsevän omistajaa vai yliluonnollista taruolentoa. Nykysuomen sanakirjan mukaan *haltija* tarkoittaa molempia, *haltia* vain yliluonnollista olentoa. Samainen sanapari osoittautuu ongelmalliseksi toisenkin vastauksen perusteella. Siinä 58-vuotias nainen moittii kielellisesti epäonnistuneita nimiä:

"Huonoja kielellisesti virheelliset, esim. Niittykummussa oleva *Haltijatontuntie*, po. *Haltiatontuntie*! Eivätkö kyseessä ole haltiat ja tontut, eikä suinkaan haltijat?"

5.3. Kadunnimien yhtenäisyys ja samankaltaisuus

Kadunnimistön yhtenäisyyteen – ja tätäkin kautta nimien paikantavuuteen – liittyviä mielipiteitä on hyvin monella. Tavallisesti nimistön yhtenäisyyttä ja erityisesti yhtenäistä aihepiiriä pidetään positiivisena asiana. Useissa vastauksissa kirjoitetaan, että on hyvä, jos nimen pystyy jo ensi kuulemalta yhdistämään oikealle alueelle. Yhteensä 18 vastaajaa (15 %) mainitsee hyvien kadunnimien olevan yhtenäisiä alueen muun nimistön kanssa ja niin ikään jopa 18 vastaajan mielestä tämä on yksi kadunnimen tärkeimpiä ominaisuuksia. Esimerkkejä:

"On mukavaa, jos nimen voi yhdistää alueeseen (esim. avaruusaiheinen nimi on Olarissa, lintuaiheinen Lintuvaarassa)."

"yhtenäiset nimet alueella hyviä,- -"

"- yhdistyy tiettyyn kaupunginosaan"

"SE, että alueen nimet ovat yhtenäisiä, niillä on ns. sama teema. Tällöin löytää vieraallakin alueella suurin piirtein perille."

"- [hyviä ovat] nimet, joista saa käsityksen, millä alueella katu sijaitsee."

"Hyviä ovat nimet, - - , joilla on jokin yhteinen tekijä (kukat, linnut, taivaankappaleet jne.)."

"- - Jos on samaa aihepiiriä olevat nimet, voi vähän mielessään suunnistaa, mistä paikasta on kyse."

"- - Sopivuus alueen muuhun nimistöön"

"- - Liittyminen johonkin alueelliseen teemaan, joten on mahdollista arvata missä päin katu sijaitsee, vaikka ei ole kuullut sitä aikaisemmin."

"Eri kaupunginosilla on yleensä joku teema, mikä tekee kaikista nimistä yleensä mielenkiintoiset."

"- - Alueellinen yhtenäisyys on sikäli hyvä, että samankaltaisten nimien perusteella on helppo hahmottaa asuinalueita.- -"

"- - Espoolainen tapa nimetä alueen kadut samalla logiikalla on toimiva. Jos teema vielä liittyy jotenkin alueen historiaan, sen parempi."

"- - Kivoja ovat myös tiettyyn aihepiiriin liittyvät katujen nimet, esim. lintujen, kasvien, eläinten nimistä tehdyt.- -"

"- - Eli hyviä ovat samanlaiset kadunnimet samalla alueella, jolloin vaihtuva kadunnimityyppi osoittaa myös, missä alueen rajat ovat."

"Kadunnimen pitää kuvastaa alueen ympäristöä. Hyvästä kadunnimestä tietää jo nimestä missä päin se sijaitsee. Tässä on Espoossa hyvin onnistuttu!"

"- - Uusilla alueilla voisi olla hyvä olla samaan aihepiiriin liittyvää nimestöä."

Vastauksista ilmenee, että juuri aihepiirinimet ovat siis varsin pidettyjä. Ryhmänimien suosio onkin tullut ilmi myös monissa aiemmissa kadunnimiä käsittelevissä tutkimuksissa (esim. Aalto 2001, Yli-Kojola 2005). Myös kouvolaalaiset tuovat vastauksissaan usein ilmi, että on hyvä jos kadunnimi sopii alueen muihin nimiin ja jo nimen perusteella pystyy paikantamaan kadun oikealle alueelle (Yli-Kojola 2005: 184). Kuitenkin pieni osa omista vastaajistani (viisi vastaajaa) myös karsastaa aihepiirejä, erityisesti jos aihe ei ole mitenkään paikallinen:

"- - Tiettyyn aiheeseen liittyvät nimet ovat tylsiä, ellei aihe jotenkin linkity itse alueeseen (esim. Jyväskylässä on Takalaan ja Haukkalaan liittyvää nimestöä sekä talonpoikais-/torpparielämään liittyvää sanastoa kadunniminä samalla alueella, koska alueella on ollut Takalan ja Haukkalan torpat)."

"Kaiken maailman teemat ilman historiakytkentää ovat huonoja. Nimet eivät myöskään saa olla liian samanlaisia."

"Huonoja ovat jonkun tekemällä tehdyn teeman mukaan väkisin keksityt nimet. (Olari!)"

"Keksimällä keksityistä en pidä. Esim. jollain alueella on kaikki kukannimet vaikka ko. kukkia ei olisi siellä koskaan kasvanut. Tai Lapin tuntureitten nimet – vielä hullumpaa..."

"Huonoja taas jollain teemalla tyhjästä vetäistyt, esim. Olarin kuut ja maapallot, Kuurinniityn platinat ja kuparit, Matinkylän verkot ja katiskat jne."

Hyväkin aihepiiri voi osoittautua ongelmalliseksi, jos nimet ovat semantiikaltaan tai sana-ainekseltaan liian lähellä toisiaan. Esimerkiksi Itä-Pasilan rautatieaiheiset nimet sekoitetaan helposti keskenään. Toiveet ja käsitykset, joiden mukaan samaan aihepiiriin yhdistyvien nimien tulee kuulua samalle alueelle, aiheuttavat ongelmia. Eri ihmisissä sanat herättävät erilaisia mielleyhtymiä ja sama lekseemi saatetaan yhdistää eri käsiteryhmään. (Närhi 1999b: 26–27.) Kun nimi ei kuulukaan semantiikaltaan läheisten aihepiirinimien ryhmään, vaan on vanhan paikannimen pohjalta muodostettu tai kuuluukin kokonaan toiseen aihepiiriin, se koetaan helposti väärällä alueella sijaitsevaksi ja huonosti paikantavaksi:

"- - [hyvä kadunnimi] saisi liittyä alueeseen jotenkin (voi arvata heti että Tonttutyönkatu on Tontunmäessä jne., eikä mitään Niittykatuja Suomenojalle vaan niiden pitää olla Niittykummussa ;)."

"Toinen huono nimityyppi on sotkevat nimet, eli luulee, että esim. osoite on Latokaskessa, kun se yllättäen onkin Soukassa tai Tapiolassa. *Kaskihakkio* (Latokaski) mutta *Kaskenkaatajantie* (Tapiola) ja *Kaskilaaksontie* (Soukka)."

Tällaista semanttista samankaltaisuutta pyritään nimistösuunnittelussa välttämään. Asukkaiden tulisi kuitenkin ymmärtää, että monet sanat saattavat sopia useaan teemaan (esimerkiksi *maito*-lekseemin sisältävä nimi saattaisi olla osa karjanhoito-, maitotuote- tai juoma-aihepiiriä). Selvästi toisistaan eroavia, paikallishistoriaan kytkeytyviä aihepiirejä ei aina ole helppo löytää; aihepiirit ovat aina enemmän tai vähemmän limittäisiä. Ainakin yksi kolmekymppinen mies vaikuttaa aihepiirinimeämisen vaikeudet tiedostavan:

"Myös sen [kadunnimen] teema pitäisi olla vastaava kuin lähialueen katujen, jolloin kadun sijainnin voi arvata, vaikkei siellä ole koskaan käynyt. On tietenkin hankala keksiä valtavasti erilaisia kotoisia nimiä kaduille, mutta siinä määrin kuin mahdollista näin pitäisi olla."

Vastauksista käy ilmi, että nimien halutaan olevan yhtenäisiä, mutta ei kuitenkaan liian samanlaisia. Samoja lekseemejä sisältävät nimet koetaan hankaliksi erottaa toisistaan. Esimerkkejä:

"huonoja ovat liian samanlaiset, jotka sekoittuvat toisiinsa"

"Nimet eivät myöskään saa olla liian samanlaisia. Teeman puitteissa saattaa syntyä vaikeasti muistettavia kokonaisuuksia (esim. Vallikallion nimistö on niin samanlaista, että taksitkin usein sekoavat katujen nimissä)."

"[huonoja nimiä ovat] liian samankaltaiset kuin lähistön muut kadut"

"[tärkeimpiä ominaisuuksia on] ettei sitä helposti sekoiteta muihin kadunnimiin."

"Huonoja ovat nimet, joissa sama sana tai aihepiiri toistuu kadunnimestä toiseen (vertaa Olari *kuu* sinne ja *kuu* tänne, on puolikuuta, täyskuuta, kuunkiertoa, -sädettä jne, mahdoton löytää!)"

Vaikuttaa kuitenkin siltä, että tyypillisesti alueen kadunnimien halutaan liittyvän yhteen semanttisesti, mutta ei äänteellisesti. Muutama vastaaja tuokin tämän ilmi:

"[hyviä ovat] nimet, joista saa käsityksen, millä alueella katu sijaitsee. Kadunnimien pitää kuitenkin olla samallakin alueella riittävän erilaisia, jotta sekaannuksilta vältytään (ei mielellään esim. *Ratapäällikönkatu*, *Ratamestarinkatu* ja *Ratamiehenkatu*)"

"Asuin 15 vuotta Päiväperhontiellä. Siellä tuli monesti esiin vaikeuksia monien katujen nimien alkuosan ollessa *Päivä*.... Kävi selville, että esim. muualta tulleet eivät muistaneet varmasti kuin alkuosan kadunnimestä. Mitä enemmän tällaista käytäntöä, sitä enemmän selviä ongelmatilanteita. Sen sijaan jos jollakin alueella muodostuvat tietyn käsiteryhmän nimistä kadunnimet, jo koko alue on selvemmin muistettavissa ja orientoitavissa."

"selkeästi samalla alueella samantapaiset nimet, niin että periaatteessa kaupunginosan voisi tietää katuosoitteen perusteella. Toisaalta luulen että hälytysajoneuvoille tuottaa vaikeuksia kuulla *tie*, *polku*, *kuja*, kun alku on sama. Eli joku näistä alueelle käyttöön, mutta vain yksi. Se selkeyttää."

"samaa tyyliä kuin muut kaupunginosan kadunnimet olematta kuitenkaan sama-alkuinen."

Liian samankaltaiset nimet on vaikea muistaa ja erottaa toisistaan. Kuten edellisistäkin esimerkeistä käy ilmi, antavat asukkaat liittynnäisille paljon risuja, vaikka arvostavatkin nimistön yhtenäisyyttä. Vastaajista jopa 15 (13 %) pitää samankaltaisia liittynnäisiä huonoina kadunniminä. Jotkut eivät sallisi näiden muodostamista ollenkaan, toiset haluaisivat vähentää niiden määrää:

"Liian samannimiset ovat erittäin huonoja. Siuntiontie ja Siuntionkuja ovat meillä lähekkäin ja postit menevät sekaisin. Siuntionkatu on Helsingissä ja Siuntiontie myös Siuntiossa. Kadunnimemme on tavallaan väärässä paikassa. - - lähikadut eivät saa olla liikaa toisiaan muistuttavia esim. *Kilonpurontie*, *Kilonpuistonkatu*."

"- - Ja samalla alueella vain yksi samanalkuinen esim. *Lammikkokatu* eikä myös *Lammikkokuja* ja *Lammikkopolku*."

"Meillä Joupinmäen puolella Kirstintietä kaikki kadut ovat *Joupin*-jotain. Se tekee alueen sekavaksi ja vaikeaselkoiseksi, vaikka olisikin ollut asukkaana jo pidempään."

"- - ei liikaa kaimoja, siis alkuosaltaan samoja [kadunnimiä]"

"- - Ei samankaltaisia nimiä, kuten *Ryijytie* ja *Ryijykuja*, sillä niiden sijaintia toisiinsa nähden on vaikea muistaa.- -"

"-- Esimerkiksi se, että viljellään kadunnimiä, jotka erottuvat vain päätteensä osalta à la *Espoonlahdentie*, *-katu* ja *-ranta* tai *Kuunkatu*, *-säde*, *-sirppi* ja *-kehrä*, on kulkijan kannalta täysin mahdotonta."

"Samanlaiset huonoja. Esim. Kilossa on *Nuijamäki* ja *Nuijavuori* - -"

"Vastaavasti huonoja ovat sama-alkuiset nimet, esimerkiksi *Joupinrinne*, *Joupinmäki*, *Joupinmäensyrjä*, *Joupinkulma* jne. ovat täysin pieleen mennyt valinta! Ihmiset menevät

niissä sekaisin ja vieraiden on tosi vaikeaa löytää oikeaan paikkaan, kun katua kysyttäessä paikkakuntalainenkin menee sekaisin samantapaisten nimien kanssa!"

"Huonoja ovat lähellä samaa olevat joko sanan tai aiheen puolesta esim. kukan nimi yhdistettynä tiehen, jonka vieressä on sama katu ja kuja."

"Kivenlahdesta löytyy myös *Kivenlahdenkatu* ja *Kivenlahdentie*, niissä menen aina sekaisin, kumpi oli kumpi. Eli liian samanlaiset nimet samalla alueella tai lähellä toisiaan ovat huonoja."

"- - samoin kuin liikaa toisiaan muistuttavat nimet kuten esim. *Ruutikuja* ja *Ruutikatu* [ovat huonoja]."

Mielipiteistä huolimatta ei liitynnäisnimien antamisesta suuren nimitarpeen vuoksi voida luopua. Sekaantumisvaaran takia niiden määrä pyritään kuitenkin pitämään kohtuullisena. Alkuosaltaan identtisiä liitynnäisiä saisi olla osoiteniminä korkeintaan kolme tai neljä ja niiden tulisi haarautua saman sisääntulon varrelta (Viljamaa-Laakso 1999a: 42). Liitynnäisnimillä voidaan tukea liikenneverkon hierarkiaa, kun *kuja*-loppuiset liitynnäiset haarautuvat isommista kaduista ja teistä. Käytännöstä esiintyy kuitenkin useita poikkeuksia, esimerkiksi *tie*- ja *kuja*-loppuiset liitynnäisnimet saattavat olla liikenneverkon hierarkiassa samanarvoisia. Asukkaiden vastauksissa liitynnäisten positiivisia puolia ei mainita kertaakaan. Myös Kouvolassa kadunnimiä ammatikseen käyttävät – ensihoitajat, palolaitoksen pelastajat, taksiautoilija ja postin jakelupäällikkö – toivovat, että nimistönsunnittelussa vältettäisiin liitynnäisiä (Yli-Kojola 2005: 198).

Jotkut samankaltaisuutta huonona puolena pitävät asukkaat ajattelevat nimistöä suuremmassa mittakaavassa. Yhteensä 12 vastaajaa (10 %) huomauttaa, että samoja kadunnimiä ei saisi olla ainakaan naapurikunnissa tai että eri kaupungeissa toistuvat "joka paikan kadunnimet" ovat huonoja nimiä. Esimerkkejä:

"Huonoja ovat sellaiset joita on esiintyy muissa pääkaupunkiseudun kaupungeissa ja aiheuttavat sekaannusta kuten luonnonnimistä johdettuja tyyppiä *Oravatie*, *Jänispolku*, *Mäntykuja*, *Valkovuokonpolku*...."

"Vähintään pääkaupunkiseudulla ei saisi esiintyä samaa kadunnimeä useampaan kertaan. Esimerkiksi vanha kotikatuni Keskiyöntie löytyy Espoon lisäksi myös Helsingistä."

"- - [tärkeimpiä ominaisuuksia on] ettei naapurikunnissa ole vastaavaa. Pihkapolulle tulevat sukulaistemme, ne maalaiset, taksi ajelutti Vantaalle, jossa on sama tai samanlainen nimi."

"[tärkeimpiä ominaisuuksia on] ettei ole montaa samaa kadunnimeä samassa maassa"

"Huonot nimet ovat samoja nimiä joita löytyy joka kunnista."

"huonoja sellaiset, joita on 13 tusinassa – ja joka naapurikaupungissa /-kunnassa. (esim. *Kirkkotie...*)"

"Ongelmallisia ovat mielestäni myös 'liian tavalliset' kadunnimet, jotka voi olla missä tahansa (*Rantakatu, Valtakatu, Asemakatu, Kirkkokatu, Keskuskatu, Isokatu...*)."

Hälytysturvallisuuden takia Espoon nimistönsuunnittelijat eivät anna sellaisia kadunnimiä, jotka ovat identtisiä pääkaupunkiseudun kuntien, Helsingin, Kauniaisten tai Vantaan nimien kanssa. Samankaltaisiakin nimiä, esimerkiksi vain perusosaltaan erilaisia, pyritään välttämään. Vanhoja, jo vakiintuneita identtisiä nimiä kuitenkin on käytössä useita kymmeniä. Naapurikuntien samanlaisten nimien ongelma on ollut viime aikoina ajankohtainen myös kuntaliitosten takia.

5.4. Muistonimet

Muistonimet ovat jonkin henkilön – harvemmin tapahtuman tai muun seikan – muistoksi tietoisesti annettuja nimiä. YK:n paikannimiasiantuntijaryhmän suosituksen mukaan henkilön nimeä tulisi harkita kadunnimeen vasta kun henkilön kuolemasta on kulunut vähintään viisi vuotta. Yleisiin nimeämisperiaatteisiin kuuluu lisäksi, että muistonimen saavan henkilön tulisi liittyä merkittäväällä ja positiivisella tavalla nimettävään paikkaan. Ulkomaisten henkilöiden mukaan uusia kaavanimiä ei tulisi Suomessa antaa. (Närhi 1999a: 96–97.) Henkilönnimet antavat kuitenkin suunnittelun tarpeisiin lisää hyödyllistä sana-ainesta.

Muistonimiä on kommentoitu 24 vastauksessa. Tyypillisesti (jopa 17 vastaajaa, 14 %) niitä on kuvattu huonoiksi kadunnimiksi vaikean oikeinkirjoituksen takia. Toisinaan muistonimiä on annettu esimerkkeinä muusta ei-toivotusta ominaisuudesta, esimerkiksi liiallisesta pituudesta:

"Huonoja kaksiosaiset nimet (esim. jonkun henkilön etu- + sukunimi + tie/katu)"

"dåliga är sådana som syftar på nån finne"

"Esimerkki huonosta kadunnimestä on esim. *Aleksis Kiven katu*, jonka voi kirjoittaa monella tapaa väärin."

"- - Huonoja ovat kadut, joiden oikeinkirjoitus on horjuvaa (esim. *Servinmajantie*, *Servin-Maijan tie* vai *Servin Maijan tie*)? Tästä syystä en ole hirveän innostunut moniosaisista henkilönnimikaduista kuten '*Urho Kekkonen katu*'."

"huonoja tai tylsiä ovat yleensä hieman tuntemattomimpien ihmisten nimet"

"Henkilöiden nimikkokadut ovat usein käsittämättömiä nykyespoolaisille, esim. *Gunni Olinin tie*. Kuka on /oli Gunni Olin? Lisäksi tällainen nimityyppi on oikeinkirjoituksen kannalta hankala."

"Huono kadunnimi on annettu sellaisen henkilön mukaan, joka ei ole yleisesti tunnettu. Moni suuri henkilö arvatenkin ansaitsee kadun nimiinsä, mutta jos se on ainut asia, josta kadulla asioivat henkilöt hänen nimensä tietävät, nimeäminen on ollut turhaa."

"Huonoja: - - moniosaiset (esim. malliin *Alfred Stratovariuksen kuja*), vaikeasti taivutettavat, etu-sukunimeen perustuvat"

"Huonoja ovat esim. vaikeasti muistettavat ja kirjoitettavat historiallisten henkilöiden nimet."

Gunni Olinin tiestä kirjoittavan espoolaisen vastauksesta käy ilmi, ettei hän luultavasti tunne periaatetta muistonimien antamisesta ainoastaan sellaisille henkilöille, jotka eivät enää ole elossa. Yleisestä vastustuksesta huolimatta viisi vastaajaa (4 %) pitää muistonimiä hyvinä kadunniminä:

"Hyviä ovat historian merkittäviin hahmoihin liittyvät nimet --"

"hyviä ovat yksilölliset nimet, jotka asukkaat ovat käytössä itse valinneet, esimerkiksi jonkun asukkaan tms. mukaan."

"Hyvällä nimellä on aito tausta, joka liittyy seudulla sijaitsevaan tai sijainneeseen tilaan, luonnonmuotoihin, alueella joskus asuneisiin merkkihenkilöihin jne."

"Haagassa esimerkiksi on paljon hyviä historiallisiin henkilöihin liittyviä kadunnimiä."

"hyviä ovat paikan historiaan tai luontoon liittyvät. Tai paikallisiin merkkihenkilöihin."

Kolme vastaaja pitää hyvinä kadunniminä vain tietynlaisia muistonimiä:

"[hyviä ovat] Historiallisten henkilöiden tai tapahtumien nimiin viittaavat (eivät kuitenkaan etu- + sukunimi)"

"Myös ansioituneiden ihmisten mukaan annetut nimet ovat mukavia, mutta niiden pitää jotenkin liittyä ko. alueen historiaan."

"parhaita sukunimet - - henkilöiden nimet tylsiä"

Espoolaisten kommenttien perusteella muistonimien huonoina puolina pidetään muun muassa niiden vaikeaa oikeinkirjoitusta ja pituutta. Nämä epäkohdat voitaisiin osittain välttää muodostamalla muistonimiä vain joko etu- tai sukunimen mukaan. Erityisesti pelkän etunimen pohjalta muodostettujen muistonimien ongelmana kuitenkin on, ettei nimi kannan henkilön muistoa kovin hyvin. Ajan kuluessa unohtuu helposti kenen Kasimirin (*Kasimirinkuja* runoilija Kasimir Leinon mukaan) tai Onnin (*Onninkuja* pitkäaikaisen asukkaan mukaan) mukaan nimi on alun perin annettu. Toisaalta asukkaat eivät välttämättä tunnista muistonimen saanutta henkilöä silloinkaan, kun sekä etu- että sukunimi on pantu ilmi (esimerkkinä *Gunni Olinin tie* edellä), vaan joutuvat joka tapauksessa halutessaan tarkistamaan nimen alkuperän. Jos asukkaat eivät ole kiinnostuneita tai eivät pysty selvittämään, kuka muistonimen saanut henkilö on, ei muistonimi täytä kunnolla tarkoitustaan. Pohtia voi, onko aina tarpeen suosia etu- ja sukunimestä muodostuvaa muistonimityyppejä.

Kouvolassa henkilönimen sisältävät kadunnimet jakavat kyselyyn vastanneiden mielipiteet. Jopa neljätoista vastaajaa on sitä mieltä, että henkilönimet sopivat hyvin kadunnimiin. Kouvolassa on kuitenkin vuonna 2005 ollut ainoastaan joko etu- tai sukunimen sisältäviä kadunnimiä, mikä selittänee positiivisempaa suhtautumista näihin nimiin. Kouvolalaisetkin siis vieroksuvat moniosaisia muistonimiä, joista eräs vastaaja toteaa: "ei kuitenkaan esim. *Matti Virtasen tie* vaan *Matintie*." (Yli-Kojola 2005: 182.) Lisäksi Kouvolassa oli vuonna 2005 vain yksi ruotsinkielisestä sukunimestä pohjautuva, suomenkielisille kirjoitus- ja äänneasultaan vaikeampi muistonimi, kun taas Espoossa tällaisia on useita. Myös oman aineistoni perusteella pelkän etunimen sisältäviin kadunnimiin suhtaudutaan myönteisemmin. Matinkylässä on etunimen sisältäviä kadunnimiä, jotka tosin eivät ole muisto- vaan aihepiirinimiä. Elsankujalla Matinkylässä asuva on tyytyväinen osoitenameensa ja erään toisen espoolaisen mukaan Matinkylän naistennimet kadunnimissä ovat mukavia omaksi osoitteeksi, joskin niiden sijaintia on vaikea muistaa, koska ne eivät kiinnity ympäristöönsä.

5.5. Kadunnimen teennäisyys

Espolaiset toivovat, että kadunnimet liittyvät alueeseen ja sen historiaan. Yhtenäisistä aihepiirinimistä pidetään silloin, kun aihepiiri on muodostettu alueen ominaispiirteiden pohjalta. Alueestaan irralliset nimet koetaan vastaavasti teennäisiksi. 15 vastaajaa (13 %) mainitsee

kadunnimien teennäisyyden tai irrallisuuden ympäristöstä niiden huonoiksi puoliksi. Yksi näistä vastaajista käyttää ilmausta "liian mielikuvituksellinen". Lisäksi yhden vastaajan mielestä kadunnimen tärkein ominaisuus on, ettei nimi kuulosta keinotekoiselta. Esimerkkejä:

"Vanhat, paikkaan liittyvät 'luonnolliset' nimet ovat hyviä, huonoja ehkä väkisin paikkaan väännetyt nimet."

"- - ei väkisin väännetyin kuuloisia."

"Liian pitkät ja mielikuvitukselliset (esim. avaruusaihe Kuitinmäessä) huonoja."

"Kikkailua huokuvat nimet ovat huonoja."

"- - Huonoja ovat taas kyseisen alueen alkuperäisnimistöön sopimattomat nimet, jotka ohjaavat ajatukset pois kyseiseltä alueelta."

"Nimet, jotka kuvaavat alueen historiaa, ovat hyviä. Tekohienot nimet eivät ole yhtä onnistuneita."

"[huonoja kadunnimiä ovat] teennäisen 'kivat'."

"Hyviä: sellaiset, joissa ä tai ö; autenttiset, kuten *Kusiaismäentie*, *Saviojanpolku*, *Hallalaaksontie*. Huonoja: Sievistelevät rakennuttajayhtiöiden keksimät nimet kuten erilaiset *aurinko-*, *ruusu-* tai *kartano-*alkuiset nimet. - -"

Marja Viljamaa-Laakson (1995: 30) mukaan kadunnimet on markkinoitava asukkaille ja yrityksille, jotka tyypillisesti haluavat myönteisiä, luontoon liittyviä, aurinkoisia kadunnimiä ja vieroksuvat mielestään outoja ja rumia nimiä. Vaikka omassakin aineistossani muutamat vastaajat toivovat mahdollisimman kauniita kadunnimiä (ks. luku 5.8.), osoittavat kaksi viimeistä esimerkkiä, ettei kauneutta useinkaan haluta vaalia nimen paikallisen alkuperän kustannuksella. Viime vuosina erityisesti asunto-osakeyhtiöiden niminä on suosittu kauniiseen luontoon ja edustavaan elämään viittaavia yhdyssanan sisältäviä tai moniosaisia nimiä (Kettunen 1999: 101–102). Espoolaisia asunto-osakeyhtiöitä ovat esimerkiksi Asunto Oy Espoon Villa Laguuni ja Asunto Oy Auringonkulta. Voi olla, että tämäntyyppiset nimet ovat yleistyneet siinä määrin, että ne ovat kokeneet inflaation ja niihin on kyllästytty. Sen sijaan arvostetaan osoitenimen omaperäisyyttä ja erottuvuutta, kuten edellä on käynyt ilmi.

Muutamaa vastaajaa voi kuitenkin mielipiteiden perusteella pitää "teennäisyyden puolustajina". 17-vuotias tyttö, jolle nimen alkuperän merkityksen tuntemisella ei ole merkitystä, toteaa myös kadunnimen tärkeimpiä ominaisuuksia kuvaillessaan, että nimen alkuperällä ei ole niinkään väliä,

kunhan nimi on kiva. Lisäksi erään 18-vuotiaan nuoren naisen mielestä "Hyviä ovat mielikuvitukselliset, satuhahmoihin liittyvät sekä luontoon, eläimiin ja maailmankaikkeuteen liittyvät nimet.. hyviä ovat myös sellaiset jotka liittyvät samalla alueella toisiinsa.. joskus myös mitään tarkoittamattomat nimet ovat ihan hyviä...". Kouvolaalaisista vastaajista kolme kertoi pitävänsä eniten täysin keksityistä, kuvitteellisista nimistä. Kuitenkin selvästi suurempi osa, 12 vastaajaa, toteaa, että hyvässä kadunnimessä on oltava sisältöä. Eräs vastaaja esimerkiksi kirjoittaa, että "nimi ei saa olla vain tuulesta temmattu". (Yli-Kojola 2005: 182–183.)

5.6. Muunlaiseen paikkaan viittaavat nimet ja vertailunimet

Kuten luvussa 4 kävi ilmi, joidenkin kyselyyn vastanneiden oma osoitenimi on rakenteeltaan muunlaiseen paikkaan kuin kulkuväylään viittaava (esim. *Maarinpuro*) ja joidenkin sellainen vertailunimi, josta paikkaan viittaava perusosa puuttuu kokonaan (esim. *Aallonhuippu*). Muunlaiseen paikkaan viittaavat oman kotikadun nimet jakavat asukkaiden mielipiteet: osa pitää nimiä persoonallisina, osa huonosti paikantavina. Valtaosa vastaajista, joiden omana osoitenimenä on vertailunimi (7 vastaajaa) pitää puolestaan nimeä onnistuneena. Myös hyviä ja huonoja osoitenimiä kuvaillessaan muutamat vastaajat kommentoivat prototyypisistä, kulkuväylään viittaavasta kaksiosaisesta kadunnimestä poikkeavia kadunnimiä. Vastaajista kuusi (5 %) pitää muunlaiseen paikkaan viittaavia nimiä ja / tai vertailunimiä huonoina. Kirjoituksista ei aina käy ilmi, näkeekö vastaaja eroa näiden kahden tyypin välillä. Esimerkkejä:

"[Hyviä kadunnimiä ovat] Sellaiset, jotka tunnistaa paikkaa merkitseviksi, esim. *-tie, -katu* tms. päätteiset tai muuten paikkaa tarkoittavat. Huonoja Espoossa esim. *Aalto, Ahvenevä...*"

"Hyviä ovat sellaiset, josta heti huomaa, että se on kadunnimi, huonoja juuri *Kiltakallio*-tyyppiset, jotka eivät mitenkään viittaa katuun tai tiehen. - - [Tärkeimpiä kadunnimen ominaisuuksia on] että se mielletään kadunnimeksi - -"

"[Tärkeimpiä kadunnimen ominaisuuksia on] kyky kertoa jo itsessään tien ominaisuuksista (väylä, tie, katu, kuja vai kävelytien omainen raitti). Yleistymään päin olevat päätteettömät kadunnimet eivät tähän pysty, vaikka niistä muuten pidänkin :)"

"ei tyyliin *Kala-Matti* tai *Erottaja*."

"[Tärkeimpiä kadunnimen ominaisuuksia on] Sana *katu, tie, kuja* tms. nimen osana"

"Kadun nimen tulee kertoa, että kyseessä on katu. Esimerkiksi *Taavinsuo* on täysin älyvapaa kadunnimi. Eihän vaikka Turvesuonkaan nimi ole *Mankkaankatu*. Hyvä kadun (tien, aukion,

torin jne) nimi päättyy sanoihin *katu, tie, kuja, polku, kaari, tori, aukio*, varauksin *mäki, rinne*, vahvoin varauksin *portti*. Erittäin huonoja kadunnimiä ovat sellaiset, joita ei millään kuolevaisen logiikalla tunnista kadunnimiksi: *Kala-Maija, Illansuu, Lansantorppa, Seiliniitty, Tuohivirsu, Malminlaakso, Niittomiehenpiha, Hirvensarvi, Vilkkupoiju, Hevosenkentä, Aitovieri*."

Viimeksi mainittu mielipide, jossa 50-vuotias mies luettelee useita esimerkkejä, on varsin mielenkiintoinen. Vastaajan kielitajussa osa muunlaiseen paikkaan viittaavista nimistä rinnastuu vertailunimiin. Hänen mielestään *mäki* ja *rinne* voidaan – tosin varauksin – hyväksyä kadunnimen loppuosaksi, kun taas *niitty-*, *laakso-* tai *piha-*loppuiset nimet eivät kadunnimeksi hahmotu sen paremmin kuin vertailunimetkään. Vastaus osoittaa, että nimenkäyttäjillä on erilaisia käsityksiä siitä, mitkä maastoappellatiivit sopivat kadunnimen loppuosaksi. Tottumus auttane hyväksymään ainakin muunlaiseen paikkaan viittaavia kadunnimiä, sillä juuri *mäki* (loppuosana 141 osoitenimessä) ja *rinne* (loppuosana 123 osoitenimessä) ovat Espoossa kulkuväylään viittaamattomista kadunnimien loppuosista kaikkein yleisimpiä. Toisaalta nämä lekseemit voidaan ymmärtää myös 'tienmäki, tienrinne'.

Kadunnimen prototyypistä poikkeavat erikoiset nimet todella jakavat mielipiteitä, sillä viisi vastaajaa (4 %) puolestaan kehuu vertailunimiä ja / tai muunlaiseen paikkaan viittaavia nimiä:

"-- ja sitten on kauhean kauniita esim. *Aamutähti, Täysikuu...* --"

"Espoossa on melko paljon kadunnimiä, joissa ei mainita mitään katutyypistä sananosaa, esim. *Ankkurinvarsi*. Aluksi Espooseen muutettuani nämä ärsyttivät, tuntuivat kummallisilta, mutta nykyään pidän niistä"

"Varsinkin Kivenlahdessa on kauniita nimiä, joissa ei välttämättä ole *katu-*, *tie-*, *kuja-*sanaa laisinkaan kuten esim. *Merivalkama* ja *Merenkäynti*. Ne tuovat mukavaa vaihtelua tyyppillisempiin kadunnimiin kuten esim. *Matinkatu* tai *Liisankuja*."

"Hyviä ovat omalaatuiset nimet kuten *Aitovieri, Vaahteranlehti*, jne."

"Kivenlahdessa on kauniita kadunnimiä. Se että katu ei lopu *tie-* tai *katu-*päätteeseen tuo siihen oman leimansa."

Huomionarvoista on, että kahden asukkaan mielipiteet eivät ole kovin vahvasti suuntaan tai toiseen. Eräs on ajan myötä ruvennut pitämään vertailunimistä, jotka aluksi ärsyttivät häntä. Tämä kertoo jälleen siitä, että uutta vastustetaan usein hanakasti, mutta ajan myötä uutuuksiin totutaan ja sopeudutaan, niistä jopa ruvetaan pitämään. Toinen vastaaja puolestaan pitää vertailunimistä, mutta

kokee ne paikantavuuden kannalta puutteellisiksi. Vastaajien mielipiteistä ei kuitenkaan saa tukea sille kotikadunnimien käsittelystä ilmenneelle seikalle, että vertailunimet koetaan onnistuneiksi silloin, kun ne pystyy metaforisesti yhdistämään paikkaan. Poikkeaviin rakennetyyppeihin liittyvät myös seuraavat mielipiteet:

" Esimerkiksi Olarin alueella on paljon kauniita nimiä, *Kuunkehrää* jne."

" Olisi hyvä, jos nimen kuullessaan tietäisi, että se on kadun nimi."

"*Tie-*, *katu-* ja *polku-*päätteiset nimet ovat paikallaan, jos ne kertovat "totuuden". Tie on iso väylä, katu on astetta pienempi ja polku on polku."

Myös jotkut kouvolaalaiset ovat kommentoineet perusosattomia nimiä. Yli-Kojolan valitsemista 72 Kouvolan kadunnimestä selkeästi huonoimpana pidettiin talonnimestä *Kurvi* johtuvaa *Kurvinpussia*. Yhden vastaajan mielestä nimi "Ei kuulosta kadulta" ja toinen miettii "Mikä ihmeen pussi?". Kolmas puolestaan kyseenalaistaa: "Onko edes tiennimeksi kelpaava? Ei voisi sanoa, että on tie, jos ei tietäisi". Myös *Kaviouraa* kuvailtiin tyhmäksi, koska se on "yksi sana"; toisin sanoen nimestä puuttuu tyypillinen perusosa. Positiivisia kommentteja muunlaiseen paikkaan viittaavista nimistä tai vertailunimistä ei esiinny. (Yli-Kojola 2005: 188–192.) Kouvolaissa näitä erikoisia rakennetyyppejä lieneekin huomattavasti vähemmän kuin Espoossa, minkä vuoksi niihin saatetaan suhtautua espoolaisia negatiivisemmin.

5.7. Kaksikielisyys

Hyvien kadunnimien kriteereitä ja huonojen kadunnimien ominaisuuksia miettiessään jotkut asukkaat ottavat kantaa myös nimien suomenkielisyyteen tai kaksikielisyyteen. Mielipiteet ovat varsin erilaisia ja usein esimerkkeinä annetaan kadunnimien sijaan alueennimiä. Kuuden vastaajan mielestä (5 %) yksi kadunnimen tärkeimpiä ominaisuuksia on selvä suomenkielinen kieliasu. Niin ikään viiden vastaajan mielestä kirjoitustavaltaan tai merkitykseltään suomenkieliset nimet ovat hyviä nimiä. Esimerkkejä:

"Hyviä ovat yhteen kirjoitettavat, suomalaisella kirjoitusasulla olevat nimet, huonoja kaksi- tai moniosaiset vieraalla kirjoitusosalla olevat."

"Hyvin suomenkielen taivutukseen sopivat ovat hyviä. Kaikille ruotsinkielisille nimille pitäisi tehdä hyvä suomenkielinen vastine. - - [tärkeimpiä kadunnimen ominaisuuksia on] suomenkielisyys."

"[tärkeimpiä kadunnimen ominaisuuksia on] suomen vokaalisoinnun ja kirjaimiston käyttö"

"Hyviä ovat puhtaasti suomenkieliset nimet. -- [tärkeimpiä kadunnimen ominaisuuksia on] Kunnolla suomenkielisiä."

"Hyviä: selkeät suomenkieliset nimet."

Kolme suomenkielisyyttä toivovaa pitää ruotsinkielisten nimien pohjalta muodostettuja liitynnäisiä (esim. *Stenbackantie*) huonoina kadunniminä. Kaikki kolme vastaajaa ovat miehiä:

"Ei siten, että ruotsinkielisen nimen perään lisätään *tie* tai *katu*."

"huonoista: ruotsinkielisten alkujohdannaisten käyttö suomalaisten nimien kanssa varsinkin suomelle vieraiden aakkosten kera."

"Kaikista huonoimmat ja todella ÄRSYTTÄVÄT ovat ruotsinkieliset tiennimet joihin loppuun on vain laitettu suomen sana *tie*."

Kahdesta vastauksesta ei selviä, miksi nimityyppiä pidetään huonona. Kolmas vetoaa hankalien kirjainten käyttöön. Ruotsinkielisiä nimielementtejä juuri niiden vaikeudesta arvostelee kaksi nuorta naista:

"Välillä tulee mieleen, kuinka lukivaikeuksista kärsivät ihmiset selviävät oman osoitteensa kanssa. Jopa *Alberganesplanadi* on monelle tosi vaikea, puhumattakaan monista ruotsinkielisistä nimistä."

"Inhottavimpia ovat nimet, joita on useissa kunnissa tai nimet, jotka ovat vieraskielisiä (esim. *Tegelhagen*, jota joutuu usein tavaamaan, jos joku kysyy)."

Lisäksi eräs nainen toteaa, että "huonoja ovat tökeröt 'käännökset' (suomi/ruotsi/suomi)". Hän saattaa tarkoittaa joko yksikielisen paikannimen pohjalta muodostettua kadunnimityyppiä tai mukaelmanimiä, tuskin kuitenkaan varsinaisia käännöksiä. Mukaelmat saavatkin risuja:

"huonoja ovat nimet jotka ovat esim. pelkästään ruotsinkielellä tai suomeksi käännettyt nimet jotka eivät tarkoita mitään (esim. nimi *Espoo!*)."

"Huonoja ovat rumat suomennokset esim. *Rödskog - Röylä* (voiko olla rumempaa sanaa?) tai *Löknäsvägen - Löykinniementie* [käytössä oikeasti *Lyökkiniemi - Löknäset* ja *Lyökkikuja - Lökgränden*]?"

Kolmen vastaajan mielipiteistä näkyy selvä positiivinen asenne ruotsinkielisiin nimiin. Turhaa kääntämistä toivotaan kaksikielisessä kunnassa vältettävän. Viimeinen mielipide on äidinkieleltään ruotsinkieliseltä. Muut ruotsinkieliset eivät ole kysymysten 7 ja 8 yhteydessä ottaneet kantaa nimien kaksikielisyyteen.

"- - ei mitään *Kumpyöliä* vaan *Gumböle*!! Espoo on ollut voimakkaasti ruotsinkielinen ja mielestäni se saa näkyä nimistöissä, kaikkea ei tarvitse suomentaa."

"Espoo on hyvin ruotsinkielistä vanhastaan, joten on ärsyttävää, että nimistöä on suomennettu vain sen takia, että olisi mukamas helpompi lausua nimet. Kyllä se ruotsinkielisyysskin saisi joissain tapauksissa näkyä läpi, ihan kaikkea ei tarvitse kääntää."

"Ei pidä vääntää pakosta suomenkielisiä nimiä ruotsiksi eikä päinvastoinkaan, esim. kaikki tietävät *Bembölen* mutta en edes tiedä mikä suomenkielinen vastine tälle on, kun taas joitain vastaavia toisin päin olevia nimiä on. Silloin pitäisi jättää nimet (sen oikealta kuulostavalta) kääntämättä."

Asukkaat jakaantuvat toisaalta turhien ja teennäisten suomen- tai ruotsinkielisten vastineiden vastustajiin ja toisaalta ruotsinkielisten, kirjoitusasultaan vaikeiden nimielementtien vastustajiin, joista kaikki eivät kenties tunne Espoon ruotsinkielistä historiaa. Yhteistä näyttää olevan se, ettei kukaan pidä mukaelmanimistä. Jotkut suhtautuvat kaksikielisyyteen neutraalimmin. Erään vastaajan mielestä tärkeimpiä ominaisuuksia on "selkeä, joko suomalainen tai ruotsalainen kieliasu". Toinen vastaaja pitää kadunnimen tärkeimpänä ominaisuutena, että nimen pitää olla helposti luettavissa suomeksi ja käännettävissä ruotsiksi. Kolmas vastaaja korostaa rinnakkaisten vastineiden tärkeyttä:

"Tärkeää on myös että kaikki kadun nimet ovat selkeästi alueen virallisilla kielillä. Espoon tapauksessa sekä suomeksi että ruotsiksi, koska samaistuminen ja kodin tuntu liittyy läheisesti kieleen."

Tarkemmin asukkaiden mielipiteitä kaksikielisyydestä käsittelen luvussa 7, joka perustuu lomakkeen väittämään 11 "Kaikilla kaduilla Espoossa on oltava sekä suomen- että ruotsinkielinen nimi".

5.8. Esimerkkinimiä ja muita hyviä, huonoja ja tärkeimpiä ominaisuuksia

Edellä mainittujen ominaisuuksien ja piirteiden lisäksi vastaajat ovat kuvailleet hyviä ja huonoja kadunnimiä toisinaan myös muutoin. Käsittelen tässä luvussa harvemmin mainittuja hyvien kadunnimien kriteereitä, huonojen kadunnimien ominaisuuksia ja lopuksi kadunnimen tärkeimpinä ominaisuuksina pidettyjä piirteitä. Lisäksi luettelen kaikki vastaajien hyvinä ja huonoina niminä antamat esimerkit.

Kahden vastaajan mielestä hyvä kadunnimi **kuulostaa kivalta**. Esimerkkeinä mainitaan Tontunmäen ja Tapiolan nimet. Lisäksi Tapiolan nimet ovat saman vastaajan mielestä hyviä, koska ne on johdettu **suomalaisesta perinteestä, kulttuurista ja kirjallisuudesta**. Hän toteaa, että "Tapiolan alueella on Espoon parhaat nimet". **Luontoaiheisia** nimiä pitää hyvinä kadunniminä jopa yhdeksän vastaajaa, ja lisäksi kaksi vastaajaa kertoo, että heitä miellyttävät **meriaiheiset** nimet. Onnistuneina pidetyistä omista osoitenimistä suuri määrä onkin luonto- ja erityisesti vesistöaiheisia nimiä. Suositujen luonnonläheisten nimien lisäksi erästä miellyttävät **kansantarustoaiheiset** nimet. Hyvinä pidetään myös **ystävyyksikaupunkien** tai **rakennusten** mukaan annettuja nimiä. Lisäksi kaksi vastaajaa kirjoittaa, että hyviä ovat **jotakin tarkoittavat nimet**, kun taas yhden vastaajan mukaan päinvastoin "**Hyviä nimiä ovat juuri sellaiset, mistä ei heti tiedä, mitä tarkoittavat**".

Leikkimielisyyttä ja huumoria pidetään hyvän kadunnimen kriteerinä kolmessa vastauksessa. Esimerkiksi: " Leikkimielisyyttä saisi myös olla, esim. niin että Helsingissä olisi kaupunginosa, jossa olisi slangiin viittaavia nimiä, *Fiudegartsa, Sporakuja, Fillaripolku* yms." Hyvää kadunnimeä kuvataan myös adjektiiveilla **hauska** (2 vastaajaa), **kaunis** (2 vastaajaa), **suloinen, värikäs, mielikuvituksellinen, monimerkityksinen, kertova, informatiivinen** (2 vastaajaa), **rationaalinen**. Yksi vastaaja huomauttaa, että nimissä voitaisiin käyttää **adjektiivejakin**. Toinen puolestaan korostaa, että katua nimettäessä on muistettava, että asukas käyttää sitä osoitteenaan, sillä "**mielikuvatasolla kadunnimi vaikuttaa asukkaasta syntyviin käsityksiin**". Kaksi vastaajaa toteaa, että hyvät nimet ovat **asukkaiden itse valitsemia**. Eräässä vastauksessa kirjoitustyylillä on sarkastinen. Vastaajan mukaan hyvien nimien tulisi **liittyä alueen suunnitteluun**:

"alueen suunnitteluun liittyvät nimet (siis miksi alueesta on luotu juuri sellainen kuin se nyt on vain esim. Matinkylän tai Suvelan harmaabunkkerit). Kenenkä luovuus on ollut huipussaan? Vaihtoehtoja nimistöön: *Betonielementti/-ntie, Juurettomuus/-dentie, Nukkumapaikantie, Lähiötie, Autoriippuvaisentie, Autokaupungintie, Ruuhkaväylä... ;-)*"

Myös muita toiveita hyvien kadunnimien ominaisuuksista esitetään:

"Laajemmin voisi käyttää myös erilaisia vivahteita: onko kyseessä *katu, tie, polku, kuja* vai jokin muu."

"Myös esim. luontoon, maastonmuotoon liittyvät nimet ovat hyviä, niiden avulla vieraskin osaa suunnistaa. Näitä voisi olla enemmän."

"ei ö:tä eikä ä:tä, nykyinen tietokonekieli ei niitä ymmärrä."

"ei 'ääkkösiä'"

45-vuotias kuopiolainen toteaa osuvasti: "Ei nimi katua pahenna, ellei katu nimeä." Totta on, että ajan kuluessa paikannimen merkitys tyypillisesti haalistuu. Nimenkäyttäjien kielitajussa nimi identifioi ensisijaisesti paikan. Kun nimen identifioima paikka on nimenkäyttäjälle tuttu, nimi luo mielikuvia kohteensa, ei niinkään merkityksensä pohjalta. Hyvänä esimerkkinä on alueennimi *Suvela*. Nimen kauneutta ei kenties tule ajatelleeksi, kun se yhdistyy kuvaan betonielementtilähiöstä ja vuokrataloista.

Monet ovat maininneet hyvinä pitämiensä ominaisuuksien yhteydessä esimerkkejä hyvistä kadunnimistä. Osa on keksittyjä esimerkkejä, osa oikeasti Espoossa tai muualla pääkaupunkiseudulla olemassa olevia. Myös kadunnimen tärkeimpiä ominaisuuksia käsittelevän kysymyksen 8 yhteydessä mainitaan hyviä nimiä. Myös nämä nimet on listattu alla.

Aamutähti, Kuunkehrä, Sateenkaari, Taimitie ja *Täysikuu* ovat kauniita.

Aarnivalkeantie, Louhentie ja *Tervanpolttajantie* kuulostavat hyviltä.

Aitovieri ja *Vaahteranlehti* ovat omalaatuisia.

Fillaripolku, Fiudegartsa ja *Sporakuja* ovat humoristisia.

Hallalaaksontie, Kusiaismäentie ja *Saviojanpolku* ovat autenttisia.

Haltialehto on nykyaikainen.

Herttua-alkuiset nimet, *Kaksoiskiventie, Kalliorinteenkuja, Keskitie, Kuninkaistenpolku, Myllykalliontie, Mäntyviita, Ruukinrannantie, Salmensuu, Tonttutyönkatu, Ylistörmä* ja *Yläkartanontie* sopivat hyvin alueelle.

Kirnupolku kertoo paikallishistoriasta.

Kissakuja on selkeä ja kirjoitusasultaan helppo.

Mannerheimintie, Hämeenkatu ja Liisankatu viittaavat historiallisiin henkilöihin ja tapahtumiin.

Merenkäynti ja *Merivalkama* ovat kauniita ja erilaisia.

Kehä 1, Kehä 2, Mikonkatu, Mäkikatu ja *Urheilukatu* on helppo muistaa.

Savikuja liittyy aidosti historiaan.

Teollisuuskatu kuvaa alueen toiminnallisuutta.

Örkkiniityntie on takseillekin helppo muistaa.

Taimitiellä saatetaan tarkoittaa Espoon *Taimikujaa* ja vastaavasti *Hämeenkadulla* Helsingin *Hämeentietä*, sillä esimerkkien yhteydessä on mainittu muita, pääkaupunkiseudulla todellisia kadunnimiä. Tämä on hyvä esimerkki siitä, että ihmiset muistavat usein vain kadunnimen alkuosan ja kokevat siksi liitynnäisnimet hankaliksi. *Örkkiniitykin* on mainittu kahdesti hyvänä nimenä erikoisuutensa ja monimerkityksisyytensä vuoksi, vaikkei se kadunnimi olekaan (vrt. *Örkkiniityntie*). Varsinaisten esimerkkien lisäksi todetaan, että "Olarin avaruusmaailma on hauska" ja "Kivenlahdessa on kauniita kadunnimiä".

Kuten edellä on käynyt ilmi, huonoina kadunniminä pidetään etenkin pitkiä ja oikeinkirjoitukseltaan vaikeita nimiä, muistonimiä, samankaltaisia liitynnäisiä ja teennäisiä nimiä. Muitakin huonoja ominaisuuksia mainitaan. **Epämiellyttävä merkitys** toistuu kolmessa vastauksessa:

"Huonoja ovat epähienot tyyliin *Paskolammentie*. Kuka haluaisi ostaa asunnon *Paskolammintieltä*? Osoite näkyy kuitenkin joka päivä sinulle tulevassa postissa."

"- - Sitten on joitain nimiä, joilla ei välttämättä ole kauhean hyvä kaiku. *Löydösmäestä* tulee mieleen lääkäriissäkäynti."

"Huonoja ovat esimerkiksi Espoossa olevat veteraani-aiheiset kadunnimet, totta kai veteraaneja pitää kunnioittaa, mutta en itse ainakaan tykkäisi asua vaikka *Invalidintiellä*."

Ihmetystä herättää **yhtenäisenä jatkuvan kadun nimen vaihtuminen**. Tätä pidetään hankalana ja epäloogisena. Tässä kohtaa siihen ottaa kantaa kaksi vastaajaa; tarkemmin käsittelen negatiiviseksi koettua "katujen pätkimistä" luvussa 9:

"YHTENÄISENÄ JATKUVA KATU EI SAA VAIHTAA NIMEÄ KESKEN KAIKEN Lisättäköön numeroita!"

"Huonoja ovat yhdysnimet sekä se että suoran kadun nimi muuttuu kesken kaiken kuten esim: *-Koivuviidantie-Vanhan Mankkaantie- Mankkaantie, Turvesuontie- Sinimäentie- Nihtisilta-Kauniaistentie* (Granissa), *Klovinpellontie-Stensintie- Gresantie* (Granissa). On varmaan muitakin, nämä lähitienoolta."

Huonoja kadunnimiä kuvataan myös adjektiiveilla **ruma** (kolme vastaajaa), **tylsä** (kaksi vastaajaa), **tyhmä**, **loukkaava** ja **kammottava**. Huono on kadunnimi, joka **kuulostaa kamalalta**, tai on **mahdoton kirjoittaa ulkomaille**. Erään vastaajan mielestä **"useamman genetiivin käyttö peräkkäin on ihan 'pöljää'"**. Edellä selvisikin, että genetiivirakenne vaikuttaa siihen, että mm. *Nikunmäentietä* pidetään pitkänä nimenä ja *Paimenenkalliota* vaikeana. Erään vastaajan mielestä huonoja ovat **yritysten nimen mukaan nimetyt**. Nimien autenttisuutta arvostavan vastaajan mielestä huonoja kadunnimiä ovat puolestaan **anglismeja sisältävät** tai **Vantaasta muistuttavat** nimet. Esimerkkejä tällaisista nimistä hän ei kuitenkaan anna.

Huonoista kadunnimistä on annettu huomattavasti enemmän esimerkkejä kuin hyvistä. Huonoja nimiä mainitaan myös kadunnimen tärkeimpiä ominaisuuksia käsittelevän kysymyksen 8 yhteydessä. Myös nämä nimet on listattu alla.

Aalto, Ahvenevä, Aitovieri, Erottaja, Hevosenkenkä, Hirvensarvi, Illansuu, Kala-Maija, Kala-Matti, Kiltakallio, Lansantorppa, Malminlaakso, Niittomiehenpiha, Seiliniitty, Taavinsuo, Tuohivirsu ja Vilkkupoiju eivät hahmotu kadunnimiksi.

Aleksis Kiven katu, Alfred Stratovariuksen kuja, Amiraalin puistokatu [oikeasti puistotie], Gunni Olinin tie, Leskirouva von Freytagin kuja [oikeasti ilman vonia], Servin Maijan tie, Urho Kekkosen katu ja Yrjö-Koskisen katu ovat kirjoitusasultaan liian vaikeita.

Asemakatu, Isokatu, Kauppakatu, Keskuskatu, Koulukatu, Kirkkokatu, Rantakatu, Valtakatu ovat liian tavallisia, liian monessa kaupungissa esiintyviä nimiä.

Collaninkuja on nimetty henkilön mukaan.

Espoonlahdenkatu, Espoonlahdentie, Espoonlahdenranta, Kilonpuistonkatu, Kilonpurontie, Kivenlahdenkatu, Kivenlahdentie, Kuunkatu, Kuunsäde, Kuunsirppi, Kuunkehrä, Lammikkokatu, Lammikkokuja, Lammikkopolku, Joupinkulma, Joupinmäensyrjä, Joupinmäki, Joupinrinne, Päiväperhontie, Ratamestarinkatu, Ratamiehenkatu, Ratapäällikönkatu, Ruutikatu, Ruutikuja, Siuntionkuja ja Siuntiontie sekoittuvat liian samankaltaisiin liitynnäisiin.

Gräsantörmä on kammottava, vaikea lausua.

Haltijatontuntie on kielellisesti virheellinen.

Invalidintie, *Löydösmäki* ja *Paskolammentie* ovat merkitykseltään epämiellyttäviä.

Jänispolku, *Mäntykuja*, *Oravatie* ja *Valkovuokonpolku* edustavat luontoaiheisia, liian monessa kaupungissa esiintyviä nimiä

Kahakuja, *Kappalaisenkuja* ja *Kiltakallio* sisältävät vanhoja sanoja, joita nykyihminen ei tunnista.

Kaskenkaatajantie, *Kaskihakkio*, *Kaskilaaksontie*, *Keskiyöntie*, *Pihkapolku*, *Ståhlentie* ja *Ivar Ståhlen kuja* sekoittuvat samanlaisiin tai liian samankaltaisiin nimiin pääkaupunkiseudulla.

Katri Valan tie on tyhmä.

Korpikallio, *Nauriskaski* ja *Ohrakaski* ovat merkitykseltään liian perinteisiä.

Kuunkierto [oikeasti Kuunkierros] ja *Niittyrinne* eivät sovi ympäristöönsä.

Löykinniementie [oikeasti *Lyökkinieniemi*] ja *Örkkiniityntie* ovat rumia

Metsänneidonkuja on pitkä ja mahdoton kirjoittaa ulkomaille.

Mannerheimintie ja *Mäenrinne* ovat tylsiä.

Varsinaisten nimiesimerkkien lisäksi yksi asukas toteaa, että avaruusaihe Kuitinmäessä on liian mielikuvituksellinen. Toinen vastaaja ottaa kantaa saman aihepiirin nimiin: Olarin *kuu*-nimet sekoittuvat keskenään. Kiintoisaa onkin Olarin nimistön saama runsas huomio. Monet kyselyyn vastanneet mainitsevat juuri Olarin aihepiiriin tai yksittäisiä Olarin kadunnimiä esimerkkeinä, vaikka vastaajista vain yksi on itse Olarista kotoisin. Kiintoisaa on, että avaruuden ja vuorokaudenaikojen aihepiiri jakaa mielipiteet täysin. Toiset pitävät nimiä kauniina ja hauskoina, toiset puolestaan teennäisinä ja (liitynnäisten takia) vaikeina. Nimiä suunnitellut Marja Viljamaa-Laakso on itse todennut jo 80-luvun lopulla, että "Olarin aikoinaan muodikas avaruusaihekin tuntuu tämän päivän näkökulmasta hieman lapselliselta ja vanhanaikaiselta." Aihepiiri onkin yksi niistä harvoista, joka ei suoranaisesti liity Espooseen. (Viljamaa-Laakso 1986: 107.) Kiintoisaa olisi tietää, kuinka paljon alueen ominaispiirteillä ja imagolla on vaikutusta siihen, että aihepiiriä pidetään onnistuneena tai epäonnistuneena. Pidettäisiinkö siis samaa aihepiiriä mahdollisesti jollakin toisella alueella eri tavoin onnistuneena? Olarin imago lienee kuitenkin melko neutraali, esimerkiksi parempi kuin Matinkylän.

Tärkeimpinä kadunnimen ominaisuuksina pidetään ennen kaikkea oikeinkirjoituksen ja äänneasun selkeyttä, lyhyyttä, mieleenpainuvuutta, erottuvuutta ja yhtenäisyyttä alueen muiden nimien kanssa.

Jotkut tärkeimpinä pidetyt ominaisuudet on maininnut vain yksi tai muutama vastaaja. Eräälle tärkeintä on yksilöllisyyden lisäksi, että kadunnimi **kuulostaa hyvältä**. Tärkeinä on mainittu myös **sisältö** ja **merkitys**. Nimen merkitykseen liittyy myös tärkeimpänä ominaisuutena pidetty **positiivinen kaiku**. Yhtenäisen kadun nimen vaihtumista kritisoidaan jälleen:

"[tärkeimpiä kadunnimen ominaisuuksia on] - - että sitä ei vaihdeta tai se vaihdu kesken kaiken, vrt. Merituulentie, joka vaihtaa nimeään aina muutaman kilometrin jälkeen."

Tärkeimpinä ominaisuuksina mainitaan **kuvaavuus** (3 vastaajaa), **miellyttävyys**, **sanojen sointuvuus**, **mielikuvituksellisuus**, **hauskuus**, **humori**, **tyyli**, **perinteisyys**, **loogisuus** (2 vastaajaa), **järkevyys**, **oikeakielisyys** ja **hyvä taivutettavuus**. Kerran mainitaan **pysyvyys**, joka myös nimistönsuunnittelijan näkökulmasta on yksi tärkeimpiä kadunnimen ominaisuuksia. Tärkeitä ominaisuuksia kuvataan myös ilmauksilla **elämään kuuluva**, **tunnistettava**, **kiva**, **kaunis** (2 vastaajaa), **sointuu hyvin** ja "ei ole pahitteeksi jos on **kaunis** tai **esteettinen**". Eräs vastaaja toteaa, että tärkeää on toistaiseksi huomioida **atk-vaatimukset "ääkkösellisyydestä"**. Erään toisen mielestä "kukaan ei halua asua **hullunkuristen tai väärää negatiivista infoa antavien** teiden varsilla".

5.9. Yhteenvetoa

Hyvä kadunnimi on espoolaisten mielestä selkeä, lyhyt, paikallishistoriaan kytkeytyvä aihepiirinimi. Merkitykseltään viehättävät erityisesti luontoaiheiset nimet. Huonon kadunnimen prototyyppi puolestaan on pitkä, moniosainen ja oikeinkirjoitukseltaan vaikea muistonimi. Nimi ei myöskään saisi olla teennäinen tai ympäristön muusta nimistöstä irrallinen. Toisaalta toivotaan, että liian samankaltaisten liittynäisnimien (esim. *Ruutikatu* ja *Ruutikuja*) antamista vältettäisiin.

Aina löytyy kuitenkin niitä, joiden mielipiteet poikkeavat valtavirrasta. Muutama vastaaja pitää muistonimiä hyvinä niminä, ja joidenkuiden mielestä nimen ei merkitykseltään tarvitse kytkeytyä ympäristöönsä. Eräs jopa toivoo mieluummin pitkiä kuin typistettyjä kadunnimiä. Esimerkiksi *Örkkiniityntie* ja *Aitovieri* on mainittu sekä huonoina että hyvinä kadunniminä. Erityisesti mielipiteet rakenteeltaan erikoisemmista kadunnimistä ja kaksikielisyydestä vaihtelevat paljon. Vertailunimiä (esim. *Aalto*) ja muuhun paikkaan viittaavia nimiä (esim. *Purolehto*) jotkut pitävät mieleenpainuvina ja kiehtovina, toiset taas käytössä hyvinkin hankalina. Jotkut vastustavat

yksikielisiä (ruotsinkielisiä) vaikeita nimiä, toiset turhaa kääntämistä historialtaan ruotsinkielisessä kaupungissa.

Tärkeimpinä ominaisuuksina arvostetaan oikeinkirjoituksen ja nimen käytön selkeyttä ja helppoutta. Tärkeänä pidetään myös nimen sopivaa pituutta. Nämä ominaisuudet ovatkin nimen toimivuuden ja sujuvan käytön kannalta olennaisia. Kolmanneksi tärkeimpinä pidetään nimen mieleenpainuvuutta ja erottuvuutta. Erottavuus on toki paikantavuuden kannalta olennaista, mutta huomioitava on, etteivät kaikki erottuvat nimet voi olla erikoisia. Myös erään asukkaan neutraaleiksi ja mielikuvituksettomiksi kuvaamat, alueen mukaan nimetyt kadut (esim. *Leppävaarankatu*) täyttävät useimmiten moitteettomasti tehtävänsä.

Arvostetut ja vieroksutut ominaisuudet ovat suurelta osin samoja kuin omien osoitenimien yhteydessäkin kuvatut. Paikantavuus, joka korostui oman osoitenimen onnistuneisuutta perusteltaessa, liittyy hyvän kadunnimen kuvaavuuteen, selkeyteen ja toiveeseen alueen nimistön yhtenäisyydestä. Erottuvuutta ei toivota vain omalta kotikadun nimeltä, vaan se auttaa muistamaan myös muiden katujen nimiä. Kaikkein yksimielisimpiä nimenkäyttäjät lienevät siitä, että hyvä osoitenimi – niin oma kuin muidenkin – ei ole liian pitkä.

Kysymyksien 7 (*Millaiset kadunnimet ovat mielestäsi hyviä, millaiset huonoja?*) ja 8 (*Mitkä ovat mielestäsi kadunnimen tärkeimpiä ominaisuuksia?*) vastauksista ilmenee, että nimistösuunnittelijan ja nimenkäyttäjän näkökulmat ovat hyvin erilaiset. Nimenkäyttäjä tarkastelee kadunnimiä yleensä huomattavasti suppeammasta, henkilökohtaisesta näkökulmasta, kun taas nimistösuunnittelijan on ajateltava laajempia kokonaisuuksia. Eräs vastaaja muun muassa toteaa, että hyvin paikantavia, luontoon ja maastonmuotoihin liittyviä nimiä voisi olla enemmän. Toinen toivoo, että luonnonnimiä (tarkoittanee luontonimiä) käytettäisiin kadunnimissä. Kolmas pitää hyvinä niminä selkeitä, oikeinkirjoitukseltaan helppoja kadunnimiä, kuten *Kissakuja*. Nimien tarve on kuitenkin suuri ja valtaosa tällaisista hyvistä, yksinkertaisista nimistä on jo käytössä pääkaupunkiseudulla. Vaikka Kissakujaa ei alueelta löydykään, on Helsingissä Kissalanpolku ja Kissankellontie sekä Vantaalla Kissankäpääläntie. Suunniteltavien nimien määrän ja hälytysturvallisuuden vaatimusten vuoksi on mahdotonta, että kadunnimien alkuosana ei olisi yhdyssanoja, kuten eräs vastaajista vaatii. Suuren nimitarpeen takia myös hankalina pidettyjen liitynnäisten muodostaminen on välttämätöntä. Turvallisen ja toimivan nimistökokonaisuuden kannalta on mahdotonta, että asukkaat antaisivat kadunnimiä itse, vaikka kaksi vastaajaa näin toivookin. Kadunnimet ovat makrotoponyymejä, eivät mikrotoponyymejä, kuten luonnollisen

nimitarpeen myötä syntyneet pellon-, mäen- ja niitynnimet perinteisessä maalaisyhteisössä. Koska ihmiset liikkuvat huomattavasti laajemmin kuin ennen, on myös nimien toimittava osoitteena suuremmassa mittakaavassa. Niiltä vaaditaan pysyvyyttä, ja niiden kohteiden on oltava tarkkarajaisia. Perinteinen nimistön synty tapa on korvautunut uudella, sillä ilman tietoisesti luotua, virallista nimistöä taajamat tuskin pystyisivät toimimaan. (Kiviniemi 1999: 10, 12; Viljamaa-Laakso 1986: 22.)

Nimenkäyttäjän näkökulma saattaa olla myös nimistösuunnittelijan näkökulmaa laajempi, jopa kansainvälinen. Käytännössä mahdottomia ovat toiveet ainutlaatuisista kadunnimistä ja vain yhden samanlaisen kadunnimen esiintymisestä koko Suomessa. Kolme vastaaja toivoo lisäksi, että erityisesti yritysten osoitenimissä ei käytettäisi kirjaimia *ä* ja *ö*, koska ulkomaalaisille nämä ovat vaikeita ja usein postilähetyksissä väärin kirjoitettu. Myös Viljamaa-Laakso (1995: 31) kirjoittaa, että *ä*- ja *ö*-äänteen sisältävät nimet eivät ainakaan yritysmaailmassa ole toivottuja, ja alueennimet *Mäkkylä* ja *Nöykkiö* ovat joillekin olleet lähes kiro sanoja. "Ääkköset" ovat kuitenkin osa suomen – ja ruotsin – kieltä siinä missä nimistökin; ei kirjaimia sentään ruveta välttelemään ulkomaalaisten miellyttämiseksi. Vieraskieliselle ongelmia tuottavat yhtä lailla muutkin omalle äidinkielelle vieraat kirjain- ja äänneyhdistelmät. Olen itse saanut Espoon Kastevuorenkujalle Japanista postia osoitteella *Kastvuorenkuja*. Kansainvälisiä aineksia nimistössämme on tarkastellut nimistöntutkija Peter Slotte, jonka mukaan eurooppalaisuuteen kuuluu kielellinen rikkaus ja alkuperäiskielisten nimien kunnioittaminen (Slotte 1999: 38–39).

6. NIMEÄMISPERUSTEET

6.1. Kadunnimen alkuperän merkitys

Lomakkeen kohta viisi liittyy kadunnimien alkuperään. Siinä vastaajalta kysytään: "*Merkitseekö sinulle jotakin se, että tiedät mistä kadut ovat saaneet nimensä?*" Kysymyksessä on vastausvaihtoehdot *paljon, melko paljon, jonkin verran, melko vähän, vähän, sillä ei ole minulle merkitystä* ja *en osaa sanoa*. Kohdassa kuusi vastaajalla on mahdollisuus perustella mielipidettään. Vaihtoehtokysymykseen on vastannut yhteensä 127 kyselyyn osallistunutta, joista 84 (66 %) on

kertonut perusteluja näkemyksilleen. Vastaajista seitsemän (5 %) ei ole vastannut tähän kysymykseen.

Suurin osa vastaajista, 32 prosenttia, pitää *jonkin verran* tärkeänä kadunnimen alkuperän tuntemista. Nimen alkuperän tunteminen merkitsee *melko paljon* 25 prosentille ja *paljon* 23 prosentille vastaajista. Huomattavasti vähemmän on niitä, joille se merkitsee *melko vähän* (7 %) tai *vähän* (3 %). Kuudelle vastaajalle alkuperän tuntemisella ei ole lainkaan merkitystä.

Kadunnimien alkuperän tunteminen merkitsee hiukan enemmän niille, jotka ovat asuneet Espoossa pitkään. Yli 20 vuotta Espoossa asuneista 30 prosentille tieto kadunnimen alkuperästä merkitsee paljon, kun taas vähemmän kuin 20 vuotta Espoossa asuneilla vastaava luku on 17 prosenttia. Lisäksi tiedot oman kotikadun nimestä näyttävät olevan jossain määrin verrannollisia sen kanssa, mitä mieltä ollaan kadunnimien taustojen tuntemuksesta yleensä. Niistä vastaajista, jotka tietävät, mistä heidän oman kotiosoitteensa nimi juontaa juurensa, yhteensä 68 prosentille kadunnimien alkuperän tuntemus merkitsee paljon tai melko paljon. Puolestaan niistä, jotka eivät kotikatunsa nimen taustaa tunne, merkitsee tieto kadunnimen alkuperästä 49 prosentille paljon tai melko paljon, mikä ei juuri poikkea keskiarvosta (48 %).

Nimistönsuunnittelun lähtökohtana on vanhojen paikannimien säilyttäminen uudessa nimistössä mahdollisuuksien mukaan. Lisäksi aihepiiri- ja muistonimet pyritään liittämään alueen paikallishistoriaan tai ominaispiirteisiin. Nämä periaatteet kuvastuvat vastaajien perusteluissa kysymykseen *Merkitseekö sinulle jotakin se, että tiedät mistä kadut ovat saaneet nimensä?*. Useimmat perustelut liittyvät kadunnimen ja historian suhteeseen; vastaajat siis tiedostavat, että yleensä kadunnimissä pyritään säilyttämään historiaa. Hyvän kadunnimen ominaisuutena ja tärkeimpänä kadunnimen ominaisuutena historiallisuus mainittiinkin jopa 41 kertaa.

Valtaosassa perusteluja kerrotaan, että nimen alkuperä, historia tai kotiseutu kiinnostaa tai että on yksinkertaisesti mielenkiintoista tietää nimen alkuperä. Alla esimerkkejä:

Tieto kadunnimien alkuperästä merkitsee paljon:

"On mukava tietää, mistä oma kotikatu on saanut nimensä. Samalla saa tietää alueen historiasta."

"Kiva tietää."

"Historia on aina kiinnostavaa."

"Se vain jotenkin kiinnostaa, kun on luonteeltaan utelias."

"On mielenkiintoista tietää alueen menneisyydestä - -."

"Paikallishistoria kiinnostaa - -."

Tieto kadunnimien alkuperästä merkitsee melko paljon:

"Olen yleensäkin kiinnostunut sanojen alkuperästä"

"Mielenkiintoista historiatietoa."

"Kivaa nippelitietoutta ja nimien alkuperä antaa usein tietoa alueen historiasta."

"Nice to know ;)"

"Kiinnostavaa itsessään, opiskelen maantiedon opettajaksi.."

"historialliset asiat kiinnostavat"

Tieto kadunnimien alkuperästä merkitsee jonkin verran

"nice-to-know-tietoa, vaikkakin ilmankin tulee toimeen. Tietysti kotiseutu kiinnostaa."

"Kiinnostaa."

"Olisihan se aina kiva tietää."

"On kiinnostavaa tietää alueiden historiasta ja niiden entisistä asukkaista."

"Ei se nyt niin paljoa merkitse, mutta onhan se ihan kiva lisä."

"Varsinkin erikoisista kadunnimistä on kiva kuulla mistä ovat peräisin. - -"

"Historialla on tietysti merkitystä. - -"

Tieto kadunnimien alkuperästä merkitsee melko vähän

"Mielenkiintoista tietää, mutta harvemmin tulee oma-aloitteisesti selvitettyä nimen historiaa."

Joidenkin vastaajien mielestä on asukkaan velvollisuus tietää historiasta ja kotiseudusta:

Tieto kadunnimien alkuperästä merkitsee paljon:

"Tärkeää ja mielenkiintoista tietää jotain kotiseutuhistoriasta."

"Pitäähän sitä olla kotiseututuntemusta."

"On hyvä tietää sen alueen historiasta, missä asuu."

"Tärkeä osa kotiseutua ja sen tuntemusta."

Tieto kadunnimien alkuperästä merkitsee melko paljon:

"Se on osa 'ympäristööppia' eli kotipaikkatuntemusta - -"

"On tärkeää tietää omasta kotiseudustaan."

Tieto kadunnimien alkuperästä merkitsee jonkin verran

"Minusta yleissivistykseen kuuluu, että tietäisi oman asuinalueensa historiasta edes jotakin."

Lisäksi kolmessa perustelussa korostetaan historiallisuuden sijaan, että saman alkuperän käyttö tietyllä alueella (tarkoitetaan ts. aihepiirien käyttöä) helpottaa nimien paikannettavuutta. Oikeastaan vastaajat eivät siis ota kantaa kadunnimien alkuperän tuntemisen, vaan erilaisten nimistön aihepiirien tuntemisen puolesta:

"Nimen alkuperällä ja saman alkuperän käytöllä eri alueilla on helppo tunnistaa, mille alueelle kukin kadunnimi kuuluu. Kun tietää, että esim. nyt Tapiolan osoitteet ovat metsä- ja Kalevala-aiheisia, ja kun kuulee vaikkapa osoitteen Mielikinviita, alkaa heti yhdistää sitä Tapiolaan."

"Varsinkin erikoisista kadunnimistä on kiva kuulla mistä ovat peräisin. Joskus tuntemattoman kadunnimenkin voi onnistua sijoittamaan tietylle alueelle, kun siellä on käytössä tietty teema nimistössä. Esimerkiksi Olarissa on käytössä sekä vuorokaudenaikoihin että planeettoihin/avaruuteen liittyvää nimistöä."

"Auttaa, jos voi yhdistää nimen johonkin teemaan."

Monissa vastauksissa korostuu myös nimien ja identiteetin suhde. Sen lisäksi, että historia on kiinnostavaa, paikallishistorian näkyminen nimistössä luo alueelle omaa identiteettiä ja auttaa asukkaita juurtumaan alueelle. Jos kadunnimen alkuperää ei tunneta, ei tiedetä miten nimi kytkeytyy historiaan. Marja Viljamaa-Laakso on korostanut nimistön merkitystä kulttuuri- ja

identiteettitekijänä. Kulttuuriltaan omaleimaiset alueet ovat kiehtovia, vetovoimaisia ja elämäntuntuja. Nimistö luo kaupunkikuvaa ja mielikuvia, jotka rakentavat paikan henkeä. (Viljamaa-Laakso 1995: 29–33.) Esimerkkejä identiteettiin liittyvistä perusteluista:

Tieto kadunnimien alkuperästä merkitsee paljon:

"Nimistö on osa paikan identiteettiä. Mitä pitemmälle historiaan nimen voi liittää, sitä 'turvallisemmalta' nimi tuntuu."

"Nimistö luo identiteettiä juurettomuuteen ja juurtaa juurilta revityt uudestaan, sillä onhan valtaosa uusespoolaisista, kuten itsekin Helsingistä, uudelleenjuurtunut Espooseen..."

"Teiden nimistöllä voidaan säilyttää alueen omaleimaisuus kun nimistöllä on historiansa. Keksityt nimet jotka eivät liity millään tavalla alueeseen vain sotkevat koko paikkakunnan mielikuvaa."

"Minulla ei ole sukua Espoossa, joten haluan tietää alueen historiasta. Kadunnimet ovat hyvä 'aasinsilta' alueen historiaan."

"Tietää asuvansa jossakin."

"antaa paikalle jonkinnäköisen identiteetin"

"Paikallishistoria kiinnostaa, auttaa kiinnittymään alueeseen ja seutuun."

"Historian tuntemus antaa tukevaa pohjaa elämälle. Kadunnimi kertoo alueesta."

Tieto kadunnimien alkuperästä merkitsee melko paljon:

"On kuin olisi jostain kotoisin, jos on historiallista tai alueellista perspektiiviä."

"Se on osa 'ympäristöoppia' eli kotipaikkatuntemusta ja auttaa juurtumaan asuinpaikkaan, jos kyse ei ole vain tilapäisestä osoitteesta."

"Tokihan se luo asuinalueelle oman mielikuvan ja tunnelman."

"Usein liittyvät paikallishistoriaan, mikä osaltaan rakentaa juuria."

"Melko tärkeä osa kotipaikkatuntemuksen muodostumista"

"Kertoo alueiden kehitysvaiheista, tuo syvyyttä kaupungin tuntemiseen"

Tieto kadunnimien alkuperästä merkitsee jonkin verran

"Kyllä omalla kotiseudulla olisi mukava tietää. Se luo myös jonkinlaista kuuluvuudentunnetta omaa kotikaupunkia kohtaan."

"Nimet ja niiden historia luovat osaltaan paikan identiteettiä."

"Jos nimet olisivat hyvällä taidolla valittuja, voisivat ne kertoa jotakin alueen historiasta, luonnosta, entisistä asukkaista tai heidän elämästään, mikä tietenkin Espoon tapaisessa uusasutetussa metsäkylässä auttaisi asukkaita samaistumaan alueeseensa."

"luo tunnelmaa alueelle"

"Historian tuntemuksen kautta ymmärtää enemmän nykyisyyttä ja taas palanen kulttuuria tulee tutummaksi."

Tyypillisesti vastaajat käsittävät alueen identiteetin muotoutuvan kadunnimien kautta nimenomaan alueen menneisyydestä. Hieman epäselväksi jää, ajatteleeko myös tämä 31-vuotias nainen hyvän alueidentiteetin muotoutuvan alueen historiasta, vai pitääkö hän kenties juuri joitakin vanhaan kulttuuriin liittyviä nimiä haittana alueen imagon muotoutumiselle:

"Nimistö luo omalta osaltaan alueen identiteettiä ja tunnelmaa. Nimien suunnittelu pitäisi minusta liittyä nykyistä tiiviimmin alueiden suunnitteluun ja ideointiin. Nimi voi joko tukea tai haitata uuden alueen imagon syntymistä."

Joka tapauksessa perustelussa näkyy ajattelutapa nimien markkina-arvosta. Marja Viljamaa-Laakso on pohtinut markkinatalouden vaikutusta paikannimisysteemiin. Pyrkimys trendikkäisiin ja myyviin nimiin on jo aiheuttanut toistuvia nimenmuutoksia yritysmaailmassa. Myös alueen- ja kadunnimien toivotaan olevan myyviä, eikä niinkään paikantavia. Kaupunkilainen suunnistaakin yhä useammin erilaisten suurten maamerkkien (esim. liikekeskusten) kuin kadunnimien mukaan. (Viljamaa-Laakso 1999b: 82–87.) Erityisesti alueen rakennuttajat ja maanomistajat toivovat yhä useammin myönteisiä mielikuvia herättäviä, houkuttelevia ja myyviä paikannimiä. Nimistönsuunnittelijan on kuitenkin luotava ennen kaikkea paikantavia ja kestäviä kadunnimiä. Voi myös miettiä, laskeeko merkitykseltään positiivisen, mukavia mielikuvia herättävän nimen markkina-arvo, jos kaikki lähialueiden nimet ovat samantyyppisiä houkuttelevia nimiä, tai jos nimi on ympäristöstään kovin irrallinen. Leena Päres-Schulmanin Espoossa tekemän kyselyn mukaan ainakaan alueennimissä ei asukkaille ole juuri lainkaan tärkeää se, että nimi myy, vaan tärkeinä pidetään nimen paikantavuutta ja pohjautumista vanhoihin paikannimiin tai ympäristöön. (Päres-Schulman 2005: 214–217.)

Monet kadunnimien alkuperän tuntemusta käsittelevät perustelut onkin muotoiltu niin, että niissä otetaan kantaa kadunnimen tehtäviin ja ominaisuuksiin:

Tieto kadunnimien alkuperästä merkitsee paljon:

"Jos kadun- / paikannimet ovat harkittuja, ne liittävät nykyhetken historiaan ja / tai kertovat paikoista jotain uutta."

"Esim. nimien liittyminen alueen (asutus)historiaan on tärkeää"

"Minusta on tärkeää, että nimet säilyttävät alueesta jotain, joka ei ehkä enää ole näkyvässä, elinkeinon tms. Haluaisin tietää myös omasta alueestani enemmän, mutta en ole tietoa löytänyt."

"On mielenkiintoista tietää alueen menneisyydestä, jota toivottavasti kadunnimet heijastavat"

Tieto kadunnimien alkuperästä merkitsee melko paljon:

"Nimen tulee olla ympäristönsä ja historiansa mukainen."

"Jos nimelle on jokin selkeä ja oikea historiallinen tausta – esim. joku henkilö on asunut tietyn kadun varrella – nimeäminen hänen mukaansa on tietysti paikallaan."

"pitäisi kertoa asuinpaikan historiasta"

"Nimet muodostavat kotiseutuhistoriaa, tai ainakin niiden tulisi perustua siihen."

Tieto kadunnimien alkuperästä merkitsee jonkin verran:

"Silloin, jos as.alueen historiassa erityisesti ko. nimeen olennaisesti liittyvää perinnettä, katunimistössä se voidaan tuoda esiin (kohtuullisella tavalla - -)."

"Kadunnimet ovat osa paikallishistoriaa, toivottavasti."

"On hyvä että nimi tulee jostain paikan historiasta."

"Jos nimeen ja paikkaan liittyy jokin historia, pitää nimi tavallaan tuoda historiatietoa perimätietona yllä."

"Jos nimet olisivat hyvällä taidolla valittuja, voisivat ne kertoa jotakin alueen historiasta, luonnosta, entisistä asukkaista tai heidän elämästään - -."

Tieto kadunnimen alkuperästä merkitsee melko vähän:

"Ns. keskeisillä ja tärkeillä alueilla on hyvä jos nimet on johdettu alueen menneisyydestä. Syrjäisemmällä ja vähemmän tärkeillä alueilla sillä ei ole niin suurta merkitystä."

Huomionarvoista on, että perustelut ovat melko samantyyppisiä riippumatta siitä, kuinka paljon alkuperän tuntemus vastaajalle merkitsee. Sekä vastaaja, jolle alkuperätiedolla on paljon merkitystä

että vastaaja, jolle tiedolla on vain jonkin verran merkitystä, voi perustella mielipidettään kiinnostuksellaan historiaan. Tosin niistä, joille merkitys on vähäisempi, harvemmat perustelevat mielipidettään ja perusteluissa tuodaan esiin myös nimen alkuperän toisarvoisuutta. Esimerkiksi:

"Tärkeämpää kuin se, mistä kadut ovat saaneet nimensä, on etteivät nimet ole vieraita tai hankalia. Tällä tarkoitan erityisesti nimen käytettävyyttä ja sitä kuinka hyvin kykenee samaistumaan nimeen."

Kaiken kaikkiaan kysymys kadunnimien alkuperän tuntemisen merkityksestä on varsin suhteellinen. Jos ajattelee asiaa irrallisena, voi hyvinkin pitää alkuperän tuntemista tärkeänä. Jos sen sijaan vertaa alkuperän tuntemusta muihin, aivan erilaisiin merkityksellisiin asioihin (esimerkiksi hyvään terveyteen jne.), alkaa kadunnimien alkuperän tunteminen varmasti vaikuttaa melko vähäpätöiseltä ja merkityksettömältä asialta. Niinpä vastauksiin lienee vahvasti vaikuttanut se, ovatko asukkaat verranneet kadunnimien alkuperän tuntemuksen merkityksellisyyttä johonkin muuhun heille merkittävään asiaan.

Niistä, joille alkuperän tuntemuksella ei ole merkitystä, on kaksi perustellut kantaansa. Vastaajista toiseksi nuorin, 17-vuotias tyttö toteaa: "*Ei alkuperä niinkään kiinnosta kunhan nimi on kiva*". Yleensä kiinnostus nimistön alkuperään liittyyviin asioihin, historiaan, kotiseutuun ja sukujuuriin onkin tyypillisempää iäkkäämmillä kuin nuorilla (Vertaa Yli-Kojolan tulokset nimien historiallisuuden arvostuksesta s. 52–53). Yli 20 vuotta Espoossa asunut nainen ei puolestaan pidä nimien vanhaa ainesta merkittävänä Espoon asutushistorian vuoksi: "*Espoolaiset ovat suureksi osaksi muualta tulleita, joten välttämättä vanhalla ei ole merkitystä. Tärkeintä olisi toimiva ja oikein käytetty osoite*." Vastaaja siis korostaa opastavuuden tärkeyttä muihin kadunnimen ominaisuuksiin verrattuna. Käsitys on täysin päinvastainen kuin kahdella muualta muuttaneella, jotka kokevat kadunnimet hyvinä identiteetin luojina ja juurtumisen apuna (ks. esimerkit edellä s.80).

Hiiralankaarella asuva vastaaja ei mielipidettään alkuperän merkityksettömyydestä perustele, mutta se liittyyneen vahvasti siihen, että hän on tyytymätön omaan osoitteeseensa. Koska hän tietää kotikatunsa nimen juontuvan vanhasta kylännimestä, mutta pitää nimeä epäonnistuneena ja paikkaan sopimattomana, hän on yleisestikin sitä mieltä, ettei kadunnimen alkuperän tuntemuksella ole merkitystä. Mielipide on siinä mielessä ristiriitainen, että samalle vastaajalle vanha Westendin

kadunnimi *Esplanadi* on tärkeä sen alkuperän vuoksi: nimi oli asukkaiden itsensä antama ja käytössä vakiintunut.

Aineiston perusteella valtaosaa espoolaisista kiinnostaa tietää, mistä kadut ovat saaneet nimensä. Yleisesti tietoa nimien alkuperästä pidetään mielenkiintoisena ja alueen identiteetin sekä asukkaiden juurtumisen kannalta hyödyllisenä. Tiedon merkityksellä on kuitenkin hiukan eroja: toisille se on mukavaa mutta ei mitenkään välttämätöntä lisätietoutta, toisille taas alueelle sopeutumisen kannalta olennaista informaatiota.

6.2. Paras tapa antaa uusia kadunnimiä

Kysymys 9 liittyy nimeämisperusteisiin. Siinä kysytään: "Mikä seuraavista on mielestäsi paras tapa antaa uusia kadunnimiä? Voit valita myös useamman kuin yhden vaihtoehdon." Vastausvaihtoehtoja on neljä: *muodostaa niitä vanhojen paikannimien pohjalta / antaa nimiä tietyn aihepiiriin (esim. kukat) mukaan / antaa muistonimiä ansioituneiden henkilöiden mukaan (esim. Katri Valan tie) / muu, mikä?*. Nimistönsuunnittelussa uusia nimiä muodostetaan ensisijaisesti vanhojen paikannimien pohjalta, mutta myös aihepiiri- ja muistonimiä annetaan tarvittaessa. Vaikka muistonimien antaminen on oma nimeämisperusteensa, on muistonimiä Espoossa suhteessa aihepiirinimiin ja vanhojen paikannimien pohjalta muodostettuihin nimiin huomattavasti vähemmän.

Kysymyksessä 10 tiedustellaan, millä perusteella nimistön aihepiiri tulisi kullakin alueella valita. Kysymys osoittautui hankalaksi. Tarkoituksena oli kerätä tietoa siitä, millaisena nimenkäyttäjät pitävät aihepiirinimien suhdetta ympäristöönsä ja millaisia aihepiirinimiä he ennen kaikkea arvostavat. Moni vastaaja (ainakin 17) kuitenkin käsitti, kenties vaihtoehdokysymykseen juuri vastattuaan, että *aihepiirillä* tarkoitetaan nimen alkuperää ylipäätensä. Toisin sanoen vastaajat käsittivät, että myös vanhat paikannimet ja muistonimet ovat nimistön aihepiirejä. Eräs vastaaja muun muassa toteaa: "Vanhat nimet paikoilla, joissa ollut asutusta. Aihepiiri, jos esim. pellon keskelle tehdään täysin uusi asuinalue. Muistonimet kaupunkien keskustoissa." Kaikista vastauksista ei pysty erottamaan, kummalla tavalla kirjoittaja on kysymyksen ymmärtänyt. Yhteensä kysymykseen 10 on vastannut 94 kyselyyn osallistunutta (70 %).

Vaihtoehtokysymykseen ovat vastanneet lähes kaikki (134:stä kyselyyn osallistuneesta 128). Suurin osa (73 %) on valinnut useamman kuin yhden vaihtoehdon parhaaksi nimenantotavaksi. Ylivoimaisesti eniten mainintoja saa uusien nimien muodostaminen vanhojen paikannimien pohjalta. Parhaana nimenantotapana tätä pitää 105 vastaajaa (82 % kysymykseen vastanneista). Aihepiirinimeämistä kannattaa parhaimpana nimenantotapana 73 (57 %) ja muistonimien antamista puolestaan 41 (32 %). 18 vastaajaa (14 %) on maininnut myös jonkin muun nimeämistavan. Taulukko 4 osoittaa, mitä nimeämistapoja ovat valinneet vain yhden parhaan nimeämistavan maininneet ja useamman parhaan nimeämistavan maininneet.

Taulukko 4. Vastaajien parhaina pitämät nimenantotavat.

NIMENANTOTAVAT	VASTAAJIA	
	N	%
yksi paras nimenantotapa	46	36 %
vanhat paikannimet	29	23 %
aihepiiri	13	10 %
muistonimet	2	1,5 %
muu	2	1,5 %
kaksi parasta nimenantotapaa	59	46 %
vanhat paikannimet ja aihepiiri	34	27 %
vanhat paikannimet ja muistonimet	14	11 %
vanhat paikannimet ja muu	5	4 %
aihepiiri ja muistonimet	4	3 %
aihepiiri ja muu	2	1 %
muistonimet ja muu	–	–
kolme parasta nimenantotapaa	19	15 %
vanhat paikannimet, aihepiiri ja muistonimet	14	11 %
vanhat paikannimet, aihepiiri ja muu	2	2 %
vanhat paikannimet, muistonimet ja muu	3	2 %
aihepiiri, muistonimet ja muu	–	–
neljä parasta nimenantotapaa	4	3 %
vanhat paikannimet, aihepiiri, muistonimet ja muu	4	3 %
KAIKKI YHTEENSÄ	128	100 %

Taulukon 4 mukaan yleisimmin (34 vastaajaa, 27 %) yhtä hyvinä nimenantotapoina pidetään sekä vanhojen paikannimien pohjalta muodostamista että aihepiirin mukaan nimeämistä. Toiseksi eniten on vastaajia, jotka pitävät parhaana nimeämisperusteena vain vanhoja paikannimiä. Tulos kuvastaa samoja mielipiteitä, jotka ilmenivät hyviä kadunnimiä käsittelevässä luvussa: aihepiirit ja vanhoista

paikannimistä johtuvat nimet ovat suosittuja, muistonimet vieroksuttuja. Silti 14 vastaajaa pitää yhtä hyvinä kaikkia kolmea nimeämistapaa ja niin ikään 14 vastaajaa pitää parhaina nimeämistapoina kadunnimien muodostamista toisaalta vanhojen paikannimien, toisaalta ansioituneiden henkilöiden mukaan. Tätä yhdistelmää parhaana pitävät vieroksunevat ennen kaikkea kadunnimien irrallisuutta ympäristöstä ja paikallishistoriasta.

Kohdassa *muu, mikä?* parhaina nimenantoperusteina on mainittu **historia** (kolme vastaajaa), **ympäristö tai maasto** (kaksi vastaajaa), **merkittävä paikka tai tapahtuma, rakennukset, asukkaiden mielipide** (kaksi vastaajaa), **kertomusperinne, kauniit asiat, murre- ja slangisanat, uudet paikannimet, alueen toiminnot, ajankohtainen aihe ja tulevaisuus** (kaksi vastaajaa). Myös **kekseliäisyyttä, mielikuvitusta ja visioita** korostetaan tärkeinä seikkoina uusia nimiä annettaessa.

Kysymyksestä 9 uupuu mahdollisuus perustella parhaan nimenantotavan valintaa, mutta kysymyksen 10 yhteydessä tällaisia perusteluja on kuitenkin usein kirjoitettu, vaikka kysymys varsinaisesti koskee vain aihepiirinimiä. Muutamassa vastauksessa korostetaan vanhojen paikannimien käyttöä kadunnimien lähtökohtana:

"Aina jos mahdollista vanhojen paikannimien pohjalta."

"Alueen historia ratkaisee. Jos vanhoista paikannimistä löytyy käyttökelpoista materiaalia, se on hyvä ratkaisu."

"Jos on vanhoja paikannimiä, niin niitä pitäisi ehdottomasti käyttää. Muuten nimien pitäisi olla jotenkin paikkaa kuvaavia."

"Jo olemassa olevilla alueilla vanhojen paikannimien pohjalta ja esim. aihepiirin mukaan kaavoittamattomilla uusilla alueilla jos vanhoja nimiä ei ole käytettävissä."

"Ensisijaisesti vanhojen paikannimien pohjalta. Teemanimet (esim. Olarissa) saattavat kuulostaa teennäisiltä."

"Jos vanha nimistö on vakiintunutta, sen pohjalta voi jatkaa. Ei pidä keksiä kuitenkaan väkinäisiä uusvanhoja tai liian runollisia nimiä. - -"

"Jos alueella on jokin kaunis vanha paikannimi, sitä pitäisi käyttää. Jos nimi on alun perin ruotsinkielinen, pitäisi suomennoksen olla järkevä ja tyylikäs. Ellei mitään hyvää vanhaa paikannimeä ole, eikä alueeseen liity mitään muutakaan merkittävää historiaa, voidaan tehdä alueesta esim. kukkapelto tms."

"Perustana voisi olla vanha nimistö, ja alueen maiseman ja luonnon erityispiirteet (tosin ne näytetään usein menetettävän kokonaan uusilla rak.alueilla). - -"

Vastauksissa toistuu todella usein (42 vastaajaa, 45 % kysymykseen 10 vastanneista) historia aihepiirinimien (ja toisinaan siis ylipäättänsä kadunnimien) lähtökohtana, mikä osaltaan selittää myös sitä, että vanhoihin paikannimiin pohjautuvasta nimeämistavasta pidetään yleisesti. Myös alueen ympäristö ja ominaispiirteet on mainittu useasti kadunnimien lähtökohtana. Tärkeintä monelle on, että nimi liittyy jotenkin alueeseen. Esimerkkejä:

"Alueen historia on minusta yksi keskeisimpiä perusteita"

"Nimet kullakin alueella pitää olla suurinpiirtein samaa tematiikkaa kuten pääosin Espoossa on tehty. Ensisijassa alueen paikallishistoria pitää olla lähtökohtana tai siihen liittyvä kertomusperinne (fiktiivinen/narratiivinen)."

"Alueen historian tulisi antaa pohja nimistölle"

"Keskeisen paikallishistorian perusteella esim. kartanon, tehtaan, alueen käyttötarkoituksen (laiduntaminen ym.) - -"

"Alueen historian."

"Jos alueella on joku historiallinen tekijä (esim. taiteilijan koti tai paikalla on sattunut joku historiallinen tapahtuma tai kuten meillä alueella on sijainnut iso tila) on loogista valita aihepiiri sen mukaan."

"Mitähän tässä ajetaan takaa? Historiallinen kytkentä olennainen. Sen puitteissa voi tietenkin erilaisia teemoja käyttää kohtuullisesti. - -"

"Alueen historiaa kuunnellen ja luovasti soveltaen."

"Painotuksilla 1.Espoon historia 2.Paikallinen lähihistoria 3.Merkittävät maamerkit 4.Alueen kansan suussa syntyneet alkuperäiset nimet 5.Vanhat Espoolaiset nimet ja niiden johdannaiset 6.Alueella toimineet asiat jotka ovat leimanneet aluetta, tehtaat, kokoontumispaikat, satamat, sahat, tiilitehtaat, kartanot, tiet ym."

"Ensin tutkitaan alueen historia, sitten luonnon erityispiirteet ym. muodostumat ja vasta niiden puuttuessa jokin muu aihepiiri."

"esim. alueen luonnon erityispiirteiden mukaisesti tai historian mukaisesti"

"Maisemasta ja ympäristöstä tai paikan historiasta. Ei mielestäni edes tarpeen käyttää aihepiirejä ainakaan kovin isoilla alueilla kerrallaan; tulee helposti teennäisen ja juurettoman tuntuista."

"Sen paikan historian ja ympäristön mukaan. Nimet eivät saisi olla liian teennäisiäkään jollekin alueelle. Jos on ihan uusi alue ilman historiaa, niin ehkä sitten."

"Paikan historia paras valintakriteeri, jos paikalla ei historiaa, nimen pitää kuvata alueen ympäristöä (eli ei ankeaan sisämaan betonilähiöön tien nimeksi mitään merellistä, lupaa liikoja)."

"Alueen historian perusteella, alueen sijainnin perusteella."

"Historia ja ympäristö ovat tärkeitä."

"Aihepiiri ympäristön mukaan."

"Alueen ominaispiirteiden mukaan, niin kuin *Kemistintie* jne. on ihan hyviä. Nimestä osaa arvata, että se on jossain Otaniemessä"

"Jos alueella on jokin tietty ominaisuus, esim. kalliota tai metsää tms."

"Aihepiirin pitää liittyä jotenkin alueeseen: elinkeino, luonto, sijainti jne. Nykyisin yleensä tuntuu, että näin toimitaankin!"

"Saisi olla jokin looginen yhteys ko. paikkaan."

"Jos paikkakunnan/alueen historiasta nousee sopivia teemoja, niitä olisi käytettävä ensisijaisesti. Aihepiirejä voitaisiin käyttää toissijaisesti."

Aiemmissa luvuissa ilmi tulleiden mielipiteiden pohjalta oletin aihepiirinimeämisen saavan enemmänkin suosiota suhteessa vanhojen paikannimien pohjalta muodostamiseen. Sitä olisikin ehkä useammin pidetty yhtenä parhaista nimenantotavoista, mutta antamani esimerkki "esim. kukat" on varmasti ohjannut joidenkin ajatukset teennäisiin, alueen ympäristöstä ja historiasta irrallisiin aihepiirinimiin, kuten edellä viimeisenä esitetty lainaus osoittaa. Lisäksi eräs vastaaja, joka pitää parhaana keinona muodostaa uusia kadunnimiä vanhojen paikannimien mukaan, toteaa, että "mm. kukat [on hyvä tapa uusia antaa kadunnimiä], jos ne sopivat 'aidosti' paikkaan". Antamani esimerkin vaikutusta kuvastaa myös se, että kolme vastaajaa on maininnut parhaaksi nimeämisperusteeksi historian kohdassa "muu mikä?", vaikka historiallisuutta voivat kuvastaa niin vanhojen paikannimien pohjalta muodostetut nimet, aihepiirinimet kuin muistonimetkin. Tulokset parhaina pidetyistä nimenantotavoista olisivat siis saattaneet olla erilaiset, jos esimerkkinä aihepiirinimeämisestä olisi ollut vaikkapa "alueen kalastushistoria".

Kolme mainitsee, että aihepiirit saisivat viitata myös nykyiseen ja tulevaan, eivätkä vain menneeseen. Esimerkiksi: "- - Nimissä voisi näkyä myös jossain määrin ajan henki. Tältä ei

tietenkään voida edes välttyä, mutta sen tietoinen hakeminenkaan ei välttämättä olisi pahasta. Esimerkiksi tiennimiä nykypäivän arjen mukaan." Peter Slotte (1999: 39) katsookin, että nyky-yhteiskunnan käsitteisiin liittyviä nimiä voisi kenties jo ruveta markkinoimaan asukkaille. Lisäksi eräs mies toteaa: "Jos halutaan hakea historiaa, sitä ei välttämättä tarvitse hakea 1700-luvun pitäjänkartoista asti jo unohtuneesta nimistöstä. Espoossa on kyllä lähihistoriaakin."

11 vastaajan mukaan aihepiiri tulisi valita asukkaiden näkökulmien ja mielipiteiden mukaan. Sen sijaan kolme vastaajaa korostaa päätöksen olevan asiantuntijoiden tehtävä:

"asukkaat voivat itse valita ja sitten nimeä ei vaihdeta."

"Alueen asukkaiden ehdotusten mukaan."

"Mitä odotuksia tulevat asukkaat mahdollisesti asettavat alueelle asumisympäristönä. Ei liian kevyesti: *Puolukka, Juolukka, Mustikka*"

"Alueen asukkaiden, nykyisten, entisten ja tulevien haastattelu voisi olla yksi tapa."

"- - Nimiehdotuksia voisi kysellä myös suoraan asukkailta, tällöin voisi tulla ilmi jo vakiintuneita lempinimiä plus että vanhemmat asukkaat voivat muistaa paremmin paikallishistoriaa."

"Asukkaiden toivomusten mukaan, josta informoitaisiin asukkaita."

"kysely asukkailta"

"paikkakuntalaisilla myös jotain sanottavaa nimiin"

"Kysytään mielipidettä alueen asukkailta 1. ehdotuksia, 2. äänestys eri nimivaihtoehtoista."

"Uutta aihepiiriä valittaessa voisi ottaa huomioon sekä alueen historian että asukkaiden toivomukset."

"Kansalta pitäisi kysyä."

"Viisaat päät yhteen, pieni raati ESPOOLAISIA ihmisiä tekemään tällaiset muutokset. Ne Savosta muuttaneet heinähatut pitäisi sivuuttaa tällaisistä päätöksistä. - -"

"Espoon kaupungin on ne suunniteltava ottaen huomioon paikalliset ja alueelliset erityispiirteet"

"Uusia nimiä pitäisi ensisijaisesti antaa vain uusille kaduille. Nimien antamisen jättäisin asiantuntijoiden tehtäväksi."

Kuten on tullut ilmi, asukkaat eivät nykyisessä yhteiskunnassa pysty suunnittelemaan itse asuinalueensa nimistöä. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, ettei asukkaiden mielipiteitä pyrittäisi ottamaan nimistönsuunnittelussa huomioon. Marja Viljamaa-Laakson mukaan mielipiteet ovat tärkeitä, sillä asukkaalle kadunnimi on osa kotia ja identiteettiä. Asukas onkin tekemisessä osoitenimensä kanssa huomattavasti useammin ja konkreettisemmin kuin suunnittelija. Kaavoitettavilla alueilla olisi hyvä jo kaavoituksen alkuvaiheessa ottaa yhteyttä asukkaisiin, kuulla heidän toiveitaan ja keskustella nimeämisvaihtoehdoista. Kaavan tullessa nähtävillä asukkaalla on oikeus antaa myös nimistä huomautuksia ja muistutuksia. (Viljamaa-Laakso 1999a: 49–50.) Käytännössä asukkaiden kuuleminen ei kuitenkaan aina ole kovin yksinkertaista. Kun kaikkia asukkaita ei etenkään laajoilla alueilla voida mitenkään kuulla, voi olla vaikeaa päättää, mitä kautta yhteyttä olisi paras ottaa. Lisäksi asukkaiden mielipiteet saattavat olla keskenään hyvin ristiriitaisia, kuten esimerkiksi tämän kyselyn ja vuoden 2008 aikana esitetyt mielipiteet *Örkkiniityntien* nimen muuttamisesta osoittavat (ks. s. 113). Nimistönsuunnittelijan on mahdotonta tyydyttää jokaisen kuntalaisen toiveita. Kuten edellä on tullut ilmi, suunnittelu on jatkuvasti myös erilaisten kompromissiratkaisujen etsimistä.

Taulukosta 4 käy ilmi, että ainoastaan kaksi vastaajaa pitää pelkästään muistonimien antamista parhaana nimeämisperusteena. Tulokset ilmentävät jälleen sitä, että nimenkäyttäjät eivät liiemmin pidä muistonimistä. Silti muistonimien antaminen on voitu mainita harvemmin parhaana nimeämisperusteena myös siksi, että se on nimenantotapana huomattavasti harvinaisempi. Vaikka jotkut siis pitäisivät muistonimen antamista hyvinkin toimivana nimeämistapana, eivät he kenties ole valinneet sitä parhaaksi, koska muistonimiä ei sovi antaa kaikkialle, eikä liikaa.

Eräs nainen on valinnut muistonimeämisen parhaaksi nimenantotavaksi aihepiirinimeämisen rinnalle, vaikka hän pitää huonoina kadunniminä vaikeasti muistettavia ja kirjoitettavia historiallisten henkilöiden nimiä. Toinen kyselyyn vastaaja toteaa, että kaikki kolme nimeämistapaa ovat hyviä, mutta henkilöiden nimet ovat joskus turhan pitkiä ja vaikeita, jolloin voisi tyytyä joko etu- tai sukunimen käyttöön. Parhaaksi nimeämistavaksi hän on kuitenkin valinnut aihepiirinimeämisen. Nämäkin seikat osoittavat, että muistonimen idea lienee pidetty, mutta nimiä vieroksutaan käytännön hankaluuksien takia. Nimistönsuunnittelussa olisi jatkossa hyvä pyrkiä yksinkertaisimpien muistonimien muodostukseen. Aihepiirinimiä koskevan kysymyksen 10 vastauksissa esiintyy myös muistonimiä koskevia mielipiteitä, jotka on esitetty alla. Muistonimien ongelmia – pituutta, moniosaisuutta ja vaikeaa oikeinkirjoitusta – kuvaa hyvin viimeisen lainauksen hauska esimerkki.

"o vem fan är Katri Vala?"

"- - Merkkihenkilöiden nimiä voidaan antaa, jos he ovat asuneet alueella, mutta aina hyvin valikoiden."

"- - Muistonimet ovat ikäviä kirjoittaa, vaikka ne muuten ovatkin ihan perusteltuja."

"- - Ansioituneiden henkilöiden muistonimiä pitäisi käyttää todella harkiten."

" - - nimien 'loppuessa kesken' pitäisi käyttää mielikuvitusta ja ryhtyä käyttämään myös kansainvälisyysaiheisia nimiä kuten jonkun aihepiirin mukaisista eri maalaisista tunnetuista merkkihenkilöistä tai muista ilmiöistä. Suomessa arastellaan jostain syystä käyttää ulkomaisten merkkihenkilöiden nimiä tai ylipäänsä kansainvälisiä kadunnimiä, mikä on kuitenkin hyvin yleistä ulkomaisissa suurkaupungeissa. Silloin kun henkilönnimiä käytetään pitäisi sukunimen riittää kadunnimessä. On käytettävä sen verran tunnettujen henkilöiden nimiä että varmasti erottuvat."

"- - Sitten, pyydän, välttää Helsingin uusimpia keksintöjä tyyliin *Leskirouva Freytagin kuja*. Kauhulla odottelen sitä päivää, kun Espoo lanseeraa jonkin alueen pääkadun *Evp tykistöeverstiluutnantti von Tiergarten und zu Hohenschwangaun rämeeksi*."

Aihepiirien valinnasta esitetään historiallisen ja alueellisen kytköksen sekä asukkaiden vaikutusmahdollisuuksien lisäksi muitakin toiveita. Kahden asukkaan mielestä aihepiiri tulisi valita **alueen nimen pohjalta**, kuten muutamilla alueilla Espoossa on tehtykin. Tapiolan mytologia-aiheinen nimistö on hyvä esimerkki siitä, että aihepiirinimistä voidaan pitää paljon siitä huolimatta, että ne kytkeytyvät alueen nimeen ja ympäristöön eivätkä alueen paikallishistoriaan. Vuosien mittaan nimistä on tullut olennainen osa Tapiolan luonnonläheisen kaupunginosan identiteettiä. Erään mielestä nimistön pitäisi liittyä tiiviisti **alueen suunnitteluun**, kahden muun mielestä nimiä voisi keksiä alueen **entisen käytön** pohjalta, "esim. meijerille meijeriaiheisia". Toinen kuitenkin toteaa, että maatalousmaita on niin paljon, että vanhastaan viljellylle alueelle on keksittävä nimiä myös muutoin. Kolme vastaajaa puolestaan ehdottaa aihepiirien valitsemista alueen **nykyisen käytön** perusteella. **Ammatit, kukat, kivilajit, alueella eläneet ihmiset ja heidän toimensa, Haukilahden kalat, Hyljelahden hylje-nimet ja Olarin vuorokaudenajat** mainitaan mielenkiintoisina ja onnistuneina kadunnimien aiheina. Hyvinä aihepiirin (tai ylipäänsä kadunnimien) lähtökohtina pidetään myös **luontoa, eläimistöä, rakennuksia, muistomerkkejä, tärkeitä asioita ja tapahtumia, alueen toimintoja** sekä **ansioituneita henkilöitä**. Myös **erottuvuutta** ja **mielikuvitustakin** kadunnimiin toivotaan: " - - esim. jos alueella huhutaan kummittelevan niin *Kummitustie* ei olisi yhtään huonompi."

Kaksikielisyyteen ja suomenkielisyyteen ovat kysymyksessä 10 ottaneet kantaa sellaiset vastaajat, jotka luultavasti käsittivät *aihepiirin* tarkoittavan ylipäättänsä nimen alkuperää:

"- - Tietenkin myös alueen vanhaa nimistöä tulee kunnioittaa, mutta kaksikielisellä alueella tulisi myös huomioida, että nimet tuntuisivat kotoisilta molemmilla kielillä."

"- - Jos nimi on alun perin ruotsinkielinen, pitäisi suomennoksen olla järkevä ja tyylikäs."

Eräs nainen toteaa, että aihepiirejä voi antaa "alkaen paikallishistoriasta hatusta vetämiseen". Myös toisen vastaajan mielestä **useimmat eri valintaperusteet** ovat (aihepiiri)nimiä annettaessa mahdollisia:

"Tuskin yhtenäistä perustetta onkaan, koska jokaista tapausta harkittaessa joudutaan aina ottamaan huomioon monia ehkä samanarvoisiakin seikkoja: paikan historia, nykykäyttö, vielä käytettävissä olevat nimet jne. voivat kukin osaltaan nousta kulloinkin tärkeimmäksi."

Kolme vastaajaa sen sijaan toivoo, ettei aihepiirinimiä mielellään annettaisi. Jälkimmäisen esimerkin vastaaja ei kenties ole huomionnut sitä seikkaa, että Helsingin historia ja kaupunkirakenne ovat erilaisia kuin Espoon, mikä vaikuttaa väistämättä myös nimistöön.

"En tiedä, mutta huono idea on tehdä kaikki kadunnimet jonkin, esim. kukka-aiheen mukaan, ei ole mitään yksilöllistä ja kaikki on tekaistun oloista, teennäistä sekä menee helposti sekaisin nimissä."

"Maisemasta ja ympäristöstä tai paikan historiasta. Ei mielestäni edes tarpeen käyttää aihepiirejä ainakaan kovin isoilla alueilla kerrallaan; tulee helposti teennäisen ja juurettoman tuntuista."

"Minusta aihepiiriä ei pidä valita laisinkaan. Katujen nimien pitäisi vaihdella, eikä yhdellä alueella pitäisi olla liikaa samankaltaisia nimiä. Helsingin kadunnimistö on paljon onnistuneempaa kuin Espoon. Sieltä löytyy historiallisia kerrostumia ja vaihtelua."

Eräälle vastaajalle on tärkeää, että **nimellä on tarina**: "Nimille pitäisi olla hyvä tarina, jonka asukkaat tietäisivät. - -". 30-vuotiaan naisen mielestä aihepiirit tulisi valita alueille **"terveellä järjellä"**. Yksi vastaaja toteaa **"Mitä arvokkaampi alue, sitä arvokkaampi nimi"**. Nimen arvokkuus riippunee kuitenkin henkilökohtaisista käsityksistä. Espoossa vasta vähän aikaa asunut nainen pitääkin aihepiirien valintaa ja nimenantoa **mielipidekysymyksenä**. "loppujen lopuksi

millekään alueelle ei ole ehdottoman oikeaa nimeä". Hieman epäselväksi jää, mitä ajetaan takaa toteamuksella **"Useimmilla alueilla on jo jonkinlainen aihepiiri nimissä. Niistä pitäisi valita selkeästi jokin johtoteemaksi."** Erään vastaajan mielestä aihepiiri pitäisi valita **lähialueiden mukaan**. Todellisuudessa näin ei kuitenkaan ole hyvä menetellä, jos uusi alue on lähialueistaan selvästi irrallinen oma alueensa tai kooltaan huomattavan suuri. 27-vuotiaalle miehelle vaikuttaa **erikoisuuden tavoittelu** olevan aihepiirin valinnassa tärkeintä, jos kirjoituksessa ei sitten ole kyse sarkasmista:

" [Olisi hyvä] Valita mahdollisimman **epätodennäköisiä vaihtoehtoja**, jotka rohkeasti erottuvat ja ajan mittaan tulevat tunnetuiksi koko seutukunnalla. 'Aa, asut siis siellä Mankkaalla, missä on niitä sisäelinten mukaan nimettyjä teitä'. Hyviä aihepiirejä: **tuhohyönteiset, etniset vähemmistöt, sairaudet, energianlähteet. Sekä sisäelimet.**"

6.3. Yhteenvetoa

Nimeämisperusteista parhaana pidetään nimien muodostamista vanhojen paikannimien pohjalta. Myös aihepiirinimeämistä kannatetaan yleisesti. Olennaista nimenkäyttäjille on, että nimi ja aihepiirin teema kytkeytyvät jollakin tavalla alueen ympäristöön tai historiaan. teennäisiä, ympäristöstään irrallisia aihepiirinimiä vieroksutaan. Muistonimien idea lienee monen mielestä käypä, mutta nimet käytössä liian usein ongelmallisia. Monet toivovat, että uusia nimiä suunniteltaessa kuultaisiin erityisesti alueen asukkaiden mielipiteitä. Kaiken kaikkiaan vastaukset kysymyksiin 5 "Merkitsekö sinulle jotakin se, että tiedät mistä kadut ovat saaneet nimensä?", 9 "Mikä seuraavista on mielestäsi paras tapa antaa uusia kadunnimiä?" ja 10 "Millä perusteella pitäisi valita, mitä nimistön aihepiiriä käytetään milläkin alueella?" (kuten myös kysymyksiin 7 "Millaiset kadunnimet ovat mielestäsi hyviä, millaiset huonoja?" ja 8 "Mitkä ovat mielestäsi kadunnimen tärkeimpiä ominaisuuksia?") osoittavat, että kadunnimistön roolia paikallishistorian välittäjänä arvostetaan ja kadunnimien tehtävää vanhan kulttuurin ja nimistön säilyttäjinä kunnioitetaan.

7. KAKSIKIELISYYS

Espoo on vanhastaan ruotsinkielistä aluetta, jossa nykyään on kaksi virallista kieltä, suomi ja ruotsi. Muuttoliikkeen seurauksena suomenkielisten asukkaiden määrä on muuttunut huomattavasti ruotsinkielisiä suuremmaksi. Vuosien 2007 ja 2008 vaihteessa asukkaista oli äidinkieleltään

ruotsinkielisiä 8,4 % (Munter 2008). Kaksikielisyys asettaa haasteita myös nimistönsuunnittelulle. Pääsääntöisesti kadunnimillä on sekä suomen- että ruotsinkieliset vastineensa, mutta vaikeuksia on toisinaan tietää, milloin paikannimi kadunnimessä tulisi kääntää ja milloin ei. Espoossa noudatetaan Peter Slotten esittämää (1999: 137) periaatetta: yksikielisiä ja yleisesti tunnettuja perinteisiä paikannimiä ei käännetä kadunnimissä sen paremmin kuin henkilönnimiäkään, sillä käänös ei enää viittaa tarkoitettuun kohteeseen. Pienempien maastokohteiden nimiä voidaan kuitenkin kääntää, jos niiden merkitys on yksiselitteinen ja käyttäjäkunta pieni (Paikkala 1999b: 143–144). Suunniteltaessa kokonaan uutta kadunnimeä, usein aihepiirinimeä, on muodostettava aina sekä suomen- että ruotsinkielinen vastine. Huomionarvoista on, että vastineet eivät aina voi – eikä niiden tarvitsekaan – olla toistensa suoria käännöksiä. Siksi molemmankieliset nimet olisi hyvä suunnitella samanaikaisesti yhteistyössä kieli- ja kulttuuriantuntijoiden kanssa (Paikkala 1999a: 56; Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen internetsivut, kesäkuu 2008).

Lomakkeen kysymyksessä 10 vastaajia pyydetään ottamaan kantaa väittämään "Kaikilla kaduilla Espoossa on oltava sekä suomen- että ruotsinkielinen nimi." Vastausvaihtoehdot ovat *samaa mieltä / jokseenkin samaa mieltä / jokseenkin eri mieltä / eri mieltä ja en osaa sanoa*. Kohdassa 11 vastaajat voivat perustella mielipidettään.

Väittämään on ottanut kantaa 128 vastaajaa (96 %), joista kuitenkin 11 (9 % kysymykseen vastanneista) on valinnut kohdan *en osaa sanoa*. Muiden vastausvaihtoehtojen kesken mielipiteet jakaantuvat melko tasaisesti. Yhtä monta vastaajaa (34, 26 %) on väittämän kanssa samaa mieltä ja jokseenkin samaa mieltä. Jokseenkin eri mieltä väittämän kanssa on puolestaan 20 vastaajaa (16 %) ja täysin eri mieltä 29 vastaajaa (23 %). Myös äidinkieltään ruotsinkielisten (10 vastaajaa) mielipiteet vaihtelevat: väittämään yhtyy viisi vastaajaa, jokseenkin samaa mieltä sen kanssa on kaksi vastaajaa, jokseenkin eri mieltä kaksi ja eri mieltä yksi vastaaja. Espoossa kauan asuneet eivät suhtaudu väittämään eri tavalla kuin Espoossa vähän aikaa asuneet. Myöskään iällä ei näytä olevan suurta vaikutusta mielipiteisiin, sillä vastausvaihtoehtojen muodostamien ryhmien keski-ikä vaihtelee 39 vuodesta (samaa mieltä väittämän kanssa olevat) 45 vuoteen (eri mieltä väittämän kanssa olevat). Sen sijaan miehet ovat hiukan naisia useammin samaa mieltä väittämän kanssa. Kaiken kaikkiaan kyselyyn vastanneista vain 39 prosenttia on miehiä, mutta niistä, joiden mielestä kaikilla kaduilla Espoossa tulisi olla suomen- ja ruotsinkielinen nimi, on miehiä 53 prosenttia.

Kaksikielisyyttä koskevaan väittämään kantaa ottaneista 91 (71 %) perustelee mielipidettään. Perustelut antavat runsaasti hyödyllistä lisätietoa, sillä huomionarvoista on, että näennäisesti

samanlaisten mielipiteiden – esimerkiksi kaksi vastaajaa, jotka molemmat ovat väittämän kanssa eri mieltä – taakse voi kätkeytyä toisistaan poikkeavia, jopa täysin päinvastaisia näkökantoja. Toinen saattaa olla väittämän kanssa eri mieltä, koska hänen mielestään toimivia ovat myös pelkät ruotsinkieliset kadunnimet. Toinen taas pitää ruotsinkielisiä vastineita turhina, toivoo nimiä muodostettavan vain suomeksi ja on siksi väittämän kanssa eri mieltä.

Niistäkin yhdestätoista, jotka eivät osaa sanoa, tulisiko kaduilla olla nimi molemmilla virallisilla kielillä, on viisi perustellut kantaansa:

"Ei sillä nyt oikein ole väliä."

"luen vain suomalaiset kuitenkin"

"Kyllä kai jos ollaan kaksikielisessä maassa, tosin eipä kaikissa Suomen kaupungeissa näin suinkaan ole."

"Juuri aamulla katselin katujen suomen- ja ruotsinkielisiä nimiä ja mietin kuinkahan moni käyttää osoitteenaan ruotsinkielistä nimeä. En tiedä, mutta ei ruotsinkielisistä nimistä mitään haittaa ole. Niitä on kiva lukea."

"Ei sillä ole mielestäni mitään merkitystä."

Vastausten perusteella nämä äidinkieleltään suomenkieliset nimenkäyttäjät eivät itse tarvitse tai käytä ruotsinkielisiä kadunnimiä. Heidän henkilökohtaisesta näkökulmastaan ruotsinkielisten vastineiden olemassaolo on yhdentekevää. On vaikea sanoa, onko heistä kukaan ajatellut sellaista mahdollisuutta, että kadunnimellä ei ole suomenkielistä vastinetta, ja muuttaisiko tämä heidän näkemyksiään.

7.1. Kadunnimien kaksikielisyyttä kannattavien mielipiteitä

Suuri osa niistä vastaajista (17, 50 %), joiden mielestä kaikilla kadunnimillä on oltava sekä suomen- että ruotsinkielinen vastineensa, perustelee mielipidettään lainsäädännöllä: Suomi on kaksikielinen maa ja Espoo virallisesti kaksikielinen kunta. Myös niistä vastaajista, jotka ovat jokseenkin samaa mieltä väittämän kanssa, 11 (32 %) viittaa kaksikielisyyteen. Mahdollista on, että osa vastaajista pyrkii niin sanottuun "oikeaan ja korrektiin" vastaukseen, eikä niinkään tuo ilmi omia mielipiteitään. Ainakin yksi vastaaja luulee, että kaksikielisyyden ja kielilaki velvoittavat muodostamaan kaduille aina sekä suomen- että ruotsinkieliset nimet. Esimerkkejä:

Samaa mieltä olevat:

"Kaksi virallista kieltä."

"2-kielinen kunta."

"Kaksikielinen maa."

"olemme kaksikielinen maa"

"Espoo on kuitenkin vielä toistaiseksi kaksikielinen kunta. - -"

"Suomi on kaksikielinen maa, joten kadun nimet tulee olla myös ruotsiksi."

"Espoo on Suomen toiseksi suurin kaupunki ja mitä suurimmassa määrin edelleen voimakkaasti kaksikielinen. - -"

"Suomi on kaksikielinen maa (suomi/ruotsi eikä suomi/savo) ja Espoossa asuu paljon kaksikielisiä."

"Koska kielilaki nyky muodossaan edellyttää em. kaksikielisyyttä, ei liene muuhunkaan mahdollisuuksia ainakaan Espoossa."

Jokseenkin samaa mieltä olevat:

"Vanha kaksikielinen kunta."

"No Suomihan on kyllä virallisesti kaksikielinen maa, että kai sitten näin."

"Kaksikielisyys on rikkaus. - -"

"Espoo on selkeästi ja aidosti kaksikielinen kaupunki, pitää näkyä myös nimistössä."

"Noh, itse en niitä kaipaa, mutta Espoo on kaksikielinen kaupunki, jonka takia nimetkin olisi hyvä olla molemmilla kielillä."

"Kaksikielisessä kaupungissa on syytä noudattaa kaksikielisyyttä myös katujen nimissä, paitsi jossain poikkeustapauksissa"

Suomen- ja ruotsinkielisten kadunnimien rinnakkaista käyttöä perustellaan myös muulla tavalla. Muutamassa vastauksessa toistuu ajatus äidinkielisistä kadunnimistä identiteetin luojina, kun taas periaatteeseen viittaaminen muistuttaa kaksikielisyyteen vetoavien perusteluja:

Samaa mieltä olevat:

"Kotikadun nimi omalla kielellä on hyvä identiteetin luoja."

"Kussakin kunnassa pitää olla linja."

"- - Periaatekysymys."

"Asukkaita on paljon molemmista kieliryhmistä ja liikkuvuus lisääntyy."

"Ei kai liene rasite, vaan avartavaa"

"- - omankieliset kadun-/paikannimet luovat omaa kulttuuria. Mielelläni täydentäisin virkettä muotoon 'Kaikilla kaduilla Espoossa on oltava kunnollinen suomen- ja ruotsinkielinen nimi.' Ei siis muotoja *Harakkatie-Harakkavägen* eikä jatkossa myöskään paikkoja, joiden ainoa nimi on *Bemböle*."

"Kyse on samaistumisesta ja kodin tunteesta. Minulle suomenkielisenä tuntuisi oudolta asua kotimaassani suomenkielisessä ympäristössä paikassa, jolla on vain ruotsinkielinen nimi. Uskon, että ruotsinkielisillä on vastaavan kaltaisia tuntemuksia. Kyse on myös molempien kielten arvostamisesta. Jos lähdetään siihen, että nimet voivat olla vain toisella kotimaisella kaksikielisellä alueella, päädytään helposti siihen, että toinen kieliryhmistä tuntee olonsa vieraaksi alueella. Vähän kuin se ei oikeasti kuuluisi heille. Kun se kuitenkin on koti molemmille."

Jokseenkin samaa mieltä olevat:

"Periaatteessa kyllä, - -"

Joissakin vastauksissa puolustetaan selvästi juuri ruotsinkielisiä kadunnimien vastineita. Samaa mieltä olevista näin tekee 9 vastaajaa (26 %), jokseenkin samaa mieltä olevista 10 (29 %). Perusteina korostetaan kaksikielisyyden lisäksi Espoon ruotsinkielistä historiaa sekä ruotsinkielisten asukkaiden määrää ja oikeuksia. Esimerkkejä:

Samaa mieltä olevat:

"Espoossa paljon ruotsinkielisiä."

"Ruotsinkielisillä oikeus kieleensä."

"Historiaa ei pidä unohtaa. Ennen vanhaan Espoo oli hyvinkin ruotsinkielinen."

"Espoo on kuitenkin kunta, jossa on vahva ruotsinkielinen identiteetti. Espoolaista murretta ei ole kuin ruotsiksi!"

"Espoo on vanhaa ruotsinkielistä aluetta, jonka vaikutus saa ja pitää näkyä myös katukuvassa."

"Alue on alun alkaen ruotsinkielinen, mitä taaemmaksi historiassa mennään sitä enemmän ruotsinkieltä tulee vastaan. - -"

Jokseenkin samaa mieltä olevat:

"Ruotsinkielinen nimi pitäisi olla suurimmalla osalla kaduista, koska Espoossa on niin vahva ruotsinkielinen historia. - -"

"Kaksikielisyys on rikkaus. Joskus nimistöjen merkitys avautuu eri tavalla ruotsinkielisen version pohjalta erityisesti paikoissa, joissa nimistö perustuu ruotsinkieliseen historiaan."

"ruotsinkielisten osuus on melko suuri plus että kyllä pääkaupunkiseudulla yleensäkin tulisi olla nimet molemmilla kielillä. - -"

"Onhan tämä vanha ruotsinkielinen pitäjä."

"Espoo on historiallisesti ruotsinkielistä aluetta. Esim. täällä Pohjois-Espoossa asuu paljon ruotsinkielisiä. Myös kotitieni varrella asuu useita ruotsinkielisiä perheitä, joten on selvää, että tien nimi on molemmilla kielillä. Sitäpaitsi *Marbäck* on alkuperäinen nimi. *Maarinpuro* taas on hyvä suomennos. - -"

Vain kaksi kaksikielisyyttä kannattavista vastaajista korostaa perustelussaan, että nimillä on oltava suomenkieliset vastineet:

Samaa mieltä olevat:

"Kaikilla tulee olla myös suomenkielinen nimi"

Jokseenkin samaa mieltä olevat:

"Kaikilla kaduilla Espoossa tulisi olla suomenkielinen nimi. - -"

Vastausten perusteella vaikuttaa siltä, että monet kyselyyn osallistuneet olettavat, että kaikilla kadunnimillä Espoossa on aina suomenkielinen vastine ja väittämällä tiedustellaan lähinnä mielipiteitä ruotsinkielisistä vastineista. Muutamia pelkästään ruotsinkielisiä kadunnimiä kuitenkin löytyy (*Braskarna, Fallåker, Kornäs, Norrkulla, Tegelhagen, Trastmossa*). Esimerkiksi Kaukalahden *Tegelhagenille*, joka on saanut myös paljon negatiivista palautetta, ei muodostettu erillistä suomenkielistä vastinetta. Kadunnimi perustuu suoraan tiiliruukin savenottomaan vanhaan

nimeen. Myös joitakin yksikielisiä suomenkielisiä kadunnimiä, kuten *Käkiniitty* ja *Hanikka*, on käytössä. Yksikieliset nimet ovat melko lyhyiden sivukujien nimiä.

Muutama vastaaja on perusteluissaan ottanut kantaa siihen, millaisia kaksikielisten vastineiden tulisi olla. Eräs toivoo, että luontonimetkin muutettaisiin kaksikielisiksi. Kaksikielistämistä on vaadittu 70- ja 80-luvuilla niin suomenkielisen enemmistön kuin aktiivisen ruotsinkielisen vähemmistönkin toimesta (Viljamaa-Laakso 1986: 123–124). Luonnonpaikkojen nimet ovat kuitenkin vanhaa perimätietoa, eikä niiden muuttaminen kuulu nimistönsuunnitteluun:

"- - Ruotsinkielinen nimi voitaisiin muodostaa lisäämällä suomenkielisen perään sana *väg* tai *gata* silloin kun ei ole ennestään ruotsinkielistä nimeä eikä mitään historiallista syytä ruotsinkieliselle nimelle."

"Huom! Nimien tulisi suoria käännöksiä eikä muunnelmia paitsi jos alueella on jo vanhempi suomenkielinen muunnos."

"Mutta nimien pitää olla käännöksiä toisistaan. Ei mitään *Suomenlahdentie/Finnviksvägen* - juttuja, kiitos. Toisaalta ei myöskään väännöksiä *Kumpyölin* tapaan."

"Koska kielilaki nykymuodossaan edellyttää em. kaksikielisyyttä, ei liene muuhunkaan mahdollisuuksia ainakaan Espoossa. Toisaalta suomenmuotoisten paikannimien saanti kartalle (koskien myös rannikon saaria, niemiä ym.) olisi jo vihdoin toteutettava em. periaatteen mukaisesti."

Vastaaja pitänee nimiparia *Suomenlahdentie – Finnviksvägen* epäonnistuneena siksi, että Itämeren lahden, Suomenlahden, nimi on ruotsiksi *Finska viken*. Kadunnimi perustuu kuitenkin ensisijaisesti paikalliseen pienen lahden ja sen rannan asutuksen nimeen *Finnevik, Finnvik*, joten suomenkielinen vastine olisi hyvin voinut olla *Finnvikintie*. Sen sijaan muodostettiin kuitenkin käännösnimi, jonka alkuperäisenä ideana oli hyödyntää vanhan nimen yhtenevyyttä suuremman lahden nimeen. Koska nimenkäyttäjät ilmeisesti olettavat usein kadunnimien nimiparien olevan toistensa suoria käännösvastineita, eivätkä he tunne nimenmuodostuksen periaatteita, he näkevät tämän osittain erilähtöisen nimiparin yleisemmin virheellisenä sen sijaan, että osaisivat arvostaa sen monimerkityksisyyttä.

Väittämän "Kaikilla kaduilla Espoossa on oltava sekä suomen- että ruotsinkielinen nimi" kanssa samaa mieltä olevista kaksi toteaa, että täysin ehdoton ei kaksikielisyyden vaatimus ole. Ensimmäinen esimerkki kuitenkin todistaa, että nimenkäyttäjät käsittävät nimen suomen- ja

ruotsinkielisyyden toisinaan eri tavoin kuin nimistönsuunnittelija tai -tutkija (tästä tarkemmin luvussa 7.3.):

"Tosin vakiintuneen yksikielisen paikannimen pohjalta tehtyä kadunnimeä ei tarvitse välttämättä kääntää, mutta silläkin tulisi olla suomenkielinen pääte, esim. *Sävasundintie* hyvä."

"Espoo on kaksikielinen kaupunki, ja Espoon alkuperäisväestö on ruotsinkielistä. Joissakin yksittäisissä paikoissa pelkkä ruotsin- tai suomenkielinenkin nimi riittäisi jos kohteen menneisyys tai henki on vahvasti sidoksissa juuri siihen nimeen, mutta sen pitää olla sellainen että kaikki osaavat kirjoittaa ja lausua sen helposti, eikä saa herättää ristiriitaisia tunteita."

Jokseenkin samaa mieltä olevista puolestaan 10 (26 %) on maininnut, että aivan kaikissa tapauksissa rinnakkaiset suomen - ja ruotsinkieliset vastineet eivät ole tarpeen. Heistä ainakin kolmen mielestä käypiä ovat niin suomen- kuin ruotsinkielisetkin yksikieliset kadunnimet, kun taas kaksi pitää mahdollisina yksikielisiä suomenkielisiä kadunnimiä, mutta ei välttämättä ruotsinkielisiä. Yksi äidinkieleltään suomenkielinen nainen toteaa, ettei kaikkia perinteisiä paikannimiä pidä suomentaa. Nimien kaksikielisyyttä perustellessaan vastaajat saattavatkin antaa kadunnimien sijaan esimerkkejä alueennimistä (ks. myös luku 6.7.) Esimerkit:

"Jos historiallisesti käytetty vain toista, ei tarvitse kääntää."

"- - Aina ei kuitenkaan ole järkevää kääntää."

"Jos nimi kääntyy luontevasti se käännettäköön."

"Väkisin ei saa suomentaa / ruotsintaa. Jos löytyy sopiva käänös, sitä käytetään, mutta jos ei niin käytetään mieluummin alkuperäisnimeä oli se sitten ruotsinkielinen/ suomenkielinen"

"- - Kaksikielisyys on myös rikkaus - nimissäkin. Tosin ihan kaikkea ei tarvitse kääntää. Tulee Vantaan puolelta mieleen *Varisto*, sen ruotsinkielinen pidempi muoto *Varistorna* on mielestäni turha."

"Kaikkia nimiä ei ole kuitenkaan tarpeen ruotsintaa tai suomentaa, Harkinnan mukaan, ks. kohta 14. [-> Muutamat alunperin ruotsalaiset nimet on selvästi "suomennettu" ts. ruotsinkielisen sanan perään on vain "lätkäisty" i-kirjain ja *tie* tai *polku*, *Tollinmäki*. Luetaanko *o u:ksi? Tollbacka*]"

"- - Poikkeuksia on uudet nimet, joilla ei ole kunnollista ruotsinnosta tai se on lähes sama kuin suomenkielinenkin nimi."

" Ruotsinkielinen nimi tuntuu turhalta, jos ainoastaan yleisnimiosa voidaan kääntää/käännetään ruotsiksi (*Kalevalantie* - *Kalevalavägen*)."

"- - Kaikkia perinteisiä paikannimiä ei mielestäni kuitenkaan pitäisi suomentaa. Esimerkkinä mainitsen *Bodomin*, joka jossain vaiheessa 'suomennettiin' *Puotiseksi*! Sellaista nimeä ei kyllä kukaan käytä, en ole ainakaan kuullut. Joissain virallisissa papereissa se vain kummittelee... Eikö sitä voisi poistaa kokonaan? Sillä Bodomiin täällä mennään ja Bodomista ollaan! Onneksi kadunnimiin tämä 'käännös' ei ole eksynyt, vaan on *Bodomintie* jne. Hyvä!".

Lisäksi eräs vastaaja käsittää jälleen, etteivät yksikielisen paikannimen pohjalta muodostetut kadunnimet (esim. *Stenbackantie*) ole "aidosti" suomen- tai ruotsinkielisiä. Omasta näkökulmastaan hän siis ei vaadi ehdotonta kaksikielisyyttä: "Periaatteessa kyllä [jokaisella kadulla oltava suomen- ja ruotsinkielinen nimi], joskus on vain helpompi muuttaa *tie vägen*-sanaksi tai päinvastoin." *Bodomintiestä* mainittakoon, että sen aikaisempi nimi kylläkin oli taannoisen alueennimen mukaan *Puotistentie*. Nimi kuitenkin vaihdettiin asukkaiden toivomuksesta *Bodomintieksi* vuonna 1990.

7.2. Kadunnimien kaksikielisyyttä vastustavien mielipiteitä

Yhteensä 29 vastaajaa on eri tai jokseenkin eri mieltä väittämän "Kaikilla kaduilla Espoossa on oltava sekä suomen- että ruotsinkielinen nimi" kanssa. Muutaman vastaajan perusteluista ei ilmene, miten he suhtautuvat suomen- tai ruotsinkielisiin vastineisiin tai miten rinnakkaisten vastineiden aiheuttamat ongelmat tulisi ratkaista:

Eri mieltä olevat:

"Kaksi eri nimeä samalla kadulla sekoittaa turhaan."

"Miksi pitäisi?"

Jokseenkin eri mieltä olevat:

"Vaikka kaksikielisyys on arvo sinänsä, niin kaksikielisyys kadun nimissä aiheuttaa virhetulkinnan mahdollisuuksia."

"Vaikeuttaa postin lajittelijoiden ja -jakajien työtä sekä tuottaa lisäkustannuksia."

Valtaosa niistä vastaajista, jotka ovat eri mieltä tai jokseenkin eri mieltä väittämän kanssa, jakaantuu kahteen näkökannoiltaan poikkeavaan ryhmään. Toiset kannattavat suomenkielisiä nimiä, toiset seudun alkuperäiskielen mukaisia nimiä. 17 vastaajaa (13 % kaksikielisyys-kysymykseen vastanneista) on sitä mieltä, että suomenkieliset kadunnimet riittävät. Perustelut vaihtelevat

ruotsinkielisten nimien tarpeettomuuteen keskittyvistä kiihkeisiin ruotsin kieltä vastustaviin kirjoituksiin. Alla kaikki listattuina:

"jotkut nimet on vaikea kääntää ruotsiksi tai ne saavat hieman eri merkityksen joten hyvä suomenkielinen nimi ei kuulostakaan miltään ruotsiksi.. siksi olisi ok olla kääntämättä sitä.."

"Suomessa pitäisi riittää että kadunnimet ovat suomeksi, vaikka Suomi onkin kaksikielinen maa. En ole koskaan kuullut kenenkään käyttävän ruotsinkielisiä nimiä."

"Ei ruotsinkielisiä käytä kukaan."

"Kun kerran Suomessa ollaan, niin pelkkä suomenkielinen kadunnimi riittää ja se on yksikäsitteinen."

"Eiköhän suomen kieli riitä kaikille. Suomessahan tässä asutaan, eikö vaan?"

"Espoo on suomenkielinen kaupunki ja nimiä ei muutenkaan aina 'väännetä' vieraille kielelle."

"Enemmistö espoolaisista on suomenkielisiä."

"Ruotsinkielen asema ei Espoossa ole niin vahva, että kaikkialla tarvittaisiin myös erillinen ruotsinkielinen nimi. Usein hyvä käännös riittää."

"Riittää kun Kauniaisissa on."

"Ruotsinkielinen nimi tarpeeton ja voi aiheuttaa sekaannustakin."

"Turha vääntää nimiä väkisin ruotsiksi."

"On aivan turha vääntää ja keksiä nimille ruotsalaisia vastineita esim. *Nöykkis* [oikeasti *Nöykis*] aivan hirveä väännös."

"Jos nimi on sen tyyppinen kuin vaikka *Espoo*, en tiedä mitä lisäarvoa se antaa että se on ruotsiks *Esbo*."

"Ruotsi on Suomessa kuoleva kieli."

"Suomenkielinen nimi riittää, hurrinimi usein väännetty lähes suomenkielisesti. Karttoihin vain suomenkielinen nimi jolloin kartat selvempiä"

"pakkoruotsi on pyllystä"

"Kansasta 5% on ruotsinkielisiä jotka osaavat lähes kaikki suomenkieltä. Ruotsinkieliset nimet vain SEKOITTAVAT ja tekevät nimikylteistä vaikeaselkoisia sekä erittäin RUMIA. Tämä PAKKORUOTSITUS on todella ikävää NÖYRISTELYÄ."

Kolme vastaajaa on sitä mieltä, että suomenkielinen nimi riittää joissakin tapauksissa, mutta myös kaksikieliset nimet ovat mahdollisia:

"Onkos siinä mitään järkeä että on sekä suomenkielinen että ruotsinkielinen nimi? Alueille, joilla asuu paljon ruotsinkielistä porukkaa sopii varmasti molemmat."

"Pitää olla vähintään suomeksi. Voi olla esim. pelkästään suomeksi tai sekä suomeksi että ruotsiksi, mutta ei pelkästään ruotsiksi. Tämä sen takia että ruotsalaiset eivät ole enemmistönä missään osassa Espoota. Suomenkieliset ovat suvereeni enemmistö ja lapset pahoittaisivat mielensä pelkästä ruotsin kielestä."

"Silloin kun on jo vakiintunut ruotsinkielinen nimi sitä voitaisiin käyttää. Muuten riittää yksi nimi."

Esitettyjen mielipiteiden perusteella kaikki eivät ymmärrä tai tule ajatelleeksi Espoon perinteisen paikannimistön olevan nimenomaan ruotsinkielistä. Hyviä osoituksia tästä ovat vastaajien kommentit heidän esimerkkeinä antamistaan nimistä *Nöykis* ja *Esbo*. He pitävät ruotsinkielisiä variantteja merkityksettöminä käännoksinä, vaikka nimenomaan ruotsinkieliset ovat alkuperäisiä nimiä, joista suomenkieliset nimet *Nöykkiö* ja *Espoo* on muodostettu mukaelmina. (*Nöykis* on vanha niitynnimi, ja kylännimi *Esbo* sisältänee sanat äspe 'haapa' ja å 'joki'.) Samoin yksi vastaajista toteaa "hurrinimen" olevan lähes suomenkielisesti väännetty. Monissa vastauksissa korostuu henkilökohtainen näkökulma: koska vastaaja ei itse tarvitse ruotsinkielisiä nimiä mihinkään, eikä tunne ketään niitä käyttävää, ovat ne turhia. Vähemmistöpolitiikan ja ruotsinkielisen kulttuurin säilyttämisen kannalta kovin tyly on toteamus, jonka mukaan ruotsi on Suomessa kuoleva kieli ja ruotsinkieliset kadunnimet siksi tarpeettomia. Eräs vastaaja toteaa, että erillistä ruotsinkielistä nimeä ei tarvita, vaan hyvä käänнос riittää. Kaksikieliset nimet tyypillisesti ovatkin toistensa käännoksia, joten ei täysin aukea, mitä vastaaja tarkoittaa *erillisellä ruotsinkielisellä nimellä*. Kenties hän toivoo, että nimiparit olisivat aina toistensa käännosvastineita, eivät erilähtöisiä, niin kuin toisinaan saattaa olla.

Vain yksi vastaaja, äidinkieleltään suomenkielinen, on sitä mieltä, että pelkät ruotsinkieliset nimet riittävät toisinaan, mutta suomenkieliset eivät. Kovin suuria täysin ruotsinkielisiä alueita ei Espoossa kuitenkaan ole:

"Koska Espoossa on ollut paljon täysin ruotsinkielisiä alueita ja nimistöä, ei kaikkia ruotsinkielisiä nimiä tarvitse suomentaa tyyliin *Kumpyöli* (jollei haluta olla vitsikkäitä).

Ruotsinkieliseltä vähemmistöltä ei voitane odottaa vastaavaa suurpiirteisyyttä suomenkielisten nimien suhteen, vaan ne on syytä kääntää ruotsiksi."

Kaksikielisyyteen kantaa ottaneista 12 (9 %) on sitä mieltä, että keinotekoisia käännöksiä on vältettävä ja toisinaan kadunnimeksi riittää joko pelkkä suomen- tai ruotsinkielinen nimi. Huomionarvoista on, että kaikki esimerkit ovat jälleen alueennimiä kadunnimien sijaan. Nähtävästi termi *kaksikielisuus* tuo monen mieleen runsaasti kritiikkiä ja julkisuutta saaneet epäonnistuneet, sittemmin käytöstä poistuneet nimivariantit *Kumpyölin* ja *Puotisen*.

eri mieltä olevat:

"yksi nimi riittää, oli se sitten suomeksi tai ruotsiksi."

"Aivan turhaa. Olkoon suomenkielisillä alueilla suomenkieliset nimet ja ruotsinkielisillä alueilla ruotsinkieliset."

"Olemme kaksikielinen maa, joten ymmärrystä pitää löytyä molempiin suuntiin."

"Jos paikalla on historiallisesti ollut vain yksikielinen (suomi tai ruotsi) nimi, on turhaa väkisin vääntää siitä nimi toiselle kielelle. Tulos on useimmiten keinotekoinen. Täysin uusien nimien on puolestaan oltava sellaisia, että ne kuulostavat hyvältä ja ovat helppoja käyttää molemmilla kielillä."

jokseenkin eri mieltä olevat:

"Miksi pitäisi? Tärkeintä on, että kadulla on nimi. Kaksikieliset kadunnimet tuntuvat turhalta brassailulta samoin kuin kaupunginosien kaksikieliset nimet. Toki kadun tai kaupunginosan nimi voi olla ruotsinkielinenkin, jos sille löytyy esim. alueen historiasta hyvät perusteet. Tai kukapa meistä haluaisi, että Bembölellä olisi suomenkielinen nimi '*Hölmölä*'. Jos jollain tiellä tai alueella on ollut vuosikymmeniä tai jopa vuosisatoja vanha ruotsinkielinen nimi, sitä ei kannata väkisin vääntää suomeksi. Sama toisinpäin: jos rakennetaan uusia alueita ja katuja, niille on turha väkisin vääntää ruotsinkielisiä nimiä. Ruotsinkielisetkin käyttävät kaupunginosista ja kaduista usein suomenkielistä nimeä aivan vapaaehtoisesti, jos suomenkielinen on ruotsinkielistä vakiintuneempi."

"Jos alueella ei asu suomen- tai ruotsinkielisiä, ei varmaankaan sen kielistä nimeä tarvita"

"Kuten edellä jo mainitsin. Kaksikielisuus ja historia kunniaan. Jos pelkää ruotsinkielisiä nimiä, kannattaa varmaan muuttaa sisemmäksi suomeen, silloin voi tosin tulla vastaan murteet tai toiset rajanaapurit :-)"

"Hyväksyn pääsääntöisesti kadun nimet kaksikielisenä, mutta poikkeuksena en hyväksy alueiden tai paikannimien väkisin kääntämistä toiselle kotimaiselle kielelle (en myöskään tällöin kadunnimissä) kuten esim. *Bodom* (*Puotinen*), *Rödskog* (*Röylä* - oikeastihan sen pitäisi olla *Punametsä?*), *Brunskog* (*Punametsä* - miksi?), *Perkkaa* (*Bergans*) tai muita väännöksiä.

Pitäisi ehdottomasti käyttää alueen alkuperäistä nimeä joko ruotsiksi tai suomeksi - mikä se on ollut alunperin. Monet alkuperäisruotsinkieliset olisivat pelkästään parempia kuten *Bodom/Rödskog/Brunskog/Gumböle* tai uusilla alueilla vain suomenkielinen kuten esim. *Karakallio, Matinkylä, Viherlaakso* ja niin edelleen uudemmat lähiöt ja asuinalueet. Lähes kaikki ihmiset käyttävät pääsääntöisesti vakiintunutta nimeä eikä näitä 'väännös-käännöksiä' riippumatta kumpaa kotimaista puhuu. Näin tekevät kaikki tuntemani ruotsinkielisetkin."

"Ruotsalaista/suomalaista nimeä ei tule väkisin luoda."

"ks. aikaisempi vastaus. [kysymys 7: ei pidä vääntää pakosta suomenkielisiä nimiä ruotsiksi eikä päinvastoinkaan, esim. kaikki tietävät *Bembölen* mutta en edes tiedä mikä suomenkielinen vastine tälle on, kun taas joitain vastaavia toisin päin olevia nimiä on. Silloin pitäisi jättää nimet (sen oikealta kuulostavalta) kääntämättä.]"

" Jos paikalla on vanhastaan pelkkä suomen- tai ruotsinkielinen nimi, niin miksi siitä pitäisi väkisin vääntää jotakin uutta. Kauhistuttava esimerkki on *Kumpyöli*."

"Ei saa kääntää ja vääntää pakolla!"

Kiintoisaa on, että yksi kaksikielisiä kadunnimiä vastustava perustelee mielipidettään samoin kuin monet rinnakkaisten nimien kannattajat: kunnan kaksikielisyydellä. Toisille kaksikielisyys merkitsee oikeutta käyttää omaa kieltä myös nimissä, tälle vastaajalle taas kunnioitusta alkuperäisiä nimiä kohtaan. Eri mieltä olevien lainauksista viimeisenä mainittu esimerkki edustaa hyvin Espoon nimistösuunnittelunkin kantaa, sen sijaan *Hölmölän* maininnut nuori nainen ei muodostaisi uusille alueille lainkaan ruotsinkielisiä nimiä. *Bembölen* suomenkielinen merkitys 'hölmölä' on tunnettu kansanetymologia: nimi johtuu *Benediktus*-etunimen kansanomaisesta muodosta *Benne, Bente*. Paljon esimerkkejä (*Bodom, Viherlaakso* jne.) on luetellut myös neljännellä kymmenellä oleva mies. Hänen käsityksensä siitä, mikä on alkuperäiskielinen nimi ja mikä mukaelma tai käännös, eivät kuitenkaan kaikissa tapauksissa pidä paikkaansa. Esimerkiksi nimipari *Röylä – Rödskog* perustuu vakiintuneeseen kylännimeen. Varmuutta siitä, kummankielinen nimi on alkuperäisempi, ei kuitenkaan ole. Ruotsinkielinen nimi näyttää siltä, että se sisältäisi sanan *röd* 'punainen', mutta todennäköisesti nimellä on jokin muu etymologia. Alueennimi *Brunskog* perustuu asukkaiden itse antamaan tiennimeen *Punametsäntie* ja sen ruotsinkieliseen vastineeseen *Brunskogvägen*. *Rödskogsvägeniä* Punametsäntiestä ei voitu tehdä, sillä se oli jo käytössä *Röyläntien* ruotsinkielisenä vastineena.

Edellä esitetyistä kaksi poikkeavaakin mielipidettä löytyy. Siinä missä jotkut vastaajat ovat kiihkeitä suomenmielisiä, on eräs äidinkieleltään ruotsinkielinen vastaavasti tiukan ruotsinmielinen. Hän on vastannutkin pelkästään suomeksi laadittuun kyselyyn ruotsiksi: "finska är ockupant språket

och jag vet inget folk som tycker om att vara under ockupation...leve separatismen !", suomeksi 'suomi on valloittajakieli, enkä tiedä yhtäkään kansaa, joka haluaisi olla valloitettu.. eläköön separatismi!" Yksi asukas sen sijaan toteaa: "Englanninkielinen on toissijaisesti tärkeä, koska olemme kansainvälinen. Muun maan kansalaisia Espoossa on jo 8,6 %." Tosiasiassa vieraskielisiä oli Espoossa vuosien 2007 ja 2008 vaihteessa 7,3 prosenttia. Kansainvälisyyden vaatimuksen ei tule johtaa siihen, että englanti "kansainvälisenä kielenä" korvaa alueiden alkuperäiskielet.

7.3. Virheellisiä käsityksiä kaksikielisyydestä

Kaksikielisyyttä koskevan kysymyksen 10 vastauksissa toistuvat sellaiset mielipiteet, joiden perusteella nimenkäyttäjillä on nimistönsuunnittelijan ja -tutkijan näkökulmasta toisinaan puutteelliset käsitykset siitä, miten kaksikielisiä kadunnimiä tulee muodostaa ja milloin nimi on suomenkielinen, ruotsinkielinen tai kunnolla käännetty. Tästä kertoo jo sekin, että muutamassa vastauksessa epäonnistuneina pidettyjä ruotsin- tai suomenkielisiä nimivariantteja kutsutaan *väännöksiksi* tai nimien kääntämistä *vääntämiseksi*. Mukaelmista ei pidetä; tosin usein mukaelmaksi luullaan alkuperäistä ruotsinkielistä nimeä (vrt. *Nöykis*, *Esbo*, *Bergans* edellä lainauksissa). Toisinaan vastaajat myös sekoittavat kirjoituksissaan termit *ruotsalainen* ja *ruotsinkielinen* sekä *suomalainen* ja *suomenkielinen*. Esimerkkejä asukkaiden käsityksistä:

"Ruotsinkielen asema ei Espoossa ole niin vahva, että kaikkialla tarvittaisiin myös erillinen ruotsinkielinen nimi. Usein hyvä käänös riittää."

"Suomenkielinen nimi riittää, hurrinimi usein väännetty lähes suomenkielisesti. - -"

"Ruotsinkielinen nimi pitäisi olla suurimmalla osalla kaduista, koska Espoossa on niin vahva ruotsinkielinen historia. Poikkeuksia on uudet nimet, joilla ei ole kunnollista ruotsinnosta tai se on lähes sama kuin suomenkielinenkin nimi."

"Espoo kaiketi on kaksikielinen kaupunki. Mutta nimien pitää olla käännöksiä toisistaan. Ei mitään *Suomenlahdentie/Finnviksvägen*-juttuja, kiitos. Toisaalta ei myöskään väännöksiä *Kumpyölin* tapaan.

Poikkeavat, jopa virheelliset käsitykset koskevat erityisesti sellaisia kadunnimiä, jotka on muodostettu yksikielisen perinteisen paikannimen pohjalta. Alle on poimittu esimerkkejä kysymyksen 10 lisäksi myös muiden kysymysten vastauksista:

"Kaikille ruotsinkielisille nimille pitäisi tehdä hyvä suomenkielinen vastine. Ei siten, että ruotsinkielisen nimen perään lisätään *-tie* tai *-katu*."

"Hyviä ovat puhtaasti suomenkieliset nimet. Kaikista huonoimmat ja todella ÄRSYTTÄVÄT ovat ruotsinkieliset tienimet joihin loppuun on vain laitettu suomen sana *-tie*."

"En haluaisi nähdä hölmöjä käännöksiä kuten Nuuksiossa sijaitseva *'Ruuhijärventie - Ruuhijärvivägen'*. Jos käännetään, käännetään kunnolla."

"Periaatteessa kyllä [jokaisella kadulla oltava suomen- ja ruotsinkielinen nimi], joskus on vain helpompi muuttaa *tie vägen*-sanaksi tai päinvastoin."

"Ruotsinkielinen nimi tuntuu turhalta, jos ainoastaan yleisnimiosa voidaan kääntää/käännetään ruotsiksi (*Kalevalantie - Kalevalavägen*)"

"- - Mielelläni täydentäisin virkettä muotoon "Kaikilla kaduilla Espoossa on oltava kunnollinen suomen- ja ruotsinkielinen nimi." Ei siis muotoja *Harakkatie-Harakkavägen* eikä jatkossa myöskään paikkoja, joiden ainoa nimi on *Bemböle*."

" [Ollaksentie on] Tylsä. Ruotsiksi melkein sama."

"*OXFOTINTIE, -kuja* jne. - - Nyt se lausutaan kuten 'Oxford' eikä kukaan varmaan ymmärrä koko tien nimeä.. Vaan mielestäni *oxfot* ('uksfuut') on samaa sarjaa kuin *kofot* ('kuufuut') suomeksi siis sorkkarauta, jossain kai myös kuokka. Eikö vaan sopisi työkalun nimiseksi tieksi sinne lato, niittuosastoon. - - OLEN TODELLA PITKÄÄN POHTINUT TÄTÄ *OXFOTINTIE-PROBLEEMATIikkaa*, JOKA MIELESTÄNI ON VARSIN NOLO KIELIKÖMMÄHDYS. SIINÄ NIMIENKÄÄNTÄJÄ ON ILMEISESTI LUULLUT SANAA *OXFOT* JOKSIKIN PAIKAN TAI HENKILÖN NIMEKSI EIKÄ TYÖVÄLINEEKSI.- -"

"On Alberganesplanadi [jäänyt mieleen Espoon kadunnimistä]!!! KUKA on vastuussa tästä nimestä? Haluan sen todella tietää! Kuljen tuota tietä päivittäin ja tämä suututtaa joka ikinen päivä. Siis tienimi on ensin suomeksi: Alberganesplanadi ja sitten ruotsiksi Albergaesplanad!!! Mitä ihmettä!!! Tuota ns. suomenkielistä tien nimeä en osannut edes lukea ensin vaan piti oikein pysähtyä ja tavata se! Varsinainen kukkanen! Tämä tienimi pitäisi korjata välittömästi! - - Kumma ettei tämä mene toisinpäin. Miksi ei ole olemassa sitten ruotsinkielistä nimeä *LEPPÄVAARAVÄGEN?*"

"Kehä I:n eteläosa, Hagalundintie, on myös omituinen yhdistelmä ruotsin ja suomen kieltä."

Espoossa esimerkiksi *Storgårdintie – Storgårdsvägen* on muodostettu tilannimen *Storgård* pohjalta ja *Saarijärventie – Saarijärvivägen* saarennimen *Saarijärvi* pohjalta. Nimeä *Storgård* ei voi suomenkielisessä kadunnimessä kääntää esimerkiksi "Isokitaloksi", sillä tie ei johda paikkaan nimeltä "Isotalo". Myös Saarijärvi on tunnettu vain *Saarijärvenä*. Jos yksikielinen vanha nimi käännetään kadunnimessä, ei käännetty variantti enää viittaa olemassa olevaan kohteeseen. Kadunnimien muodostustapaa, jossa yksikielistä paikannimeä ei käännetä, on toimivana ja kielellisesti oikeana korostanut Peter Slotte. Hän toteaa, ettei ole olemassa mitään sellaista sääntöä

tai lakia, jonka mukaan jokaisen nimenosan olisi oltava suomea, jotta nimi olisi suomenkielinen tai vastaavasti ruotsia, jotta nimi olisi ruotsinkielinen. (Slotte 1999: 139–140.) Nimityypit *Storgårdintie* ja *Saarijärvivägen* ovat siis täysin korrekkeja ja nimenomaan oikeita, vaikka osa kyselyyn vastaajista mieltää ne virheellisiksi. *Oxfot Oxfotintiessä* siis todellakin on tilannimi eikä työväline, ja nimenmuodostustapa toimii myös niin päin, että yksikielisen suomenkielisen nimen pohjalta muodostetaan ruotsinkielisiä kadunnimiä. Yleisestä asenteesta poiketen eräs vastaaja ehdottaa, että tällaista nimenantotapaa voisi käyttää myös kokonaan uusia nimiä muodostettaessa ja toinen pitää käytäntöä hyvänä, joskaan hän ei miellä nimityyppiä "aidosti" suomen- tai ruotsinkieliseksi:

"Kaikilla kaduilla Espoossa tulisi olla suomenkielinen nimi. Ruotsinkielinen nimi voitaisiin muodostaa lisäämällä suomenkielisen perään sana *väg* tai *gata* silloin kun ei ole ennestään ruotsinkielistä nimeä eikä mitään historiallista syytä ruotsinkieliselle nimelle."

"Tosin vakiintuneen yksikielisen paikannimen pohjalta tehtyä kadunnimeä ei tarvitse välttämättä kääntää, mutta sillakin tulisi olla suomenkielinen pääte, esim. *Sävasundintie* hyvä."

7.4. Yhteenvetoa

Asukkaat suhtautuvat kadunnimistön kaksikielisyyteen hyvin eri tavoin. Suurimman osan mielestä kadunnimien tulee olla aina sekä suomeksi että ruotsiksi lähinnä siksi, että Espoo on virallisesti kaksikielinen kunta ja Suomi kaksikielinen maa. Hiukan pienemmän joukon mielestä rinnakkaiset nimet aiheuttavat ylimääräistä vaivaa ja jopa sekaannusta. Heistä osa olettaa kaikkien espoolaisten osaavan sen verran sekä suomea että ruotsia, että turhia rinnakkaisnimiä ei aina tarvitse muodostaa vanhojen yksikielisten paikannimien liitynnäisille. Hiukan enemmän on kuitenkin niitä, joiden mielestä pelkät suomenkieliset kadunnimet riittävät: ruotsinkielisten asukkaiden osuus on pieni ja heistä valtaosa osaa hyvin suomen kieltä. Kaikki eivät vaikuta ymmärtävän, että suuri osa Espoon nimistöä perustuu perinnäisiin ruotsinkielisiin paikannimiin.

Esimerkkeinä kaksikielisyydestä on annettu runsaasti alueennimiä, mihin vaikuttanee epäonnistuneina pidettyjen vanhojen kaupunginosanimien *Kumpyöli* ja *Puotinen* tunnettuus ympäri Espoota. Mukaelmanimiä pidetään yleensä ei-toivottuina "väännöksinä". Jos nimipari on merkitykseltään hämärtynyt, oletetaan toisinaan virheellisesti suomenkielisen nimen olevan alkuperäinen, ruotsinkielisen mukaelma. Monet eivät ymmärrä periaatetta yksikielisen paikannimen

pohjalta muodostettavista kadunnimistä. Nimityyppiä *Storgårdintie*, *Saarijärvivägen* pidetään virheellisenä, puutteellisesti käännettynä, ja nimivastineiden toivotaan olevan toistensa suoria käännöksiä. Kaksikielinen nimistönsuunnittelun ei kuitenkaan missään nimessä ole tarkoitus olla mekaanista kääntämistä, jollaisena jotkut vastaajat sen näyttävät ymmärtävän.

8. MIELEEN JÄÄNEET ESPOON KADUNNIMET

Kysymyksessä 13 kysytään, onko jokin Espoon kadunnimi jäänyt erityisesti vastaajan mieleen ja jos on, niin miksi. Kaikista vastaajista 85 (63 %) on vastannut kysymykseen kolmetoista. Avoin kysymys on saanut eräältä miesvastaajalta myös kritiikkiä: "Kysymys on aika epämääräinen. Jos ei osaa muotoilla kunnon kysymystä, pitäisi selittää, mitä sillä haluaa saada irti." Totta on, että kysymyksestä saadut vastaukset ovat melko hajanaisia ja liittyvät moniin jo edellä käsiteltyihin aiheisiin, erityisesti mielipiteisiin hyvistä ja huonoista kadunnimistä. Kysymyksen tarkoituksena ei kuitenkaan ollut kerätä jotakin spesifiä tietoa, vaan kartoittaa erilaisia nimenkäyttäjien havaintoja, mielikuvia ja muistoja, jotka saattaisivat tuoda lisätietoa espooilaisten kadunnimiä koskeviin mielipiteisiin.

Usein vastaajan mieleen on painunut oma nykyinen tai vanha osoitenimi. Lisäksi suurin osa mieleen painuneina mainituista kadunnimistä on vastaajan kotikaupunginosasta tai muilta lähialueilta. Vaikka nimistön on siis toimittava nyky-yhteiskunnassa varsin laajassa mittakaavassa, ei tavallinen nimenkäyttäjä kuitenkaan tarvitse elämänpiirinsä ulkopuolella sijaitsevien paikkojen nimiä kuin satunnaisesti. Kiinnostus kohdistunee ennen kaikkea oman asuinalueen nimistöön.

Vaikka vastaajat ovat tietoisia kadunnimien epäkohdista ja antavat kysymykseen 7 "Millaiset kadunnimet ovat mielestäsi hyviä, millaiset huonoja?" huomattavasti enemmän esimerkkejä huonoista kuin hyvistä kadunnimistä, on valtaosa mieleen jääneistä nimistä kuitenkin sellaisia, joihin nimenkäyttäjät suhtautuu positiivisesti. Yhteensä 48 vastaajaa kertoo positiivisista muistiin jääneistä nimistä, kun taas ärsyttävistä ja epäonnistuneista mieleen jäävistä nimistä kirjoittaa 18 vastaajaa. Positiivisia mieleen painuneita nimiä saattaa yksi vastaaja mainita useitakin. 30 vastauksesta ei voi varmasti sanoa, onko mieleen jäänyt nimi vastaajasta sen kummemmin hyvä kuin huonokaan. Vastaaja saattaa todeta pelkästään, mitä kautta nimi on jäänyt mieleen. Kovin negatiivisesti näistä vastaajista tuskin kukaan nimeen kuitenkaan suhtautuu, sillä negatiiviset

mietteet tuotaisiin luultavasti huomattavasti vahvemmin ilmi. Joissakin vastauksissa on mainittu kokonaisia aihepiirejä, eikä vain yksittäisiä mieleen jääneitä nimiä. Alla listattuna kaikki vastaajien mieleen jääneet kadunnimet (118 nimeä) ja kadunnimien aihepiirit:

Positiivisina mieleen jääneet kadunnimet:

Aallokko (2 vastaajaa)
Aallonharja
Aallonhuippu (2 vastaajaa)
Aallonkohina
Aallontaite
Aalto
Aamutähti
Aarnivalkeantie (2 vastaajaa)
Amiraalin puistotie
Esplanadi
Gräsantie
Harakantie
Heiniemi
Humiseva
Hyljeouri
Ilomäentie
Jämeräntaival (2 vastaajaa)
Jänismetsäntie
Kala-Matti
Kalevalantie
Katri Valan tie
Keskiyöntie
Kiertotie
Kukkaromäki
Kuninkaantie
Leppärousku
Liplatus (2 vastaajaa)
Louhentie
Maapallokatu [oikeasti Maapallonkatu]
Merenkäynti
Meripoiju
Merisaapas (2 vastaajaa)
Meriusva
Merivalkama
Merivirta
Mielikinviita
Mustarousku
Mäntytie
Mäntyviita
Nassakkakuja
Piispanportti
Pikkulinnunreitti

Pohjantie
Purolaakso
Purolehto
Päärynäpolku
Ramsaynkuja
Sateenkaari
Sikurimyllytie
Suoratie
Sähköinsinöörikillankatu
Tapionraitti
Tietäjätie
Tuulantei – Doolandej
Tähdenlennontie
Tähtikalliontie
Vanha Kirkkotie
Vanha Kuninkaantie [oikeasti Kuninkaantie?]
Westendin puistotie
Ville Vallgrénin tie
Ylistörmä
Örkkiniityntie (5 vastaajaa)

Karhusuon *karhu*-nimet
 Kaukalahden nimet
 Kivenlahden meriaiheiset nimet (3 vastaajaa)
 Lintuvaaran lintuaiheiset nimet (2 vastaajaa)
 Olarin alueen nimet (2 vastaajaa)
 Olarin avaruusaiheiset nimet (2 vastaajaa)
 Pihlajarinteen pihlaja-aiheiset nimet
 Perkkaan sotanimet
 Tapiolan Kalevala-aiheiset nimet
 Tapiolan mytologiaan liittyvät nimet
 Tapiolan tiennimet
 Ylä-Kivenlahden nimet
 örkki-aiheiset nimet

Negatiivisina mieleen jääneet kadunnimet:

Alberganesplanadi
Amiraalin puistotie
Avaruuskatu
Avaruusrata
Haarakuja
Harakkatie – Harakkavägen [po. Harakantie]
Humiseva
Hösmärinkuja
Kuunkatu
Löydösmäki
Löykinniementie [oikeasti Löykkiniemi]
Meteorinkatu

Neljäs huvilatie
Neljäs järvikuja
Neljästie
Nettaantie
Perusmäki
Punametsä
Röyläntie
Snettansintie
Sotaorvontie
Tegelhagen
Vanharaide – Gamla banan
Äraportti (2 vastaajaa)
Örkkimestarintie [tällaista nimeä ei ole, vrt. *Örkkiniityntie*, *Örkki-ukon kuja*]
Örkkiniityntie (2 vastaajaa)

Leppävaaran keskuksen nimet

Muut mieleen jääneet kadunnimet

Aallokko
Alakartanontie
Itsehallinnontie
Jorma Ollilan tie
Kalaonnontie (2 vastaajaa)
Kiuastie
Kruununkuja
Kylänportti
Lars Sonkin kaari [po. *Sonckin*]
Maailman-Matti
Mankkaantie
Matinraitti
Menninkäisentie
Miekka (2 vastaajaa)
Mirjankuja
Ohrakuja
Päivänkakkarrantie
Ratapölkky
Retuperä
Ruiskuja
Saab-tie
Siipi
Sulka
Tarvontie
Tonttumuorinkuja
Variksenkuja
Vemmelsäärentie
Vitikka
Yläkartanontie
Yölinnuntie

Örkkiniityntie (4 vastaajaa)

Espoonlahden merelliset nimet

Kivenlahden nimet

Olarin avaruusaiheiset nimet (2 vastaajaa)

Positiivisina mieleen jääneitä nimiä on yhteensä 61 (52 % kaikista mieleen painuneina mainituista nimistä) ja negatiivisina mieleen jääneitä 26 (22 %). Muita muistiin jääneitä kadunnimiä on 31 (26 %). Muutamissa vastauksissa on mainittu kadunnimien lisäksi muitakin mieleen painuneita nimiä: *Kaskenkaataja* (pysäkki), *Irislahti*, *Pisa*, *Tontunmäki*, *Örkkiniitty*, *Nissiniku* [Nissniku on talo Kirkkonummella] ja *Tattitori*. Yhdeksän nimeä on maininnut useampi kuin yksi vastaaja.

Kaikkein mieleenpainuvimpana espoolaisena kadunnimenä erottuu kiistelty *Örkkiniityntie*, joka mainitaan mieleen jääneenä 11 kertaa. Lisäksi yksi vastaaja mainitsee yleisemmin *örkki*-aiheiset nimet ja toinen muistelee mieleen jääneenä nimeä *Örkkimestarintie*. Tällaista *örkki*-alkuista nimeä ei kuitenkaan ole ollut suunnitelmissa tai käytössä. *Örkkiniityntien* on tosin moni saattanut muistaa siksikin, että se oli yhtenä esimerkkinimenä kyselyn esittelytekstissä. Valtaosa vastaajista suhtautuu nimeen neutraalisti (neljä vastaajaa) tai positiivisesti (viisi vastaajaa). Nimeä kuvaillaan hauskaksi, mainioksi, yksilölliseksi ja kaikkien tuntemaksi. Toisaalta sitä pidetään myös rumana nimenä ja tiennimeksi sopimattomana. Yhteys Kersti Juvan suomentamaan J. R. R. Tolkienin kirjaan *Taru sormusten herrasta* pohdituttaa:

"*Örkkiniityntie!* eikös se liity tuohon *Taru Sormusten Herrasta* -kirjaan?"

"*Örkkiniityntie*, tulee mieleen *Taru sormusten herrasta*."

"*Örkkiniityntie*. Se herättää kysymyksen, mistä örkeistä on kysymys ja onko paikalla joskus ollut semmoisia."

Kadunnimi johtuu suonnimistä *Örke*, *Örkekärret* ja myöhemmästä niitynnimestä *Örkiängen*. Vanhin asiakirjatieto *Örke*-nimestä on jo vuodelta 1773. Nimen etymologia on epävarma, mutta nimi saattaa sisältää suomen kielen appellatiivin *orko* 'notko'. Keskimaan örkkien – Tolkienin luomien taruolentojen – kanssa nimellä ei kuitenkaan ole mitään tekemistä. Myöskään suomentaja Kersti Juva ei ole ollut tietoinen Espoon vanhoista paikannimistä sopivaa vastinetta englanninkieliselle *orc*-sanalle luodessaan.

Myös nimet *Amiraalin puistotie* ja *Harakantie* jakavat *Örkkiniityntien* tapaan kyselyyn osallistuneiden mielipiteitä. Amiraalin puistotie on siellä asuvan mielestä tyylikäs nimi, toisen vastaajan mukaan se taas "vaikuttaa Espoonlahden suurien teiden ympäristön kasvojenkohotusyritykseltä". *Harakantie* jää vastaajan mukaan mieleen, koska se on hauska, kertoo alueen historiasta, synnyttää uteliaita kysymyksiäkin ja toimii kaikkialla maailmassa. Toinen vastaaja pitää nimen ruotsinkielistä muotoa *Harakkavägen* epäonnistuneen käännöksenä. *Humiseva* esiintyy niin ikään sekä positiivisina että negatiivisina mieleen jääneiden nimien listalla. Nimen on kuitenkin maininnut vain yksi vastaaja, mutta hän toteaa: "Omalla alueellani *Humiseva* kuulostaa hauskalta, mutta osoitteena olisi parempi esim. *Humisevantie*."

Jo aiemmin on tullut ilmi Olarin nimistön saama huomio kyselyssä. Ei siis ole yllätys, että Olarin aihepiirinimet mainitaan mieleen painuneina kuudessa vastauksessa. Kaikissa vastauksissa aihepiiriin suhtaudutaan onnistuneena tai neutraalisti. Sen sijaan yksittäisiä negatiivisina mieleen jääneitä Olarin avaruusaihepiirin nimiä kyllä mainitaan. Esimerkkejä:

"Olarin avaruusteema."

"Olarissa on kivat avaruusaiheiset jutut - -"

"Olarissa on hauskoja avaruus-nimiä, esim. maapallokatu [oikeasti Maapallonkatu]."

"- - Olarin Avaruusrata on ehkä typerin näkemäni kadunnimi."

"Olarin/Kuitinmäen alueen Kuunkatu, Avaruuskatu jne on jotenkin hakemalla haettuja eikä sovi ympäristöönkään."

"*Meteorinkatu*. Se sekoitetaan usein *Meteorinrataan* [vastaajan kotikatu]"

8.1. Positiivisina ja neutraaleina mieleen jääneet kadunnimet

Nimenkäyttäjien suhtautuminen oman kotikadunnimeen osoittaa, että Kivenlahden (tai koko Espoonlahden) meriaiheisista nimistä pidetään lähes poikkeuksetta. Myös positiivisina mieleen jääneiden kadunnimien joukossa on runsaasti Espoonlahden meriaiheista nimistöä. Edellä mainitun *Amiraalin puistotien* lisäksi yhteensä 12 nimeä, joista yksi on kevyen liikenteen väylän nimi (*Liplatus*). Vastaajia, joiden mieleen nämä meriaiheiset nimet ovat erityisesti jääneet, on yksitoista.

Muutama on maininnut vain aihepiirin ja toisaalta jotkut useita positiivisena mieleen painuneita Kivenlahden kadunnimiä. Lisäksi kolme vastausta on säilyttään neutraaleja. Esimerkkejä:

"aika paljon aluetta kuvaavia nimiä on esim kivenlahdessa, mistä pidän - -"

"Ylä-Kivenlahden alue kokonaisuudessaan. On ihana asua alueella, jolla on niin kaunis nimistö. Esim *Aallonkohina, Aalto, Aallontaite, Aallonharja, Aallonhuippu, Merivirta, Merenkäynti, Meriusva.*"

"Pidän kotikaupunginosani (Kivenlahden) hauskoista, meriaiheisista nimistä: *Meripoiju, Liplatus, Aallonhuippu* jne."

"*Merisaapas* on hauska nimi - oikeastaan ihan poskettoman hauska. En tiedä miten toimii kadunnimenä mutta mieleen on jäänyt..."

"merelliset asuin Espoonlahden alueella aikaisemmin"

"Lisäksi kadunnimet ilman -katu tai -tie lisäkettä jäävät paremmin mieleen esim. *Merivalkama, Aallokko* jne.."

Toisen hyvien, mieleenpainuvien kadunnimien ryhmän muodostavat Tapiolan kadunnimet. Positiivisena mieleen jäävänä aihepiirinä Tapiolan nimistö on mainittu kolmesti ja lisäksi on mainittu yksittäisiä muistiin jääneitä nimiä:

" Lapsena äidin tuttu asui Aarnivalkeantiellä. Upea nimi; kun näin sen tuntui, että nyt on tultu johonkin upeaan ja arvokkaaseen paikkaan, vanhojen tarujen maailmaan."

" Tapiolan Kalevala-aiheiset nimet ovat hauskoja. *Aarnivalkeantie* esimerkiksi. Samoin on jäänyt mieleen *Kaskenkaataja* -niminen bussipysäkki - kerrassaan mainio"

" Tapiolan tiennimet ovat hyviä (*Louhentie, Kalevalantie, Pohjantie*)."

"On: *Mielikinviita*, koska se kuulostaa kauniilta ja sopii hyvin tapiolalaisen kadun nimeksi."

"*Sateenkaari* tuossa Tapiolassa on oikein kaunis. Siksi, koska se on niin kaunis."

"On kiva, kun teillä on erilaisia päätteitä perinteisten -tie, -katu, -kuja lisäksi. Esim. *Tapionraitti*"

Otaniemen kadunnimistä vastaajien mieleen ovat jääneet *Jämeräntaival*, joka on "mukavan teekkarihenkinen" tai "kuvaa melko hyvin teekkarihenkeä" ja *Retuperä*. Lisäksi on mainittu kaksi muutakin kadunnimeä, jotka virallisina niminä kuitenkin eivät ole käytössä:

"*Sähköinsinöörikillankatu* Otaniemessä, koska ainakin aikoinaan kyltissä luki ruotsiksi 'samma på svenska'. Kertoo hausalla tavalla k.o. alueesta ja teekkarihuumorista. Omaleimainen juttu."

"Otaniemessä on yksi kujanpätkä nimetty legendaarisen teekkaripalvelutyöntekijän Tuula Ilmeksen mukaan *Tuulantei - Doolandej*. Se on paikallishistoriaa. - -"

Teekkarien arkistonhoitaja Tiina Metson mukaan kumpikaan nimi ei ole aktiivisessa käytössä, vaan niiden taustalla on teekkarihuumori. *Sähköinsinöörikillankatu* johtuu sähköinsinöörikillan ja konemieskillan välisestä kaksinkamppailusta ja pilailusta. Nimi lienee annettu – ja kyltti pystytetty – jonnekin sähköosaston läheisyyteen "vuosijuhlahajana" sähköinsinööreille, joilla ei teekkareiden käsitysten mukaan ole omaa virallista katua Otaniemessä (vrt. Konemiehentie, kuitenkin myös Sähkämiehentie on Otaniemessä). Sittemmin tämä kertakäyttöpilaksi tarkoitettu nimi on kadonnut katukuvasta ja korvautunut uusilla vastaavanlaisilla. *Tuulantei – Doolandej* on annettu sihteeristön tiloista Otaniemen ostoskeskukseen vievien portaiden nimeksi vuonna 2005. Se on yleisesti tunnettu nimi, mutta käytössä harvinainen. Tiina Metso kertoo, että Otaniemeen ilmestyy "säännöllisen epäsäännöllisesti" uusia paikannimiä ja paikannimikylttejä. Näiden epävirallisten teekkarinimien lisäksi yksi mieleen jääneenä mainittu kadunnimi on fiktiivinen. Vastaaja toteaa: "Olikohan se *Jorma Ollilan tie* vain näinköhän enneunta?" Epäselväksi jää, muisteleeko vastaaja tosissaan *Jorma Ollilan tien* löytyvän Espoosta, vai ehdottaako hän tällaista nimeä.

Mieleen jääneinä on mainittu myös vanhoja, käytöstä poistuneita kadunnimiä. Tämä tukee sitä aiemmin ilmi tullutta kuvaa, että asukkaat pitävät alkuperäisistä nimistä, vieroksuvat nimenmuutoksia ja sopeutuvat uusiin nimiin hitaasti:

"Nykyinen *Lars Sonkin kaari* [po. Sonckin]. Se oli aikoinaan *Itsehallinnontie*! Lapsuuden kotini on yksi niistä suojelluista huviloista! Silloin talon omisti Syöpäsäätiö. Olen syntynyt 1970 ja muutimme Vantaalle 1979. Takaisin Espooseen olen tullut 1992 =)"

"Laurinlahdessa oli 70-luvulla katu ILOMÄENTIE. - -"

"*Variksenkuja* (alkuperäinen katu Leppävaarassa jota ei enää ole edes olemassa) Se oli minun ensimmäinen osoitteeni Espoossa"

"*Esplanadi, Suoratie, Mäntyte, Gräsantie, Westendin puistotie, Kiertotie* jne. [Hiiralankaaren asukas toivoo Westendin vanhat kadunnimet takaisin käyttöön]"

Asukkaiden muutosvastarinta kohdistuu kahdessa vastauksessa liikenneverkon muutoksiin. Erään asukkaan mieleen on jäänyt Matinkylän *Mirjankuja*, "joka katkaistiin" kun taas toinen toteaa, että Katri Valan tietä "on kyllä hävyttömästi nyrhitty niin, että se on nyt alkuperäiseen verrattuna huomattavasti lyhennetty".

Mielenkiintoista on, että kolmen vastaajan mieleen on positiivisena jäänyt muistonimi. Muistonimeämistähän pidetään huomattavasti muita nimeämistapoja huonompana ja muistonimiä annettiin usein esimerkkiniminä epäonnistuneista osoitenimistä. Seuraavat kolme vastaajaa kuuluvat kuitenkin niihin, jotka suhtautuivat muistonimeämiseen suopeasti myös aiempien kysymysten yhteydessä. He ovat lisäksi korostaneet muissa vastauksissaan kadunnimien ja historian yhteyden tärkeyttä:

"*Ville Vallgrenin tie*. Aiemmin asuin Laajalahdessa ja usein vierailin Tarvaspäässä. Matkan varrella huomasin em. tien. Minusta se sopii "taiteilijaympäristöön"."

"*Ramsaynkuja*. Sopii hyvin alueen historiaan, helppo muistaa."

"- - Toinen hyvä on *Katri Valan tie* (jota on kyllä hävyttömästi nyrhitty niin, että se on nyt alkuperäiseen verrattuna huomattavasti lyhennetty). Kaikkien lintusten keskellä yht'äkkiä naisen nimi: kuka hän on? miksi juuri täällä? Kun vastaukset on löydetty, nimestä muodostuu hienosti arvoa antava yksityiskohta muuten hieman (nimistöltäänkin) mitättömäksi jäävälle alueelle."

Monia positiivisena mieleen jääneitä nimiä tai aihepiirejä kuvataan kauniiksi, hauskoiksi tai muuten miellyttäväksi nimiksi. Hauskuus vaikuttaa olevan selvästi yleisempi mieleen jäävien kuin hyvinä pidettyjen kadunnimien ominaisuuksina. Esimerkkejä:

"- - kivenlahdessa meriaihe on hauska. - -"

"Tapiolan Kalevala-aiheiset nimet ovat hauskoja. - -"

"*Örkkiniityntie* :) Todella hauska nimi."

"Kyllä nää örkkiaiheiset jäi heti mieleen ja niistä tulee oikein hyvälle tuulelle."

"no sen verran pitää vetää kotiinpäin, että vanha kunnon *örkkiniityntie* on mainio :)"

"*Heiniemi* Järvenperässä kuulostaa hauskalta! - -"

"*Kala-Matti*: hauskan kuuloinen, hellyttävä. *Nassakkakuja*: istuu suuhun, en tiedä mitä *Nassakka* tarkoittaa "

"- - Vanha kotikatu *Keskiyöntie* on mielestäni todella kaunis nimi."

"*Mäntyviita*. Kuulostaa kauniilta."

"*Tähtikalliontie, Tähdennontie, Aamutähti* Kivoja nimiä"

"*Sikurimylyntie* tuossa naapurissa kuulostaa mukavalta ja kotoiselta. Sinne yritti kerran pitkä rekka, melkein päitempi kuin koko tienpätkä. Hauska muisto."

"*Kukkaromäki* - se on vaan aika hieno paikan nimi"

"*Kuninkaantie* parhaiten. Lisäksi esim. *Vanha Kirkkotie* on mielenkiintoinen."

"*Vanha Kuninkaantie* [Kuninkaantie?] on ehdoton suosikkini, koska siitä oikein henkii alueen vanha historia."

Hyvien ominaisuuksien lisäksi nimet ovat saattaneet jäädä mieleen myös monien muiden seikkojen ja sattumien takia. Esimerkkejä vastauksista, joista ei suoraan ilmene vastaajan suhtautumista kadunnimen onnistuneisuuteen:

"*Alakartanontie* ja *Yläkartanontie*. Niillä asui aikanaan paljon tuttuja."

"- - *Ruiskuja* Vanhassakartanossa taas vaikuttaa sanaleikiltä (saako sieltä kastelukannujakin?), mutta viereinen *Ohrakuja* kertoo asiayhteyden."

"*Kalaonntie*. Asuin kyseisellä kadulla ja aina kysyttiin, onko kalaonnea."

"- -Eivät *Örkkiniitty, Tonttumuorinkuja* tai *Yölinnuntiekään* niitä tavallisimpia ole."

"*Mankkaantie* ja *Kruununkuja*, koska asuin lapsena siellä (siis sama koti, kaksi eri osoitetta). "

"*Päivänkakkaran tie*. Pekka Puupää asui muistaakseni siellä sarjakuvassa. Lapsena asuin *Menninkäisentiellä*."

"*Matinraitti*, jossa olen asunut. =)"

"*Saab-tie*. Mahtaako olla ostettu?"

"*tarvon tie*. eka moottoritie"

"*Vemmelsäärentie* nauratti lapsena."

"*Kiuastie* = erikoinen"

Huomionarvoista on, että moni mieleen painuneista nimistä on vertailunimiä. Yhteensä vertailunimiä on 61:stä onnistuneina mieleen jääneistä nimistä 17 (28 %). Lisäksi neutraaleiden vastausten mieleen jääneinä mainituista nimistä vertailunimiä on 8 (26 %). Muuhun paikan lajiin viittaavia nimiä on vähemmän, positiivisina mieleen jääneistä nimistä 9 (15 %). Niiden perusosista huomiota kiinnittää harvinainen *viita* 'tiheä lehtipuumetsä t. vesakko' (NSSK); sekä *Mielikinviita* että *Mäntyviita* on mainittu kauniina mieleen jääneinä niminä. Muutama ottaa vastauksessaan kantaa nimien rakenteeseen. Nimenkäyttäjät ovat huomanneet, että perinteisestä kadunnimityypistä poikkeavat nimet jäävät helpommin mieleen. Vastausten perusteella vertailunimillä on siis kiistatta positiivisiakin puolia, vaikka nimien toimivuutta pohdiskellaan:

"*Aallokko*. Ei tunnu oikealta osoitteelta, mutta on silti jäänyt mieleen."

"Omalla alueellani *Humiseva* kuulostaa hauskalta, mutta osoitteena olisi parempi esim. *Humisevantie*."

"Voisi olla kivaa asua esim. Leppärousku 1:ssä tai miksei Mustarouskussakin. - -"

"*Merisaapas* on hauska nimi - oikeastaan ihan poskettoman hauska. En tiedä miten toimii kadunnimenä mutta mieleen on jäänyt..."

"*Miekka* (Perkkaalla). Se on perin omintakeinen tien nimi."

"Kaikki kujanpätkät, joiden nimet ovat sanoja sellaisenaan. *Miekka* Perkkaalla, *Retuperä* Otaniemessä, *Ratapölkky* Vallikalliossa, *Sulka* ja *Siipi* Lintuvaarassa."

"*Piispanportti* ja *Ylistörmä* esimerkiksi. Mieleeni jäävät lyhyet ja ytimekkäät kadunnimet ja erityisesti nimet, joissa ei ole sanaa *katu*. Mielestäni on luovaa käyttää katujen niminä muitakin kuin *-katu* päätteisiä sanoja."

"On kiva, kun teillä on erilaisia päätteitä perinteisten *-tie*, *-katu*, *-kuja* lisäksi. Esim. *Tapionraitti*. Tai joku *-polku*. Mieleen on jäänyt *Merisaapas* Kivenlahdessa. - -"

"*Vitikka*, koska siitä puuttuu *tie*, *katu* tms. Se kuulostaa sukunimeltä ja enemmän paikalta kuin kadulta. Se jäi ensi kuulemalta mieleen."

8.2. Negatiivisina mieleen jääneet kadunnimet

Negatiivisina mieleen jääneitä kadunnimiä on 26. Lisäksi eräs vastaaja, joka kehuu Kivenlahden ja Kauklahden nimistön aihepiirejä, mainitsee Leppävaaran nimistön: "mistä en pidä on esim uusi leppävaara, ne nimet ovat ihan pöllöjä."

Neljä nimeä on jäänyt mieleen siksi, että ne sekoittuvat muihin kadunnimiin eivätkä siis ole parhaalla mahdollisella tavalla paikantavia:

"*Meteorinkatu*. Se sekoitetaan usein *Meteorinrataan*."

"*Neljäs huvilatie*, *Neljästie*, *Neljäs järvikuja*! Kotikatuni Neljäs huvilatie 16 vuotta, nimet vieraskuntalaisilta usein sekaisin."

Lisäksi neljä kadunnimeä on jäänyt mieleen, koska ne eivät nimenkäyttäjien mielestä oikein sovi kyseiselle paikalle. Yksi näistä nimistä, *Haarakuja*, on vanhaa nimeä korvaava uudempi nimi, joihin tyypillisestikin suhtaudutaan vieroksuen. Vuodesta 1975 opaskartassa ollut *Haarakuja* kuitenkin on aiheeltaan merellinen, sillä se liittyy ankkurin ja sen osien aihepiiriin. Esimerkit:

"*Amiraalin puistotie* vaikuttaa Espoonlahden suurien teiden ympäristön kasvojenkohotusyritykseltä."

"Laurinlahdessa oli 70-luvulla katu ILOMÄENTIE. Olisi kiva tietää, kenen keksintö oli nimetä ko katu HAARAKUJAKSI? Perusteluja ei tarvinne arvailla. Muut Laurinlahden kadut ovat joko Laurinlahti -johdannaisia tai merellisiä, *Haarakuja* ei istu kumpaankaan"

"Olarin/Kuitinmäen alueen *Kuunkatu*, *Avaruuskatu* jne on jotenkin hakemalla haettuja eikä sovi ympäristöönkään."

Kaksikielisyys on vaikuttanut siihen, että jotkut nimet ovat jääneet vastaajien mieleen. Hämmennystä aiheuttavat jälleen nimet *Röylä – Rödskog* ja *Punametsä – Brunskog* (vrt. s. 104–105). Kaksikielisyyttä käsittelevän luvun yhteydessä kävi ilmi, että yksikielisen paikannimen pohjalta muodostettua kadunnimeä pidetään melko usein virheellisenä käännöksenä. Kaksi tällaista nimeä on jäänyt asukkaiden mieliin juuri siksi, että he käsittävät nimet kielellisesti virheellisiksi. Lisäksi ärtymystä aiheuttaa pelkästään ruotsinkielinen *Tegelhagen*:

"- - Pohjois-Espoossa huvittaa aina kun *Punametsä* on *Brunskog* ja *Röyläntie* on *Rödsdogsvegen* (ei ole oikein käännökset osuneet kohdalleen)- -"

"On *Alberganesplanadi*!!! KUKA on vastuussa tästä nimestä? Haluan sen todella tietää! Kuljen tuota tietä päivittäin ja tämä suututtaa joka ikinen päivä. Siis tienimi on ensin suomeksi: *Alberganesplanadi* ja sitten ruotsiksi *Albergaesplanad*!!! Mitä ihmettä!!! Tuota ns. suomenkielistä tien nimeä en osannut edes lukea ensin vaan piti oikein pysähtyä ja tavata se! Varsinainen kukkanen! Tämä tienimi pitäisi korjata välittömästi!"

"- - Negatiivisesti mieleen on jäänyt edellä mainittu *Harakkatie* - *Harakkavägen*, nimenomaan typerän käännöksen takia."

"*Tegelhagen*. Vrt. ed. vastaus. [kaksikielisydestä: 'Tosin vakiintuneen yksikielisen paikannimen pohjalta tehtyä kadunnimeä ei tarvitse välttämättä kääntää, mutta silläkin tulisi olla suomenkielinen päätte, esim. Sävasundintie hyvä.] Olisi mielestäni pitänyt kääntää myös suomeksi - pelkkä ruotsinkielisyys suomenkielisten kadunnimien keskellä keinotekoisia kikkailua."

Näiden lisäksi eräs vastaaja pohtii Vanhanraiteen ruotsinkielistä nimeä: "*Gamla Banan* on suomeksi 'Vanha Raide' ja myös 'Vanha Banaani.'" Kaksikielisyyttä koskeva kommentti ei välttämättä ole kovin negatiivinen, sillä monimerkityksisyys saattaa olla vastaajasta lähinnä huvittavaa. Oikeinkirjoitus vaikuttaa kuitenkin häiritsevän vastaajaa: "Kilon *Vanharaide*/*Gamla Banan* - miksi 'Vanharaide' on yhteenkirjoitettuna?" Oikeinkirjoitussäännön mukaan kadunnimet kirjoitetaan kokonaan yhteen, kun määriteosana on adjektiivi ja perusosana yhdistämätön yhdyssana. Tällaisia kadunnimiä ovat Espoossa myös esimerkiksi nimet *Uusikuja* ja *Pitkänotko*.

Muutama nimi on jäänyt mieleen niiden rumuuden takia:

"Tämä *Röylä* ja *Löykinniementie* [oikeasti *Löykkiniemi*] ovat niitä pahimpia sanahirviöitä."

"*Örkkiniityntie*. - - on ruma - -"

"Ääkkösiä" sisältäviin nimiin suhtaudutaan karsaasti kahdessa muussakin vastauksessa. Myös nämä vastaajat saattavat pitää esimerkkeinä antamiaan mielenpainuneita nimiä rumina:

"On moniakini: *Äraportti*, *Örkkimestarintie*, *Hösmärinkuja* - tämänlaiset ovat ääriesimerkkejä nimityshölmöyksistä!"

"*Äraportti*. Espoolaisen kadunnimistösuunnittelun konkurssin kulminaatio."

Äänteellisen rumuuden lisäksi kadunnimi on saattanut jäädä mieleen sen epämiellyttävän merkityksen vuoksi. Eräällä vastaajalla kadunnimi tuo harvinaisen ikävästi mieleen henkilökohtaisen tragedian. Huomionarvoista on, että toisellakin vastaajalla *Löydösmäki* tuo mieleen lääkäriellä käynnin (ks. s. 71):

"*Örkkiniityntie. Sotaorvontie.* En haluaisi asua kummankaan varrella. Toinen on ruma ja toinen muuten vain surullinen."

"Kyllä. *Löydösmäki.* Asuin siellä 14 vuotta. Jo muuttaessani tuli mieleen sairaus, vaikka tiedänkin, että nimi perustuu Kuninkaantien läheisyyteen ja historiaan. Valitettavasti ihmiset eivät sillä tavoin ole tietoisia menneisyydestä. Sairastuin syöpään asuessani siellä. Joka kerta osoite iski kuin piiskan sivallus. Kun vielä eräs toimittaja kysyi, onko minulla huumorintajua, kun asun *löydösmäessä* ja sairastan syöpää. Se oli viimeinen tikki. Muutin pois."

Edellä mainittujen lisäksi *Örkkiniityntie* on erään vastaajan mielestä juuri Taru sormusten herrasta -mielleyhtymän takia täysin sopimaton tiennimeksi. *Avaruusrata* puolestaan on Tapiolan kadunnimiä kehuneen mukaan "ehkä typerin näkemäni kadunnimi". Snettansintien vanha ja uusi nimi kuulostavat ilmeisesti molemmat erään vastaajan mielestä epäonnistuneilta: "*Nettaantie*, joka on nykyisin *Snettansintie* - *Nettaakin* kuulosti mielestäni naurettavalta." *Humisevaa* hauskaksi kehunut arvosteleekin nimen perusosattomuutta. Erikoista on, että mieleen on jäänyt myös tylsäksi luonnehdittu *Perusmäki*, sillä tylsien nimien luulisi unohtuvan helposti. Vastaja tarkoittanee itse asiassa alueennimeä, sillä muutkaan vastauksen esimerkit eivät ole kadunnimiä.

8.3. Yhteenvetoa

Kaiken kaikkiaan espoolaisista kadunnimistä vastaajien mieliin on jäänyt enemmän onnistuneita ja positiivisia kuin ärsyttäviä ja epäonnistuneita nimiä. Positiivisesti mieleen jääneinä aihepiireinä erottuvat Espoonlahden meriaihepiiri ja Tapiolan mytologian aihepiiri. Olarin avaruusaiheiset nimet ovat jääneet mieleen vastaajasta riippuen sekä hyvässä että pahassa. Yksittäisistä nimistä monet muistavat erikoisen *Örkkiniityntien*, joka niin ikään jakaa täysin mielipiteitä. Myös rakenteeltaan erikoiset vertailunimet jäivät helposti nimenkäyttäjien mieleen. Muistiin jääneisiin vertailunimiin suhtaudutaan lähes poikkeuksetta positiivisesti. Negatiivisina mieleen ovat jääneet esimerkiksi sekaannuksia aiheuttavat, ympäristöstään irralliset sekä äänneasultaan tai merkitykseltään epämiellyttävät nimet.

9. KADUNNIMIEN EPÄKOHTIA JA ONGELMIA

Kyselylomakkeen kysymyksissä 14 ja 15 keskitytään Espoon kadunnimistön epäkohtiin. Kysymys 14 "Millaisia puutteita ja epäkohtia Espoon kadunnimissä mielestäsi on?" ja kysymys 15 "Ovatko Espoon kadunnimet joskus aiheuttaneet sinulle ongelmia tai sekaannuksia? Millaisia?" ovat osittain päällekkäisiä. Monet ovat kirjoittaneet kohtaan 15 ongelmista, vaikka eivät mitään epäkohtia edellisessä kysymyksessä olekaan maininneet. Kysymykseen 14 on vastannut 83 kyselyyn osallistunutta (62 %), joista 8 ei osaa kertoa Espoon kadunnimistön puutteita tai epäkohtia. Eräs toteaa positiivisesti mahdollisista epäkohdista: "Ei tietääkseni mitään." ja toinen puolestaan kirjoittaa kadunnimistä: "Keskimäärin aika hyviä." Yksi vastaaja esittää, että Espoossa pitäisi olla espoolaiset nimet. Kysymykseen 15 on puolestaan vastannut 93 (69 %), joista 18:lle Espoon kadunnimet eivät ole aiheuttaneet tai he eivät muista, että olisivat aiheuttaneet ongelmia tai sekaannuksia. Jopa 75 vastaajalle (56 %) kadunnimet ovat kuitenkin aiheuttaneet hankaluuksia. Mainitut hankaluudet ovat erilaisia: Joillekin on sattunut vakavampia sekaannuksia, joiden seurauksena ihmiset tai tavarat ovat menneet väärään osoitteeseen. Toisille nimet ovat tuottaneet esimerkiksi muistivaikeuksia tai niiden oikeinkirjoitusta on pitänyt tarkistaa. Osalle konkreettisia ongelmia ei välttämättä ole sattunut, vaan he pohtivat kysymyksessä 15, millainen nimeäminen saattaisi aiheuttaa ongelmia tai sekaannuksia.

9.1. Liika samankaltaisuus

Ehdottomasti yleisimpänä ongelmana erottuu Espoon kadunnimien liika samankaltaisuus. Epäkohtana tämän on maininnut 20 vastaajaa (24 % kysymykseen vastanneista) ja sekaannuksia tai ongelmia samankaltaisuus on aiheuttanut 36 asukkaalle (39 % kysymykseen vastanneista). Samankaltaisuudella voidaan tarkoittaa muun muassa liian monia ja samankaltaisia liittynäisiä:

"Ehkä silloin kun on samanalkuisia katuja, kujia, polkuja yms. vieri vieressä."

"sekaannukset *Pitkänkalliontie* ja *-tanhua* lähes päivittäisiä. Äitini asuu Pitkänkalliontiellä, joten tiedän että ongelma on molemminpuolinen ja jatkuva."

"Esimerkkinä *Nikunmäki* ja *Nikunmäentie*. Sanatko loppuneet kesken?"

"Joskus on ollut vaikea erottaa toisistaan muuten samanlaisia nimiä, joiden loppuosa ainoastaan eroaa. Sama alku, mutta lopussa *polku, tie, kuja, katu, törmä, tori* tms."

"Samalla alueella on harrastettu samoja nimiä, jolloin kukaan ei tiedä missä mikin on. Esim. *Ruuti*-sanalla alkavia kadunpätkiä on Mäkkylässä monia, samoin *Valli*-sanalla alkavia. Näitä pidän erittäin huonona. Edes samalla alueella asuva ei milloinkaan opi kysyjää neuvomaan missä mikin näistä tieosuuksista sijaitsee."

"*Kivenlahdenkatu* ja *Kivenlahdentie* menevät usein sekaisin. Kumpi olikaan kumpi!"

"Espoossa on aivan liian samanlaisia sekä alueiden että katujen nimiä. Ihmisille, jotka eivät tunne lainkaan Espoota ne aiheuttavat paljon hämmennystä ja "eksymistä". Muutin itse joku aika sitten Espoonlahden-keskukseen ja sekä itseäni että vieraitani on hämännyt jo Länsiväylää ajettaessa nimet *Espoonkeskus* (tänne ilmeisesti pitää kääntyä), sitten kylteissä esiintyy joko *Espoonlahti* tai *Espoonlahdenkeskus*. Erittäin "älytöntä/köyhää" on nimetä kaksi tietä (risteävät) samalla nimellä: esim. *Espoonlahdentie* ja *Espoonlahdenkatu* - yleensä ihmiset eivät kiinnitä huomiota oliko nimi -katu tai -tie loppuinen, vaan ovat varmoja, että löysivät oikean osoitteen. Sama ongelma *Kivenlahdentie* ja *Kivenlahdenkatu*, vielä kun tie/katu on pitkä ja mutkitteleva, ei osoitetta etsivän mieleenkään tule, että jossain lähellä on myös samanniminen tie/katu. Tällaisista nimistä tulisi toinen ehdottomasti nimetä uudelleen."

"Kyllä. Asuessani Matinkylässä oli kadunnimistöissä *Matinkatua*, *Matinraittia*, *Matinkulmaa* jne. Vieraita oli välistä hankala neuvoa, kun kaikki kadut tuntuivat heistä samannimisiltä."

Huomionarvoista on, että kaksi viimeksi mainittua kommenttia ovat Espoossa vasta alle vuoden asuneelta ja nykyiseltä porilaiselta. Espoo on liikenneverkoltaan laaja kaupunki, jossa suuren nimitarpeen vuoksi on käytettävä myös liitynnäisnimiä. Muiden kuntien nimistöön verrattuna liitynnäisten määrä saattaa tuntua Espoossa kohtuuttomalta. Eräs vastaaja viittaakin Espoon kaupunkirakenteeseen kadunnimien aiheuttamia ongelmia pohtiessaan:

"Espoo on niin suuri ja hajallaan että on kyllä katuhakemistosta katu etsittävä. Vanhojen alueitten nimiä paremmin muistaa."

Alueen historiaan ja toisiinsa liittyvät aihepiirinimet ovat suosittuja kadunnimiä. Kuitenkin nekin aiheuttavat usein hankaluuksia samankaltaisuuden takia; myös sana-ainekseltaan erilaisten aihepiirinimien sanotaan sekoittuvan helposti keskenään. Lisäksi sekoittuvat merkitykseltään toisiaan muistuttavat, mutta eri aihepiireihin ja kaupunginosiin sijoittuvat kadunnimet. Esimerkkejä:

"Olarin nimistön sisäinen logiikka on sellainen, jota en ymmärrä. Joku on väittänyt, että Aamuyö, -päivä, ilta, iltayö, keskiyö jne. sijoittuisivat kartalle jonkun 'säännönmukaisuuden' perusteella. En ole löytänyt logiikkaa."

"haukilahdessa menevät kalat sekaisin"

"Ovat. Kun en muista mikä lintu se nyt olikaan, jonne olin kutsuttu kylään. (Lintuvaaran nimet)"

"Matinkylässä on vaikea muistaa, missä on *Elsan-* tai *Mirjankuja* jne. usein on jäänyt eksyneen neuvot puolitiehen. Tapiolassa turhauttavia ovat Itätuulentie ja Länsituulentie. En ymmärrä, miten muistaisin, kumpi on kumpi. Tiet ovat lisäksi kahdessa tasossa, joten osoitteen löytäminen on tuskallista."

"Matinkylän kadut. Vanhana Matinkyläläisenä en vieläkään tiedä kaikkien katujen sijaintia koska etunimi-katuja on niin paljon. Mahtaa olla pelastushenkilökunnalla vaikeuksia vaikka käyttävätkin nykyään tietokonepohjaista osoitejärjestelmää."

"Kaikkien katujen nimeäminen jonkun aiheen mukaan yhdellä asuinalueella, koska silloin ei jaksa muistaa mikä oli mikäkin katu. Asun Kirkkojärvellä ja en osaa neuvoa ketään omaa katuani pidemmälle, koska menen sekaisin 'kylä'- ja 'tori-' pohjaisten nimien kanssa. - - Sekaannuksia tulee jatkuvasti. Olari on mielestäni loistavan kauhea esimerkki siitä, että edes alueella kauan asuneet ihmiset eivät jaksa muistaa minkä nimisiä kadut ovat, kun melkein joka kadun nimessä on 'kuu' jossain muodossa."

"Kaskiaiheisiä kadunnimiä on paitsi Latokaskessa (jonne ne istuvat luonnollisesti), myös Pohjois-Tapiolassa. Se on hivenen epäloogista."

"Esim. *Kiltakallio* ja *Kiiltokallio* ovat liian lähellä toisiaan, menevät hyvin usein ristiin varsinkin puhelimesta. Taksit ajavat usein väärin, samoin muut tavaroitoimitukset."

"On ollut vähällä käydä niin, että olen nimityyppiperinnettä käyttämällä yrittänyt päätellä, missä kaupunginosassa jokin minulle uusi osoite on, ja päättely onkin mennyt vikaan, kun kadunnimi on poikennut alueen muusta nimiperinteestä. Pientä haittaa on ollut myös hyvin samannimisistä kadunnimistä, Tapiolassa vanha osoitteeni *Pilvettärenpolku* ja vieressä oleva *Päivättärenpolku*, poliisia myöten on osoitteita sotkettu, mutta siihen ehti tottua, ja lähekkäisistä nimistä alkoi pitää."

"Olarin samankaltaiset nimet ovat mahdottomuus. Niittyrinne-kadun sijainti Suomenojalla Niittykummun sijaan vie joskus harhaan ihmisiä. *Haltia*-nimet Lystimäessä ja *Haltia*-nimet Nöykkiössä sekaantuvat."

"Espoossa on *Haltilantie*, *Haltiantie* ja *Haltialantie* [oikeasti tämä on Helsingissä]. Koska asumme *Haltilantiellä*, tulee jatkuvasti sekaannuksia samanlaisten nimien kanssa. Ellei erikseen erityisesti painota, niin henkilöt menevät *Haltialantielle*, vaikka pitäisi tulla *Haltilantielle*."

"Joskus töissä erehtynyt luulemaan, että joku kadunnimi on aivan toisessa kaupunginosassa juuri kaupunginosan nimen takia, mutta osoite on ollutkin aivan muualla."

Samankaltaisuuden takia hankalina tai sekaannuksia aiheuttaneina niminä on mainittu useamminkin Olarin vuorokaudenaika- ja avaruusaihepiirin nimet (7 vastaajaa), Tapiolan keskustan tuuliaiheiset nimet (5 vastaajaa), Matinkylän nimet (4 vastaajaa, joista nimenomaan etunimiin perustuvia nimiä

pitää hankalina ainakin kaksi). Olarin nimissä suuri määrä ja sama-alkuisuus saavat pään pyörälle. Tapiolan nimien (mm. *Länsituulentie*, *Itätuulentie*, *Etelätuulentie*) ei taas koeta sijoittuvan hankalassa kaksitasomaastossa ilmansuuntiin nähden paikantavasti. Samankaltaisuutta arvostelee myös seuraava vastaaja, joka tosin keskittyy kuvauksessaan rakennettuun ympäristöön eikä nimistöön:

"Eksyin kerran Mankkaan Visakoivunkujalla missä taloyhtiöitä ja katuja ei erottanut ollenkaan. Harhailin ainakin puoli tuntia ennen kuin löysin kyläpaikkaan."

Espoon kadunnimien keskinäisen samankaltaisuuden lisäksi kolme vastaajaa on maininnut kadunnimien puutteena sen, että samoja nimiä löytyy muista pääkaupunkiseudun kunnista. Yhdeksälle vastaajalle tämä on aiheuttanut joskus sekaannuksia. Edellä on käynyt ilmi, ettei Espoossa anneta samoja kadunnimiä, jotka ovat jo käytössä Helsingissä, Vantaalla tai Kauniaisissa. Identtisiä kadunnimiä pyritään välttämään myös Vihdin ja Kirkkonummen kanssa. Lukuisia aiemmin vakiintuneita identtisiä nimiä on kuitenkin käytössä. Esimerkkejä:

"En ole varma määristä, mutta samoja kadunnimiä esiintyy useissa pääkaupunkiseudun kaupungeissa/kunnissa."

"Jos sama katu löytyy kaikista kolmesta pääkaupunkiseudun kaupungista"

"Ks. edeltä sukulaistarinaa [Pihkapolulle tulevat sukulaistemme, ne maalaiset, taksi ajelutti Vantaalle, jossa on sama tai samanlainen nimi.]"

"- - Lisäksi samat nimet naapurikunnissa tuottavat joskus todellisia ongelmia, esim. *Porttitie* ja *Porttikuja* Mankkaalla ja Kontulassa tai *Antaksentie* Kattilalaaksossa ja Pakkalassa. - -"

"- - joskus on joutunut selittämään että tarkoittaa Espoossa olevaan katua kun Helsingissä tai Vantaallakin on saman niminen katu."

"Silloin kun samanniminen katu on Helsingissä, Vantaalla ja Kauniaisissa, niin on. Ihmisten pitäisi ainakin puhelinluetteloissa ja muissa osoitetiedoissa ymmärtää kertoa minkä kaupungin 'Pajupillintiellä' asuu. - -"

"Taksikuskit saattavat sekoittaa naapurikuntien samat kadunnimet, samoin nettikarttojen perusteella suunnistavat vierailijat"

"Tyttärelleni silloin kun hän muutti Kaitaalle. Talon raivauksen vuoksi tilasivat L&T:lta (Vantaa) siirtolavan Kielotielle. Autonkuljettaja soitti ja kysyi, mihin ihmeeseen hän lavan jättää. Oli nimittäin Vantaan Kielotiellä. Opetus: Kielotie pitää muistaa sijoittaa oikeaan kaupunkiin."

9.2. Yhtenäisen tien nimen muuttuminen ja nimimuutokset

Samankaltaisuuden lisäksi hämmennystä ja ärtymystäkin aiheuttaa yhtenäisenä jatkuvan tien nimen muuttuminen. Muutama vastaaja oli maininnut tämän seikan jo huonoja kadunnimen ominaisuuksia eritellessään, mutta kysymyksen 14 yhteydessä "kadun pätkimisen erinimisiin osiin" mainitsee Espoon kadunnimien epäkohtana seitsemän nimenkäyttäjää. Kahdeksalle vastaajalle tämä nimeämiskäytäntö on aiheuttanut ongelmia:

"- - Sekaannusta aiheuttaa myös, kun nimi vaihtuu. Kun joku puhuu Kolkejärventiestä [oikeasti *Kolkekannaksentie*] on muistettava, että sehän on tuo tuiki tuttu Lippajärventie."

"samalla suoralla kadulla on monta nimeä, vieraspaikkakuntalaiset ja ulkomaalaiset ovat aivan sekaisin etsiessään jotain tiettyä osoitetta -- viittaen edelliseen"

"Katso kohta 16) [martinsillantie-kuitinmäentie-merituulentie yksi nimi selkeyttäisi 'etelä-espoon pääkatua'. Myös muita vastaavia katuja joissa nimi vaihtuu turhaan kesken kadun esim. kipparinkatu-merenkulkijankatu]"

"- - Myös kahteen palaan pätkityt tiet ovat hankalia, esimerkkinä ainakin Siltakatu, jonka puolessavälissä on pätkä nimetty Reviisorinkaduksi. Lisäksi useimpiin Reviisorinkadun osoitteisiin on käynti Siltakadulta, sen itäiseltä osalta. Lintuvaarassa on yhtäällä Lintukorpi ja Lintukorvenkuja, mutta aivan toisaalla Lintukorventie, joka sekin muuttuu aivan yhtäkkiä lyhyestä Lintumetsäntiestä. Kaiken järjen mukaan Lintukorvenkujan tulisi lähteä Lintukorventiestä, ja nykyinen järjestely aiheuttaa jatkuvasti sekaannuksia (ei tosin enää itselle). Kun Lintumetsän koulukin on Lintukorventien varrella, olisi yksinkertaisinta ja selvintä muuttaa Lintukorventie koko matkaltaan Lintumetsäntieksi."

"- -yhtenäisen kadun nimenvaihto kesken kaiken. Katu saisi vaihtaa nimensä vain risteyksissä. Raivostuttavaa kun tie päätetään eri nimiin osiin."

"- - Kun tien nimi on vaihdettu, tai vaihtuu kesken matkan. - -"

" - - Lisäksi Espoon keskustassa on Siltakatu, joka vaihtuu kesken kaiken Reviisorinkaduksi, ja jatkuu taas vähän matkan päässä Siltakatuna. Miksi?"

"alkaa toisena, jatkuu vähänmatkan päästä toisen nimisenä tienä. - - skågbynie [Skogbyntie] on kaksiosainen."

"Tiet, jotka kesken kaiken muuttavat nimeään."

"- - Paikoin nimiä keksitään liikaa: saman tien nimi vaihtuu keskellä suoraa (luultavasti jonkun byrokraattisen syyn vuoksi)."

"Katso kohta 7 [Huonoja ovat yhdysnimet sekä se että suoran kadun nimi muuttuu kesken kaiken kuten esim: -Koivuviidantie- Vanhan Mankkaantie- Mankkaantie -Turvesuontie- Sinimäentie- Nihtisilta- Kauniaistentie (Granissa) -Klovinpellontie-Stensintie- Gresantie

(Granissa) On varmaan muitakin nämä lähitienoolta]. Selitä nyt kavereille miten tulevat käymään? = suora tie aja ensin katua x sitten katua y sitten katua z. Miten sitten numerointi???? Eivät ehkä löydä perille ilman puhelinsoittoja!!!!"

Opastavuuden ja hälytysturvallisuuden vuoksi nimet suunnitellaan siten, että yhtenäisenkään tie ei jatku samannimisenä kooltaan suuremman risteävän tien yli. Kovin pitkien teiden kohdalla hälytysturvallisuus kärsisi pelkän numeron mukaan suunnistettaessa. Merituulentie jatkui aikoinaan Tapiolasta aina Soukanväylälle saakka. Nimitoimikunta päätti 1974 jakaa tien kolmeksi eri nimiseksi kaduksi (Merituulentie, Kuitinmäentie ja Martinsillantie) seuraavin perustein:

"Toimikunta keskusteli perusteellisesti kokoojateiden nimistä ja päätyi lausumaan käsityksenään aikaisemman toimikunnan kannan, jonka mukaan moottoriväylien rinnasteisiksi muodostuneet kokoojatiet eivät ole tarkoitettuja läpikulkevalle liikenteelle, vaan pääasiassa kokoamaan maankäytön synnyttämää liikennettä moottoriväylille niiden liittymäkohdissa, joten teiden viitoituksen tulee myös palvella tähän suuntaan. Tällöin esim. Kuitinmäentie Kilonväylän ja Suomenojan liittymän välisen tieosuuden nimenä opastaa selvästi tieosuuden keskellä sijaitsevaan alueen keskukseen Kuitinmäkeen."

Merituulentien tapauksessa linja-autoliikenne toisaalta käyttää kokoojateitä läpiajoon, mikä tukee osuuden hahmottamista yhtenäiseksi tieksi. Toisaalta Tapiolan luonnonilmiöiden aihepiirin kuuluva *Merituulentie* olisi Martinsillantien osuuden nimenä irrallinen ympäristöstään ja varsin kaukana muista aihepiirinimistä.

Siltakadun tapauksessa erikoinen nimeäminen johtuu katuverkoston muutosten ennakoimisesta. Pian toteutettavassa asemakaavanmuutoksessa Siltakadun linjaus muuttuu, jolloin Reviisorinkatu ei enää ole osa Siltakatua vaan sen sivukuja. Nimeä ei tarvitse enää muuttaa erillisellä asemakaavan muutoksella, kun uudessa järjestyksessä omaksi kaduksi hahmottuva osuus on jo nyt nimeltään *Reviisorinkatu*. Myös Lintuvaaran kummallinen kadunnimijärjestely liittyy kaavanmuutokseen. Lintukorventien nimeksi muutettiin 1990-luvun alussa *Lintumetsäntie*. Vanha nimi *Lintukorventie* oli harhaanjohtava, koska Lintukorpi (katu ja suurkortteli) sijaitsee muualla Lintuvaarassa. Lintumetsäntien ajo kuitenkin katkaistiin kaavassa jalankulkutiellä siten, että itä- ja länsipäähän ajetaan eri kautta. Hälytysturvallisuuden vuoksi erillisiksi kaduiksi hahmottuville osille on annettava omat nimet. Niinpä vanha nimi Lintukorventie on toistaiseksi jätetty osoitteeksi sille tontille, jolle ajo on katkaisun itäpuolelta. Kaavan ajoliikenteen katkaisua ei vielä ole käytännössä toteutettu, minkä vuoksi risteyksetön Lintumetsäntie vaihtuu nyt opastavuuden kannalta häiritsevästi kesken kaiken Lintukorventieksi. Eräs asukas on kiinnittänyt huomiota siihen,

että edellä mainitun kaltaiset kadut on nimettävä kahdella eri osoitenimellä. Espoossa kadunnimet ovat kuitenkin aiheuttaneet hänelle sekaannuksia tai ongelmia "harvemmin":

"Harvemmin. Espoossa on onnistuttu pääosin välttämään sellaiset kadut, joissa kaikkiin tien numeroihin ei ole ajettavissa samaa kautta. Tarkoitin sitä, että esim. alkupään numeroihin ajettava itäpäästä ja loppupään numeroihin länsipäästä toista kautta eli samanniminen tie on katkaistu keskeltä. Tällöin on nuo kadunpätkät nimettävä erikseen! Esim. Vantaalla Valkoisenlähteentie oli 4 tai 5 eri pätkässä aikoinaan aivan eri puolilla kaupunkia."

Nimenmuutosten aiheuttamien reaktioiden perusteella (ks. s. 43–44 ja 116–117) myös nimenkäyttäjät toivovat nimiltä pysyvyyttä. Neljä vastaajaa on maininnut kadunnimien muutokset Espoon kadunnimistön epäkohtina ja kolme ongelmia aiheuttaneina seikkoina:

"En ymmärrä miksi niin mukava kadunnimi kun *Örkki-ukon kuja* muutettiin Korpilaaksoksi -- - joita on varmasti löytyy useita maassamme."

"Varför heter det inte mera *tarvovägen*?"

"Puutteita ja epäkohtia syntyy kun kadunnimiä muutetaan. - - Muistaakseni 70-luvulla kaikki Espoon kadunnimet muutettiin ilman järjellistä syytä. Syntyi ongelmia löytää katuja, syntyi valtavaa verorahojen tuhlausta ja syntyi sietämätöntä raivoa asiasta kaupunkilaisten keskuudessa."

"Epäkohtana liian paljon uusia kadunnimiä. Esim. entinen Katri Valan tie on pilkottu neljäksi kadunnimeksi: *Tiaisentie - Katri Valan polku - Katri Valan tie - Rautiaisenpolku*. Niin ikään Kirkkalantie on parinsadan metrin matkalta muutettu Hippiäisen tieksi, ym."

"Nykypäivänä en edes osaa kertoa naapuritien nimeä kun nimiä on muutettu useita kertoja, numerot heitetty edestakaisin esim meidän tiellä on nimi muuttunut 3 kertaa ja numerointi 3 kertaa ja olen vain 55 vuotias."

"- - Kun tien nimi on vaihdettu - -"

Eräs vastaaja puolestaan arvostelee epäkohtana mielestään vaillinaista nimenmuutosta.:

"Esim. Soukansalmessa muutettiin perustellusti KASAVUORENTIE Soukansalmentieksi (Kasavuorentie on Kauniaisissa), mutta jätettiin tai nimettiin sen sivukatu KASAVUORENRINTEEKSI. Miksi tehdä/jättää Kasavuorenrinne ?"

Kasavuorentien nimi muutettiin *Soukansalmentieksi* hälytyskeskuksen toivomuksesta. Samassa yhteydessä annettiin kuitenkin Soukansalmentien pienelle sivukujalle nimi Kasavuorenrinne, joka eroaa tarpeeksi Kauniaisten nimestä. Nimi oli luonnollinen Kasavuoren rinnettä nousevalle tielle.

Pääsääntöisesti nykyhetken ja menneisyyteen keskittyvän nimenkäyttäjän sijaan nimistösuunnittelijan on työsssänsä katsottava myös tulevaisuutta. Koska nimistä pyritään osoitejärjestelmän selvyuden vuoksi tekemään mahdollisimman pysyviä, on tulevat muutokset ja nimitarpeet ennakoitava tarkoin. Vain muutamaksi vuodeksi käyttöön tulevan kadunnimen antamista on pyrittävä välttämään, ja hyviä nimiä ei puolestaan rajallisen sana-aineksen vuoksi ole syytä tuhjata väärään paikkaan. Nimien muutokset ovat kuitenkin liikenneverkon muutosten yhteydessä toisinaan välttämättömiä, jotta osoiteverkko säilyy opastavana ja turvallisena. Edellä vastaaja esittää, että Espoon 1970-luvun kadunnimien muutoksille ei olisi ollut järjellistä syytä, vaikka valtuuston määräämä postitoimipaikkojen nimi uudistus paransi lopulta huomattavasti Espoon osoitejärjestelmää. Espoon väkiluvun kasvaessa ja ihmisten liikkuvuuden lisääntyessä monet identtiset nimet olisi väistämättä täytynyt muuttaa ennemmin tai myöhemmin. Eräs vastaaja mainitseekin epäkohtana juuri vanhan osoitejärjestelmän päällekkäisyydet: "Aikanaan samannimisiä katuja saattoi olla eri alueilla." Mielivaltaisesti, ilman painavaa syytä, ei kadunnimiä Espoossa muuteta. Asemakaavoitetulla alueella nimiä ei voida muuttaa ilman asemakaavanmuutosta.

9.3. Kaksikielisyys

Kaksikielisyyteen liittyviä epäkohtia on maininnut jopa yksitoista vastaajaa (13 %) mutta käytännön ongelmia vain neljä asukasta (5 %). Tämä kertonee periaatteellisesta ja asenteellisesta suhtautumisesta kaksikielisyyskysymyksiin; vastausten perusteella kaksikieliset nimet sinänsä eivät aiheuta käytössä paljon hankaluuksia. Vastauksissa heijastuu jälleen erilaisia näkökantoja. Pelkästään ruotsinkielisiä nimiä pidetään puutteellisina ja yksikielisen ruotsinkielisen paikannimen pohjalta muodostettuja kadunnimiä virheellisinä. Toisaalta vastustetaan väkinäistä nimien kääntämistä. Osa viittaa aiempiin (kysymysten 7 ja 11 sekä 12) vastauksiinsa. Esimerkeistä neljä viimeistä on sellaisia, jossa kaksikielisyyteen liittyviä seikkoja ei pidetä vain epäkohtina vaan niiden kerrotaan aiheuttavan ongelmia:

"vrt. em. α ruotsin älytön vaikutus kontra suomen sääntöjen unohtaminen [kysymys 7 huonoista nimistä: ruotsinkielisten alkujohdannaisten käyttö suomalaisten nimien kanssa varsinkin suomelle vieraiden aakkosten kera]

"Kehä I:n eteläosa, Hagalundintie, on myös omituinen yhdistelmä ruotsin ja suomen kieltä.

"Niiden pitäisi olla selkeästi molemmilla Espoon virallisista kielistä."

"Pelkästään ruotsinkieliset nimet, joita löytyy valitettavasti"

"Ruotsinkieliset nimet eivät ole aina kirjoitettu oikein, ja suoranaisia käännessammakoita esiintyy. Pahin moka on kauppakeskus Sellon rakennusten välissä oleva "Viaporintori" joka on ruotsiksi käännetty virheellisesti "Viaborgstorget":iksi"

"- - suomen ja ruotsinkieliset nimet eivät vastaa aina toisiaan vaan ovat harhaanjohtavia; röyläntie on *rödskogvägen* [po. *rödskogsvägen*] ja punametsäntie *brunskogvägen* - hämäävä!!! - - vanhempani asuvat punametsäntiellä ja heille on joskus tullut postia, jonka olisi pitänyt mennä vastaavaan numeroon (rödskogvägen) röyläntiellä, koska käännökset eivät vastaa suomeksi toisiaan. ko. osoitteiden välimatka on 2-3 km, joten toivottavasti koskaan ei satu tilannetta että esim. paloauto tai ambulanssi ajaa samasta syystä väärään osoitteeseen. vanhempani ovat suomenkielisiä punametsäntieltä ja tämä toinen perhe ruotsinkielisiä rödskogvägeniltä, joten riski on mielestäni olemassa."

"Kaukalahden uudella asuatomessualueella on tuo *Tegelhagen*, jota ihmettelin kovasti, kun se annettiin alueella sijaitsevan lastentalon osoitteeksi. Ihmettelin pitkän aikaa, oliko osoitteenantaja itse vahvasti ruotsinkielinen vai mistä oli kysymys. Sitten paikan päällä selvisi, ettei kadulla ole mitään muuta nimeä."

"Ruotsinkielinen ylivalta. Meillä on aivan liikaa tieniminä ruotsinkielisiä nimiä. Olkaa hyvät ja keksikää SUOMENKIELISIÄ nimiä! Eikä mitään sekakielisiä nimiä. Kumma ettei tämä mene toisinpäin. Miksi ei ole olemassa sitten ruotsinkielistä nimeä LEPPÄVAARAVÄGEN? - - On kun en osaa edes lukea ns. "suomenkielistä" nimeä. Esim. Alberganesplanadi"

"Monet nimistä ovat pelkästään ruotsiksi. Tämä loukkaa suomenkielisten oikeuksia. - - sekaannusta aiheuttavat juuri hankalat ruotsinkieliset nimet esim. kirjoitettaessa osoitetta ylös ei voi olla varma tarkasta kirjoitusasusta."

9.4. Kadunnimen vaikeus

Edellä esitettyjen esimerkkien mukaan ruotsinkielistä sana-aineista sisältävät nimet ovat joidenkin mielestä vaikeita. Vaikea oikeinkirjoitus, äänneasu tai vaikeudet kuulla nimi oikein on mainittu 8 vastauksessa (10 % kysymykseen vastanneista) epäkohtana, ja 12 (13 % kysymykseen vastanneista) nimenkäyttäjälle kadunnimen vaikeus on aiheuttanut ongelmia. Eräs nuori mies mainitsee nimien vaikeuden perusteella epäkohtina muistonimet. Lisäksi eräs vastaaja ilmoittaa, että ongelmia ovat aiheuttaneet nimet "Koivumankkaantie ja Koivumankkaa". Miksi, sitä hän ei ole kertonut, mutta

kirjoitusasusta päätellen ainakin näiden nimien oikeinkirjoitus tuottaa ongelmia (po. *Koivu-Mankkaa* ja *Koivu-Mankkaan tie*). Esimerkkejä:

"Toivottavasti ihmisten mukaan teitä ei ruveta enempää nimeämään, se tuntuu olevan nykyajan trendi. Niitä on vaikea esim. puhelimessa toistaa ja hankalia ovat muutenkin."

" - - Nimien käytettävyyteen (muistaminen, pituus, hankalat merkit) ei kiinnitetä ehkä tarpeeksi huomiota. - -"

"kaksiosaiset nimet ovat hankalia"

"Outoja ja pitkiä ja vaikeita nimiä on, esim. tuo *Huvilinnantie* - miksei *Huvimajantie*? Huvimaja on sentään tuttu käsite ja niitä on edelleen omakotitaloissa. *Postipuuntiekin* on tosi outo ja vaikea nimi ihmisille ennen kuin selittää, että paikalla on ollut postilaatikon virkaa toimittava puu joskus. Esim. takseille se oli aikanaan kovin hankala saada kuulluksi ja ymmärretyksi."

"Tökeröitä ja käyttökelvottomia nimiä: *Nuumäentie*, *Nuumäenkuja*...- - Joka kerran omaa osoitetta [*Nuumäentie*] ilmoittaessani on ongelmana se, että vastapuoli helposti kuulee nimen väärin."

" Eipä juuri. Tosin oman *Porarinkatuni* monet kuulevat lausuttaessa esim. *Porvarinkaduksi*.."

"Muutaman kerran on joutunut miettimään oikeinkirjoitusta (esim. kaksiosaisissa nimissä) - -"

"Oma osoite [*Nuumäentie*] jatkuvasti, harkitsen jo ruotsinkielisen version käyttöön ottamista."

"On koska *Paimenenkallio* on 90 % lähetyksissä väärin ja annan jo ollakin"

"On kun en osaa edes lukea ns. "suomenkielistä" nimeä. Esim. *Alberganesplanadi*"

" Televisioluvan tarkastaja ei löytänyt meidän tv-lupaamme tiedusteltuaan sitä tekstiviestillä. Myöhemmin tuli mieleen, että ehkä syynä oli juuri se, että hän kirjoitti *Alberganesplanadin* ERIKSEEN, vaikka lupamaksussamme osoitteemme on kirjoitettu YHTEEN."

" Yhdysnimissä joskus vaikea tietää kirjoitetaanko erikseen vai yhteen. Esim. *Vanha Turuntie* ja *Vanhankartanontie*. Myös onko 'vanha' vai 'vanhan'."

" Vanha osoitteeni *Oxfotinkuja* aiheutti monesti vaikeuksia kaikille. Milloin *Oxfordinkuja*, *Oksfontinkuja* ja muuta."

9.5. Muita kadunnimien epäkohtia ja ongelmia

Perinteisestä kaksiosaisesta kulkuväylään viittaavasta kadunnimityypistä poikkeavat nimet on mainittu Espoon kadunnimistön epäkohtina viidesti, mutta varsinaisia ongelmia niiden ei kerrota aiheuttaneen:

"Kovin paljon kummallisia loppuja, olen itse asunut -harjussa, -polulla, -kujalla, -syrjässä ja nyt sitten vasta -tiellä, tosin nytkin toisena osoitteena on -mäki."

"- - Toisinaan on hankala suoraan sanoa, että jokin on kadun nimi."

"Muulta kuin kadunnimiltä kuulostavia nimiä on hyvin paljon."

"Hauskuudella ja omaperäisyydellä on kääntöpuolensa: ulkopaikkakuntalaisen on joskus vaikea ymmärtää kadunnimiä, joissa ei ole katu-, kuja- tai tie-päätettä. *Merivalkama* kääntyy helposti 'Merivalkamantieksi' jne. Lisäksi tuontyyppisten kadunnimien taivutus on hankalaa."

"Suokaa anteeksi, mutta Espoon katujen nimeäminen on viimeiset vuosikymmenet perustunut lähinnä kikkailuun, joka on tuonut markkinoille toinen toistaankin kummallisempia nimiä. Nimistö on enemmän taidetta kuin ajatus nimetä katuja ymmärrettävästi. Suosittelen tutustumista esimerkiksi Berliinin karttaan. Kyseessä on Espoota 15 kertaa suurempi kaupunki, mutta se tulee hyvin toimeen ilman *Maailman Matteja* tai *Kirkkokorpia*. Eivät berliinläiset näytä häpeävän käyttää sanoja *Strasse, Weg, Ufer, Damm, Allee, Platz*, jotka kertovat, mistä on kyse."

Yksi vastaaja sen sijaan vaikuttaa puoltavan erikoisempia rakennetyyppejä, joista hän kuitenkin ei ole aiempien kysymysten vastauksissa mitään maininnut. Epäkohtana hän pitää ilmeisesti liian suurta perinteisten perusosien määrää: "liikaa samalla alueella kujia, polkuja, teitä loppu osassa."

Kadunnimien teennäisyyttä pitää epäkohtana viisi asukasta. Kadunnimien aiheuttamia ongelmia ja sekaannuksia tiedustelevan kysymyksen yhteydessä teennäisyydestä puhuu yksi vastaaja, vaikkei hän konkreettisia esimerkkejä kerrokaan:

"Joillakin erityisesti uusilla alueilla tien nimet tuntuvat joskus väkisin keksityiltä. Parempi olisi yrittää ammentaa tiennimiä enemmän historian pohjalta."

"juuri sellaisen jonkin aiheen mukaan tekaistut nimet, ei kolahda mulle."

"Keinotekoisia kuten tämä *Nokitontunkuja*."

"Tämä voi vaikuttaa epärealistiselta, mutta ainakin kotiseutuni (Pohjoinen Leppävaara) näkökulmasta nämä pätevät: Liiallinen innostuminen teemoihin. Paikallisen historian ja nimistön ulkokohtainen hyväksikäyttö ja jopa hylkääminen. - - "

"vrt. kohta 7. [huonoja kadunnimiä ovat liian samanlaiset, jotka sekoittuvat toisiinsa. Tai teennäisen "kivat".]. Koska Espoolla on oma vanha historia, sitä saisi hyödyntää enemmän."

"Epäjohdonmukaisuutta syntyy keksityistä nimistä mitkä eivät ankkuroidu millään tavalla sijaintiin Espoossa. Keinotekoiset keksityt nimiryppäät eivät ole hyviä."

Hiukan huolestuttavaa on, että jopa kuusi vastaajaa pitää Espoon kadunnimien puutteina niiden tylsyyttä. Kuten edellä on tullut ilmi, kadunnimen tehtävä ei ole hauskuuttaa tai viihdyttää, eivätkä kaikki kadunnimet voi olla erikoisia. Yksi vastaaja tosin toteaa, ettei tylsyyttä voi pitää varsinaisena puutteena. Viisi tylsiä kadunnimiä vieroksuista on alle neljäkymmentävuotiaita. Esimerkit:

"Tylsiä; *Välitie* ja *Keskitie* jne. pitäisi kokonaan kieltää. Kasveja ja eläimiä ynnä muita alkaa olla jo ihan liikaa.."

"Jotkut ovat tylsiä, eivätkä kerro mitään paikasta. Esimerkiksi joku *Hiiralantie* on aika omituinen."

"Jotkut ovat turhan tylsiä vrt. *Matinkatu*, *Liisankuja*"

"osa on aika tylsiä"

"Samanalkuiset tylsät nimet! - -"

"Jotkut on vähän tylsiä, mutta ei se nyt oikein puute ole..."

Joissakin vastauksissa ei keskitytä kadunnimien sisältöön, rakenteeseen tai toimivuuteen, vaan niissä pidetään epäkohtana kadunnimien merkitsemiseen liittyviä seikkoja. Sekaannuksiakin puutteellinen merkintätapa on yhdelle asukkaalle aiheuttanut. Nimien merkinnästä huomauttaa viisi asukasta:

"Esim Näkinkaaren ruotsinkielinen versio on joko *Näckens bäge* tai *Näckensbäge* katukylteissä. Mikä on oikea versio?"

"Olen ihan tyytyväinen nimistöön, mutta niiden merkitseminen ja huolto voisi olla paremmin järjestettyä. Välillä tuntuu, että saa arvailla mihinkä suuntaan kyltin pitäisi oikeasti osoittaa.. Ymmärrän toki ilkeiden mukanaan tuomat hankaluudet ja teknisen toimen rajoittuneet resurssit."

"Lyhyen kujan pitkää nimeä ei koskaan löydä kartasta, esim. Mimerkinkuja - M.kj"

"Sekaannuksia aiheuttaa kotikatamme 'Naruportti' nimi, koska siinä risteyksessä mistä Naruportti-katu alkaa on virheellisesti nimikyltti *Naruportintie* vaikka pitäisi kartan mukaan olla nimikyltti 'Naruportti'. Pyydän korjaamaan virheellisen kyltin!"

"Ruotsinkieliset nimet eivät ole aina kirjoitettu oikein, ja suoranaisia käännessammakoita esiintyy. Pahin moka on kauppakeskus Sellon rakennusten välissä oleva 'Viaporintori' joka on ruotsiksi käännetty virheellisesti 'Viaborgstorget':iksi"

Kadunnimien merkintä kilpiin kuuluu teknisen keskuksen katuylläpidolle ja merkintä Espoon opaskarttaan kiinteistöpalvelukeskuksen kaupunkimittausyksikölle. Koska merkitsijät eivät ole nimistöasiantuntijoita, tulee nimiin valitettavan helposti oikeinkirjoitusvirheitä. Noin joka toinen vuosi ilmestyvän opaskartan nimistö tarkistetaan säännöllisesti, mutta esimerkiksi puhelinluetteloiden kartoissa virheitä esiintyy todella paljon. Resurssit eivät millään riitä valmiiden katukilpien nimistön tarkistukseen. Kuten Viljamaa-Laakso (1986: 81) toteaa, asukkaiden huomautukset virheellisistä kylteistä ovat tervetulleita ja tarpeellisia, jotta virheet saadaan korjattua. Parempi toki olisi, että virheet saataisiin korjattua, ilman että asukkaiden tarvitsee harmistuneina soittaa vaivanneista ja harhauttavista virheellisistä kilvistä.

Edellä ilmi tulleiden, useamman asukkaan epäkohtana mainitseman piirteen lisäksi on kirjoitettu muutamia muitakin seikkoja, joita pidetään Espoon kadunnimien puutteina. Westendin vanhojen kadunnimien muutoksesta suivaantunut pitää epäkohtana sitä, että kadunnimiä "saa joku keksiä mielivaltaisesti ja mielikuvituksettomasti". Nimiä *Invalidintie*, *Sotaleskentie* ja *Sotaorvontie* pidetään epäonnistuneina niiden negatiivisia mielleyhtymiä herättävän merkityksen takia, samoin kuin *Löydösmäkeä*. *Haltijatontuntiestä* jo aiempien kysymysten yhteydessä kirjoittanut nainen mainitsee tässäkin kohtaa *Haltijantontuntien* olevan hänen käsityksensä mukaan kielellisesti virheellinen. Pohjois-Tapiolan nimistöä pidetään liian kirjavana suhteessa vanhan Tapiolan yhtenäiseen nimistöön. Myös toinen vastaaja toteaa: "Uusissa kadunnimissä vanhoilla alueilla nimistöperinnettä ei ole pystytty pitämään. Tapiolaankin on tullut jokin uusi kadunnimi, joka ei tänne kuulu, mutta en nyt löydä sitä tähän hätään esimerkiksi laitettavaksi." Hän ottaa kantaa myös yritysten mukaan nimettyihin katuihin:

"Lisäksi suhtaudun varauksellisen positiivisesti 'Orionintie' -tyyppisiin firmakadun-nimiin. Orionintiehän viittaisi olariin, mutta onkin entinen, oliko se nyt Saunatontuntie Tontunmäessä, nimi taas johtuu Orion-yhtymän keskittymästä. Samaan syssyynhän voitaisiin perustaa

Keilaniemeen *Fortumintie*, *Raha-automaatinkatu* Leppävaaraan jne. Vain Otaniemen *Tekniikantie* yms osuvat kohdalleen, koska ei ole kyse yhdestä firmasta vaan toimialakeskittymästä, ja teitä on useampia, jolloin syntyy nimityyppiperinne. Huonoa on se, että tällaiset 'firmatiet' sotkevat nimiperinnettä, ei voi päätellä, varsinkaan vieraspaikkakuntalaisena, onko sitä oikeassa kaupunginosassa, ympäröivien kadunnimien perusteella."

Erään mukaan kadunnimiä (tarkoittanee katuja nimien perusteella) "on vaikea vieraiden löytää". Lennokkaita sisäelin- ynnä muita aihepiirejä ehdottanut pitää Espoon kadunnimiä "liian poliittisesti korrekteinä ja laimeina". Hyvä esimerkki siitä, miksi nimien on oltava korrekkejä ja positiivisia, on kuitenkin aiemmin mainittu kadunnimen Löydösmäki yhdistäminen sairauteen ja siitä seurannut muutto uuteen osoitteeseen. Eräs nuori nainen kirjoittaa: "Mitään varsinaisia puutteita en ole havainnut. Espoon keskuksen alueella vanhaan viittaavat kadunnimet ja Suomen rumimmat betonilaatikat ovat kuitenkin pahassa ristitidassa keskenään." Tällainen ristiriita on joskus saattanut johtaa virheellisiin käsityksiin, joiden mukaan luontoaiheisella, perinteiseen kulttuuriin viittaavalla nimistöllä pyritään totuttamaan uudisasukkaita urbaaniin ympäristöön. Todellisuudessa nimistösuunnittelulla ei koskaan pyritä peittelemään alueiden ongelmia, vaan lähiöt ovat tyypillisesti saaneet nimensä vanhojen paikannimien ja paikallishistorian pohjalta. Urbaaneja nimenantomalleja Suomessa ei juurikaan ole kehittynyt, sillä kaupunkikulttuuri on Euroopan mittakaavassa nuorta. Lähiöiden rakentamisessa ja nimeämisessä on pyritty sulauttamaan uusi asutus ja nimistö vanhaan maalaismaiseen ympäristöön. (Paikkala 1999a: 57.)

Ongelmia ja sekaannuksiakin ovat aiheuttaneet vastaajien mukaan myös muut kuin edellä mainitut seikat. *Löydösmäen* merkitykseen liittyvä ikävä tilanne tuli ilmi myös mieleen jääneitä nimiä käsiteltäessä (ks. s. 122). Kaksi vastaajaa kertoo, kuinka osoitenimi on tai on ollut opastavuuden kannalta harhaanjohtava:

"- - Toinen esimerkki: en löytänyt mitenkään Lähderannan ostoskeskuksen liikkeiden yhteystietoja, koska ostoskeskuksen osoite on niin outo. Se ei ole kadun nimi, jonka varrella ostoskeskus sijaitsee, vaan joku 'Lähderannanaukio' [oikeasti *Lähdeaukio*, joka merkitty Espoon opaskarttaan] tms., jota en vielä kukaan muista. Esim. puhelinluettelon karttaan tätä aukiota ei ole merkitty."

"- - Lisäksi muistan ajan, kun Matinkyläntie halkoi Olaria. Maalaisserkkuni soittivat monta kertaa todeten, että ajoivat omasta mielestään Olariin, kunnes löysivät itsensä Matinkyläntieltä!"

Kaupungin nimen *Turku* sisältävien Espoon kadunnimien käyttöä pidetään sekavana:

"Turuntie sekaannuttaa. Osa ihmisistä puhuu vanhasta turuntiestä kun tarkoitetaan Leppävaarasta Bembölen kautta menevää pientä tietä. Vanha Turuntiehän taitaa oikeasti olla tuolla Kauniaisten rajamailla."

Eräs nainen ei pidä siitä, että Maininkitie tekee 90 asteen mutkan, mikä vaikeuttaa osoitenumeroinnin seuraamista. Osoitenumerointi noudattaa kuitenkin normaalia käytäntöä: isommalta sisäänajotieltä (Espoonlahdenranta) käännyttäessä oikeanpuoleisilla tonteilla ovat parittomat, vasemmalla parilliset numerot pienimmästä suurimpaan. Tosin Maininkitielle on sisäänajo myös sen keskivaiheilta Kivenlahdentieltä Erään vastaajaan mielestä kadunnimistön epäkohtana ovat liian monet uudet nimet. Ongelmista hän toteaa: "Vaikea muistaa paljon kadunnimiä."

9.6. Yhteenvetoa

Ehdottomasti suurimpana epäkohtana ja ongelmien aiheuttajana pidetään Espoon kadunnimien keskinäistä samankaltaisuutta sekä identtisiä nimiä naapurikuntien kanssa. Keskinäinen samankaltaisuus vaikeuttaa paikantamista; samankaltaiset lähekkäiset liittynäiset menevät keskenään sekaisin (esimerkiksi *Joupin*-alkuisia osoitenimiä on jopa toistakymmentä), kun taas merkitykseltään muita nimiä muistuttava kadunnimi on vaikea sijoittaa oikealle asuinalueelle (esimerkiksi Kaskikuja Kurttilassa, Kaskitie ja Kaskenpolttajantie Latokaskessa, Kaskenkaatajantie Tapiolassa ja Kaskilaaksontie Soukassa). Yhtenä hyvän kadunnimen ominaisuutena arvostetaan juuri sitä, että nimen pystyy ongelmitta yhdistämään jo ensi kuulemalta tietylle alueelle. Samankaltaisuuksia kunnan eri alueiden nimistössä ei voida kokonaan välttää vanhojen jo vakiintuneiden nimien, sana-aineksen rajallisuuden, aihepiirien limittäisyyden ja sanojen monimerkityksisyyden vuoksi.

Moni pitää epäkohtana nimien vaikeutta. Kadunnimistä on pyrittävä muodostamaan tarpeeksi lyhyitä, oikeinkirjoitukseltaan yksinkertaisia ja mielellään yksiosaisia. Ruotsinkielisiä nimielementtejä sisältäviä kadunnimiä vieroksutaan juuri niiden vaikean oikeinkirjoituksen takia. Helppoon ymmärrettävyyteen tulisi myös kiinnittää huomiota. Nimen alkuosaan sopivat riimiparit jäävät ymmärrettävyyttä vaikeuttavina tekijöinä suunnittelijalta liian helposti huomaamatta (esimerkiksi *Numäkeä* luullaan *Luumäeksi* tai *Kuumäeksi*). Myös mahdolliset negatiiviset sivumerkitykset tulisi ottaa huomioon (*Löydösmäen* yhdistyminen syöpäsairauteen). Toisaalta

ihmisten ajatuksissa syntyviä mietteitä ja miellelyhtymiä ei voi aina ennalta arvata ja ne voivat myös ajan kuluessa muuttua (Paikkala 1999a: 58).

Harhaanjohtavana pidetään yhtenäisenä jatkuvan kadun nimen muuttumista. Mielipiteet ovat ristiriidassa nimeämiskäytännön tarkoituksen kanssa. Kadun pätkimisellä erinimisiin osiin pyritään parantamaan opastavuutta ja erityisesti hälytysturvallisuutta. Silloin kun katu jatkuu risteävän, selvästi suuremman kulkuväylän toisella puolella, on nimenmuutos perusteltu. Epäkohtina pidetään toisinaan myös tapahtuneita nimenmuutoksia, rakenteeltaan kadunnimiksi tunnistamattomia nimiä, nimien teennäisyyttä tai tylsyyttä sekä puutteellista merkintää karttoihin ja kadunnimikilpiin.

10. KADUNNIMIEN MUUTOKSET

Kysymys 16 kuuluu: "Haluaisitko muuttaa jotakin kadunnimeä? Miksi?" Sen lisäksi, että kysymys antaa tietoa epäonnistuneina pidetyistä kadunnimistä, sillä pyritään selvittämään asukkaiden suhtautumista kadunnimien muutoksiin. Kyselyyn osallistuneista vähän yli puolet eli 71 (53 %) on vastannut kysymykseen 16. Heistä neljä ei osaa sanoa, haluaisivatko he kadunnimiä muutettavan ja viidellä ei tule mieleen, että he haluaisivat muuttaa jotakin kadunnimeä. Yksi näistä viidestä toteaa: "Joskus muistan ihmetelleeni jotain nimeä, mutta juuri nyt ei tule mieleen." Kaksitoista vastaajaa (17 %) on ilmoittanut, ettei haluaisi muuttaa kadunnimiä. Lisäksi niiden joukossa, jotka eivät ole vastanneet kysymykseen ollenkaan, lienee paljon sellaisia, jotka eivät halua mitään nimeä muutettavan. Kadunnimikyselyyn osallistuneista jopa 50 (37 % kaikista kyselyyn osallistuneista, 70 % tähän kysymykseen vastanneista) olisi kuitenkin halukas muuttamaan kadun tai useampien katujen nimiä. Muutoksia toivovat eivät eroa muista vastaajista sosiaalisten taustatekijöiden suhteen.

Nimistönsuunnittelun yhtenä periaatteena on, että kadunnimistä pyritään tekemään mahdollisimman pysyviä ja säilyviä. Käytössä olevan kadunnimen muuttaminen aiheuttaa aina pienempiä tai suurempia ongelmia osoitejärjestelmän opastavuudessa. Muutoksesta koituu ylimääräistä työtä, kun uudesta nimestä on tiedotettava asukkaiden lisäksi muun muassa lukuisille viranomaisille, postille ja hälytyskeskukselle. Muutoksen jälkeenkin vanhat nimet saattavat kummitella ja hämmentää nimenkäyttäjiä kirjallisissa ja etenkin suullisissa yhteyksissä useita vuosia, jopa vuosikymmeniä. Jos nimiä muutetaan jatkuvasti, eivät ne myöskään tue alueen identiteetin muotoutumista, eivätkä

asukkaat pysty kunnolla juurtumaan alueelle. Pitkään käytössä olleita, vakiintuneita nimiä muutetaan ainoastaan, kun siihen on todella pätevä syy. Päteviä syitä ovat vanhan nimen aiheuttamat vakavat ongelmat opastavuudessa (esim. nimen jatkuva sekoittuminen muihin samantapaisiin nimiin) sekä liikenneverkon muutokset, joiden takia hyviäkin nimiä on – ei vain asukkaiden vaan myös nimistösuunnittelijan harmiksi – toisinaan pakko muuttaa.

10.1. Nimenmuutoksia vastustavat

Yksitoista vastaajaa ei haluaisi muuttaa Espoon kadunnimiä ja heistä muutama perustelee näkemystään:

"Miksi kerran nimettyä pitäisi ylipäätään muuttaa ellei ole pakko (kadun katkaisun tms. takia)"

"En toistaiseksi, mutta viimeistään jos pääkaupunkiseudun kaupungit joskus yhdistyvät, niin pitäisi monta kertaa esiintyville nimille keksiä korvaavat nimet."

"En välttämättä, mutta kohta 7 tulisi huomioida [yhtenäisenä jatkuvan kadun nimen muuttaminen on huono asia]"

"Ei missään tapauksessa."

"Kadunnimen muuttaminen, kun se kerran on vahvistettu, on sekin älytöntä. Kaikki asukkaat joutuisivat ilmoittamaan muutoksesta lukemattomiin paikkoihin. Toimen kustannus menetettynä työ- ja vapaa-aikana olisi huomattava."

"Olisihan se kiva muuttaa, mutta siitä seuraisi kauhea rumba, joten en oikeastaan."

"En, se sekaannuttaa vaan lisää, jos aiemmin nimettyjä katuja aletaan yht'äkkiä nimeämään uudestaan."

Ensimmäinen lainaus edustaa hyvin nimistösuunnittelijan näkökulmaa: nimeä ei tosiaankaan ole syytä muuttaa huvin vuoksi, kun se on kerran annettu. Yllättäen nimistömuutosten aiheuttamiin hankaluuksiin ottavat viisaasti kantaa myös kyselyn kuopukset, 14- ja 17-vuotiaat tytöt, joilta kaksi viimeksi mainittua esimerkkiä ovat. Hyvin ehdoton on vastauksessaan nainen, joka ei muuttaisi kadunnimeä missään tapauksessa. Hän onkin kyselyyn osallistujista ainoa, joka arvostaa hyvän kadunnimen ominaisuutena pysyvyyttä. Pysyvyys ei kuitenkaan voi olla ehdotonta, sillä nimi voi

osoittautua tai muuttua käytössä epäonnistuneeksi. Nimistönsuunnittelijat tekevät virheitä siinä missä muutkin ihmiset, vaikka niitä parhaan mukaan pyritäänkin välttämään.

10.2. Oman osoitenimensä muutosta toivovat

Tuoreena esimerkkinä nimistönsuunnittelun virheestä voidaan mainita asemakaavassa vahvistettu Suurpellon kadunnimi *Poppelikuja*, joka sekoittuneesti helposti Rastaaalassa vuonna 2002 käyttöön tulleeseen *Koppelikujaan*, varsinkin kun jälkimmäiseen sisältyvä yleisnimi *koppeli*, Vihdin murteessa 'aidattu pikkupelto', on merkitykseltään monille tuntematon. Asukas, joka ei ilmeisesti edes tiedä tulevasta nimestä *Poppelikuja*, haluaisi muuttaa Koppelikujan nimen. Hänellä ei ole oikeaa tietoa kotikatunsa nimen alkuperästä:

"Haluan. Meidän virallinen osoite on/tulee olemaan *Koppelikuja*. Kyseistä tietä ei ole vielä edes rakennettu, eikä tiedä, milloin se rakennetaan. Mutta nimi on herättänyt ihmetystä. Itse ihmettelin pitkään, mikä on *koppeli*. Juttelin siitä muiden kanssa, ja KAIKKI miettivät 'No poppelihan on puu...' 'Eikun koppeli' 'Jaa, koppelo on lintu...' Vasta jossain vaiheessa ilmeni, että *Koppeli* on nimi. Mutta se kyllä aiheuttaa sekaannusta, koska kaikki kuulevat/ymmärtävät sen väärin. Katselin netistä riihi aiheista sanastoa, ja ehdotukseni olisi vaikka *Solkipuuntie* tai *Orsitie*. *Solkipuuntie* kuulostaa kauniilta, on riihi aiheinen, ja kun tämä iso päätie on Riihiniityntie, niin, tämä pieni tienpätkä olisi ikäänkuin pieni yksityiskohta riihestä, solkipuu."

Kaiken kaikkiaan nimenmuutosta toivovista vastaajista hyvin moni, 22 (44 %), haluaisi muuttaa juuri oman tai muun muassa oman kotikatunsa nimeä. Lisäksi Matinkadun asukas olisi ilmeisesti valmis muuttamaan myös oman osoitenimensä, sillä hän toteaa: "matinkylän nimistö on kyllä tylsää." On luonnollista, että muuttaa halutaan omaa osoitetta, sillä juuri omaa osoitenimeä asukkaan on pakko käyttää erilaisissa tilanteissa, oli nimi sitten onnistunut tai huonosti opastava, vaikea ymmärtää tai epämiellyttävä merkitykseltään. Alle listattuna perustelut niiltä asukkailta, jotka haluaisivat muuttaa oman kotikatunsa nimeä :

"Joskus oman kadun nimeä [*Eestinkallio*]. Vaikka sitä voi olla ikäväkin muuttaa, mutta toisaalta sekaannuksetkin ovat hankalia.

"Olisi hyvä muuttaa *Pitkänkalliontanhua* vaikka *Mellsteninkujaksi* (jota eräs taksinkuljettaja ehdotti), sillä autolla tänne pitää tulla Mellstenintien kautta."

"*lepsämänjoentie*. viittaa nurmijärveen ja aiheuttaa sekaannusta lepsämäntien kanssa"

"Kaikki ruotsalaistyylliset kadunnimet (esim. *Alberganesplanadi*) suomenkieliseksi versioksi. Helpottaa kummasti nimen käyttöä."

"*Gyldenärinkadun* voisi muuttaa helpommaksi."

"*Nuumäentie* joutaisi vaihtoon, jopa vanha osoite *Pohjoinen Viherlaaksontie* oli parempi vaikkakin huomattavasti pidempi."

"- - *Vanhan-Mankkaan tie*. Ks. perustelut aikaisemmista vastauksistani. [pitkä, vaikea oikeinkirjoitus]"

"*Paimenenkallion* voisi aivan hyvin lyhentää *Paimenkallioksi* tuskin paikan historian tulkinta siitä paljon muuttuisi"

"KYLLÄ. Ks. ed. vastaukset. [*Rintamamiehentie* liian pitkä, parempi olisi *Rintamatie*.]"

"Juu, *Veräjäkallionkadun* nimen muuttaisin *Veräjäkallioksi*"

"**KOLKEKANNAKSENTIE LIPPAJÄRVENTIEKSI. VOITAIISIIN HYVIN JATKAA YHDEKSI TIEN NIMEKSI ELI LIPPAJÄRVENTIEKSI.**"

"*Urpu* voisi olla vaikka *Koivunurpu* tai *Urvuntie*"

"*Ollaksentiestä* voisi tehdä *Pihlajarinteentien*."

"Nimenomaan tämän Tontunmäen alueen nimiä [kotikatu Nokitontunkuja]."

"Omaa kadunnimeä [*Korpiiniityntie*] en halua asua Korvessa."

"Haluaisin muuttaa *Korpikallion* takaisin *Ensitieksi*, edellä kerrotuista syistä."

"*Kirkkokorpi*. Se on alun perin ollut tie, taival tai kulkuväylä."

"*Hyljerannan* muuttaisin takaisin alkuperäisasuunsa *Hyljeouriksi*"

"Haluaisin palauttaa nimet ennalleen. [kotikatu Lintukorpi]"

"Vanhat kadunnimet takaisin Westendiin, kiitos! [kotikatu Hiiralankaari]"

Muutostoiveissa heijastuvat useat edellä mainitut kadunnimien epäkohdat. Omaa kadunnimeä halutaan muuttaa, kun se aiheuttaa sekaannuksia (Eestinkallio, Pitkänkalliontanhua, Lepsämänjoentie), se on oikeinkirjoitukseltaan tai ymmärrettävyydeltään vaikea (Alberganesplanadi, Gyldenärinkatu, Nuumäentie, Vanhan-Mankkaan tie, Paimenenkallio) tai liian pitkä (Vanhan-Mankkaan tie, Paimenenkallio, Rintamamiehentie, Veräjäkallionkatu). Rumaksikin haukuttu *Kolkekannaksentie* halutaan muuttaa, koska yhtenäisenä jatkuvan tien nimen vaihtumista

pidetään harhaanjohtavana. Hankalan vertailunimen *Urp*u asukas haluaisi ymmärrettävämmäksi kadunnimeksi. Kiintoisaa on kuitenkin, että toinen hänen tarjoamistaan nimivaihtoehdoista, *Koivunurpu*, on edelleen vertailunimi! Asukas ei siis ilmeisesti pidä kaikkein ongelmallisimpana nimen rakennetta, vaan sen vaikeatajuista merkitystä. Ollaksentien nimen asukas muuttaisi sen tylsyyden vuoksi, Nokitontunkujan nimen vaikean ymmärrettävyyden lisäksi sen teennäisyyden vuoksi.

Oman ryhmänsä kotikadun nimenmuutosta toivovien joukossa muodostavat ne, jotka – ristiriitaista kyllä – alun perin ovat jyrkästi vastustaneet sitä, että heidän kotikatunsa nimi on muutettu. Nämä asukkaat haluaisivatkin tyypillisesti palauttaa kadulle sen alkuperäisen nimen. Asukkaiden paheksumat nimenmuutokset on kuitenkin tehty, koska ne ovat olleet opastavuuden kannalta tarpeellisia, jopa välttämättömiä. Nimien palauttaminen ei tule kyseeseen, koska nykyiset nimet täyttävät hyvin perustehtävänsä. Westendin nimistö on aikoinaan muutettu, koska samoja nimiä on ollut käytössä muualla pääkaupunkiseudulla. Kaikki *korpi*-lekseemin sisältävät nimet ovat syntyneet muuttuneiden liikennejärjestelyiden takia. *Hyljeouri* muutettiin *Hyljerannaksi*, koska nimi oli käytössä vaikea. Huomionarvoista on, että muutos toteutettiin nimenomaan asukkaan anomuksen takia. Nimien palauttamista toivovat eivät kenties tule ajatelleeksi, että uudemmissa asukkaissa, joille tuttu on vain kadun nykyinen nimi, nimenmuutos aiheuttaisi luultavasti yhtä negatiivisia tunteita kuin alkuperäisen nimen muuttaminen aikoinaan on aiheuttanut. Tässä korostuukin jälleen näkökulmien ero. Nimenkäyttäjät haluaa tavallisesti olla itse tyytyväinen nimistöön, kun taas nimistösuunnittelija pyrkii sellaiseen toimivaan ratkaisuun, jonka puitteissa mahdollisimman suuri osa nimenkäyttäjistä on nimistöön tyytyväisiä

Mielenkiintoista on, että kuusi niistä asukkaista, jotka suhtautuvat negatiivisesti oman kotikatunsa nimeen, ei kuitenkaan kirjoita haluavansa muuttaa kyseistä nimeä. Kiltakallion asukas tosin toteaa, että haluaisi muuttaa "moniakin nimiä juuri liiallisen samankaltaisuuden vuoksi". Kotikatunsa nimeen tyytymättömistä Nuumäentien asukas ja Mäerinteen asukas vastustavat kadunnimien muuttamista kun taas Vantinpiston asukas toteaa oman osoitenimensä menettelevän loppuosaltaan, vaikka hän joitakin muita nimiä Vanttilassa haluaisikin muuttaa. Sen sijaan Kotikyläntien ja Alamäen asukkaat haluaisivat muuttaa muita kuin omaa osoitenimeään.

10.3. Muiden kadunnimien muutosta toivovat

Kadunnimiä ollaan valmiita muuttamaan osoitejärjestelmän hyvän toimivuuden kannalta liiankin helposti, sillä yhteensä 28 vastaajaa (39 % kysymykseen vastanneista) haluaisi muuttaa myös muita Espoon kadunnimiä kuin kotikatunsa nimeä. Tosin joidenkin vastaajien toivomuksia kadunnimien muutoksista ei liene kirjoitettu kovin vakavissaan tai tosissaan, vaan ne ovat lähinnä ehdotelmia joita on annettu, kun kerran tällainen kysymys on lomakkeessa esiintynyt. Nimenmuutoksia toivotaan kahdeksassa vastauksessa huonon paikantavuuden takia. Lisäksi esimerkeistä viimeinen on henkilöltä, joka ei ole vastannut mihinkään lomakkeen kysymykseen, vaan on kirjoittanut siihen ainoastaan tämän nimistöä ja opastusta koskevan muutosehdotuksensa:

"*Helsingintie* (siis ainakin ennen meni Granista Viheriin). Selittää siinä sitten ihmisille, ettei sillä ole mitään suoraa tekemistä Helsingin kanssa."

"*ingasgränden..kunde vara birgemogränden* istället [kysymys 2: ja visst men nu har finnarna hittat på att den nya gränden bakom vårt hus skall heta *ingasgränden...*när har birgemo hört till ingas?? Varför kan man inte använda de gamla svenska namnen...kanske hittar man på nya namn så att de inflyttade skall glömma att de befinner sig trots allt i svenskfinland...]"

"joskus on jotain tullut mieleen, esim *taka-niipperin tie*, joka kuitenkin ei sijaitse edes niipperissä vaan kalajärvellä (ja on kirjoitusasultaan vielä hankala) ei ole mielestäni kovinkaan onnistunut kadunnimi."

"järjestelisin paremmin samantapaiset nimet samaan kaupunginosaan"

"- - Ja kaikki Suvelan alueen samanalkuiset kadut vaihtaisin: *Joupin-*, *Sokin-*, *Saarni-* ym. selvemmin keskenään erottuviksi."

"Selkiyttäisin Tapiolan keskustan nimiä. Esim. kauppatalolle omat kujannimet tms."

"Suurimman osan Olarin kadunnimistä. Perustelut tulivat varmaan jo esille edellisistä kommentteista... :) [kysymys 15: Olari on mielestäni loistavan kauhea esimerkki siitä, että edes alueella kauan asuneet ihmiset eivät jaksa muistaa minkänimisiä kadut ovat, kun melkein joka kadun nimessä on 'kuu' jossain muodossa.] Muitakin esimerkkejä on leegioittain."

"Yhtenäisyyden vuoksi örkkiäiheiset nimet mielellään takaisin."

"Nimistönsuunnittelu Espoossa on hyvin onnistunutta, juuria antavaa. EHDOTUS: ESPOON KESKUKSENTIE JA TUOMARILANTIE 1 Espoon keskuksen identiteetin vahvistamiseksi ja löytämiseksi ehdottaisin nimistönsuunnittelulle Espoon keskukseen vievän tien nimeämistä nykyistä opastavammaksi: Turuntien ja Kehä III välisen tien nimeämistä ESPOON KESKUKSEN TIEKSI (Tuomarilankatu-Kirkkokatu, nimet liian paikallisia, eivät opasta ulkopaikkakuntalaisia). 2 Tästä ESPOON KESKUKSEN TIESTÄ erkanisi valo-ohjatussa

risteyksessä Tuomarilan suuntaan ja Kauniaisiin vievä TUOMARILANTIE, josta jo po.risteyksessä opastetaulut tien yläpuolella ja tienviitta Suvelaan. (Nykyisellään Suvelantie-Sunankaari-Ptnotkie -> Sunaan ei ole ajoyhteyttä ko. tieltä) Valo-ohjatussa risteyksessä opastetaulut "Turunväylä","Tuomarilantie, "Espoon keskus-Kehä III", Espoon keskus 3 Edelleen ESPOON KESKUKSEN TIE jatkuisi ESPOON KESKUKSEN KATUNA (nyk. Kirkkojärventie, mikä ei ole olennainen paikka palvelujen hakemisen kannalta)"

Harhaanjohtavasta opastavuudesta on kyse myös, kun moneksi erinimiseksi kaduksi jaettu reitti haluttaisiin muuttaa yhdennimiseksi:

"*martinsillantie-kuitinmäentie-merituulentie* yksi nimi selkeyttäisi 'etelä-espoon pääkatua'. Myös muita vastaavia katuja joissa nimi vaihtuu turhaan kesken kadun esim. *kipparinkatu-merenkulkijankatu*"

"- - *Martinsillantien* ja *Kuitinmäentien* voisi muuttaa takaisin *Merituulentieksi*. *Merituulentienä* koko tienpätkä tunnetaan, vaikka kaupungin nimistötoimi onkin 30 vuotta yrittänyt työntää kettinkä."

"No ainakin Siltakatu olisi koko matkan *Siltakatu* tai *Reviisorinkatu*."

"Siltakadun itäpää, kts. ed. vastaus. *Lintukorventie* *Lintumetsäntieksi*, kts. ed vastaus. [kysymys 15: Myös kahteen palaan pätkityt tiet ovat hankalia, esimerkkinä ainakin Siltakatu, jonka puolessavälissä on pätkä nimetty *Reviisorinkaduksi*. Lisäksi useimpiin Reviisorinkadun osoitteisiin on käynti Siltakadulta, sen itäiseltä osalta. Lintuvaarassa on yhtäällä *Lintukorpi* ja *Lintukorvenkuja*, mutta aivan toisaalla *Lintukorventie*, joka sekin muuttuu aivan yhtäkkiä lyhyestä *Lintumetsäntiestä*. Kaiken järjen mukaan Lintukorvenkujan tulisi lähteä Lintukorventiestä, ja nykyinen järjestely aiheuttaa jatkuvasti sekaannuksia (ei tosin enää itselle). Kun Lintumetsän koulukin on Lintukorventien varrella, olisi yksinkertaisinta ja selvintä muuttaa Lintukorventie koko matkaltaan *Lintumetsäntieksi*.]

Lintukorventien ja Siltakadun liikennejärjestelyjä käsiteltiin sivulla 125. Viisi haluaa muuttaa kadunnimiä, koska he pitävät niitä mahdollisten muiden epäkohtien ohessa kielellisesti virheellisinä. Yhdessä vastauksessa puhutaan kadunnimien sijaan alueennimistä:

"*Alberganesplanadi* on muutettava! Vaikka *Puistotieksi*. [kysymys 13: - - *Alberganesplanadi* ja sitten ruotsiksi *Albergaesplanad*!!! Mitä ihmettä!!! Tuota ns. suomenkielistä tien nimeä en osannut edes lukea ensin vaan piti oikein pysähtyä ja tavata se! - -]"

"Ehkä tuo moneen kertaan mainittu *Harakkavägen*. Suomenkieliset nimet suomenkielisinä ja ruotsinkieliset ruotsinkielisinä."

" *OXFOTINTie*, *-kuja* jne. Nyt se lausutaan kuten "Oxford" eikä kukaan varmaan ymmärrä koko tien nimeä.. Vaan mielestäni *oxfot* ('uksfuut') on samaa sarjaa kuin *kofot*

('kuufuut')suomeksi siis sorkkarauta, jossain kai myös kuokka. Eikö vaan sopisi työkalun nimiseksi tieksi sinne lato, niittyosastoon.. - -"

"Esimerkiksi Lystimäentien ruotsinkielisen nimen voisi muuttaa ruotsin kielen mukaiseen muotoon *Lustigkullavägen*. Kun kerran halutaan käyttää vanhoja paikannimiä, niin miksi esimerkiksi *Lustigkulla* on pitänyt vääntää muotoon *Lustikulla*?"

" Se *Haltijatontuntie*, ks. vast. 7 [Huonoja kielellisesti virheelliset, esim Niittykummussa oleva *Haltijatontuntie*, po. *Haltiatontuntie*! Eivätkö kyseessä ole haltiat ja tontut, eikä suinkaan haltijat?]

"Haluaisin muuttaa koko Leppävaaran nimen, ks. alla. [Koko lähiön nimi *Leppävaara* on arkinen ja typerä ja siitä tulee mieleen jokin Pohjois-Karjala. Ei Etelä-Suomessa mitään vaaroja ole. Olisi pitänyt ruveta suomenkielistenkin käyttämään *Alberga*-nimeä. Myös *Kivenlahti* on huono, kielenvastainen - pitäisi olla *Kivilahti* tai vaikka *Kivinenlahti*. Tai ruotsin mukaan *Steninlahti*.]

Jo edellä on tullut ilmi, että nimityyppi *Alberga*nesplanadi, *Harakkavägen* on kielellisesti täysin korrekti ja *haltija* tarkoittaa sekä taruolentoa että omistajaa. *Lustikullavägen* perustuu torpan nimeen *Lustigkulla*. g-kirjain on kadunnimestä poistettu, koska murteellisessa muodossa ja puhekielessä nimeä on käytetty ilman g:tä. Sanaloppuisen g:n kato on puhutussa ruotsissa tavallista. *Kivenlahti* ei ole millään muotoa suomen kielen vastainen; *Kiven*-alkuisia paikannimiä on Suomessa yli kaksi sataa ja *Kivenlahti*akin toista kymmentä. Muutenkin kaupunginosien nimet ovat kadunnimiin nähden vielä paljon laajemmin tunnettuja ja käytettyjä. Niiden muuttaminen olisi hyvin työlästä ja hidasta ja vahingoittaisi väistämättä alueen identiteettiä.

Edellä esitetyt mielipiteet osoittavat, että kadunnimien alkuperästä ja nimeämisperiaatteista olisi asukkaiden hyvä saada enemmän tietoa. Väärät käsitykset tai puuttuvat tiedot saattavat johtaa negatiivisiin mielipiteisiin. Kyselyvastaukset antavat osviittaa siitä, että uusilla alueilla hyvä tapa jakaa tietoa kadunnimistä ovat erilaiset alue-esitteet.

Kadunnimiä halutaan muuttaa myös niiden negatiivisen merkityksen tai ruman äänneasun takia. Tunteita herättää jälleen helposti nimenkäyttäjien mieliin jäävä *Örkkiniityntie*. Esimerkit:

"KYLLÄ. Ks. ed. vastaukset. [*Invalidintie*, *Sotaleskentie*, *Sotaorvontie* ovat kaikki hyvin negatiivisia miellelyhtymiä tuottavia nimiä. En haluaisi osoitteekseni yhtäkään edellisistä.]

"*Löydösmäki* on muutettava"

"Se *Löykinniementie* [oikeasti *Löykkiniemi*] ja *Röylä*...

"Täällä Vanttilassa joitakin. [kysymys 4: *Vanttila* ja *Vantti* kuulostaa niin ponnettomalta, että aluksi nolotti sanoa sitä tuttaville. *Vanttihan* tulee ruotsinkielisestä sanasta *Fant* - *Fantsby*, tämän olisi voinut kääntää toisinkin. Kyllä nykyään ihmiset osaavat lausua *F:n*.]

"*Äraportti* - en ole keksinyt yhtäkään syytä, miksi moinen sanahirviö on keksitty tielle nimeksi (on varmasti päättä pakottanut) kaikki *Eesti*-alkuiset katu-/paikannimet tuntuvat viittaavan Neuvosto-Eestiin! "Keisarina" vaihtaisin ne vihdoin *Viro*-alkuisiin - olisivat enemmän oikeaa suomea."

"*Örkkiniityntie* on kamala"

"*Örkkiniityntien* ihan miksi tahansa muuksi"

Ulkomaalaisten näkökulma otetaan jälleen huomioon kahdessa vastauksessa. *Metsänneidonkuja* ja *Nuumäentie* olisi nimenkäyttäjien mielestä hyvä muuttaa, koska ne sisältävät *ä*-kirjaimen:

"Kiva olis jos omassa osoitteessa [*Nuumäentie*] ei olisi *Ä*-kirjainta, koska ulkomaanelävät ei käsitä mikä se kirjain on. Postit ulkomailta tulee nyt muodossa *Nuum?entie*. Jenkkipostin kanssa on ongelma erityisesti, koska ne on pilkuntarkkoja osoitteen oikeellisuudesta, aina ei edes kelpaa *A Ään* tilalle."

"*Metsänneidonkuja* - - Ks. perustelut aikaisemmista vastauksistani [*Metsänneidonkuja* on epäonnistunut kadunnimi, koska se on liian pitkä ja mahdoton kirjoittaa ulkomaille (kujalla sijaitsee monia yrityksiä, jotka ovat yhteyksissä ulkomaille).]"

Nimien kaksikielisyys tulee esiin virheellisiksi luultujen nimien yhteydessä, mutta myös kahdessa muussa vastauksessa, joissa toivotaan nimien muuttamista:

" Ruotsinkielisille kaduille [siis kadunnimille] aito suomenkielinen vastine."

"- - Samoin ihmettelen aina Finnoota kahdella *o*olla. Miksei se ole Suomenoja ja ruotsiksi Finnå. Että selkeästi näkee *å*-sanana, eli pienen joen. Nyt on jotain outoa *oo*-ta ?? Kyllä suomeksikin voi olla Finnåntie, osataanhan me käyttää nimissä kaksoisweetäkin. Miksi sitä ruotsalaista *å*:ta pitää syrjiä, kyllä täällä on ollut jo on vieläkin ruotsinkielistä asutusta ja veneilijöitä. Suomenruotsalaisia pieniä koululaisiakin ajatellen ,joita siellä päin on runsaasti (koulu päiväkotit), tuntuu oudolta tuo kirjoitusasu. Vaan tästä ongelmasta varmaan moni on vääntänyt sanansäilää aikaisemminkin."

Nimien teennäisyys on saanut yhden asukkaan toivomaan Olarin kadunnimien muuttamista. Hän tosin tiedostaa, ettei korvaavia nimiä välttämättä löytyisi helposti:

"Olarin avaruusaiheiset kadunnimet ovat aina olleet minusta kökköjä. Ei siellä tietääkseni ole mitään tähtitornia koskaan ollut. Miksi siis niin ihmeelliset nimet? Ne saavat minut aina ajattelemaan, että Olari on robottikaupunginosa, missä oikeat ihmiset? Muuttakaa ihmeessä! Tosin ehdotuksellani on yksi huono puoli: ei minulla ole esittää parempiakaan."

Yksi asukas ei kerro minkä nimen tai nimiä hän toivoisi muutettavan, vaan ehdottaa mielestään Espooseen sopivia nimiä: "NOKIA(N)KATU TAI MATKAPUHELI(ME)NTIE EI OLE VIELÄ ESPOON NIMISTÖN HISTORIASSA. PÄÄKONTTORIHAN MAJAILEE TOISTAISEKSI ESPOOSSA." Vastaja tulee kuitenkin itse kirjoittaneeksi nimeen *Nokiankatu* liittyvään ongelman. Kadunnimistä pyritään tekemään pysyviä. Toimivat yritykset voivat vaihtaa osoitettaan tai nimeään, jolloin nimen opastavuus kärsii. *Orionintietä* kritisoikin vastauksessaan eräs mies:

"Pitäisi tehdä linjaus, että sallitaanko firmanimiä ja aletaanko niitä luoda oikein urakalla, vai pysytäänkö ns. vanhoissa nimiperinteen mukaisissa nimissä. Sen perusteella sitten muutettaisiin kaikki nimet, jopa katuja katkomalla firmojen alueiden mukaan, tai sitten *Orionintie*-tyyppiset muutettaisiin takaisin alueen nimiperinteen mukaisiksi."

10.4. Yhteenvetoa

Kyselyssä esiin tulleet, varsin kärkkäät kirjoitukset oman osoitenimen muutoksista osoittavat, että myös asukkaat arvostavat pysyvää nimistöä, vaikka pysyvyyttä ei yhtä asukasta lukuun ottamatta olekaan hyvän kadunnimen ominaisuutena mainittu. Mitä pidempään nimet säilyvät muuttumattomina, sitä helpompi ne on oppia tuntemaan ja sitä vaivattomampi niiden avulla on suunnistaa. Lisäksi vakiintunut nimi toimii kiinnekohtana, joka mahdollistaa muistot ja perinteensiirron (Paikkala 1999a: 58). Silti monet tarkastelevat nimistöä kovin henkilökohtaisesta näkökulmasta ja toivovat, että jotkin Espoon kadut nimettäisiin uudestaan. Nimenmuutosta toivovista 22 haluaisi muuttaa oman kotikatunsa nimeä, 28 jotakin muuta osoitenimeä. Syyksi riittää huonon opastavuuden ja nimen oletetun kielellisen virheellisyyden lisäksi sekin, että nimen äänneasu tai merkitys häiritsee. Tuskin monikaan on ottanut huomioon kadun varrella asuvien mielipiteitä tai heille aiheutuvaa vaivaa muutoksia toivoessaan.

11. KADUNNIMIEN TUNTEMUS

Kysymykset 17 ja 18 koskevat kadunnimien tuntemista. Kysymyksessä 17 tiedustellaan: "Tunnetko mielestäsi Espoon kadunnimiä hyvin vai huonosti?" Vastausvaihtoehtoina ovat *hyvin, melko hyvin, jonkin verran, melko huonosti, huonosti* tai *en osaa sanoa*. Kohdassa 18 esitetään jatkokysymys "Mistä johtuu, että tunnet kadunnimiä hyvin / huonosti?". Suurin osa kyselyyn osallistuneista on kertonut käsityksistään; kysymykseen 17 on vastannut 129 (96 %) ja perustelukysymykseenkin 106 (79 %). Huomionarvoista on, että kysymys on nimien alkuperän merkitystä tiedustelevan kysymyksen tapaan hyvin suhteellinen. Joku voi mieltää tuntevansa hyvin Espoon kadunnimiä, kun hän tuntee tarkkaan oman asuinalueensa nimistön tai muutamia nimiä monilta eri alueilta. Joku toinen taas kirjoittaa nimien tuntemuksensa olevan vain kohtalainen, koska hän ei tunne kadunnimiä kaikilta Espoon alueilta. Tosiasiassa on lähes mahdotonta muistaa kaikkia Espoon kadunnimiä ja omankin asuinalueen kadunnimistä osataan tyypillisesti vain keskeisimmät. Nimituntemusta voi kutsua hyväksi silloinkin, kun asukas tuntee omaan elämänpiiriinsä olennaisesti liittyvät nimet. Nimien tuntemisesta on vaikea saada objektiivista tietoa kyselylomakkeen avulla. Jonkinlaiset tunnistustehtävät olisivat turhaan pidentäneet kyselyä ja niitä olisi saatettu pitää ikävän kokeenomaisina.

Suurin osa vastaajista, 51 (38 %), ilmoittaa tuntevansa Espoon kadunnimiä melko hyvin. 42 vastaajaa (31 %) puolestaan tuntee mielestään kadunnimiä jonkin verran. Huomattavasti vähemmän on vastaajia ääripäistä. Hyvin Espoon kadunnimiä kertoo tuntevansa 8 ja huonosti niin ikään 8 vastaajaa (6 %). Melko huonosti kadunnimiä tuntee 20 nimenkäyttäjää (15 %). Nimien tuntemus on selvästi verrannollinen Espoossa asuttuun aikaan. Alle kaksikymmentä vuotta Espoossa asuneista suurin osa tuntee kadunnimiä jonkin verran (32 %), mutta hyvin moni myös melko huonosti (26 %). Yli kaksikymmentä vuotta Espoossa asuneista puolestaan vain yksi tuntee nimiä huonosti ja kolme (4 %) melko huonosti. Melko hyvin nimiä sen sijaan kokee tuntevansa yli puolet (54 %) Espoossa pitkään asuneista. Muilla sosiaalisilla taustatekijöillä ei näytä olevan vaikutusta Espoon kadunnimien tuntemukseen.

Syytä kadunnimien hyvään / huonoon tuntemukseen on perustellut moni vastaaja. Tavallisimmin perusteluissa vedotaan liikkumisen laajuuteen tai asuinaikaan Espoossa. Toisinaan todetaan myös, ettei oman elämänpiirin ulkopuolella olevien alueiden nimiä tarvitse tietää. Espoossa kaupunkirakenne vaikuttanee myös kadunnimien tuntemiseen. Kaupungissa ei ole sellaista

palveluiden kannalta kaikille asukkaille tärkeää keskustaa, jonka nimistön jokainen kuntalainen tuntisi. Tähän on kiinnittänyt huomiota myös eräs Espoon kadunnimiä mielestään huonosti tunteva vastaaja. Alla ovat kaikki **huonosti** Espoon kadunnimiä tuntevien vastaajien perustelut:

"Olen asunut vasta vähän aikaa Espoonlahden-keskuksessa. Lisäksi kadun/alueiden nimet liian samanlaisia, kuten myös alueet: *Kattilalaakso / Kattilavuori, Kaskivuori...* Kun joku kysyy ohjetta, tulee helposti neuvottua vääriin kun vain muistaa tuollahan oli joku *Kattila/Kaskivuori* tyyppinen alue."

"Olen asunut Espoossa vasta vuoden"

"Ne osoitteet tietysti tietää joissa asuu joku tuttu, mitä niillä muilla tekee. Ellei satu olemaan pizzataxi tai taksikuski :)"

"nimimuutosten takia, ennen tiesin hyvin teiden nimiä jopa Suomenojan, Nöykkiön, Vesiniityn, Soukan vaikka asun Espoonlahden alueella"

"Huonosti, koska olen niin nuori."

"ei ole ollut tarvetta käyttää, ne alueet tuntee joilla liikkuu"

"Tunnen oman alueeni kadunnimiä sen verran kuin kävelylenkeillä mieleen jää. Muiden Espoon erillisten alueiden nimistöihin ei ole tarvetta tutustua, minkä aiheuttaa Espoon yksittäisistä asumalähiöistä koostuva rakenne. Työni ja käyttämäni kulttuuri- yms. palvelut ovat Helsingissä, jonka osoitteet tunnen tietenkin hyvin."

Melko huonosti kadunnimiä tuntevien perusteluista seitsemässä (44 %) vastaaja kertoo, että on asunut Espoossa vasta vähän aikaa, esimerkiksi: "En ole asunut niin pitkään Espoossa." ja "Olen asunut Espoossa vasta kaksi vuotta." Neljä vastaajaa puolestaan toteaa liikkuvansa vain tietyllä pienellä alueella Espoossa:

"Olen asunut Espoossa vain vähän aikaa ja liikun pääasiassa vain Etelä-Espoossa."

"Olen Helsingistä lähtöisin, ja Espoossa ei tule sillä tavalla liikuttua muuta kuin koti-Leppävaaran asema-Helsinki alueella."

"Tulee pyörityä lähinnä vain Leppävaarassa ja sen alueella. Muualle ei ole tarvis mennä."

"Olen asunut Espoossa vain yhdellä paikkakunnalla ja käyn muualla töissä."

Lisäksi kaksi vastaajaa toteaa Espoon olevan niin suuri, että kadunnimiä on vaikea muistaa. Osa vastaajista, kuusi eli 38 %, ei koe kadunnimien laajaa tuntemusta liikkumisen kannalta tarpeelliseksi:

"jag känner ju platserna så jar har inget behov av namn"

"En tarvitse kadunnimiä löytääkseni paikasta toiseen."

"Nimet eivät jää mieleeni ja liikun yleensä tutussa ympäristössä, enkä tarvitse katujen nimiä suunnistamiseen."

"Ei ole ajokorttia, joten ei tule niin paljoa katsottua esimerkiksi kartasta kadunnimiä ajettaessa jonnekin. Yleensä vaan katsoo reittihausta miten paikkoihin mennään, eikä siinä niin kiinnitä huomiota kadunnimiin."

"En ole kiinnittänyt niihin paljoakaan huomiota. Esimerkiksi bussipysäkkien nimet ovat paljon oleellisempia kun liikkuu reittioppaan ohjeilla"

"- - Espoossa ei tarvitse suunnistaa nimien perusteella vaan on helpompi suunnistaa jonkun kohteen nimen ja suurten pääväylien mukaan."

Ympäristössä, jossa kulkija tuntee maaston ja katuverkon, voi liikkua eksymättä vaikkei kadunnimiä tuntisikaan. Jonkinlaisia paikantavia nimityksiä kulkijan on kuitenkin käytettävä kiinnekohtana kertoessaan vaikkapa kulkemastaan reitistä tuttavilleen. Marja Viljamaa-Laakso on todennut, että kaupunkilaiset suunnistavat yhä tyypillisemmin osoitteiden sijaan erilaisten katukuvassa näkyvien maamerkkien, kuten ostoskeskusten avulla. Tämä on osaltaan seurausta siitä, että perinteiset nimeämistavat ovat katoamassa. Aikanaan nimiä annettiin yhteisössä tarpeen vaatiessa luonnollisten nimeämisperusteiden, muun muassa paikan omistajan tai paikan ulkonäön ja käyttötarkoituksen mukaan. Nyt viralliset nimet on omaksuttava käyttöön ylhäältä käsin annettuina. Niiden muistaminen on siis – myös ihmisten lisääntyneen liikkumisen ja lisääntyneen nimimäärän takia – vaikeampaa. Luonnollisten nimeämisperusteiden kautta syntyneet epäviralliset nimet puolestaan palvelevat yleensä vain pientä käyttäjäkuntaa. Sen sijaan suurin osa tunnistaa ostoskeskukset, urheiluhallit ja muut ulkonäöltään mieleen jäävät rakennukset mainoslauseineen ja hahmottaa ympäristöään näiden avulla (Viljamaa-Laakso 1999b: 82–83.)

YTV:n Reittiopas on helpottanut liikkumista sikäli, että ajomatkan varrelta tarvitsee yhä harvemmin osata muita nimiä kuin sen pysäkin nimi, missä on jäätävä pois. Mahdollinen kävelymatka pysäkiltä kohteeseen lienee kuitenkin helpoin opetella kartan ohella kadunnimien mukaan. Reittioppaassa

reittihakuja voi tehdä kadunnimien lisäksi myös muiden kohteiden mukaan (esim. Sello, eduskuntatalo tai LänsiAuto Arena).

Jonkin verran kadunnimiä tuntevista osa perustelee, miksi tuntee kadunnimiä näinkin laajasti, osa taas, miksi ei tämän enempää. Perusteluista neljäsätoista (48 %) keskitytään liikkumiseen Espoon alueella. Kahdeksan vastaajaa liikkuu paljon eri puolilla Espoota, mikä on edistänyt nimien tuntemista. Viisi taas toteaa liikkuvansa sen verran pienellä alueella, että tuntee kadunnimiä vain jonkin verran. Muutama painottaa tuntevansa hyvin niiden alueiden nimiä joilla liikkuu tai vain joidenkin alueiden kadunnimiä, ja pari vetoaa siihen, että on asunut Espoossa tietyn aikaa. Esimerkkejä:

"Olen liikkunut Espoon alueella kohtuullisen paljon."

"Olen liikkunut melko paljon eri aluilla karttaa apuna käyttäen."

"Ollut työpaikassa, jossa joutuu liikkumaan autolla paljon."

" Käyn ympäri Espoota kokouksissa julkisilla kulkuneuvoilla, jolloin on pakko tutkia karttaa, bussilinjoja ja lopulta kysellä ihmisiltä."

"Tuntee oman lähialueensa, sekä ne kadunnimet joiden alueilla liikkuu paljon."

"Riippuu alueesta."

"Ei tule liikuttua läheskään kaikille Espoon alueista."

"en liiku espoossa yhtä paljon kuin helsingissä ja vantaalla, vaikka asunkin espoossa.. espoo (etenkin eteläinen) on minulle kokonaisuudessaan aika tuntematonta"

"Liikun kuitenkin päivittäin aika pienellä alueella, siksi en tunne kovin hyvin muun Espoon kadunnimiä. Tarvittaessa otan selville."

"Asunut 26v täällä. Paikallisesti tuntee."

"Olen asunut Espoossa vain 10 vuotta. Tiettyjen alueiden nimet tunnen paremmin, ja huonommin niiden alueiden, joissa käyn vähemmän."

Muutamia muitakin perusteluja esiintyy. Liikkuvuuteen liittyy se, että eräälle vastaajalle entinen taksinkuljettajan ammatti tuo mieleen joitakin kadunnimiä. Toinen vastaaja puolestaan tuntee kadunnimiä jonkin verran, koska hän "käyttää niitä" ja kolmas puolestaan tykkää tutkia karttoja. Viisikymppinen nainen kertoo, että tuntemukseen on vaikuttanut uteliaisuus: "- haluan tietää missä

olen. Jonkin verran joudun joskus etsimään paikkoja työni puolesta. Haluan osata paikkoihin ilman että eksyn." Kiinnostuksen merkityksestä kirjoittaa myös kaksikymppinen nainen: "Pienempänä niitä tuli seurattua enemmän, kun ei istunut ratin takana. Jonkun verran nimistö on kiinnostanut, joten niitä on tullut hieman opiskeltua." Osa vastaajista tuntee mielestään Espoon kadunnimiä *vain* jonkin verran. Heistä eräs perustelee tuntemustaan toteamalla, että kadunnimet ovat "lähiöalueilla niin kuolettavan tylsiä". 51-vuotias nainen vetoaa jo edellä mainittuun ympäristön hahmottamista käsittelevään seikkaan: "Kadunnimillä ei sinänsä ole merkitystä, enemmänhän puhutaan kaupunginosista ja rakennuksista. Vasta etsittäessä jotain tarkkaa osoitetta tarvitsee tiedon kadunnimestä." Vähäistä tuntemusta on perusteltu myös Espoon liian monilla lyhkäisten tienpätkien nimillä, uusien kadunnimien suurella määrällä ja huonolla merkinnällä niin maastossa kuin puhelinluettelon kartassakin.

Enemmistö vastaajista, 38 prosenttia, tuntee Espoon kadunnimiä mielestään **melko hyvin**. Perusteluista yleisin on Espoossa asutun ajan pituus, johon viittaa 18 vastaajaa (39 %). Myös laaja liikkuvuus mainitaan jälleen neljässätoista vastauksessa (30 %). Esimerkkejä:

"Olen asunut yli 30 v. Espoossa ja ollut työssä toisessa lähiössä."

"Asunut koko elämäni Espoossa."

"olen asunut eri puolilla espoota lähes 25 vuotta, välissä 6 vuotta olen asunut helsingissä."

"41 vuotta Espoolaisena kyllä opettaa."

"Olen asunut koko ikäni Espoossa - kolmessa eri aluekeskuksessa - sekä työskennellyt pitkään neljännessä. Joka puolelle on jossain elämänvaiheessa ollut jotain asiaa."

"Olen asunut vuodesta 1953 pääkaupunkiseudulla (Helsingin maalaiskunta, Helsinki, Espoo) ja liikkunut paljon alueella. Usein työmatkallani, joka on aika pitkä, toimin oppaana kuskille tai matkustajalle."

" Tunnen Pohjois-Espoon nimistöä melko hyvin. Olen asunut koko ikäni täällä, kävellyt ja pyöräillyt paljon seudulla. Myös autoillessa ja bussilla matkustaessani panen tiennimiä merkille. Etelä-Espoo on vieraampaa aluetta. Sen muistan, että Olarissa on Täysikuu!"

"Liikun paljon ja tutkin karttaa ennen kuin menen uudelle alueelle."

"Liikun paljon. Ystäväni asuvat ympäri Espoota ja muuttavat tiheään tahtiin."

"Olen liikkunut Espoossa todella paljon auton kanssa ja toki asunutkin neljässä eri paikassa."

"Kierrellyt olen."

Kahdeksan vastaajaa (17 %) kirjoittaa oppineensa kadunnimiä työnsä kautta:

"Tarvitsen niitä työssäni."

"- - olen myös aikaisemmin tarvinnut työssäni osoitteita eri puolelle Espoota - siinä tulivat kadunnimetkin samalla tutummiksi."

"Olen asunut Espoossa yli 30 vuotta ja työtehtävieni johdosta liikkunut paljon kunnan alueella"

"Nykyisessä työssäni etsin usein kartoista tietoa kadunnimien perusteella."

"Työssäni joudun käyttämään kadunnimiä."

"Työni vuoksi

"Koulutaksissa kiinnosti aikanaan kuunnella, kun tilausosoitteita huudeltiin solkenaan aamu- ja iltaruuhkan aikaan. Oppi tunnistamaan kaupunginosat jo pelkkien kadunnimien perusteella ja ymmärsi ne lainalaisuudet, mitkä Espoon nimiperinteeseen sisältyvät, jolloin sitä voi hyödyntää omissa paikantamistilanteissa."

"Teen keikkatyötä ympäri Espoota ja kadunnimet tulevat sitä kautta tutuiksi. - -"

Moni on lisäksi kiinnostunut kadunnimistä, historiasta tai kartoista ja osaa siksi Espoon kadunnimiä melko hyvin:

"On tullut seurattua mielenkiinnosta"

"Olen kiinnostunut"

"Olen kiinnostunut niistä ja luen kylttejä uusilla alueilla."

"Kiinnitän niihin huomiota, koska tykkään katsella kadunnimiä ja miettiä mistä katu on nimensä saanut (on aina kiva huomata, kun on samalla alueella yhtenäisiä kadunnimiä)."

"olen nimistä ja kadunnimistä + paikallishistoriasta kiinnostunut. - -"

"Pidän paikallishistoriasta, ja nimiin tulee kiinnitettyä huomiota."

"- - Lapsena saatoin ihan varta vasten ottaa kartan käteen ja tutkailla Espoon ja Helsinginkin katuja."

"Olen vähän karttafriikki ja valokuvamuistinen..."

"Rakastan karttoja."

Eräs vastaaja antaa kehuja nimistönsuunnittelulle. Hän osaa mielestään kadunnimiä melko hyvin, koska "Espoossa on onnistuttu nimeämään kadunnimet niin, että ne kuvastavat alueen ominaisuutta. Tietystä kadunnimestä tietää jo, missä päin se sijaitsee." Kadunnimien osaamista perustellaan myös silmät auki liikkumisella ja paikallislehtien lukemisella. Seitsemänkymppinen mies kertoo olleensa pitkään asukasyhdistyksissä monia yhteisiä asioita ajamassa. Työn puitteissa on joutunut pohtimaan kannanottoja erilaisiin asioihin ja ilmeisesti samalla oppinut kadunnimiäkin. Espoosta pois muuttanut vastaaja toteaa, että vaikka hän tuntee Espoon vanhojen alueiden kadunnimiä melko hyvin, uusien, jatkuvasti kaavoitettavien alueiden nimistöön tutustuminen jää poismuuttaneena vähiin.

Hyvin on Espoon kadunnimiä ilmoittanut osaavansa vain kahdeksan kyselyyn osallistunutta. Perusteluissa toistuvat samat näkökannat (asumisaika, liikkuminen Espoossa, työ, mielenkiinto) kuin niilläkin henkilöillä, jotka tuntevat kadunnimiä mielestään melko hyvin:

"Olen asunut Espoossa lähes koko ikäni, eri kaupunginosissakin."

"Olen asunut ikäni espoossa ja omaan kai hyvän nimi- ja paikka muistin? Jos olen kerran etsinyt jonkin paikan kartasta, muistan sen yleensä jatkossakin."

"Kiinnitän aktiivisesti huomiota kadunnimiin siellä missä liikun. Erityisesti jurppii juuri tuo kaikkien katujen nimeäminen jonkun aiheen mukaan yhdellä asuinalueella, koska silloin ei jaksaa muistaa mikä oli mikäkin katu."

"työ/autoilu."

"Ajan taksia opiskelun ohessa."

"Työni puolesta ja olen muutenkin kiinnostunut kaupunginosista ja Espoosta, myös kaupungin historiasta."

"Työssäni tarvitsen erittäin hyvää paikallistuntemusta. Lisäksi olen muutenkin kiinnostunut kotikaupungistani ja kuuluu sivistykseen tuntea kotikaupunkinsa nimistöä ja historiaa."

"Olen asunut täällä vuosikymmenet ja olen kiinnostunut kaikista katuihin ja teihin liittyvistä asioista"

Suurin osa kyselyyn osallistuneista tuntee mielestään Espoon kadunnimiä kohtalaisen hyvin tai sen verran kuin oman elämänpiirin puitteissa on tarpeen. Tuntemukseen vaikuttaa asukkaan asuinaika Espoossa ja liikkuvuus kunnan alueella. Hyvään kadunnimien osaamiseen vaikuttaa myös se, tarvitseeko nimenkäyttäjät kadunnimiä työssään tai onko hän mahdollisesti kiinnostunut nimistöä. Huonoa tuntemusta ei perustella juuri lainkaan kadunnimistön puutteilla. Sitä vastoin lyhyt asuinaika Espoossa, liikkuminen rajatulla alueella ja suunnistaminen muiden maamerkkien avulla ovat yleisimpiä syitä huonoon Espoon kadunnimien tuntemukseen.

12. KADUNNIMIEN KÄYTTÖ

Lomakkeen kohdassa 19 kysytään "Käytätkö Espoon kadunnimiä?" Vastausvaihtoehtoina ovat *paljon, melko paljon, jonkin verran, melko vähän, vähän ja en osaa sanoa*. Kohdassa 20 vastaajaa pyydetään antamaan esimerkkejä siitä, mitä kadunnimiä hän käyttää ja millaisissa tilanteissa. Kysymyksessä 21 puolestaan tiedustellaan "Mitä Espoon kadunnimeä käytät eniten, miksi?" Vaihtoehtokysymykseen on vastannut 126 kyselyyn osallistunutta (94 %), joista ainoastaan yksi on valinnut vaihtoehdon *en osaa sanoa*. Esimerkkejä käyttötilanteista antaa 90 vastaajaa (67 %), ja kysymykseen kaikkein useimmin käytetystä nimestä vastaa 91 (68 %). Vastaajien sosiaaliset taustatekijät eivät vaikuta siihen, kuinka paljon he käyttävät Espoon kadunnimiä. Vastaukset kysymyksiin 20 ja 21 ovat osittain päällekkäisiä. Vastaaja on saattanut esimerkiksi kertoa esimerkkinä käyttävänsä usein omaa osoitenameään virastoissa ja takseissa, mutta hän ei kuitenkaan ole vastannut kysymykseen 21. Edellisen vastauksen perusteella voisi kuitenkin arvella, että kyseinen vastaaja käyttää eniten oman kotikatunsa nimeä.

Jotkut pitävät kysymyksiä kummallisina, esimerkiksi itsestään selvänä sitä, millaisissa tilanteissa kadunnimiä käytetään ja sitä, että oman kotikadun nimi on jokaisen vastaajan eniten käyttämä. Ihmetyksestä kieli vastauksissa muutaman kerran toistuva partikkeli *tietysti / tietenkin*. Yksi vastaaja pitää kysymystä 20 liian laajana: "Ei tähän voi vastata kohtuullisessa ajassa." Eräs vertailunimiä kritisoinut vastaaja ihmettelee puolestaan kysymysten 20 ja 21 kohdalla, miten kadunnimiä ylipäättänsä voi käyttää:

"Kummallinen kysymys. Esimerkiksi kotiosoitteen usein kerron taksinkuljettajalle. Olisi outoa kertoa jokin muu osoite. - - Vielä kummallisempi kysymys. Miten kadun nimiä voi 'käyttää'? Jos Espoon nimistötoimi olisi jo antanut joillekin kaduille nimeksi vaikka *Kulmahiomakone*

tai *Jääkaappi* (mikä toteutunut huomioon ottaen ei ole täysin hatusta vedetty skenaario), niitä varmasti olisi käyttänyt usein."

Kysymyksillä pyrittiin lähinnä keräämään kaikenlaista kadunnimien käyttöä koskevaa informaatiota, muun muassa tietoa mahdollisista taajakäyttöisistä espoolaisista kadunnimistä ja vastaajien käsityksiä siitä, mitä kaikkea kadunnimien käytöllä tarkoitetaan. Samoin kuin edellisessä luvussa käsiteltyä kadunnimien tuntemusta on myös niiden käyttöä vaikea tutkia kyselylomakkeen avulla. Täysin objektiivista, autenttista tietoa nimien käytöstä saisi lähinnä seuraamalla nimenkäyttäjän elämää muutaman päivän ajan.

Selvä enemmistö vastaajista, 61 (48 % kysymykseen vastanneista), ilmoittaa käyttävänsä nimiä jonkin verran. Nekin, jotka siis tuntevat kadunnimiä mielestään melko hyvin, eivät kuitenkaan käytä nimiä paljon. Kysymys on jälleen suhteellinen; jos asukkaasta on tuntunut vaikealta vastata siihen, on ääripäiden välimaastoon sijoittuva *jonkin verran* kenties vaikuttanut turvallisimmalta ja totuudenmukaisimmalta valintavaihtoehdolta. Melko paljon kadunnimiä kertoo käyttävänsä 24 vastaajaa (19 %) ja melko vähän puolestaan 18 (14 %). Ääripäihin sijoittuu jälleen kaikkein vähiten nimenkäyttäjää: paljon nimiä käyttää mielestään 11 (9 %), vähän 9 (7 %) kysymykseen vastanneista.

Esimerkkejä on annettu niin kadunnimien kirjallisesta kuin suullisestakin käytöstä. Jotkut vastaajat ovat saattaneet mieltää *nimien käyttöksi* vain joko kirjalliset tai suulliset tilanteet. Esimerkiksi erään vastaajan mukaan hän käyttää kadunnimiä "lähinnä tietä neuvoessa, ei muuten", vaikka omia osoitetietoja on jokaisen toisinaan käytettävä. Moni antaakin esimerkkinä oman tai joskus myös työpaikan osoitteen ilmoittamisen erilaisissa yhteyksissä. Esimerkkejä:

" esim. oma osoite"

"-- omaa osoitettahan joutuu ilmoittamaan lähes joka paikkaan"

"Jos tarvitsee antaa henkilötiedot, niin pitää antaa oma osoite."

"Tätä omaa, Riihiniityntie. Kaikenlaisissa virallisissa papereissa, kilpailuissa --"

"Lähinnä kotiosoitetta ja työpaikan osoitetta"

"Omaa kotiosoitettani ja työpaikan osoitetta, kun joudun ilmoittamaan ne."

"Outo kysymys. Aina kun osoitetietoja kysytään."

Kirjallinen käyttö on mainittu yhteensä 33 vastauksessa (37 %). Esimerkkinä on omien osoitetietojen kirjoittamisen lisäksi monissa vastauksissa annettu tietyn kohteen, osoitteen tai reitin etsiminen joko maastosta, kartoista tai internetin karttapalveluista. Kolmas, huomattavasti harvemmin mainittu kirjallinen käyttötapa on ystävien tai yritysten osoitteiden kirjoittaminen postia lähetettäessä. Se, että postin kirjoittaminen on mainittu niin harvassa vastauksessa ja reittien haku monessa, kertonee sähköistyneestä kulttuurista ja karttapalveluiden runsaasta käytöstä. Lisäksi kaksi vastaajaa kertoo käyttävänsä kadunnimiä navigaattorin avulla liikkeessään. Esimerkkejä kirjallisista käyttötilanteista:

"Bussissa pitää jäädä pois jossakin tietyssä paikassa, helppo suunnistaa kadunnimen mukaan."

"Etsin jotain osoitetta tai etsin bussireittejä."

"etsin tarvitsemaani liikettä tai palvelua"

"Hakiessani jotain kohdetta, varsinkin netin karttahausta."

"- - Myös monia yksittäisiä osoitteita etsiessäni sopivaa matkustusreittiä."

"Reittiopas, karttahaku, etc."

"Jos ulkoilen ja katson reitin etukäteen kartasta, jos menen jonnekin asioimaan tai kylään, ja katson reitin etukäteen kadunnimien perusteella."

"Koska olen kuljetuspalveluasiakas, joudun tietysti penkomaan esiin osoitteen, mistä lähten tai mihin olen menossa, vaikka rakennus tai paikka olisikin muuten tunnettu. Katuosoite on kuitenkin melko yksiselitteinen."

"erilaisissa osoitteissa joko postitusta tai paikan löytämistä varten."

"Kirjoitan ystäville, etsin liikkeiden sijainteja jne."

"Lähettelen postia työssäni."

"Postikortteja kirjoittelen ja siihen osoitteita"

"Minulla on paljon ystäviä eri puolilla Espoota ja lähetän heille esim. postikortteja matkoilta ja joulu- ja merkkipäiväkortteja. Olen asunut myös neljässä kaupunginosassa."

"Syötän navigaattoriin vieraan osoitteen."

Suullisista käyttötilanteista on selviä esimerkkejä 38 vastauksessa (42 %). Yleisimpänä on mainittu tien neuvominen ja taksin (kerran myös pitsan) tilaaminen. Vastaajat käyttävät kadunnimiä myös

työssään tai kertoessaan missä asuvat tai missä ovat päivän aikana liikkuneet. Eräs vastaaja kiteyttää toteamuksessaan paikannimien perustehtävän: hän kertoo käyttävänsä kadunnimiä puhuessaan Espoon paikoista. Esimerkkejä suullisista käyttötilanteista:

"kadunnimiä käytän kertoessani esim. kysyjille missä jokin paikka on"

"kerron suunnistusohjeita"

"Tietysti antaessani ohjeita yms"

"jos pitää opastaa joku jonnekin, käytän isompien teiden nimiä"

"Kuvailen kodin sijaintia jollekulle - -"

"Ainakin silloin kun neuvon tietä jollekulle. Kun kerron, missä asun tai missä joku tuntemani henkilö asuu."

"Selventäessäni jotain sijaintia, varsinkin tutuille ja samalla alueella asuville on helppoa käyttää kadunnimiä. Joskus liitän myös etunimeen hänen kotikatunsa nimen, jos täytyy selventää kolmannelle osapuolelle kenestä on kyse."

"Kun joskus menen taksilla kotiin Örkkiniityntielle, niin taksi löytää varmasti perille."

"Taksissa kotiosoitetta."

"Tilaan taksin kotiini tai ajan taksilla Helsingistä kotiin. Muita kadunnimiä en käytä, sillä harvat Espoon palvelut, joita käytän, löytyvät kauppakeskuksista, jotka ovat pelkkinä niminä tunnetumpia kuin niiden katuosoitteet."

"Kun puhun työssäni suunnittelukohteista tai käyn asiakkaiden kanssa keskustelua tai vastaan asiakaspalautteisiin. Toimin joukkoliikenteen suunnittelutehtävissä."

"Tietenkin kun kerrotaan minne mennään, missä oltiin jne."

"Puhuessani, missä olen käynyt ja asunut ja mitä missäkin on tapahtunut tms."

"Tapaamispaikka sovitaan usein tiettyjen katujen kulmaukseen."

Joistakin vastauksista ei erikseen selviä, tarkoitetaanko nimen kirjallista vai suullista käyttöä vai mahdollisesti molempia. Kadunnimiä saatetaan tarvita jossain yhteydessä esimerkiksi työssä. Eräs vastaaja toteaa lyhyesti käyttävänsä nimiä "tarvittaessa". Muita esimerkkejä:

"Kadunnimiä käytän löytääkseni haluamaani kohteeseen."

"jos pitää löytää johonkin paikkaan."

"Työssäni."

"Työpaikan puolesta joudun tekemisiin espooilaisten osoitteiden kanssa"

"Edeltä luultavasti jo selvisi, että as.yhd.toimissa kadunnimillä ja muilla paikkatiedoilla on olennainen osa monissa kannanotoissa."

"-- Ja ihan vain hovin vuoksi, koska olen suomen kielen aktiivinen harrastaja."

"Lähinnä eri koulujen osoitteita lasten harrastusten parissa."

"Vien lapsen suunnistusharjoituksiin jonnekin Espoon alueelle, jossa en ole ennen ollut."

"Liikenteessä liikkeessa."

Muutama vastaaja ilmoittaa käyttävänsä yleensä tietyn alueen kadunnimiä:

"Lähipaikkojen kadunnimiä tietä neuvoessani [kotikatu Maininkitie]"

"Lähiympäristön kadunnimet kiinnostaa [kotikatu Peuramäentie]"

"no oman alueen tietenkin [kotikatu Matinkatu]"

"Niipperin alueen katuja yleensä."

"- - kuvaillessa työkavereille Tapiolaa"

Käytetyistä nimistä on annettu hyvin vähän esimerkkejä lukuun ottamatta jo edellä ilmi tulleita mainintoja omasta osoitteesta. Tämän kysymyksen vastausten perusteella ei siis selviä, onko Espoossa joitakin sellaisia kadunnimiä, jotka esiintyvät useimpien espooilaisten puheessa yleisesti. Oletettavaa on kuitenkin, että pääteistä puhutaan pieniä teitä enemmän. Yhteensä yksitoista asukasta on antanut konkreettisia esimerkkejä käyttämistään nimistä:

"*Finnoontie*, iso väylä, jonka varrella paljon muita katuja. *Hösmärinkuja* tulee mainittua, kun muistelee entistä asuinpaikkaa ja asukkaita."

"Käytän Soukan kadunnimiä kertoessani, missä asun. Monetkaan eivät tiedä Kaskilaaksontietä mutta esim. Yläkartanontie on jo tutumpi."

"Opintiellä on kouluni ja sen semmoisia."

"*Tietotie* /työpaikka, työasioissa. *Alamäki*/ kotiosoite"

"*luukintie* kyläreissu, *vanha lahnuksentie*, *röyläntie* - espoon keskukseen meno."

"*Merituulentie*, *Kuitinmäentie*, *Keilaranta*"

"Nykyisessä työssäni etsin usein sähköisistä kartoista tietoa kadunnimien perusteella. Tänään olen etsinyt tietoja Kulloonmäentiellä, Vanhankartanontiellä, Pihapirtintiellä ja Kattilajärventiellä (jonka asiakas muuten sekoitti Kattilalaaksontiehen!) sijaitsevista kohteista"

"Omia osoitetietoani (*Kalaonnentie*), aikuisten lasteni osoitetietoja (*Eestintaival*), tai jos neuvon jonkin paikan sijaintia toiselle."

"Vaikkapa kävelylenkille lähtiessä pohdimme menemmekö Pikkunevantietä (...Kalliomäentietä...Perusmäentietä... Punametsäntietä... Röyläntietä) = "Punametsänlenkki". Röyläntie-Snettansantie-Bodomintie taas on 'Röylänlenkki'. - -"

"Otakaari on tuttu katu, ja sitä käytän, kun opastan ihmisiä työpaikalleni."

"Puhuessani vanhoista paikoista ja niihin liittyvistä tuttavista esim. Näin Savikujalta Pirjoa, kävin Lakiuukiossa. (Kuulija tietää kenen luona, vaikka en nimeä mainitsekaan) Työpaikkani kulki aikoinaan nimellä *Kirstinharju*.."

Valtaosa, 71 vastaajaa eli 79 prosenttia kysymykseen 21 vastanneista, sanoo käyttävänsä eniten oman kotikatunsa nimeä. Joidenkin vastausten sävyn perusteella tätä pidetään lähes itsestäänselvyytenä. 14 vastauksessa mainitaan kuitenkin kotikadun ohella muitakin, vastaajan (lähes) yhtä paljon käyttämiä kadunnimiä. Esimerkkejä:

"Tietenkin omaa osoitetietoani - miksi tällainen kysymys?"

"*Rintamamiehentie*. No arvatkaapa. Asun sillä tiellä."

"? Varmaan omaa osoitettani."

"Omaa osoitetta, luonnollisesti, tulee kirjoitettua kaiken maailman lippulappusiin missä sitä kysytään."

"Oma kotiosoitteeni, *Kalevanvainio*, on kuin se olisi talon tai alueen nimi. En puhu vain, että 'mun pitää käydä eestaas Tapiolassa... vaan aina 'Pitää käydä eestaas Kalevanvainiolla'.... Lienee syntynyt siitä, että Tapiolassa on minulle myös muita tärkeitä osoitteita."

"*Kilonportti*, koska se on oma kotikatu niin se on yleensä lähtöpisteenä reittihauissa jne."

"*Urpu*, koska asun siellä."

"Kotiosoitetta varmaan käytän eniten. Sitä tarvitaan moneen asiaan."

"Tätä omaa, *Riihiniityntie*. Kaikenlaisissa virallisissa papereissa, kilpailuissa, pizzaa tai taksia tilatessa..."

"Omaa osoitetta tietysti eniten ja toiseksi eniten työpaikan osoitetta."

"Omaa kotiosoitettani ja työpaikan osoitetta."

" Kotikadun nimeä ja muita nykyisen asuinpaikan Leppävaaran nimeä. Entisten kotikatujen nimiä (*Huvilinnantie, Postipuuntie, Nallenpolku* jne.)"

"*Aallonhuippu, Maininkitie ja Pihlajatie* - suvun kotikadut"

Erilaisissa suullisissa ja kirjallisissa asiointitilanteissa oman kotikadun nimi onkin varmasti kaikkein käytetyin. Rungas käyttötaajuus on identiteettitekkijöiden ohella syy siihen, että oman kotikadun nimi on asukkaille huomattavasti muita kadunnimiä tärkeämpi. Keskusteluissa saattavat toistua kuitenkin myös aivan muut merkitykselliset kadunnimet. Kiintoisaa olisi muun muassa tietää, kuinka yleistä on edellä ilmi tullut käytäntö, viittaaminen esimerkiksi sukulaisten ja ystävien koteihin kadunnimeä käyttämällä. Yhteensä 16 (18 %) kysymykseen vastanneista ei kerro käyttävänsä Espoon kadunnimistä eniten omaa osoitenumia vaan kokonaan muita nimiä. Esimerkit:

"varmaan *kehä I* tai *länsiväylä* koska ne on isoimpia ja jos pitää joku neuvoa jonnekin niin he tulevat useimmiten kehää tai länäriä pitkin"

" *Kehä I* ja *Kehä III*. Kun joutuu antamaan ajo-ohjeita jonnekin."

" Turuntietä, koska se on pahiten Espoossa ruuhkautunut katu! Käytän itse sitä päivittäin ja se on myös bussiliikenteelle erittäin tärkeä väylä. Turuntie tarvitsee nopeita toimenpiteitä kapasiteetin lisäämiseksi ja bussikaistat."

"Vanha Turuntie [tarkoittanee Turuntietä] taitaa olla ykkösenä, koska ihmiset tuntevat sen, ja siitä on helppo opastaa ihmisiä kotiimme."

"Vihdintie on keskeinen täällä pohjois-Espoossa"

" Ei voi nimetä vain yhtä katua, jonka nimeä eniten käyttäisin. Pääväylien nimiä kuten 'Merituulentie' tulee käytettyä paljon, koska ne ovat karttaa lukiessa tärkeitä."

" Merituulentie; iso tie, lähellä työpaikkaa, lähinnä tietä neuvoessa"

" Lähiseudun kadunnimiä."

" Vertaa kohta 20 [Lähiympäristön kadunnimet kiinnostaa]"

"*Albergan Esplanaadi* [p.o. Alberganesplanadi, muualla kuin Espoossa asuvan vastaajan entinen kotikatu Gyldenärinkatu]"

"*Matinkyläntie* [kotikatu Elsankuja]"

"Haapaniementie. Sitä pitkin pääsee kotiin ja sitä pitkin tulee ulkoilutettua koiraa ja aina tapaa Haapaniementiellä tuttuja, joista kertoo kotona."

"Vaikea kysymys, ehkä Kalastajantie, joka on lähellä kotia, reitti kotiinpäin"

"Emt. [kysymys 20: Opintiellä on kouluni ja sen semmoisia.]"

"*Lakiaukio*, on tällä hetkellä ajankohtainen."

"*Valopojua* Kivenlahdessa. Siellä asuu paras ystävättäreni."

Kuten kysymyksen 20 yhteydessä arvelin, vastauksista ilmenee, että oman osoitenimen lisäksi käytetään tyypillisesti koko Espoon tai asuinpaikan lähialueen mittakaavassa keskeisimpien kulkuväylien nimiä. Huomionarvoinen on Länsiväylän lempinimi *Länäri*. Juuri lempinimet saattavat viitata virallisen nimen runsaaseen käyttöön (lempinimistä tarkemmin luvussa 13). Myös oman elämänpiirin kannalta keskeiset kadunnimet toistuvat luonnollisesti käytössä. Omien osoitenimien ja edellä mainittujen kadunnimien lisäksi eräs vastaaja ilmoittaa käyttävänsä "Tasaisesti kaikkia sieltä täältä." ja toinen puolestaan "Aika paljon erilaisia..." Yksi vastaaja ei osaa sanoa, mitä Espoon kadunnimeä hän käyttää eniten.

13. KADUNNIMIEN LEMPINIMET

Kyselyyn osallistuneilta kysytään kohdassa 22, käyttävätkö he Espoon kadunnimistä joitakin lempinimiä ja millaisia nämä nimet ovat. Lempinimellä tarkoitetaan tässä luvussa slanginimiä eli epävirallisia paikannimiä. Kyselyssä käytettiin termiä *lempinimi*, koska se on asukkaille helpommin ymmärrettävä. Valtaosa vastaajista on joko jättänyt vastaamatta tähän kysymykseen tai ilmoittanut, ettei käytä kadunnimistä lempinimiä. Erään vastaajan mukaan lempinimille "ei ole ilmennyt tarvetta" ja toiselle lempinimiä "ei tule mieleen". Yksi vastaaja lienee lukenut kysymyksen huolimattomasti ja ymmärtänyt siinä kysytyn, onko vastaajalla suosikkinimiä Espoossa: "Tykkään Lintuvaaran kadunnimistä. Pikkulinnuntie on kiva." Seitsemän vastaajaa ilmoittaa kadunnimien sijaan käyttävänsä lempinimiä alueennimistä ja osa heistä antaa näistä esimerkkejä. Myös

kadunnimien epävirallisia variantteja kertoneista yksi antaa esimerkkejä alueennimien lempinimistä:

"Ei kadunnimistä, isommista alueista vain."

"en kadun nimiä, mutta kaupunginosien kyllä"

"En oikeastaan kadunnimistä, enemmänkin kaupunginosista."

"Enpä juurikaan käytä. Laajemmista alueista kylläkin, esim. Leppävaarasta tulee joskus puhuttua *Lepuskina*."

"Käytän oikeastaan vain alueille lempinimiä."

"No en tiedä kadunnimistä, mutta Niittykummusta käytämme nimeä *Niittari*."

"Örkkiniityn aluetta tuttavallisesti *Örkkäri*"

"- - Paikannimistä enemmän: Otaniemi on *Otis* tai *Otski*, Leppävaara *Lepuski*, Latokaski *Latis*."

Kadunnimistä lempinimiä käyttää 30 kyselyyn osallistunutta (22 %). Lempinimiä käyttävät niin miehet ja naiset kuin nuoret ja vanhatkin. Myöskään Espoossa kauan asuneet eivät ilmoita sen useammin käyttävänsä lempinimiä kuin vähän aikaa asuneet. Vastaajista 28 antaa esimerkkejä käyttämistään lempinimistä. Kahdessa vastauksessa esimerkkejä ei ole:

"Ainahan sitä jotakin, mutta kovin tavallista se ei ole, ei ainakaan niin tavallista, kuin Helsingin valtakatujen kohdalla."

"kyllä niitä tulee käytettyä silloin tällöin, ne tulee spontaanisti"

Alla on listattuna virallisen nimen mukaan aakkosjärjestyksessä kaikki kadunnimikyselyyn vastanneiden käyttämät lempinimivariantit. Ne on kirjoitettu siinä muodossa, kuin vastaajat ovat ne itse lomakkeeseen kirjoittaneet. Yksi vastaaja on ilmoittanut käyttävänsä "pääväyliä nimistä" lempinimiä *Länäri*, *Turtsa* ja *vanha Turtsa*, mutta hän ei ole ilmoittanut teiden virallisia nimiä. Siksi listassa on pari kysymysmerkkiä:

<i>Aallonkohina</i>	<i>Kohina</i>
<i>Alberganesplanadi</i>	<i>espa, ulbur esplu</i>
<i>Aseveljentie</i>	<i>Laaksotie</i>
<i>Betonimiehenkuja</i>	<i>BK</i>

<i>Espoonväylä</i>	<i>Finnoontie</i>
<i>Finnoontie</i>	<i>Linnanmäkitie (osa), Teropellonmäki (osa), suomenojantie</i>
<i>Hösmärinkuja</i>	<i>Hösmäri</i>
<i>Jämeräntaival</i>	<i>JMT (2 vastaajaa)</i>
<i>Kauklahdenväylä</i>	<i>Kökkelinväylä</i>
<i>Karakalliontie</i>	<i>Kartsintie</i>
<i>Kontiontie</i>	<i>Kontsari</i>
<i>Laaksolahdentie</i>	<i>Lasari</i>
<i>Länsiväylä</i>	<i>Länäri (7 vastaajaa), länkkäri, länskäri</i>
<i>Matalajärventie</i>	<i>Grundiksantie</i>
<i>Nallenpolku</i>	<i>Nalle</i>
<i>Nuumäentie</i>	<i>Nuukuli (2 vastaajaa), Nuutajärvi</i>
<i>Otakaari</i>	<i>OK</i>
<i>Pihkapolku</i>	<i>Pihkis</i>
<i>Pihlajamarjantie</i>	<i>Pihlis</i>
<i>Pitkäjärventie</i>	<i>Pitkis (2 vastaajaa)</i>
<i>Punametsäntie</i>	<i>punis</i>
<i>Reserviläisentie</i>	<i>Kirkkalantie</i>
<i>Ruutisarvi</i>	<i>Skrothornet</i>
<i>Servin Maijan tie</i>	<i>SMT (2 vastaajaa)</i>
<i>Taka-Niipperin tie</i>	<i>Takis</i>
<i>Turuntie (?)</i>	<i>vanha Turtsa</i>
<i>Turunväylä (?)</i>	<i>Tarvontie, Turtsa, Turun motari</i>
<i>Vanha Turuntie</i>	<i>Turtsa</i>
<i>Viherlaaksontie</i>	<i>Viherintie</i>
<i>Örkkiniityntie</i>	<i>Örkkis (2 vastaajaa)</i>

Mainittu on yhteensä 38 lempinimeä 30:lle eri kadunnimelle. Jotkut lempinimet on maininnut useampikin vastaaja. Määrä kertoo siitä, että kadunnimet saavat esimerkiksi alueennimiin verrattuna huomattavasti harvemmin lempinimiä. Myös aiemmissa tutkimuksissa on havaittu kadunnimien puhekielisten varianttien olevan harvinaisia, koska katujen sijasta ympäristöä hahmotetaan yleensä muiden paikkojen, esimerkiksi rakennusten mukaan (Mielikäinen 2005: 34).

Yleisesti tunnettuna voidaan pitää Länsiväylän epävirallista nimeä *Länäri*, joka toistuu jopa seitsemässä kyselyyn osallistuneen vastauksessa. Myös toinen suuri liikenneväylä, Turunväylä, on saanut lempinimiä. Kulkuväylän luonteen mukaan sitä kutsutaan esimerkiksi *Turun motariksi*. *Turtsalla* voidaan vastausten perusteella tarkoittaa sekä Turunväylää että Vanhaa Turuntietä. Kuitenkin vastaaja, joka kertoo käyttävänsä nimeä *Turtsa* Vanhasta Turuntiestä, saattaa itse asiassa tarkoittaa Turuntietä. Itse olen kuullut useamminkin Turuntietä kutsuttavan *Vanhaksi Turuntieksi* (verrattuna uuteen Turunväylään) ja näin on havainnut myös yksi kyselyyn vastaaja, joka kirjoittaa nimen *Vanha Turuntie* aiheuttavan sekaannuksia (ks. s.136–137). Lisäksi Turuntie on huomattavasti

merkittävämpi liikenneväylä kuin Vanha Turuntie, joten voi olettaa sen saavan myös herkemmin lempinimiä. Monet, 11 vastaajaa, käyttävät lempinimeä nykyisen tai entisen kotikatunsa nimestä. Nämä leppinimet lienevät huomattavasti pienemmän käyttäjäkunnan tiedossa kuin Länsiväylän ja Turunväylän epäviralliset nimet.

Lähes kaikki aineiston leppinimet ovat sekundaareja eli toisin sanoen ne on muodostettu virallisen kadunnimen pohjalta. Yleisimpiä sekundaareja nimiä ovat johtimien avulla muodostetut slanginimet. Johtimista puolestaan tyypillisimpiä ovat *-is* ja *-Ari*. Kun slangisanoissa on *-is* *-Ari*-johdinta harvinaisempi, on slangipaikannimissä tilanne tutkimusten perusteella päinvastainen. Mielikäinen toteaa, että olisi kiintoisaa tutkia, keskittyvätkö nämä johtimet erityyppisiin paikanlajeihin. Hän arvelee, että ajan myötä näiden suosittujen johdinten funktio paikannimien leppinimissä saattaisi jopa eriytyä. (Ainiala 2005: 15; Mielikäinen 2005: 38–39.) Sekä johtimen *-is* että *-Ari* avulla on muodostettu leppinimiä myös Espoon kadunnimistä; kaikista vastaajien mainitsemista leppinimistä 11 (29 %) päättyy jompaankumpaan johtimeen: *Kontsari*, *Lasari*, *Länäri*, *Länkäri*, *Länkkäri*, *Pihkis*, *Pihlis*, *Pitkis*, *Punis*, *Takis* ja *Örkkis*. Vastaajat kertovat, että "junnuikäisenä Laaksoalahdentietä kutsuttiin *Lasariksi* ja Pitkäjärventietä *Pitkikseksi*" ja "Asuin Kontiontiellä 15 vuotta ja siitä kadun nimestä muodostui slangisana '*Kontsari*'. Johtamalla on lisäksi muodostettu *Vanha Turtsa* sekä kahden vastaajan mainitsemat nimet *Turtsa* ja *Nuukuli*, jonka toisen asukkaan mukaan "meidän raksamiehet lyhensi suuhun sopivaksi slangiksi".

Neljä leppinimeä on muodostettu elliptisesti lyhentämällä. Hösmärinkujan leppinimi *Hösmäri* rinnastuu myös suosittuun *-Ari*-johdoksiseen slanginimityyppiin. Niin ikään Nallenpolusta jäljelle on jäänyt vain kadunnimen määräiteosa *Nalle*, kun taas vertailunimen *Aallonkohina* leppinimivariantissa elliptisesti on poistettu sanan alkuosa: puhutaan *Kohinasta*. Koska *esplanadi* on kadunnimen perusosana harvinainen, voidaan Alberganesplanadia kutsua puhekielisesti pelkäksi *Espaksi* ilman että nimen paikantavuus kärsii. Oman ryhmänsä lyhentämällä muodostettujen nimien joukossa muodostavat Otaniemen kirjainlyhennenimet *BK* (*Betonimiehenkuja*), *JMT* (*Jämeräntaival*), *OK* (*Otakaari*) ja *SMT* (*Servin Maijan tie*). Lyhennesanojen erikoisryhmä on Mielikäisen (2005: 41) mukaan yleistynyt paikannimissä viime vuosina. Edellä mainituista lyhennenimistä *JMT*:n ja *SMT*:n on maininnut kaksi nuorta vastaajaa. Nämä leppinimet ovat teekkaripiireissä yleisemminkin tunnettuja, sillä ne on merkitty myös vuoden 2007 *Phuksioppaan* sanastoon. Teekkarit ovat lisäksi luoneet muutakin epävirallista kadunnimistöä Otaniemeen, kuten ilmeni luvusta 8 (ks. s. 115–116). Lyhennenimien käyttöä on voinut edistää kirjoitettu kieli, esimerkiksi opiskelijoiden toisilleen lähettämät sähköpostit. Kirjoitettu kieli ja erilaisten mainosten,

liikekilpien, median ja internetin luoma visuaalisuus vaikuttaa erityisesti nuorten antamiin lempinimiin (Mielikäinen 2005: 42–43).

Alberganesplanadilla on *Espan* lisäksi toinenkin lempinimi, äänteellisen muuntelun kautta syntynyt *Ulbur esplu*. Tämä nimi on saanut alkunsa pitsalähetykseen väärin kirjoitetusta osoitteesta: "Joskus puhutaan Alberganesplanadista 'ulbur espluna', koska joku pizzan paistaja oli kerran kirjoittanut sen toimitusosoitteeksi." Äänteellisille muunnoksille on tyypillistä, että muuntelu johtaa uusiin sanoihin tai merkityksenmuutoksiin (Mielikäinen 2005: 40). Muuntelemalla keksittyjä lempinimiä ovat myös Ruutisarven (ruotsiksi *Kruthornet*) lempinimi *Skrothornet* sekä Nuumäentien lempinimi *Nuutajärvi*. *skrot* merkitsee romua, erityisesti rautaromua, ja vastaajan mukaan "*Ruutisarvi* on *Skrothornet*, koska meillä on kotona niin paljon romua". Sen sijaan *Nuutajärven* syntytapaa nimenkäyttäjät ei kerro, mutta on aiemmin oman osoitimensä onnistuneisuutta arvioidessaan kirjoittanut postia tulleen Nuumäentielle nimellä *Nuutamäentie*. Tämän lisäksi Urjalan kunnan kuuluisan lasikylän nimi *Nuutajärvi* lienee vaikuttanut lempinimen syntyyn. Vastaajan mukaan Nuumäentien lempinimiä *Nuukuli* ja *Nuutajärvi* käyttävät myös tuttavat.

Jotkut Espoon alueennimien lempinimet ovat laajalti Espoossa tunnettuja, ja kadunnimien lempinimiä on syntynyt "luonnollisesti" alueennimen lempinimen mukaan, Karakalliontie on *Kartsintie*, Kauklahdenväylä *Kökkelinväylä* ja Viherlaaksontie *Viherintie*. *Grundiksentie* perustuu järvennimen *Matalajärvi* (*Grundträsk*) lempinimeen, joskaan nimi ei välttämättä ole aidosti käytössä: "Matalajärventiestä voisin sanoa 'Grundiksentie', sillä Matalajärvi on minulle nuoruuden linturetkien ajoilta 'Grundis'. Nykyisin voin käydä rekillä Matalajärvelläkin...". Lomakekyselyiden ongelmana on juuri se, ettei niistä käy ilmi, ovatko kirjoitetut nimet tilapäisiä muodosteita vai hyvinkin taajaan käytössä (Mielikäinen 2005: 31). Edellä mainittujen lisäksi Finnoontiestä käytetään nimeä *Suomenojantie*: " *Finnontie* [oikeasti *Finnoontie*] on taipunut *suomenojantiekseksi* ihan vain avopuolisoni kiusaksi." Kylännimeen perustuvasta alueennimestä *Finno* on ollut aiemmin käytössä rinnan kaksi suomenkielistä vastinetta, käänös *Suomenoja* ja mukaelma *Finnoo*, joka on jo 70-luvulla ollut nimessä *Finnoontie* – *Finnovägen*. 2000-luvun alussa karttoihin otettiin nimistöryhmän suosituksen pohjalta alueennimestä käyttöön asu *Finnoo*.

Joistakin kaduista käytetään vanhaa nimeä tai jonkin muun läheisen kadun nimeä. Katuverkon laajentumisen ja muutosten myötä Mäkkylänmetsän nimistössä on tapahtunut joitakin muutoksia. Eräs nainen kutsuu Reserviläisientietä *Kirkkalantiekseksi*, joka on nykyisin käytössä hiukan pohjoisempana. Reserviläisentie on saattanut aikoinaan olla Kirkkalantien jatketta. Aseveljentiä

hän nimittää *Laaksotieksi*. Nykyiset nimet *Reserviläisentie* ja *Aseveljentie* ovat olleet käytössä 60-luvulta saakka. Turunväylän vanha nimi on pienestä *Tarvon* saaresta johtuva *Tarvontie*. Tätä nimeä kuulee vielä toisinaan espoolaisten käyttävän; niin tekee yksi tähänkin kyselyyn osallistunut. Finnoontie puolestaan jatkuu yhtenäisenä, mutta muuttuu *Espoonväyläksi* Hösmärintien risteyksen kohdalla. Jo aiemmin olen lyhyesti maininnut, että yhtenäisen tien nimen muuttumista vieroksutaan: vastaaja kertoo käyttävänsä nimeä *Finnoontie* myös Espoonväylästä.

Vain kaksi aineiston nimistä on paikkaa kuvaavia primaareja nimiä, jotka on muodostettu virallisesta kadunnimestä riippumatta. Ne ovat saman miehen kertomat *Teropellonmäki* ja *Linnanmäkitie*, joita hän ilmeisesti käyttää joistakin Finnoontien osista: "Joo. Finnoontiellä on ensin *Teropellonmäki* ja sitten *Linnanmäkitie*." Tarkempia nimeämisperusteita vastaaja ei kuitenkaan erittele. *Linnanmäkitie* saattaisi viitata erääseen Finnoontien pieneen mutta jyrkähköön alamäkeen. Omassa perheessäni tätä tienpätkää on kutsuttu *Mahamäeksi*, koska siitä autolla ajettaessa tuntuu mahassa – niin kuin huvipuistolaitteissa ikään.

Epävirallisten paikannimien tehtävänä on identifiointi vain silloin, kun nimetään paikkoja, joilla virallista nimeä ei ole. Syynä virallisten nimien rinnalla tai niiden sijaan käytettyjen lempinimien muodostukseen on sen sijaan joko paremman nimen tarve tai kielellinen luovuus. Uusi nimi voidaan kokea tarpeelliseksi siksi, että nimi on liian virallinen, pitkä tai vaikea ääntää tai kirjoittaa. Puhekielisiä nimiä voidaan muodostaa myös vastalauseeksi hallinnon keskittymiselle ja vallankäytölle. Epävirallisilla paikannimillä voidaan luoda ryhmähenkeä ja ilmaista asenteita, muun muassa leikkisyyttä, ironiaa ja vähättelyä. (Mielikäinen 2005: 50–51.) Espoon kadunnimien epävirallisista varianteista suurin osa on merkityssävyltään varsin neutraaleja sekundaareja nimiä. Niiden tehtävänä lienee ennen kaikkea olla virallisia nimiä helpompia ja sujuvampia käyttövariantteja, joilla ilmaistaan ryhmähenkeä pienen käyttäjäkunnan, esimerkiksi perheen tai naapuruston, kesken.

14. LISÄTIEDOT JA KOMMENTIT

Kyselylomakkeen viimeisessä kohdassa vastaajille on annettu vapaa sana ilmaista kyselyyn liittyviä mielipiteitään tai täydentää aiempia vastauksiaan. Tilaisuuteen on tarttunut yhteensä 46 vastaajaa eli 34 prosenttia kyselyyn osallistuneista.

Esitetyt kommentit liittyvät erilaisiin asioihin. Neljä vastaajaa täydentää henkilötietojaan asuinpaikkojensa osalta. Kadunnimikyselyn järjestämistä kommentoi puolestaan 12 vastaajaa. Valtaosa kiittää mukavasta kyselystä ja kaupunkilaisten mahdollisuudesta vaikuttaa nimistösuunnitteluun. Tosin parantamisen varaakin kyselyn järjestämisessä olisi ollut. Tulosten tiedottamisesta tai kyselyn päättymisajankohdasta ei kuitenkaan voitu antaa tarkkoja ajankohtia, koska ne olivat avoimia kyselyn järjestämisen aikoihin. Esimerkkejä:

"aika hauska kysely"

"Hyvä kyselyaihe!"

"Mielenkiintoinen kysely! Kiitos!"

"Kiitos kaupunkilaisten mahdollisuudesta osallistua nimistösuunnitteluun."

"Kiitokset tämän kyselyn toimeenpanosta: ensimmäinen kerta jolloin tuntuu siltä, että 'päättäjillä' on jonkinlaista kiinnostusta interaktiiviseen tiedonhankintaan! ☒ Käytettävissä oleva aika ei suonut mahdollisuutta esittää omaa arviotani siitä, olivatko esitetyt vastauskohdat riittävän kattavia selvittämään kysyttäviä asioita. ☒ Vastaamiselle oli tässä (?) mahdollisuus vain yhdelle henkilölle - tosin nyt vaimonikin osallistui kannanottoihin; olisi kyllä tarve ollut vastata erikseenkin. ☒ Vastaamiselle varattua "dead line"-päivämäärää en havainnut mistään. ☒ Myöskään ei selvinnyt, mitä palautetta nimistöväki on varautunut antamaan (ja milloin) saaduista tuloksista tai miten niitä tullaan myöhemmin hyödyntämään."

"Miksi kys. 27 ei ole vaihtoehtoa: 'asunut koko ikänsä Espoossa' tai 'yli 50 vuotta'? Eikö sellaisia uskota olevankaan? Vai eikö 'syväänjuurtuneiden' espoolaisten mielipiteitä kaivata...? Kiitos kuitenkin tästä kyselystä, oli hauskaa vastata! Hyvää kesää!"

"Liian pitkä kysely :)"

Lisäksi kolme vastaajaa toivoo, että kyselyn tulokset julkaistaisiin myöhemmin esimerkiksi Länsiväylä-lehdessä tai nimistösuunnittelun internetsivuilla, jotta he saisivat selville mitä mieltä muut kuntalaiset ovat nimistöasioista ja miten tuloksia tullaan jatkossa hyödyntämään.

Nimistösuunnitteluun liittyviä kehotuksia ja ehdotuksia on kirjoittanut hyvin moni. Aiempien lukujen yhteydessä ilmi tulleiden nimistösuunnittelun periaatteiden pohjalta osa ehdotuksista on varteenotettavampia kuin toiset. Jotkut täydentävät aikaisempia kannanottojaan, muutamalle tulee mieleen seikkoja, joita he eivät aiemmin ole muistaneet kertoa. Toiveita ja kommentteja Espoon nimistösuunnittelusta yleisellä tasolla antaa neljä vastaajaa:

"Espoossa pitäisi kaikkea nimestöä suunnitella enemmän Espoolaisista lähtökohdista. Synteettiset keksityt nimet eivät ole kotikaupunkini nimestöä vaan muualta tänne muuttaneiden keksintöä."

"Ihan totta hei. Nykyistä nimestösuunnittelua kuva parhaiten ilmaisu "keisarin uudet vaatteet". Laskeutuisitte maan tasalla ja miettisitte, mitä varten nimestö on olemassa. Perille löytämistä varten, kikkailua varten vai huomion kerjäämistä muiden nimestösuunnittelijoiden keskuudessa varten."

"Keksikää hyviä mielenkiintoisia nimiä uusille alueille."

"Kun tulee aika nimetä kadut esim. uudelle Histan alueelle olisi kiva tehdä kysely asukkaille esim. Länsiväylä-lehdessä jotta kaikki saisivat olla mukana keksimässä nimiä uudelle keskukselle"

On tärkeää, että asukkailla on mahdollisuus vaikuttaa tuntemansa alueen viralliseen nimestöön. Nimiä ei kuitenkaan "keksitä", vaan niiden suunnittelu on kielen- ja historian tutkimukseen perustuvaa luovaa työtä, joka on syytä uskoa asiantuntijoille. Erilaiset nimikilpailut ovat sinänsä mukava idea, mutta eri osapuolilla voi olla myös hyvin erilaisia toiveita ja kilpailun seurauksena siis joukko valintoihin tyytymättömiä asukkaita tai yrityksiä (vrt. Päres-Schulman 2005: 214–215). Erityisesti alueella pitkään asuneilla voi kuitenkin olla paljon hyödyllistä, jopa korvaamatonta tietoa alueen nimeämiskäytännöistä. Tällaista lisätietoa kertoo eräs vanhempi vastaaja:

"Olen syntynyt Espoon Järvikylässä (*Träskby*) vuonna 1946 ja koko ikäni asunut Espoossa. Siihen aikaan kadunnimiä ei juuri ollut ja usein on niin, että vanhojen tuttujen kesken ei käytetä kadunnimeä vaan sanotaan esim. näin, että 'siinä missä Segersvenin renki asui'. (Segersven Kirstin kartanon omistaja) tai 'Björkhagenin tanssilavan naapurissa'."

Kaksi vastaajaa toivoo, että yhtenäisenä jatkuvat kadut nimetään jatkossa yhdellä nimellä, yksi huomauttaa vielä liittynäisnimien keskinäisistä sekaannuksista. Eräs iäkkäämpi nainen huomauttaa, ettei kaikkia nimiä pidä suomentaa ja mainitsee esimerkkinä muidenkin muistamat "rumat ja hullunkuriset" mukaelmat *Pempyöli* ja *Kumpyöli*. Örkkiniityntien asukas korostaa, ettei tiennimeä saa muuttaa. Toinenkin Örkkiniityntien asukas kehottaa säilyttämään nimen koko nykyisellä osuudella ja toivoo lisäksi vanhojen *Örkki*-aiheisten kadunnimien palauttamista. Örkkiniityntien nimenmuutoksessa on kuitenkin kyse hälytysturvallisuudesta, minkä vuoksi muutoksia kadunnimestöön on väistämättä tehtävä. Kadunnimien muutoksiin ottaa kantaa myös lapsena Mankkaalla asunut vastaaja ja nainen, joka jo kysymyksen 15 yhteydessä arvosteli kadunnimien muutoksia:

"Muistaakseni 70-luvulla kaikki Espoon kadunnimet muutettiin ilman järjellistä syytä. Kuluja tästä oli valtavasti ja ihmisiltä osoitteet vuosikausia hukassa. On järkevää miettiä yllä olevia asioita annettaessa nimiä uusille kaduille, mutta hyvä Espoon kaupunkisuunnittelun johto, älkää enää koskaan tuhlatko veronmaksajien rahoja muuttamalla jo annettuja katujen nimiä. Kiitos etukäteen."

"Asuin lapsena (11-vuotiaaksi) Mankkaalla. Pienen umpikadun osoite oli silloin *Repoaho*. Naapuri kertoi paikan erikoisen nimen perustuneen siihen, että paikalla oli ollut kettufarmi. Pyhä Byrokratius päätti kuitenkin hylätä omaperäisen ja historiallisesti perustellun nimen ja uudellennimetä paikan Torpparintieksi; niistähän Suomessa varmasti on suorastaan pulaa..."

Vuoden 1974 postitoimipaikkojen nimiudistusta ei vastaajien mielipiteistä huolimatta toteutettu turhaan, vaan se selkeytti Espoon osoitejärjestelmää ja paransi hälytysturvallisuutta. Uudistus toteutettiin kuitenkin liian nopeasti, mikä johti joihinkin virheisiin. Sekaannuttavan samankaltaisuuden lisäksi vanhoja nimiä saatettiin hylätä myös nimistön yhtenäisyyteen pyrkimisen takia.

Jotkut vastaajien ehdotukset kohdistuvat tiettyihin paikkoihin ja nimiin. Rinnakkaista kaksikielisyyttä poikkeuksetta kannattava mies ehdottaa uusia mukaelmavariantteja yksikielisille alueennimille: "*Bemböle* voisi olla suomeksi *Peltola* vaikkei se vastaakaan alkuperäistä sisältöä, samoin *Gumböle* voisi olla *Kumpukylä*. *Lakisto Lagböle* ruotsiksi ja *Kalajärvi Fiskjärv*, jota muotoa näkyy espoolaisissa järvissä muutenkin. Nämä esimerkit olivat omalta esittelysivultanne." Viittaus nimistön internetsivuihin tarkoittanee sitä, että vastaaja on internetistä nähnyt kyseisten nimien olevan yksikielisiä. Eräs vastaaja haluaisi päinvastoin "arkisen ja typerän" *Leppävaara*-alueennimen korvaamista yksikielisellä nimellä *Alberga* ja kritisoi myös alueennimen *Kivenlahti* olevan kielellisesti virheellinen. Kuten on tullut ilmi, kadunnimien muutokset aiheuttavat aina ongelmia. Niinpä kadunnimiä paljon laajemmin käytössä olevien, historiaa ja identiteettiä kantavien vakiintuneiden alueennimien muuttaminen ei tule kysymykseen kuin erityisissä poikkeustapauksissa.

Eräs asukas toivoo Leppävaaran urheilupuistoon muistonimeä kunnallisneuvos Karl Koivuselle, joka vastaajan mukaan on nimen ansainnut työskenneltyään vuosikymmeniä Espoon ja Leppävaaran hyväksi. Periaatteiden mukaan muistonimiä ei kuitenkaan anneta elossa oleville. Mäkkylään sen sijaan ehdotetaan kadunnimiä muodostettavan mediassa 1940-luvulla näkyvyyttä saaneen poltergeist-ilmion pohjalta; samalla vastaaja kehuu sitä, että Espoossa on omat nimistösuunnittelijat.

Kolme vastaajaa antaa toimenpidekehottuksia, jotka eivät kuulu nimistösuunnittelun piiriin. Nimikilpiin kohdistuva kritiikki on hyvä osoitus siitä, että kilvet toimivat nimistösuunnittelun käyntikortteina, vaikka niiden pystytys ja huolto ei suunnittelijan toimenkuvaan kuulukaan:

"espoon ja nurmijärven kuntamerkit rajalle lepsämänjoen kohtaan jossa sillalta vaihtuu kunnan raja, siinä kohtaa on joki rajana noin 1,5 km..."

"KORJATKAA virheelliset viitat. Esim. Poutapolun kulmassa risteävä tie on muka MENNIKÄISENTIE. Koulujen läheisyydessä! Samoin viljelypalstat Tapiolan koulun vieressä ovat espoonruotsiksi Oblingsområde tms.Onko kaupunginosamme kohta Tapola?"

"Espoon kaupunki voisi laittaa nettisivuille kartan jossa näkyy postinumeroalueiden rajat, itse suunnistan niiden mukaan.."

Neljä vastaajaa toivoo lisätietoja kadunnimistä. *Alberganesplanadia* "kökkökäännöksenä" pitävä haluaa selityksen nimen alkuperästä samoin kuin *Oxfotintietäkin* ihmettelevä. Amiraalin puistotien asukas kaipaa tietoja kotikatunsa nimeämisperusteista ja Karakalliontien asukas osoitenimestään ja sen kohteesta 1970-luvulla. Lisätietoja kaipaavien lisäksi kaksi muutakin asukasta on jättänyt yhteystietonsa: toinen muita mahdollisia kyselyitä varten, toinen taas tarjoutuu osallistumaan nimistösuunnitteluun kadunnimiehdotuksin. Tietoa kaipaa myös seuraavan, hyödyllisen ehdotuksen antava mies: "Haluaisimme yleisöesitelmiä Espoon paikan- ja katujen nimien taustoista."

15. LOPUKSI

Espoon kaupunkisuunnittelukeskuksen nimistöryhmän kesällä 2007 järjestämään kadunnimikyselyyn osallistui toista sataa espoolaista ja muutama entinen espoolainen. Kysely poiki tietoa siitä, millaisia nimiä asukkaat pitävät onnistuneina, hyvinä tai huonoina, mitä mieltä he ovat nimeämisperusteista, kadunnimien kaksikielisyydestä ja nimien muutoksista ja millaisia ongelmia kadunnimet ovat heille aiheuttaneet. Kyselyllä kerättiin tietoa myös Espoon kadunnimien tuntemuksesta, käytöstä ja lempinimistä. Vastaukset vahvistavat joitakin aiempia käsityksiä nimenkäyttäjien mielipiteistä, mutta antavat lisäksi uutta tietoa yksittäisten nimien ohella siitä, millaisia kadunnimiä jatkossa olisi paras suunnitella.

15.1. Yhteenvetoa

Suurin osa vastaajista, 64 prosenttia, pitää kotikatunsa nimeä onnistuneena tai jokseenkin onnistuneena. Onnistuneisuuden perusteluissa toistuvat samat ominaisuudet, mitä vaaditaan yleensäkin hyvältä kadunnimeltä. Tärkeimpänä hyvän kadunnimen kriteerinä erottuu hyvä paikantavuus, mikä tulee ilmi myös vastaajien eritellessä kadunnimien aiheuttamia ongelmia: kadunnimen tulee ohjata oikeaan paikkaan. Paikantavuuteen liittyy se, että kadunnimien toivotaan merkitykseltään kytkeytyvän ensisijaisesti paikallishistoriaan. Hyvin monelle on lisäksi tärkeää, että nimi liittyy alueen muihin kadunnimiin. Toisin sanoen aihepiirinimistä pidetään, kuten aiemmissakin tutkimuksissa on havaittu. Paikantavuuden ohella tärkeimpänä kadunnimen ominaisuutena pidetään nimen selkeyttä ja helppokäyttöisyyttä: nimen on oltava lyhyt ja sekä oikeinkirjoitukseltaan että äänneasultaan helppo ja ymmärrettävä. Yllättävän usein hyvänä tai jopa tärkeimpänä ominaisuutena mainitaan nimen erottuvuus tai mieleenpainuvuus. Sen sijaan kadunnimen merkitykselle ja rakenteelle kirjoitusasua lukuun ottamatta ei yleisesti aseteta vaatimuksia, joskin rakennetyypeistä on joitakin mainintoja ja pidetyistä kotikadunnimistä suuri osa on luontoaiheisia. Muutama nainen korostaa lisäksi nimen kauneutta hyvänä ominaisuutena.

Huono kadunnimi on sellainen, joka ei täytä perustehtäväänsä eli ei opasta yksiselitteisesti oikeaan paikkaan. Enimmäkseen nimet aiheuttavat sekaannuksia ja ongelmia siksi, että ne ovat liian samankaltaisia. Erityisesti asukkaat toivovat vältettävän liittynäisnimien (esim. *Kivenlahdentie*, *Kivenlahdenkatu*) antamista, sillä ne sekoittuvat hyvin helposti keskenään. Toisaalta sekoittuvat myös merkitykseltään samantapaiset joko eri alueilla olevat nimet (esim. *Kaskenkaatajantie*, *Kaskenpolttajantie*) tai aihepiirinimet (esim. *Kotikyläntie*, *Kylätorintie*). Jopa samasta aihepiiristä johdetut sana-ainekseltaan erilaiset kadunnimet (esim. *Töyhtötaientie*, *Hippiäisentie*, *Kottaraisentie*) saatetaan sekoittaa, jos niitä on alueella useita. Samankaltaisuuden takia hankalina tai sekaannuksia aiheuttaneina niminä on mainittu erityisesti Olarin vuorokaudenaika-aihepiirin nimet ja Tapiolan keskustan tuuliaiheiset nimet. Monet toteavat lisäksi, että naapurikuntien identtiset nimet ovat aiheuttaneet tai saattavat aiheuttaa sekaannuksia.

Yllättäen kadunnimen huonona ominaisuutena pidetään kaikkein yleisimmin sitä, että nimi on muistonimi (14 % niistä, jotka ovat luetelleet kadunnimien huonoja ja hyviä puolia). Tämä johtuu lähinnä siitä, että muistonimissä yhdistyvät usein muut yleisesti negatiivisina pidetyt piirteet: liiallinen pituus, moniosaisuus sekä vaikea oikeinkirjoitus, ääntäminen ja ymmärrettävyys. Nimien vaikeus onkin samankaltaisuuden ohella aiheuttanut ongelmia joillekin espoolaisille. Uutta tietoa on

se, että yhtenäisenä jatkuvan kadun nimen vaihtumisen kerrotaan olevan harhaanjohtavaa ja aiheuttaneen sekaannuksia. Tapahtuneisiin kadunnimien muutoksiin suhtaudutaan usein kielteisesti ja niitä pidetään jopa Espoon nimistön epäkohtana; vanhat nimet ovat monien asukkaiden muistissa ja niitä pidetään tyypillisesti uusia nimiä parempina. Negatiivisina joidenkin asukkaiden mieliin ovat puolestaan jääneet äännesultaan tai merkitykseltään rumina pidetyt nimet. Lisäksi kritiikkiä saa kadunnimien puutteellinen tai virheellinen merkitseminen nimikilpiin ja karttoihin.

Vaikka kadunnimien yhtenäisyyttä samalla alueella toivotaan, pidetään nimeämisperusteista ylivoimaisesti parhaana aihepiirinimeämisen sijaan kadunnimien muodostamista vanhojen paikannimien pohjalta. Suurin osa pitää kuitenkin näitä kahta nimeämistapaa yhtä hyvinä. Aihepiirinimistä pidetäänkin lähinnä silloin, kun ne kytkeytyvät historiaan eivätkä ole teennäisiä. Lisäksi vastaajat toivovat, että aihepiirejä ja ylipäättänsä nimiä suunniteltaessa otettaisiin huomioon alueen asukkaiden näkemykset ja mielipiteet. Kyselyn perusteella kadunnimien tehtävä kulttuurin ja vanhan paikannimistön säilyttäjinä tunnetaan ja sitä myös arvostetaan. Suurimmalle osalle vastaajista kadunnimen alkuperän tunteminen merkitsee jonkin verran: se on kiintoisaa lisätietoa ja auttaa lisäksi juurtumaan alueelle. Vastaajista kuitenkin vain kolmannes tietää oman osoitimensä alkuperän kun toisella kolmanneksella puolestaan ei ole tietoa nimeämisperusteista. Loput vastaajat arvelevat tai päättelevät kotikatunsa nimen alkuperän. Alkuperän tuntemuksella ei arvostuksesta huolimatta ole juurikaan vaikutusta siihen, pidetäänkö kadunnimeä onnistuneena.

Maria Yli-Kojola on tutkimuksessaan esittänyt kouvolaalaisille listan erityyppisiä kadunnimiä, joista vastaajat ovat saaneet valita mieluisia ja perustella valintaansa. Mielipiteiden perusteella *Omenakuja* edustaa asukkaiden näkökulmasta ihanteellista kadunnimeä. (Yli-Kojola 2005: 199–201.) *Omenakuja* täyttää myös monet espoolaisten arvostamat kadunnimen ominaisuudet: se on lyhyt, helposti ymmärrettävä, kirjoitettava ja lausuttava sekä merkitykseltään luontoaiheinen. Jotta nimeä pidettäisiin yleisesti onnistuneena, tulisi sen kuitenkin myös kytkeytyä aidosti alueeseen. Onnistuneena nimeä pidettäisiin todennäköisesti silloin, jos se pohjautuisi johonkin vanhaan *Omena*-alkuiseen paikannimeen. Aihepiirinimenä se liittyisi opastavasti alueen muihin nimiin, mutta aihepiirin tulisi kuitenkin liittyä alueen historiaan, vaikkapa lähistöllä sijainneeseen kuuluisaan puutarhaan. Onnistuneisuus edellyttäisi myös sitä, että *Omenakujaa* ei löytyisi muista pääkaupunkiseudun kunnista, eikä *Omenakujalla* olisi muita *Omena*-alkuisia liittynäisnimiä. Hyvistä ominaisuuksistaan huolimatta *Omenakuja* ei ehkä olisi kadunnimenä kaikkien espoolaisten mielestä tarpeeksi erottuva. Sopivan, kaikkia miellyttävän ratkaisun löytäminen kaksikielisyyskysymykseen saattaisi nimen ihanteellisista ominaisuuksista huolimatta olla vaikeaa

(ks. tarkemmin seuraava kappale). Todellisuudessa Espoon Kavallinmäessä on jo hedelmä- ja marja-aihepiiriin kuuluva *Omenakuja*. Aihepiiri on peräisin alueella sijainneista laajoista hedelmätarhoista. *Omena*-alkuisia nimiä on kuitenkin myös Helsingissä ja Vantaalla.

Vastauksia tarkasteltaessa korostuu, että kadunnimien onnistuneisuutta koskevat asiat ovat osittain mielipidekysymyksiä, eivätkä asukkaat aina suinkaan ole yksimielisiä. Muutama espoolainen toivoo muun muassa mielikuvituksellisia aihepiirejä ja nykypäivään liittyviä nimenaiheita, yksi jopa pitkiä kadunnimiä. Edellä mainittu *Omenakujakaan* ei välttämättä liene sen vastaajan mieleen, joka arvostelee *Ruusu-* *Kartano-* ja *Aurinko-*alkuisia nimiä sievisteleviksi. Muistonimiäkin pitää vastustuksesta huolimatta viisi vastaajaa hyvinä kadunniminä ja muistonimeäminen on mainittu yhtenä hyvänä nimeämistapana muiden joukossa jopa 37 kertaa (vanhojen paikannimien mukaan nimeäminen 105 kertaa ja aihepiirinimeäminen 73 kertaa). Jotkut ominaisuudet jakavat kuitenkin mielipiteitä selvästi edellä mainittuja enemmän. Yksi tyytymättömyyttä ja ongelmia aiheuttava tekijä on kadunnimien kaksikielisyys, josta asukkailla on hyvinkin eriäviä käsityksiä ja mielipiteitä. Valtaosa vastaajista toivoo, että kadunnimillä on aina sekä ruotsin- että suomenkieliset vastineensa. Perusteluissa vedotaan kunnan ja maan viralliseen kaksikielisyyteen. Paljon on kuitenkin myös niitä, joiden mielestä pelkät suomenkieliset nimet riittävät mainiosti. Osa näistä vastustaa kovin kiihkeästi ruotsin kielen käyttöä. Pienimmän joukon mielestä yksikielisetkin nimet (esim. *Tegelhagen*) riittävät toisinaan hyvin ja keinotekoista kääntämistä on syytä välttää. Jotkut vastaajat käsittävät yksikielisen paikannimen pohjalta muodostetut kadunnimet kielellisesti virheellisinä käännöksinä, jotka eivät ole suomen (esim. *Hagalundintie*) tai ruotsin (esim. *Ruuhijärvivägen*) kieltä. Kaksikielisyys, muun muassa ruotsinkielisten paikannimien pohjalta muodostetut, oikeinkirjoitukseltaan vaikeahkot kadunnimet, nähdään toisinaan Espoon nimistön epäkohtana ja ruotsinkielisiä nimielementtejä sisältävät nimet ovat saattaneet jäädä ärsyttävinä niminä vastaajien mieliin. Tästä huolimatta varsinaisia sekaannuksia ne ovat aiheuttaneet kohtalaisen vähän.

Kaksikielisuuden lisäksi vastaajat ovat hyvin erimielisiä rakenteeltaan erikoisempien kadunnimityyppien, muuhun paikan lajiin viittaavien nimien (esim. *Vesiniitty*) ja vertailunimien (esim. *Poikkipuu*), onnistuneisuudesta. Joidenkin mielestä näiden nimien opastavuus kärsii, kun niitä ei ensi kuulemalta pysty hahmottamaan kadunnimiksi. Lisäksi erityisesti vertailunimet ovat hankalia käytössä: niitä on vaikea taivuttaa ja kuulijan ymmärtää. Toisaalta nämä nimet täyttävät erinomaisesti erottuvuuden toiveen. Espoolaisten mieleen positiivisina jääneistä kadunnimistä on vertailunimiä jopa 28 prosenttia, mikä on todella paljon suhteessa vertailunimien kokonaismäärän Espoossa.

Mielipiteitä jakavat myös eräät tunnetut Espoon kadunnimet, kaikkein eniten erilaisia mielipiteitä kirvoittaneet Kalajärven *Örkkiniityntie* ja Olarin avaruus- ja vuorokaudenaika-aihepiirin nimet. *Örkkiniityntie* on vastausten perusteella kaikkein mieleenpainuvin espoolainen kadunnimi, vaikkakin tuloksiin on saattanut vaikuttaa kyselyn mainosteksti, jossa *Örkkiniityntie* esiintyi muiden nimien ohessa esimerkkinä. Nimi on asukkaista joko hieno ja ainutlaatuinen tai ruma ja sopimaton. Kyseisellä tiellä asuvat pitävät itse nimestä. Mielleyhtymää Taru sormusten herrasta -kirjaan (jonka kanssa nimellä ei alkujaan ole mitään tekemistä) pidetään joko positiivisena tai negatiivisena. Olarin aihepiiri on puolestaan mainittu niin hyvien ja huonojen kadunnimien, positiivisena ja negatiivisena mieleen jääneiden kadunnimien että kadunnimien epäkohtien ja ongelmienkin yhteydessä. Aihepiiriä pidetään tyypillisesti joko kauniina ja erottavana tai teennäisenä ja liian samankaltaisten nimien takia sekaannuksia aiheuttavana. Sitä vastoin erään Espoon nimiaihepiirin onnistuneisuudesta vastaajat ovat hyvin yksimielisiä. Positiivisena mieleen jääneiden kadunnimien joukosta erottuu liuta Espoonlahden meriaihepiirin nimiä. Myös Tapiolan luonnonilmiöiden ja mytologia-aihepiirin nimet ovat keskustan *tuuli*-nimiä lukuun ottamatta pidettyjä.

Kadunnimien muuttamiseen asukkaat suhtautuvat huomattavasti nimistönsuunnittelun periaatteita myötämielisemmin. Monet muutoksia toivovista haluavat muuttaa oman kotikatunsa nimeä, mutta osa myös muita kadunnimiä. Syynä on useimmiten huono paikantavuus tai oletettu nimen kielellinen virheellisyys. Muutoshalukkuus on sinänsä ristiriitaista, että jo tapahtuneisiin muutoksiin osa vastaajista suhtautuu hyvinkin kielteisesti. Olisikin ollut kiintoisaa tietää, onko vastaajien joukossa sellaisiakin henkilöitä, jotka muistelevat tapahtuneita nimenmuutoksia hyödyllisinä ja onnistuneina. Ainakin yksi vastaaja pitää epäkohtana sitä, että ennen postitoimipaikkojen nimiudistusta 1970-luvun alussa samoja nimiä saattoi olla useita Espoossa.

Valtaosa kyselyyn vastanneista tuntee mielestään Espoon kadunnimiä melko hyvin tai jonkin verran. Tuntemukseen vaikuttaa se, kuinka kauan asukas on Espoossa asunut ja kuinka suurella alueella hän Espoossa liikkuu. Työssään nimiä tarvitsevat ja nimistöstä kiinnostuneet tuntevat kadunnimiä keskimääräistä paremmin. Huono tuntemus voi johtua lyhyen asumisajan ja suppean liikkuvuuden lisäksi myös siitä, että vastaaja suunnistaa muiden maamerkkien, esimerkiksi rakennusten avulla.

Vastaajista lähes puolet kertoo käyttävänsä Espoon kadunnimiä jonkin verran. Paljon ja vähän nimiä käyttäviä on huomattavasti pienempi joukko. Eniten käytetään luonnollisesti omaa

kotiosoitetta. Esimerkkejä on annettu niin suullisista kuin kirjallisistakin käyttötilanteista. Vastaajat kertovat tarvitsevansa kadunnimiä erityisesti lomakkeisiin osoitetietoja antaessaan, reitti- ja karttahaussa, taksissa, etsiessään oikeaa paikkaa maastosta, lähettäessään postia ja neuvoessaan tietä. Muutama mainitsee, että nimiä tarvitaan myös silloin, kun kerrotaan mitä päivän aikana on tehty ja mistä on kuljettu.

Kyselyyn vastanneista 22 prosenttia käyttää Espoon kadunnimistä lempinimiä. Erilaisia lempinimiä on aineistossa yhteensä 38. Tyypillisesti kadunnimistä käytetään lempinimiä melko harvoin, koska ympäristöä hahmotetaan katuja useammin muiden paikkojen avulla (Mielikäinen 2005: 34). Espoolaiset ovat antaneet lempinimiä omille kotikaduilleen ja Espoon suurimmille liikenneväylille. Länsiväylästä käytetään yleisesti puhekielistä nimeä *Länäri*. Suurin osa lempinimistä on muodostettu slangijohtimilla *-is* (esim. *Takis* < *Taka-Niipperin tie*) tai *-Ari* (esim. *Kontsari* < *Kontiontie*). Johdinten lisäksi lempinimiä on muodostettu myös alueennimien lempinimien mukaan (esim. *Kökkelinväylä* < *Kauklahdenväylä*), elliptisesti lyhentämällä (esim. *Kohina* < *Aallonkohina*), kirjainlyhentein (esim. *SMT* < *Servin Maijan tie*) ja äänteellisen muuntelun kautta (esim. *Ulburesplu* < *Alberganesplanadi*). Vain kaksi lempinimeä, *Teropellonmäki* ja *Linnanmäkitie*, ovat primaareja, virallisesta nimestä riippumatta muodostettuja lempinimiä. Espoon kadunnimien puhekielisten varianttien tehtävänä lienee lähinnä olla ryhmähenkeä vahvistavia, sujuvia käyttövariantteja.

15.2. Suunnittelijan ja nimenkäyttäjän näkökulmien erot

Edellä (esim. s.75–76) on tullut ilmi, että nimistönsuunnittelijoiden näkökulma kadunnimistöön on toisinaan erilainen kuin nimenkäyttäjien. Suunnittelija noudattaa työssään tiettyjä nimistöntutkimuksen ja -huollon piirissä yleisesti hyväksytyjä periaatteita ja käytäntöjä. Nimenkäyttäjät puolestaan eivät ole kielen ja nimistön asiantuntijoita, joten heillä voi olla nimien suunnittelusta aivan erilaisia käsityksiä. Tästä kyselystä ei selviä, kuinka hyvin nimenkäyttäjät tuntevat nimistönsuunnittelutyötä. Monet vastaajat esimerkiksi viittaavat kirjoituksissaan "kadunnimien keksimiseen". Tavallaan jokainen nimi-idea onkin luova keksintö, mutta olennaista on, että ideat eivät tule mistä hyvänsä, vaan ne perustuvat nimistön, paikallishistorian ja kulttuurin tutkimukseen. Sirkka Paikkala (1999a: 54) kuvaakin, että itse nimessä tulisi näkyä vain taustaineiston ja -työn pohjalta muodostunut jäävuoren huippu. Vastausten perusteella espoolaisista moni ymmärtää, että kadunnimissä pyritään säilyttämään paikallista kieltä ja kulttuuria.

Nimenkäyttäjät saattavat ymmärtää eri tavalla sen, milloin nimi on kielellisesti korrekti. Hyvänä esimerkkinä tästä ovat yksikielisen paikannimien pohjalta muodostetut kadunnimet (tyyppi *Kumpuvägen, Alberganesplanadi*), jotka nähdään hyvin yleisesti puutteellisina käännösniminä. Monet käsittävät nimien olevan omituinen sekoitus suomen ja ruotsin kieltä. Lisäksi kyselystä ilmenee, että kadunnimien perusosien merkitykset saatetaan ymmärtää eri tavoin kuin nimistösuunnittelussa. Erään vastaajan mukaan kadunnimen tulee loppua *kuj*-päätteeseen silloin, kun tie on katkaistu. *kujaa* käytetäänkin tyypillisesti vähäisempien sivukatujen nimissä, mutta päättyvä liikenneväylä voi pituudestaan ja ympäristöstään riippuen olla nimeltään myös *tie* tai *katukin*. Toisen vastaajan mielestä *tie* on suuri väylä ja *katu* astetta pienempi. Todellisuudessa näiden perusosien ero liittyy ympäristöön: *katua* käytetään vain hyvin kaupunkimaisessa, rakennetussa ympäristössä.

Suunnittelijoiden ja nimenkäyttäjien näkökulmien laajuus vaihtelee huomattavasti. Nimistösuunnittelija tarkastelee nimistöä suuressa, koko pääkaupunkiseudun mittakaavassa, kun taas nimenkäyttäjän huomion ja kiinnostuksen kohteena ovat lähinnä hänen oman elämänpiirinsä nimet, erityisesti oma kotiosoite. Nimenkäyttäjän näkökulma on lisäksi varsin henkilökohtainen. Suunnittelija sen sijaan ei voi tehdä päätöksiä vain yksittäisen nimen näkökulmasta, vaan hänen on jatkuvasti ajateltava laajempaa kokonaisuutta ja tyydyttävä toisinaan myös kompromissiratkaisuihin. Toisin kuin nimenkäyttäjän, on suunnittelijan pidettävä silmällä myös tulevaisuutta. Toisaalta nimenkäyttäjän näkökulma voi olla suunnittelijan näkökulmaa laajempikin, jopa kansainvälinen: jotkut pitävät *ä* ja *ö* kirjaimia kadunnimissä ei-toivottuina, koska ne aiheuttavat ongelmia ulkomaalaisille. Nimet saatetaan siis opastavuuden perusfunktion ohella joskus – tosin harvemmin – nähdä mieluummin imagon ja markkinoinnin välineinä kuin perinteen säilyttäjinä. Edellä mainitut näkökulmaerot vaikuttavat osaltaan siihen, etteivät nimenkäyttäjät aina ymmärrä tapahtuvia nimenmuutoksia tai pidä suunniteltua nimeä parhaana mahdollisena. Toisaalta näkökulmaerot saattavat johtaa myös siihen, ettei nimistösuunnittelija osaa ottaa huomioon kaikkia nimeen liittyviä ongelmia. Koska nimenkäyttäjillä on kadunnimiin paljon konkreettisempi suhde kuin nimistösuunnittelijoilla, he saattavat tietää nimistösuunnittelijaa paremmin, millaisia ongelmia tai sekaannuksia tietyn tyyppiset nimet voivat käytössä aiheuttaa.

15.3. Eväitä nimistösuunnitteluun

Kadunnimiysely poiki paljon sellaista yksityiskohtaista ja laajempaa tietoa, jota voidaan jatkossa hyödyntää Espoon nimistösuunnittelussa. Tähän lukuun olen kerännyt tärkeimpiä suunnittelussa huomioitava seikkoja.

Kyselyn perusteella tiedottamisen tulisi olla yksi keskeinen osa nimistösuunnittelua. Tiedottamalla nimistöasioista voidaan oikaista virheellisiä käsityksiä, lisätä asukkaiden ymmärrystä nimistösuunnittelun ratkaisuihin ja herättää kiinnostusta nimistöön ja kotiseutuun.

Kaava-alueiden nimistä laaditaan perusteluteksti, johon on mahdollista tutustua kaavan ollessa nähtävillä. Nähtävillä olon aikana kuntalaisten on mahdollista jättää muistutuksia myös nimistöä. Kuitenkin vain murto-osa tutustuu kadunnimistöön ennen kuin se on kaavassa vahvistettu ja kadunnimikiilpiin painettu. Marja Viljamaa-Laakso (1999a: 50) onkin korostanut, että tiedottaminen kaavoitukseen osallistumisen mahdollisuuksista on kaavatyön käynnistyessä ja kaavoittajien järjestämissä kaavaohjelmatilaisuuksissa tärkeää.

Sekä kokonaan uusilla että vanhoillakin kaava-alueilla hyvä tapa tiedottaa alueen nimistön alkuperästä ja nimeämisperiaatteista ovat painetut esitteet. Kyselyyn osallistuneista Amiraalinmäessä ja Kauklahden asuatomessualueella asuvat ovat lukeneet oman osoitimensä alkuperän esitteestä. Nimistöä on esitelty myös kotitalouksiin jaetuissa kaavoituskatsauksissa ja vuodesta 2006 alkaen ilmestyneissä Espoon kaupunkikeskusten alue-esitteissä. Etenkin uusilla alueilla esitteet voivat omalta osaltaan luoda alueelle omaa mielenkiintoista imagoa ja asukkaille paikkaan kuulumisen ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. Alkuperän ymmärtämisen kautta suhtautuminen kadunnimiin saattaa muuttua: ne nähdään paremmin osana ympäristöä ja historiaa, ei ainoastaan identifioivina merkki- tai äännejonoina.

Pohtia voi, mikä olisi paras tapa nimistöesitteiden levittämiseen. Niitä voitaisiin jakaa ainakin paikallisten tilaisuuksien ja tapahtumien yhteydessä, kuten Kauklahden asuatomessuilla tehtiin vuonna 2006. Esitteitä voisi toimittaa myös kirjastoihin, kouluihin, lehtien toimituksiin ja asukasyhdistyksille. Mahdollisimman monelle asukkaalle ja yritykselle tieto saataisiin toimittamalla esitteet postitse. Toisaalta tällainen käytäntö vaatisi runsaasti resursseja, joihin nimistösuunnittelulla ei välttämättä ole varaa: jo esitteiden laatiminen on oma ylimääräinen työnsä.

Esitteissä olisi hyvä ilmoittaa kaupunkisuunnittelukeskuksen nimistöryhmän yhteystiedot ja internetsivujen osoite (www.espool.fi/nimisto). Espoon nimistönsuunnittelun internetsivuilla on runsaasti tietoa nimistönsuunnittelun kulusta, eri alueiden nimistöstä ja yksittäisistä nimistä. Kävijämäärät eivät ole kovin suuria, mutta sivut ovat kuitenkin olleet kaupunkisuunnittelukeskuksen luetuimmat. Internetissä ilmestyy muun muassa säännöllisesti artikkeli *Viikon nimi*. Perustelutekstien, esitteiden ja internetsivujen lisäksi tietoa Espoon kadunnimistä on kaupunkisuunnittelukeskuksen nimistöryhmän julkaisuissa *Kuninkaantie* ja *Nimistö Tapiolan kaupunkikuvassa* (muita nimistöryhmän julkaisuja ovat *Järvi-Espoo*, *Saaristo-Espoo* ja vuonna 2008 ilmestynyt *Kylä-Espoo*). Eräs vastaaja toivoo yleisöesitelmiä kadunnimistä ja muustakin Espoon nimistöstä, mikä on varsin varteenotettava ehdotus. Muutamia esitelmiä onkin aikoinaan pidetty. Huomioitava on kuitenkin, että nimistönsuunnittelijoiden on priorisoitava tehtäviään; aika ei riitä kaikkeen. Nimistöryhmä on aina valmis vastaamaan puhelimitse, sähköpostitse ja kirjeitse nimistöä koskeviin kysymyksiin, toiveisiin ja ehdotuksiin.

Tiedotettaessa nimistöstä olisi hyvä tuoda ilmi lyhyesti myös nimistönsuunnittelun periaatteita. Aukkaat eivät aina tule ajatelleeksi, että sana-aines on rajallista, sillä identtisiä kadunnimiä naapurikuntien kanssa ei hälytysturvallisuuden takia voida antaa. Tärkeää olisi etenkin selittää alueella sijaitsevien erikoisempien nimityyppien rakennetta ja perustella niiden antamista. Kadunnimeksi hankalasti hahmottuvan vertailunimen antaminen tulee perustella hyvin ja niitä tulee antaa vain kooltaan vähäisemmille kujille. Vertailunimet ovat siitä hyviä, että ne muistetaan helposti; ne piristävät nimistön kokonaiskuvaa. Mahdollisimman hyvän opastavuuden ja helppokäyttöisyyden takia niitä on kuitenkin syytä antaa vain harvoin ja niiden tulisi olla metaforisesti paikkaan yhdistettäviä lekseemejä (esimerkiksi *Aallonhuippu*, *Pystypuu*, *Lapionpisto*).

On myös syytä korostaa, että yksikielisen paikannimen pohjalta muodostettavat kadunnimet (*Stenbackantie*, *Harakkavägen*) ovat kielellisesti korrekteja. Nimistönsuunnittelijoiden on harkittava tarkkaan, missä määrin vanhoja paikannimiä kannattaa kadunnimissä kääntää. Useiden nimenkäyttäjien kielitajussa toimivimpana ratkaisuna pidettäisiin sitä, että vanhat paikannimet käännettäisiin poikkeuksetta ja kadunnimillä olisi aina sekä suomen- että ruotsinkieliset käännösvastineensa. Linjana on kuitenkin ollut, että vain pienten tuntemattomampien paikkojen nimet voidaan kääntää. Tunnetumpien kohteiden nimiä ei käännetä, koska käänös ei enää viittaa alkuperäiseen paikkaan.

Erilaisista nimityypeistä myös muistonimiin kannattaa jatkossa kiinnittää erityistä huomiota. Koska muistonimet eivät yleensä ole asukkaiden mieleen, on syytä pohtia, missä määrin niitä kannattaa jatkossa antaa. Negatiiviseen suhtautumiseen ei kuitenkaan niinkään vaikuta nimeämisperiaate, muistonimen idea (37 vastaajaa pitää muistonimeämistä hyvänä nimeämisperiaatteena muiden joukossa), vaan muistonimiin liittyvät muut negatiivisina pidetyt ominaisuudet: pituus, moniosaisuus, vaikea oikeinkirjoitus ja vaikea ymmärrettävyys. Epäonnistuneen muistonimen prototyyppi on pitkä, suomen kielelle vieraita kirjainyhdistelmiä sisältävä, etu- sekä sukunimen pohjalta muodostettu. Esimerkiksi käy erään vastaajan keksimä fiktiivinen nimi *Alfred Stratovariuksen kuja*. Kun muistonimeen sisältyy sekä etu- että sukunimi, on mahdollista kirjoittaa nimi monella tapaa väärin. Ongelmia aiheuttaa nimenosien erilleen kirjoitus sekä pienten ja suurten alkukirjainten paikat. Hyvin usein näkee muun muassa virheellisiä kirjoitustapoja *Alfred Stratovariuksenkuja* ja *Alfred Stratovariuksen Kuja*. Kirjoitusvirheiden riski lisääntyy entisestään, kun nimessä on vierasperäisiä kirjaimia. Vierasperäiset äänteet tai läpinäkymättömät henkilönnimet saattavat lisäksi vaikeuttaa nimen ymmärrettävyyttä: esimerkiksi Gyldenärinkadun asukas joutuu jatkuvasti tavaamaan kotiosoitettaan.

Muistonimiä olisi helppokäyttöisyyden ja selvyuden nimissä paras antaa joko pelkän etu- tai sukunimen pohjalta. Koska pelkkä etunimi kantaa henkilön muistoa kaikkein huonoiten, parhaana tapana voi pitää pelkän sukunimen pohjalta muodostamista. Vaikka sukunimikään ei identifioi henkilöä yksiselitteisesti, on muistettava, etteivät kaikki asukkaat aina tunnista henkilöä siitä huolimatta, että kadunnimeen on pantu ilmi sekä etu- että sukunimi (vastaajat esimerkiksi ihmettelevät keitä ovat Gunni Olin ja Katri Vala). Jos asukkaan on joka tapauksessa selvítettävä muistonimen saaneen henkilön identiteetti nimistön perustelutekstistä tai muista lähteistä, lienee paras muodostaa muistonimi pelkän sukunimen pohjalta. Voi tietenkin miettiä, täyttääkö muistonimi tarkoitustaan, jos sen saanutta henkilöä ei tunnisteta helposti. Tosiasia on, että kaikki alueen asukkaat eivät kuitenkaan tunnista muistonimissä esiintyviä henkilöitä, vaikka nämä olisivat hyvin tunnettujakin. Jos asukkaita kuitenkin kiinnostaa selvittää muistonimen saaneen henkilöllisyys – ja edes osa heistä näin menettelee – voi sanoa nimen ylläpitävän kyseisen henkilön muistoa.

Eeva Maria Närhi (1999a: 99) suosittaa muistonimien antamista säästeliäästi: jos muistonimen antamisesta ollaan epävarmoja tai eri mieltä, on syytä epäillä nimen tarpeellisuutta. Muistonimeämisestä ei kuitenkaan ole syytä luopua kokonaan, sillä se antaa nimistösuunnittelijalle lisää sana-ainesta, josta usein on pulaa. Etu- ja sukunimen sisältävien muistonimien sijaan olisi

kuitenkin parempi antaa muistonimiä useammin pelkän sukunimen (tai etunimen) pohjalta, sillä muistonimien ideaa ei tule soveltaa nimistön opastavuuden ja helppokäyttöisyyden kustannuksella. Lisäksi oikeinkirjoitukseltaan vaikeimpia henkilönnimiä tulee harkita ainoastaan sellaisiin nimiin, jotka eivät ole osoitekäytössä (puistonimet, ulkoiluteiden nimet ym.).

Kadunnimikysely antaa uutta tietoa myös nimenkäyttäjien suhtautumisesta yhtenäisenä jatkuvan kadun nimeämiseen. Käytäntöä nimetä tällainen katu useammalla kuin yhdellä nimellä pidetään yleisesti harhaanjohtavana ja opastavuutta huonontavana. Mielenpitoet ovat ristiriidassa nimeämisen tarkoituksen kanssa. Katu on jaettu erinimisiin osiin, jotta katuverkko olisi hälytysturvallisuuden kannalta turvallinen: loogisen periaatteen mukaan katu ei voi jatkua samannimisenä, jos sen poikki risteää kooltaan suurempi katu. Periaatetta on hyvä edelleenkin noudattaa, sillä erinäiset poikkeukset hajottaisivat selkeän systeemin. Jos katu on hyvin pitkä, joudutaan kiinnittämään erityisen tarkasti huomiota osoitenumeroon, mikä heikentää hälytysturvallisuutta. Nimi saattaa lisäksi jollekin kadun osuudelle olla sopiva, mutta toisaalla taas ympäristöstään kovin irrallinen. Nimenkäyttäjien mielenpitojen nojalla yhtenäisenä jatkuvan kadun nimeämisestä usealla eri nimellä on kuitenkin vältettävä silloin, kun turvallisen katuverkon periaate ei sitä vaadi.

Kyselyn perusteella entistä enemmän huomiota tulisi kiinnittää myös liitynnäisnimien käyttöön, sekä nimien semanttiseen ja äänteelliseen samankaltaisuuteen. Espoossa Marja Viljamaa-Laakson (1999a: 42) suositusta kolmesta tai neljästä saman sisääntulon varrelta haarautuvasta liitynnäisnimestä ei ole läheskään aina noudatettu. Osoiteniminä toimivien liitynnäisnimien määrä olisi kyselyvastausten perusteella pidettävä määrätietoisesti korkeintaan kolmessa nimessä. Tärkeää olisi lisäksi, että liitynnäisnimet muodostaisivat katuverkon kannalta selkeän hierarkian: kujat haarautuvat teistä tai kaduista ja esimerkiksi *-kallio* ja *-kalliontie* eivät voi olla samanarvoisten rinnakkaisten kulkuväylien nimiä. Olisikin parempi, että suoraan muun paikannimen pohjalta annettulle kadunnimelle (esimerkiksi *Eestinkallio* ja *Nikunmäki*) ei annettaisi lainkaan liitynnäisnimiä (*Eestinkalliontie* ja *Nikunmäentie*). Liitynnäisten käytön rajoittaminen asettaa nimistösuunnittelulle suuria haasteita erityisesti sellaisilla alueilla, joissa vanhaa omaperäistä paikannimistöä on vähän ja jotka ovat kuuluneet perinteisen maanviljelys- ja karjanhoitokulttuurin piiriin.

Kaikkein haasteellisinta nimistösuunnittelussa lienee äänteellisen samankaltaisuuden, sanojen erilaisten merkitysvivahteiden ja kielellisen leikkittelyn huomioiminen. Vastajien tyytymättömyys nimiin *Numäentie*, *Siuntiontie*, *Löydösmäki* ja *Vallikuja* osoittavat, että suunnittelijan olisi

työssään huomioitava niin sekaannuttavat riimiparit (*nuu, kuu, luu*), äänteellisesti liian samankaltaiset sanat (*Siuntio, suntio*), mahdolliset negatiiviset tai kummalliset sivumerkitykset (*löydös* 'sairauden, kasvaimen löytyminen'), kuin äänteellinen muuntelukin (*Kullivaja*). Edellä mainitut seikat jäävät helposti huomaamatta, koska merkitys- ja mielle yhtymät ovat osittain henkilökohtaisia. Lisäksi lekseemit voivat saada täysin uusia merkityksiä, joita suunnittelijan on mahdotonta ennakoida. Tästä hyvänä esimerkkinä ovat Helsingin Kannelmäen soitinaihepiirin nimet *Hanuripolku* ja *Palikkapolku*. Tällaisia nimiä tuskin annettaisiin nyt, kun puhekielessä *hanuri* merkitsee soittimen lisäksi yleisesti 'takapuolta', *palikka* 'tyhmää'. Muistettava on kuitenkin, että vääntelyn pelosta muuten hyviä nimiä ei tule liiaksi välttää. Kielellinen leikittely on osa kielenkäyttöä: kaikkein korrekteimmista ja neutraaleimmistakin nimistä voidaan muodostaa merkitykseltään negatiivisia epävirallisia variantteja.

Nimistönsuunnittelija joutuu työssään jatkuvasti saman ongelman eteen: sanoja ei ole loputtomasti. Äkkiseltään tulee ajatelleeksi, että eiväthän sanat suomen kielestä kesken loppu. Kun kuitenkin ottaa huomioon kaikki hyvälle kadunnimelle esitetyt vaatimukset ja toiveet (lyhyys, erottuvuus sekä oman että naapurikuntien nimistä, kykytyminen alueen vanhaan nimistöön tai paikallishistoriaan, yhtenäisyys alueen muuhun nimistöön, helppo oikeinkirjoitus, ääntämys ja ymmärrettävyys, neutraali, kaunis merkitys jne.) supistuu varteenotettavien nimien määrä huomattavasti. Niinpä kompromissiratkaisuja on tehtävä ja toisinaan jopa mietittävä, mikä vaihtoehto on "pienempi paha". Parhaimmillaan nimistönsuunnittelija kuitenkin yhdistää työssään taitavasti kieltä, kulttuuria ja yhdyskuntasuunnittelua. Hyvä nimistö on paikantavaa, pysyvää ja tukee alueen omaleimaisuutta.

LÄHTEET:

Espoon kaupunkisuunnittelukeskuksen nimistöryhmän kokoelmat.

AINIALA, TERHI 2005: Tutkimuskohteena kaupunkinimistö. Teoksessa Ainala, Terhi (toim.) *Kaupungin nimet: Kymmenen kirjoitusta kaupunkinimistöstä*. s. 10–25. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki.

KETTUNEN, TAINA 1999: Amurinhovista Villa Alfonsoon. Teoksessa Paikkala, Sirkka, Ritva Liisa Pitkänen ja Peter Slotte (toim.) *Yhteinen nimiympäristömme: Nimistönsuunnittelun opas* s. 100–104. Suomen kuntaliitto, Helsinki.

KIVINIEMI, EERO 1999 [1972]: Maisema muuttuu – mullistuuko nimistö? Teoksessa Paikkala, Sirkka, Ritva Liisa Pitkänen ja Peter Slotte (toim.) *Yhteinen nimiympäristömme: Nimistönsuunnittelun opas* s. 9–14. Suomen kuntaliitto, Helsinki.

Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen internetsivut. Nimistö > Nimistönhuolto > Ohjeita ja suosituksia > Kaksikielisen alueen nimistönsuunnittelu. <http://www.kotus.fi/index.phtml?s=488>, päivitetty 14.2.2007.

MIELIKÄINEN, AILA 2005: Nimistön- ja sanastontutkimuksen rajamaastossa: Slangi, puhekieli ja murre epävirallisissa paikannimissä. Teoksessa Ainala, Terhi (toim.) *Kaupungin nimet: Kymmenen kirjoitusta kaupunkinimistöstä*. s. 26–55. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki.

MUNTER, ARJA 2008: Espoon asukasluku vuodenvaihteessa 2007/2008: Tietoisku 6/2008. Espoon kaupungin internetsivut > Espoo-info > Tilastot ja tutkimukset, 8.5.2008.

NSSK = Nykysuomen sanakirja.

NÄRHI, EEVA-MARIA 1999a: Muistonimet. Teoksessa Paikkala, Sirkka, Ritva Liisa Pitkänen ja Peter Slotte (toim.) *Yhteinen nimiympäristömme: Nimistönsuunnittelun opas* s. 96–99. Suomen kuntaliitto, Helsinki.

—————1999b: Ratamestareita, Pasuunoita, Orpaanportaita: Aihepiirien käyttö nimistönsuunnittelussa. Teoksessa Lehikoinen, Jyrki (toim.) *Helsingin kadunnimet 3* s. 22–33. Helsingin kaupungin nimistötoimikunta, Helsinki.

PAIKKALA, SIRKKA 1999a: Nimistönsuunnittelu vaatii järkeä ja tunnetta. Teoksessa Paikkala, Sirkka, Ritva Liisa Pitkänen ja Peter Slotte (toim.) *Yhteinen nimiympäristömme: Nimistönsuunnittelun opas* s. 54–60. Suomen kuntaliitto, Helsinki.

—————1999b: Nimipohdintoja kaksikielisestä kunnasta. Teoksessa Paikkala, Sirkka, Ritva Liisa Pitkänen ja Peter Slotte (toim.) *Yhteinen nimiympäristömme: Nimistönsuunnittelun opas* s. 142–147. Suomen kuntaliitto, Helsinki.

—————1999c: Nimiarkkitehdit – keitä he ovat? Teoksessa Paikkala, Sirkka, Ritva Liisa Pitkänen ja Peter Slotte (toim.) *Yhteinen nimiympäristömme: Nimistönsuunnittelun opas* s. 194–199. Suomen kuntaliitto, Helsinki.

PAIKKALA, SIRKKA, RITVA LIISA PITKÄNEN & PETER SLOTTE 1999: Lukijalle. Teoksessa Paikkala, Sirkka, Ritva Liisa Pitkänen ja Peter Slotte (toim.) *Yhteinen nimiympäristömme: Nimistönsuunnittelun opas* s. 5–6. Suomen kuntaliitto, Helsinki.

PÄRES-SCHULMAN, LEENA 2005: Kilpailu aluekeskuksen nimestä: Miksei Matinportti kelvannut uuden alueen etiketiksi Espoossa? Teoksessa Ainala Terhi (toim.) *Kaupungin nimet: Kymmenen kirjoitusta kaupunkinimistöstä* s. 202–220. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki

SLOTTE, PETER 1999a: Vallis Gratiaesta Westendiin: "Eurooppalaisia" aineksia paikannimistössämme. Teoksessa Paikkala, Sirkka, Ritva Liisa Pitkänen ja Peter Slotte (toim.) *Yhteinen nimiympäristömme: Nimistönsuunnittelun opas* s. 30–39. Suomen kuntaliitto, Helsinki.
 ————1999b: Vägnamn på två språk. Teoksessa Paikkala, Sirkka, Ritva Liisa Pitkänen ja Peter Slotte (toim.) *Yhteinen nimiympäristömme: Nimistönsuunnittelun opas* s. 137–141. Suomen kuntaliitto, Helsinki.

VILJAMAA-LAAKSO, MARJA 1986: Espoon nimistönsuunnittelu. Pro gradu-tutkielma, Helsingin yliopiston suomen kielen laitos.

———1995: Kadunnimet ja identiteetti. – *Kielikello* 4/1995 s. 29–33.

———1999a: Nimistönsuunnittelu 2000-luvulle. Teoksessa Paikkala, Sirkka, Ritva Liisa Pitkänen ja Peter Slotte (toim.) *Yhteinen nimiympäristömme: Nimistönsuunnittelun opas* s.40–54. Suomen kuntaliitto, Helsinki.

———1999b: Markkinavoimat, virtuaalitodellisuus ja paikannimet. Teoksessa Paikkala, Sirkka, Ritva Liisa Pitkänen ja Peter Slotte (toim.) *Yhteinen nimiympäristömme: Nimistönsuunnittelun opas* s.82–87. Suomen kuntaliitto, Helsinki.

YLI-KOJOLA, MARIA 2005: Kurvinpussi vai Torikatu? Kouvolalaisten mielipiteitä kadunnimistä. Teoksessa Ainala, Terhi (toim.) *Kaupungin nimet: Kymmenen kirjoitusta kaupunkinimistöstä* s. 178–201. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki.

Liite 1. Kyselylomakkeen rakenne.

Espoolaisten mielipiteitä Espoon kadunnimistä ja katujen nimeämisestä

Kyselyn tarkoituksena on kerätä Espoon kaupunkisuunnittelukeskuksen nimistönsuunnittelun tarpeisiin tietoa siitä, millaisia mielipiteitä ja käsityksiä kuntalaisilla on Espoon kadunnimistä ja katujen nimeämisestä. On tärkeää, että nimistönsuunnittelija ottaa työssään huomioon myös nimenkäyttäjien näkökulman ja toivomukset.

Tervetuloa vastaamaan kyselyyn!

1. Mikä on kotikatusi nimi?
2. Tiedätkö mistä kotikatusi on saanut nimensä? Miten olet saanut tietää nimen alkuperän?
3. "Kotikatuni kadunnimi on onnistunut."

samaa mieltä
jokseenkin samaa mieltä
jokseenkin eri mieltä
eri mieltä
en osaa sanoa

4. Perusteluja:

5. Merkitseekö sinulle jotakin se, että tiedät mistä kadut ovat saaneet nimensä?

paljon
melko paljon
jonkin verran
melko vähän
vähän
sillä ei ole minulle merkitystä
en osaa sanoa

6. Perusteluja:

7. Millaiset kadunnimet ovat mielestäsi hyviä, millaiset huonoja?

8. Mitkä ovat mielestäsi kadunnimen tärkeimpiä ominaisuuksia?

9. Mikä seuraavista on mielestäsi paras tapa antaa uusia kadunnimiä? Voit valita myös useamman kuin yhden vaihtoehdon.

muodostaa niitä vanhojen paikannimien pohjalta
 antaa nimiä tietyn aihepiirin (esim. kukat) mukaan
 antaa muistonimiä ansioituneiden henkilöiden mukaan (esim. Katri Valan tie)
 muu, mikä?

10. Millä perusteella pitäisi valita, mitä nimistön aihepiiriä käytetään milläkin alueella?

11. "Kaikilla kaduilla Espoossa on oltava sekä suomen- että ruotsinkielinen nimi."

samaa mieltä
 jokseenkin samaa mieltä
 jokseenkin eri mieltä
 eri mieltä
 en osaa sanoa

12. Perusteluja:

13. Onko jokin Espoon kadunnimistä jäänyt erityisesti mieleesi? Mikä ja miksi?

14. Millaisia puutteita tai epäkohtia Espoon kadunnimissä mielestäsi on?

15. Ovatko Espoon kadunnimet joskus aiheuttaneet sinulle ongelmia tai sekaannuksia? Millaisia?

16. Haluaisitko muuttaa jotakin kadunnimeä? Miksi?

17. Tunnetko mielestäsi Espoon kadunnimiä hyvin vai huonosti?

hyvin
 melko hyvin
 jonkin verran
 melko huonosti
 huonosti
 en osaa sanoa

18. Mistä tämä johtuu, että tunnet kadunnimiä hyvin / huonosti?

19. Käytätkö Espoon kadunnimiä?

paljon
 melko paljon
 jonkin verran
 melko vähän
 vähän
 en osaa sanoa

20. Anna esimerkkejä siitä, mitä Espoon kadunnimiä käytät ja millaisissa tilanteissa:

21. Mitä Espoon kadunnimeä käytät eniten? Miksi?

22. Käytätkö Espoon kadunnimistä joitakin lempinimiä? Millaisia?

23. Vastaajan syntymävuosi:

24. Sukupuoli:

mies

nainen

25. Äidinkieli:

suomi

ruotsi

joku muu, mikä?

26. Mikä on nykyinen asuinpaikkasi?

Espoo

muu pääkaupunkiseutu (Helsinki, Kauniainen, Vantaa)

muu Uusimaa

muu, mikä?

27. Kuinka kauan olet asunut Espoossa?

en ole koskaan asunut Espoossa

alle 1 vuoden

1–4 vuotta

5–9 vuotta

10–19 vuotta

yli 20 vuotta

28. Lisätietoja ja kommentteja:

Kiitos vastauksistasi!

KADUNNIMIHAKEMISTO

Merkinnät:

(p)	käytöstä poistunut vanha kadunnimi
(e)	epävirallinen nimi eli lempinimi
(H), (V), (K)	Helsingin, Vantaan, Kauniaisten tai muun kunnan paikannimi
(*)	fiktiivinen esimerkki tai nimiehdotus

Aallokko	110, 112, 115, 119
Aallonharja	110, 115
Aallonhuippu	15, 19, 23, 64, 110, 115, 161, 179
Aallonkohina	15, 19, 23, 31–33, 110, 115, 163, 165, 176
Aallonmerkki	20, 26, 35–37
Aallontaite	110, 115
Aalto	64, 72, 74, 110, 115
Aamutähti	65, 70, 110, 118
Aarnivalkeantie	70, 110, 115
Ahvenevä	64, 72
Aitovieri	15, 18, 23, 65, 70, 72, 74
Ajojahdintie	26, 35–37
Ajurinkatu	15, 19, 26, 37
Alakartanontie	112, 118
Alamäki	16, 20, 27, 38–39, 142, 159
Alaniityntie	15, 24
Alberganesplanadi	18, 21, 25, 33–34, 40, 43, 67, 107, 111, 121, 131–132, 141, 144–145, 162–163, 165–166, 171, 176–177
Aleksis Kiven katu	60, 72
Alfred Stratovariuksen kuja (*)	61, 72, 180
Amiraalin puistotie	11, 15–16, 18–19, 23, 25–26, 32, 35–37, 72, 110–111, 114, 120, 171
Ankkurinvarsi	65
Antaksentie	126
Apilarinne	17
Asemakatu (*)	60, 72
Aseveljentie	163, 166–167
Aurinkovalkamantie (*)	36
Autokaupungintie (*)	69
Autoriippuvaisentie (*)	69
Avaruuskatu	111, 114, 120
Avaruusrata	111, 114, 122
Bembölenie	45
Betonielementintie (*)	69
Betonimiehenkuja	163, 165
Birgemogränden (*)	143
Bistervägen	37
BK (e)	163, 165
Bodomintie	101, 160
Brunskogvägen	105, 131

Collaninkuja	72
Dieseltori (*)	54
Doolandej (e)	111, 116
Eestinkallio	11, 21, 29, 41–43, 140–141, 181
Eestinkalliontie	41, 43, 181
Eestinlaakso	17
Eestintaival	160
Elsankuja	15, 17, 24, 32–33, 62, 162
Emännänpiha	15, 18, 24, 31–32, 39
Ensitie (p)	14, 16, 44, 141
Erottaja (H)	64, 72
Espa (e)	163, 165–166
Esplanadi (p)	14, 44, 84, 110, 116
Espoonaukio	15, 18, 25, 31
Espoon keskuksen katu (*)	144
Espoon keskuksen tie (*)	144
Espoonlahdenkatu	72, 124
Espoonlahdenranta	72, 137
Espoonlahdentie	58, 72, 124
Espoonväylä	164, 167
Etelätuulentie	126
Etuniemenkuja	17, 25, 31, 34
Evp tykistöeverstiluutnantti von Tiergarten und zu Hohenschwangaunräme (*)	91
Fillaripolku (*)	69–70
Finoontie	41, 146, 159, 164, 166–167
Finnovägen	166
Finnåntie (*)	146
Finnvikintie (*)	99
Finnviksvägen	99, 106
Fiudekartsa (*)	69–70
Fortumintie (*)	136
Gamla banan	112, 121
Gresantie (K)	72, 127
Grundiksentie (e)	164, 166
Gräsantie (p)	110, 116
Gräsantörmä	49, 72
Gunni Olinin tie	61–62, 72, 180
Gyldenärinkatu	11, 20, 28, 40, 47, 141, 162, 180
Haapaniemenrinne	14, 18, 25, 33–34
Haapaniementie	162
Haarakuja	111, 120
Hagalundintie	107, 131, 174
Hallalaaksontie (*)	63, 70
Haltialehto	54, 70
Haltiantie	125
Haltialantie (H)	125
Haltijatontuntie	54, 73, 135, 145

Haltilantie	25, 125
Hannusjärventie	20, 28
Hansatie	11, 15, 26, 36–37
Hanuripolku (H)	182
Harakantie	24–26, 32, 110–111 114
Harakkavägen	97, 107, 111, 114, 121, 144–145, 179
Heiniemi	110, 117
Helsingintie	143
Hevosenkentä	65, 72
Hiiralankaari	14, 21, 29–30, 44, 83, 116, 141
Hippiäisentie	172
Hirvensarvi	65, 72
Humiseva	110–111, 114, 119, 122
Humisevantie (*)	114, 119
Huvilinnanaukio	15, 18, 23, 32
Huvilinnantie	132, 161
Huvimajantie (*)	132
Hyljeouri	44, 110, 141–142
Hyljeranta	21, 29, 44, 141–142
Hämeenkatu (*)	71
Hämeentie (H)	71
Hösmäri (e)	164–165
Hösmärinkuja	111, 121, 159, 164–165
Hösmärintie	167
Illansuu	65, 72
Ilomäentie (p)	110, 116, 120
Ingasgränden	143
Invalidintie	71, 73, 135, 145
Isokatu (*)	60, 72
Isonjärvenpää	15, 20, 27, 36
Itsehallinnontie (p)	112, 116
Itäranta	20, 26, 35
Itätie (p)	14, 44
Itätuulentie	125–126
Ivar Ståhlen kuja	73
JMT (e)	164–165
Jorma Ollilan tie (*)	112, 116
Joupinkulma	58, 72
Joupinmäenrinne	11, 20, 27, 36
Joupinmäensyrjä	58, 72
Joupinmäki	27, 58, 72
Joupinrinne	58, 72
Jousenkaari	15–16, 18, 24, 32
Juurettomuudentie (*)	69
Jämeräntaival	20, 26, 35, 37, 110, 115, 164–165
Jänismetsäntie	110
Jänispolku (*)	59, 73
Kahakuja	54, 73
Kaksoiskiventie	70
Kalajärvenranta	20, 27, 37

Kala-Maija	11, 20, 26, 36, 65, 72
Kala-Matti	64, 72, 110, 118
Kalaonntie	15–16, 23–24, 32, 112, 118, 160
Kalastajankuja	15, 17, 23, 31
Kalevalantie	100, 107, 110, 115
Kalevalavägen	100, 107
Kalevanvainio	18, 24, 33, 160
Kalliomäentie	160
Kalliorinteenkuja	70
Kansanvallankatu (*)	36
Kappalaisenkuja	54, 73
Karakalliontie	25, 30, 162, 165, 170
Kartsintie (e)	164, 166
Karvasmäentie	29, 45
Kasavuorenrinne	129–130
Kasavuorentie (p)	129–130
Kasimirinkuja	62
Kaskenkaatajantie	57, 73, 137, 172
Kaskenpolttajantie	137, 172
Kaskihakkio	57, 73
Kaskikuja	137
Kaskilaaksontie	29, 40, 42, 57, 73, 137, 159
Kaskitie	137
Kastevuorenkuja	76
Kauniaistentie (K)	72, 127
Katri Valan polku	91, 129, 180
Katri Valan tie	73, 84, 91, 110, 117, 129, 180
Kattilajärventie	160
Kattilalaaksontie	160
Kauklahdenväylä	164, 166, 176
Kauppakatu (*)	72
Kavioura (Kouvola)	66
Kehä I	71, 107, 131, 161
Kehä II	71
Kehä III	143–144, 161
Keilaranta	160
Kellarikuja	15, 19, 27, 36
Keltasirkuntie	14, 24–25, 32
Kemistintie	88
Keskitie	70, 134
Keskiyöntie	59, 73, 110, 118
Keskuskatu (*)	60, 72
Kielotie	126
Kiertotie (p)	110, 116
Kiiltokallio	125
Kilonportti	20, 27, 35, 37, 160
Kilonpuistonkatu	58, 72
Kilonpurontie	58, 72
Kilonväylä	128
Kiltakallio	21, 28, 40, 42, 46, 54, 64, 72–73, 125, 142

Kirkkokorpi	15, 20, 27, 29, 38–39, 43, 133, 141
Kirkkokatu	60, 72, 143
Kirkkotie (*)	60
Kirnupolku (*)	28, 53, 70
Kipparinkatu	127, 144
Kirkkalantie	129, 164, 166
Kirstinharju	20, 27, 160
Kirstinmäki	11, 15, 18, 25, 27, 32, 34
Kissakuja (*)	49, 71, 75
Kissalanpolku (H)	75
Kissankellontie (H)	75
Kissankäpälantie (V)	75
Kiuastie	112, 118
Kivenlahdenkatu	59, 72, 124, 172
Kivenlahdentie	59, 72, 124, 137, 172
Kivisillantie (Vihti)	11, 15, 23
Kivitie	14, 23
Klippinkitie	11, 15, 23, 32
Klovinpellontie	72, 127
Kohina (e)	163, 165, 176
Koivistontie	14, 24, 32
Koivu-Mankkaan tie	131–132
Koivunurpu (*)	141–142
Koivuviidantie	14, 71, 126
Kolkekannaksentie	29, 41–43, 45, 127, 141
Kontiontie	164–165, 176
Kontsari (e)	164–165, 176
Koppelikuja	140
Korpikallio	15–16, 21, 29, 44, 54, 73, 141
Korpiiniityntie	15–16, 29, 44, 141
Kortesrinne	15, 20, 26, 35
Kotikyläntie	28–29, 41–42, 45, 142, 172
Kottaraisentie	172
Koulukatu (*)	72
Kovalevytie (*)	54
Kruununkuja	112, 118
Kuhatie	15, 26
Kuitinmäentie	127–128, 144, 160
Kukkaromäki	110, 118
Kulloonmäentie	160
Kummitustie (*)	91
Kuninkaantie	110, 111, 118, 122, 179
Kuninkaistenpolku	70
Kuninkaistentie	25
Kurkihirrentie	15, 24
Kurvinpussi (Kouvola)	66
Kusiaismäentie (*)	63, 70
Kuunkatu	58, 72, 111, 114, 120
Kuunkehrä	58, 66, 70, 72
Kuunkierros	57–58, 73

Kuunsirppi	58, 72
Kuunsäde	58, 72
Kylänportti	112
Kylätorintie	172
Kökkelinväylä (e)	164, 166, 176
Laaksolahdentie	164–165
Laaksotie (e, p)	163, 167
Lakiaukio	160, 162
Lammikkokatu (*)	58, 72
Lammikkokuja (*)	58, 72
Lammikkopolku (*)	58, 72
Lampitie	14, 28
Lasantorppa	65, 72
Lapionpisto	179
Lars Sonckin kaari	112, 116
Lasari (e)	164–165
Lehmipojankuja (*)	54
Leppälinnunrinne	16, 20, 26, 36
Leppärousku	110, 119
Leppävaarankatu	10, 19, 27, 75
Leppävaaravägen (*)	107, 131
Lepsämänjoentie	29, 42, 140–141
Lepsämäntie (Vihti)	140
Leskirouva Freytagin kuja (H)	72, 91
Liisankatu (H)	71
Liisankuja	65, 134,
Linnanmäkitie (e)	164, 167, 176
Linnustajantie	15, 26, 35, 37
Lintukorpi	15, 20–21, 27, 38, 43, 127–128, 141, 144
Lintukorvenkuja	127, 144
Lintukorventie	127–128, 144
Lintumetsäntie	127–128, 144
Liplatus	110, 114–115
Lippajärventie	127, 141
Louhentie	70, 110, 115
Lustigkullavägen (*)	145
Luukintie	160
Lystimäentie	145
Lähdeaukio	136
Lähiötie (*)	69
Länsitie	14, 44
Länsituulentie	125–126
Länsiväylä	124, 161–162, 164–165, 176
Länkkäri (e)	164–165
Länskäri (e)	164–165
Länäri (e)	161–165, 176
Löydösmäki	71, 73, 111, 122, 135–137, 145, 181
Löykkiniemi	68, 73, 111, 121, 145
Maaailman-Matti	112, 133

Maapallonkatu	110, 114
Maarinpuro	11, 15, 18, 25–26, 31–32, 34, 64, 98
Mahamäki (e)	167
Maininkitie	11, 15, 25, 33, 137, 159, 161
Malminlaakso	65, 72
Mankkaankatu	64
Mankkaantie	14, 72, 112, 118, 127
Mannerheimintie (H)	71, 73
Martinmäenkuja (ei käytössä)	28
Martinsillantie	44, 127–128, 144
Matalajärventie	164, 166
Matinkallio	15, 18, 25, 27, 33–34
Matinkatu	20, 38, 65, 124, 134, 159
Matinkulma	124
Matinkyläntie	136, 162
Matinraitti	112, 118, 124
Matintie	62
Matkapuheli(me)ntie (*)	147
Matti Virtasen tie (*)	62
Meiramikuja	14, 17, 24, 32
Mellsteninkuja (*)	140
Mellstenintie	140
Menninkäisentie	112, 118
Merenkulkijankatu	127, 144
Merenkäynti	65, 71, 110, 115
Meripoiju	110, 115
Merisaapas	110, 115, 119
Merituulentie	74, 127–128, 144, 160–161
Meriusva	110, 115
Merivalkama	20, 26, 35, 65, 71, 110, 115, 133
Merivirta	110, 115
Meteorinkatu	111, 114, 120
Meteorinrata	21, 28, 45, 114, 120
Metsänneidonkuja	73, 146
Miekka	19, 112, 119
Mielikinviita	79, 110, 115, 119
Mikonkatu (H)	71
Mirjankuja	112, 117, 125
Mustarousku	110, 119
Muuritie	11, 20, 27, 38–39, 49
Myllykalliontie	70
Mäenrinne	20, 28, 38–39, 73
Mäkikatu (*)	71
Mäntykuja (*)	59, 73
Mäntytie	110, 116
Mäntyviita	70, 110, 118–119
Nalle (e)	164–165
Nallenpolku	161, 164–165
Naruportti	15, 18, 25, 135

Nassakkakuja	110, 118
Nauriskaski	54, 73
Nelivaljakontie	15, 24–25, 32–33
Neljäs huvilatie	112, 120
Neljäs järvikuja	112, 120
Neljästie	112, 120
Nettaantie (p)	112, 122
Nihtisilta	72, 127
Niittomiehenpiha	65, 72
Niittykatu	57
Niittyrinne	73, 125
Nikunmäentie	27, 36–37, 72, 123, 181
Nikunmäki	123, 181
Nokia(n)katu (*)	147
Nokitontunkuja	10, 21, 28, 42, 133, 141–142
Nuijamäki	58
Nuijavuori	58
Nukkumapaikantie (*)	69
Nuottaniementie	11, 15, 24–25
Nuukuli (e)	164–166
Nuumäenkuja	132
Nuumäentie	11–12, 29–30, 41–42, 132, 141–142, 146, 164, 166, 181
Nuutajärvi (e)	164, 166
Näckens bäge	134
Näkinkaari	15, 19, 21, 26, 28–29, 35, 37, 45, 134
Ohrakaski	54, 73,
Ohrakuja	112, 118
OK (e)	164–165
Ollaksentie	20, 27, 38–39, 107, 141–142
Omenakuja	173–174
Onninkuja	62
Opintie	159, 162
Oppilaantie	16, 20, 27, 38
Oravatie (*)	59, 73
Orsitie (*)	140
Orionintie	135, 147
Otakaari	160, 164–165
Otsolahdentie	24–25
Otsonkallio	18, 24–25, 34
Oxfotinkuja	132
Oxfotintie	107–108, 144, 171
Paimenenkallio	21, 28, 41–43, 72, 132, 141
Paimenkallio (*)	41, 43, 141
Pajupillintie (H)	126
Palikkapolku (H)	182
Paskolammentie (*)	71, 73
Perusmäentie	160
Perusmäki	112, 122
Peuramäentie	14, 25, 159
Pihapirtintie	160

Pihkapolku	59, 73, 126, 164
Pihkis (e)	164–165
Pihlajamarjantie	14, 24, 32, 164
Pihlajarinteentie (*)	141
Pihlajatie	161
Pihlis (e)	164–165
Piispanportti	110, 119
Piispansilta	20, 27, 35
Pikkulinnunreitti	15, 18, 24, 32–33, 38, 110
Pikkulinnuntie	162
Pikkunevantie	160
Pilvettärenpolku	125
Pitkis (e)	164–165
Pitkäjärventie	14, 25, 164–165
Pitkänkalliontanhua	21, 29, 41–43, 140–141
Pitkänkalliontie	41–42, 123
Pitkännotko	121
Pitkännotkontie	144
Pohjantie	111, 115
Pohjoinen	
Viherlaaksontie (p)	141
Poikkipuu	17, 174
Poppelikuja	140
Porarinkatu	20, 27, 39, 132
Porttikuja	126
Porttitie	126
Postipuuntie	11, 20, 28, 38, 132, 161
Poutapolku	171
Puistotie (*)	144
Punametsä	112, 120–121
Punametsäntie	105, 131, 160, 164
Punis (e)	164–165
Puotistentie (p)	101
Purolaakso	24, 111
Purolehto	15, 18, 31–33, 74, 111
Pystypuu	179
Päivänakkarrantie	112, 118
Päiväperhontie	58, 72
Päivättärenpolku	125
Päärynäpolku	111
Raha-automaatinkatu (*)	136
Ramsaynkuja	111, 117
Rantakatu (*) (p)	60, 72
Rantatie (p)	13
Ratamestarinkatu (H)	58, 72
Ratamiehenkatu (*)	58, 72
Ratapäällikönkatu (*)	58, 72
Ratapölkky	112, 119
Ratavallintie	11, 15, 24
Rauduntie	24, 32, 34

Rautiaisenpolku	129
Repoaho (p)	170
Reserviläisentie	164, 166–167
Retuperä	112, 115, 119
Reviisorinkatu	127–128, 144
Riihiniityntie	15, 24, 32, 140, 156, 161
Rintamamiehentie	28, 43, 141, 160
Rintamatie (*)	43, 141
Ruiskuja	112, 118
Ruuhijärventie	107
Ruuhijärvivägen	107, 174
Ruuhkaväylä (*)	69
Ruukinrannantie	70
Ruutikellarinkuja	19, 26, 35–36
Ruutikatu	59, 72, 74
Ruutikuja	28, 59, 72, 74
Ruutisarvi	15, 19, 24, 31, 164, 166
Ryijykuja	58
Ryijytie	58
Rödskogsvägen	105, 121, 131
Röyläntie	105, 112, 121, 131, 160
Saab-tie	112, 118
Saarijärventie	107
Saarijärvivägen	107–109
Salmensuu	70
Sateenkaari	14, 18–19, 24, 70, 111, 115
Savikuja	53, 71, 160
Saviojanpolku (*)	63, 70
Seiliniitty	65, 72
Sepetlahdentie	25, 31
Servin Maijan tie	61, 72, 164–165, 176
Siikaniemi	15, 18, 25, 31
Siipi	112, 119
Sikurimyllyntie	111, 118
Siltakatu	127–128, 144
Sinimäentie	72, 127
Sinipiianpolku	19, 26
Siuntionkatu (H)	36–37, 58
Siuntionkuja	58, 72
Siuntiontie	26, 35–37, 58, 72, 181
Skogbyntie	127
Skrothornet (e)	164, 166
SMT (e)	164–165, 176
Snettansentie	112, 122, 160
Solkipuuntie (*)	140
Sotaleskentie	135, 145
Sotaorvontie	112, 122, 135, 145
Soukansalmentie	129–130
Sporakuja (*)	69–70
Stenbackantie	67, 101, 179

Stensintie	72, 127
Storgårdintie	107–109
Storgårdsvägen	107
Ståhlentie	73
Sulka	17, 112, 119
Sunankaari	144
Suomenlahdentie	99, 106
Suomenojantie (e)	164, 166
Suoratie (p)	111, 116
Suvelantie	144
Sähköinsinöörikillan- katu (e)	111, 116
Sävasundintie	100, 108, 121
Taavinsuo	64, 72
Taimikuja	71
Taimitie (*)	70–71
Taka-Niipperin tie	143, 164, 176
Takis (e)	164–165, 176
Tapionraitti	111, 115, 119
Tarvontie (e, p)	112, 164, 167
Tarvovägen (p)	129
Tegelhagen	67, 98, 112, 120–121, 131, 174
Tekniikantie	136
Teollisuuskatu (H)	71
Teropellonmäki (e)	164, 167, 176
Tervanpolttajantie	70
Tiaisentie	129
Tietotie	159
Tietäjätie	111
Toinen huvilatie	15, 18, 24, 33
Tollinmäki	100
Tonttumuorinkuja	112, 118
Tonttutyönkatu	57, 70
Torpparintie	170
Tuohivirsu	65, 72
Tuomarilantie	143–144
Turtsa (e)	163–165
Turun motari (e)	164
Turuntie	137, 143, 161, 164–165
Turunväylä	144, 164–165, 167
Turvesuontie	72, 127
Tuulantei (e)	111, 116
Tähdennontie	111, 118
Tähtikalliontie	111, 118
Täysikuu	65, 70, 152
Töyhtötaisentie	172
Ulbur esplu (e)	163, 167, 176
Ullantorppa	11, 15, 18, 25, 34
Urheilukatu (H)	71
Urho Kekkonen katu (H)	61, 72

Urpu	22, 28–29, 41–43, 47, 141–142, 160
Urvuntie (*)	141
Vaahteranlehti	65, 70
Valkoisenlähteentie (V)	129
Valkovuokonpolku (*)	59, 73
Vallikuja	11, 20, 27, 38–39, 181
Valopoiju	162
Valtakatu (*)	60, 72
Vanha Kirkkotie	14, 111, 118
Vanhankartanontie	132, 160
Vanhan-Mankkaan tie	11, 14, 29, 42–43, 72, 127, 141
Vanha Lahnuksentie	160
Vanha Turtsa (e)	163–165
Vanha Turuntie	132, 137, 161, 164–165
Vanharaide	112, 121
Vantinputisto	11, 20, 27, 38, 141
Variksenkuja (p)	112, 116
Vasikkakuja	21, 28, 45
Veikkaustie	11, 26, 36–37
Vemmelsäärentie	112, 118
Vermonpolku	15, 18, 25, 34
Veräjäkallio (*)	18, 27, 39, 47, 141
Veräjäkallionkatu	18, 20, 27, 38–39, 47 141
Veräjäpellonkatu	54
Vesiniitty	149, 174
Viaporintori	131, 135
Vihdintie	161
Viherintie (e)	164, 166
Viherlaaksontie	141, 164, 166
Viiriäisentie (Pori)	26, 35–36
Vilkkupoiju	65, 72
Ville Vallgrénin tie	111, 117
Visakoivunkuja	14, 17, 24, 29, 34, 126
Vitikka	112, 119
Välimetsä	11, 14, 21, 29, 44
Välitie (p)	14, 29, 44, 134
Westendin puistotie	111, 116
Ylistörmä	70, 111, 119
Yläkartanontie	70, 112, 118, 159
Ylätie	44
Yrjö-Koskisen katu (H)	72
Yöllinnuntie	112, 118
Åbovägen	15, 17, 25, 31
Äraportti	112, 121, 146
Örkkimestarintie (*)	112–113, 121
Örkkiniityntie	11, 25, 31, 71, 73–74, 90, 111–114, 117, 121–122 145–146, 158, 164, 169, 175
Örkkis (e)	164–165
Örkki-ukon kuja (p)	31, 112, 129
Örkki-ukon tie (p)	31